

การศึกษาปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา

นางสาวสกวเดือน ชาธรรม

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

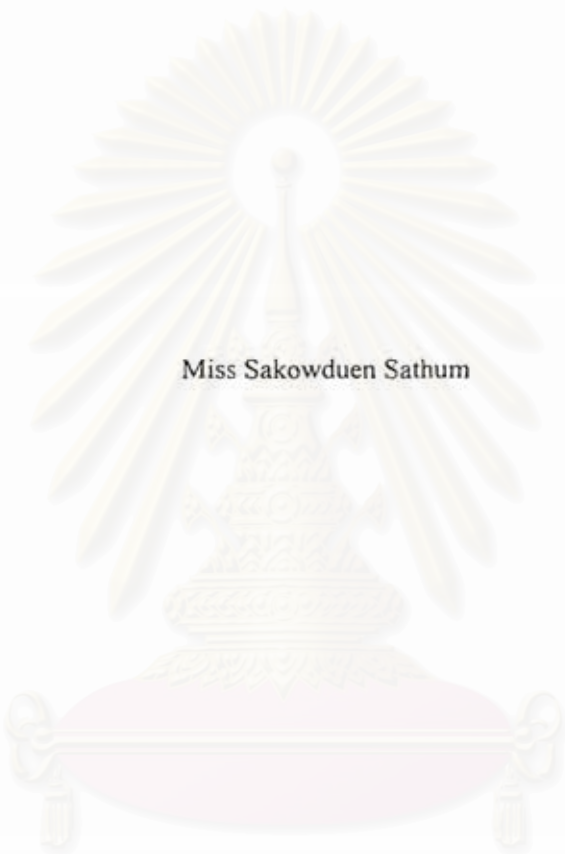
สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๕๔

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE INQUIRY DISCOURSE BETWEEN THE INQUISITOR AND THE
INJURED PERSON IN COMPLAINT OF THE CRIMINAL CASES

Miss Sakowduen Sathum

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

for the Degree of Master of Art Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491492

สภากเดือน ชาธรรม : การศึกษาปริเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา. (A STUDY OF THE INQUIRY DISCOURSE BETWEEN THE INQUISITOR AND THE INJURED PERSON IN COMPLAINT OF THE CRIMINAL CASES) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.เทพี จรัสจรุงเกียรติ, จำนวนหน้า ๑๘๖ หน้า.

การศึกษาปริเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญามีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการศึกษาโครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ และศึกษากลวิธีที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญา โดยเก็บข้อมูลจากการบันทึกเสียงสถานการณ์จริงในการร้องทุกข์ทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ จากสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของการสอบปากคำในการร้องทุกข์ปรากฏขั้นตอนชัดเจนตายตัว คือ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา ในการเปิดการสนทนาประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ การทักทาย และการสอบถามวัตถุประสงค์ การดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์ประกอบด้วย การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด การสอบถามประวัติส่วนตัว และการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง แต่การดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ ปรากฏเพียงการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัว และการปิดการสนทนาพบ ๒ ลักษณะ คือ การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ซึ่งประกอบด้วย การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ การสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวคำอำลา ส่วนการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องจะประกอบด้วย การให้คำแนะนำ และการกล่าวคำอำลา ผลการศึกษากลวิธีการสอบปากคำพบว่า พนักงานสอบสวนใช้กลวิธี ๒ ลักษณะ คือ กลวิธีหลักในการสอบปากคำ และกลวิธีเสริมในการสนทนา กลวิธีหลักในการสอบปากคำพบ ๒ ประเด็น คือ รูปแบบที่ใช้ถาม และกลวิธีการถาม รูปแบบที่ใช้ถาม ประกอบด้วย รูปแบบคำถามและรูปแบบบอกเล่า ในประเด็นกลวิธีการถามสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้ได้เป็น ๒ วัตถุประสงค์ คือ กลวิธีที่ใช้เพื่อสอบถามข้อมูลที่เ็นประเด็นหลัก และกลวิธีที่ใช้เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังใช้กลวิธีเสริมในการสอบปากคำ ประกอบด้วย กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เสียหาย กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล และกลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่อนิสิต..... *ดิภาวดีใจ* *Yadana*
สาขาวิชา.....ภาษาไทย.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *U*
ปีการศึกษา.....๒๕๔๔.....

4680223422 : MAJOR THAI

KEY WORD : INQUIRY DISCOURSE / COMPLAINT

SAKOWDUEN SATHUM : A STUDY OF THE INQUIRY DISCOURSE BETWEEN THE INQUISITOR AND THE INJURED PERSON IN COMPLAINT OF THE CRIMINAL CASES.

THESIS ADVISOR : DEBI JARATJARUNGKIAT, PH.D. 186 PP.

The thesis aim at studying the structure of inquiry discourse between the inquisitor and the injured person. And study to the inquisitor's strategy. The data used is based on the complaint 50 cases.

Based on the data found, the structure's inquiry discourse compose of the explicit components; 1) the entry into the conversation, 2) body the conversation, and 3) the exit from the conversation. The entry into the conversation composed of two parts; 1) greeting and 2) inquire for objective. Body the conversation in case of the inquisitor receive the complaint compose of 3 parts; 1) inquire for description the event and offender, 2) inquire for background of the injured person, and 3) inquire for details. But in case of the inquisitor decline the complaint compose of 2 parts; 1) inquire for description the event and 2) offender include inquire for background of the injured person. The exit from the conversation appear 2 cases. First, case of the inquisitor receive the complaint have 3 parts. Starting from confirm the complaint. Later, succeed the complaint and finish to farewell. The exit from the conversation in case of the inquisitor decline the complaint compose of 2 parts to suggestion and farewell.

In study of strategy, found 2 parts; 1) inquiry strategy and 2) supporting strategy. Inquisitor used inquiry strategy to inquire data and facts. Inquiry strategy included 2 characters; 1) sentence forms and 2) ask strategy. Sentence forms are composed of the affirmation and question. Ask strategy compose of 2 objectives; 1) use for asking the main point and 2) use for emphasis the answer of the injured person. Besides the inquisitor use the supporting strategy for helping to finish the conversation. This strategy have including 5 objectives; 1) use for informing the injured person, 2) checking accuracy of data, 3) following the inquisitor's order, 4) relaxing the injured person from the worry and 5) exposing the informal relationship.

Department .....Thai.....

Field of study.....Thai.....

Academic year ...2006.....

Student's signature.....*Sakowduen Sathum*.....

Advisor's signature.....*Debi Jaratjarungkiat*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จลงมิได้ หากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ ดร.เทพี จรัสรุ่งเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ความเมตตา และความเข้าใจอย่างยิ่งกับผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยรู้สึกว่าคุณอุปสรรคหรือปัญหาทุกอย่างจะผ่านพ้นไปได้หากมีความตั้งใจและความอดทน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงและจะขอระลึกถึงพระคุณของอาจารย์ตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ พุกผาสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และ อาจารย์ ดร.ธีรนุช โชคสุวนิช ที่กรุณาชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องและได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความเมตตาตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัยในช่วงการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และยังคอยให้กำลังใจ ท่วงไถ่ไปตามถึงเรื่องราวต่างๆ ของผู้วิจัยอยู่เสมอ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระอาจารย์ ณ สวนปฏิบัติธรรมเวฬุวัน จังหวัดขอนแก่น ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ตนเอง และเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ทุกสิ่งที่ได้รับจากพระอาจารย์ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถผ่านเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตมาได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ พันตำรวจเอกฉลอง ภาคัญญ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พันตำรวจโทรัชชัย สิทธิวงศา รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พนักงานสอบสวนและเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ทางกฎหมายและยังให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่สนิทสนมกันตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย หรือที่ทำงานเดิม ทุกคนล้วนให้ความห่วงใยตามไปอยู่เสมอ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงกอดตันทุกครั้งที่ได้พบปะหรือสนทนากัน

ขอขอบคุณพี่แอน อ้อ ตอง และจูน เพื่อนร่วมชะตากรรมและคอยให้กำลังใจกันอยู่เสมอ

ขอบคุณคุณหนูสำหรับกำลังใจที่ส่งมาจากแดนไกลและความอบอุ่นทุกครั้งที่นั่งถึง

ขอกราบขอบพระคุณแม่ที่อยู่ข้างๆ ลูกเสมอไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในชีวิต ขอบใจดร.น้องชายที่คอยให้กำลังใจด้วยวิธีแปลกๆ ขอบคุณญาติๆ ทุกคนที่ให้ความรักและความห่วงใยกับผู้วิจัยตลอดมาโดยเฉพาะน้องเบลล์และน้องนุชผู้สร้างรอยยิ้มให้ผู้วิจัยเสมอ และสุดท้ายขอรำลึกถึงพระคุณพ่อ ถึงเราจะจากกันในช่วงที่ผู้วิจัยกำลังเก็บข้อมูล แต่ความรักจากพ่อจะทำให้ผู้วิจัยก้าวต่อไป และพ่อจะยังอยู่กับผู้วิจัยเสมอถึงแม้ว่าจะมองไม่เห็นด้วยสายตาก็ตาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๕
๑.๓ สมมติฐานในการวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๕
๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๖
๑.๗ นิยามศัพท์.....	๗
๑.๘ อักษรย่อและเครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	๙
๑.๙ ข้อจำกัดในการวิจัย.....	๑๐
๒ ทบทวนวรรณกรรม.....	๑๑
๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑
๒.๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของการสนทนา.....	๑๑
๒.๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถาม.....	๑๗
๒.๑.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน.....	๒๘
๓ โครงสร้างของบริบทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์.....	๓๗
๓.๑ การเปิดการสนทนา.....	๔๕
๓.๑.๑ การกล่าวคำทักทาย.....	๔๕
๓.๑.๒ การสอบถามวัตถุประสงค์.....	๔๖

๓.๒	การดำเนินการสนทนา.....	๕๑
๓.๒.๑	การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด.....	๕๑
๓.๒.๑.๑	การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น.....	๕๒
๓.๒.๑.๒	การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ.....	๕๔
๓.๒.๑.๓	การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด.....	๕๖
๓.๒.๒	การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย.....	๕๙
๓.๒.๓	การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง.....	๖๒
๓.๓	การปิดการสนทนา.....	๗๒
๓.๓.๑	การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์.....	๗๓
๓.๓.๑.๑	การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์.....	๗๓
๓.๓.๑.๒	การสานต่อคำร้องทุกข์.....	๗๕
๓.๓.๑.๓	การกล่าวคำอำลา.....	๗๖
๓.๓.๒	การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์.....	๗๘
๓.๓.๒.๑	การให้คำแนะนำ.....	๗๘
๓.๓.๒.๒	การกล่าวคำอำลา.....	๘๐
๔	กลวิธีการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน.....	๘๘
๔.๑	กลวิธีหลักในการสอบปากคำ.....	๙๐
๔.๑.๑	รูปประโยคที่ใช้ถาม.....	๙๒
๔.๑.๑.๑	การถามด้วยรูปประโยคคำถาม.....	๙๓
๔.๑.๑.๒	การถามด้วยรูปประโยคบอกเล่า.....	๑๑๗
๔.๑.๒	กลวิธีการถาม.....	๑๒๒
๔.๑.๒.๑	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก.....	๑๒๒
๔.๑.๒.๑.๑	การถามย้อนคำตอบ.....	๑๒๓
๔.๑.๒.๑.๒	การย้ำคำถามเดิม.....	๑๒๔
๔.๑.๒.๑.๓	การถามคำถามต่อเนื่อง.....	๑๒๕
๔.๑.๒.๒	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำคำตอบของผู้เสียหาย.....	๑๒๗
๔.๑.๒.๒.๑	การซ้ำคำหรือซ้ำความ.....	๑๒๗
๔.๒	กลวิธีเสริมในการสนทนา.....	๑๓๐

๔.๒.๑	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย.....	๑๓๐
๔.๒.๑.๑	การกล่าวอธิบาย.....	๑๓๐
๔.๒.๑.๒	การกล่าวโต้แย้ง.....	๑๓๒
๔.๒.๒	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล.....	๑๓๒
๔.๒.๒.๑	การสรุปประเด็น.....	๑๓๓
๔.๒.๓	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม.....	๑๓๔
๔.๒.๓.๑	การให้คำแนะนำ.....	๑๓๔
๔.๒.๓.๒	การใช้คำสั่ง.....	๑๓๗
๔.๒.๓.๒	การตำหนิ.....	๑๓๙
๔.๒.๓.๒	การเตือน.....	๑๔๐
๔.๒.๔	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล.....	๑๔๑
๔.๒.๔.๑	การแสดงความรู้สึกร่วม.....	๑๔๑
๔.๒.๔.๒	การหยอกเย้า.....	๑๔๒
๔.๒.๔.๓	การพูดขัดจังหวะ.....	๑๔๕
๔.๒.๔.๔	การชมเชย.....	๑๔๖
๔.๒.๔.๕	การให้คำรับรอง.....	๑๔๗
๔.๒.๕	กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย.....	๑๔๘
๔.๒.๕.๑	การใช้ภาษาถิ่น.....	๑๔๘
๕	บทสรุป.....	๑๕๕
๕.๑	สรุปผลการวิจัย.....	๑๕๕
๕.๒	อภิปรายผลการวิจัย.....	๑๖๐
๕.๓	ข้อเสนอแนะ.....	๑๖๒
	รายการอ้างอิง.....	๑๖๓
	บรรณานุกรม.....	๑๖๖
	ภาคผนวก.....	๑๖๗
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๑๘๖

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
๑	ตารางสรุปการเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย..... ๔๕
๒	ตารางสรุปโครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ ให้เป็นคดีอาญา..... ๘๒
๓	ตารางสรุปการเปรียบเทียบระหว่างโครงสร้างของการดำเนินการสนทนาและสาระสำคัญของ ของคำร้องทุกข์..... ๘๖
๔	ตารางสรุปการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ..... ๑๐๓
๕	ตารางสรุปการใช้รูปคำในประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความ..... ๑๑๒
๖	ตารางสรุปการใช้รูปประโยคบอกเล่าแทนการใช้รูปประโยคคำถาม..... ๑๒๐
๗	ตารางสรุปการใช้รูปประโยคในการถาม..... ๑๒๑
๘	ตารางสรุปการใช้กลวิธีการถามผู้เสียหายโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์..... ๑๒๔
๙	ตารางสรุปการใช้กลวิธีเสริมในการสอบปากคำโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์..... ๑๕๐
๑๐	ตารางสรุปการใช้กลวิธีทั้งหมดในการสอบปากคำ..... ๑๕๒

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ

หน้า

- ๑ แผนภูมิแสดงลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความคืบที่เกี่ยวกับทรัพย์..... ๑๑๓
- ๒ แผนภูมิแสดงลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความคืบที่เกี่ยวกับร่างกาย..... ๑๑๔

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาของปัญหา

การสนทนาเป็นการสื่อสารที่มีผู้ร่วมการสนทนาตั้งแต่สองคนขึ้นไป การสนทนาในชีวิตประจำวันนั้น ย่อมแตกต่างกันตามสถานการณ์และวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร เช่น การสนทนาระหว่างแพทย์และผู้ป่วยในสถานพยาบาล การสนทนาระหว่างครูและนักเรียนในการเรียนการสอน การสนทนาระหว่างนายความและลูกความในการพิจารณาคดี การสนทนาระหว่างพนักงานประชาสัมพันธ์และผู้ที่มาติดต่อในหน่วยงานต่างๆ การสนทนาในสถานการณ์เหล่านี้ล้วนมีวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และกลวิธีการสื่อสารให้ประสบความสำเร็จที่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงมีผู้สนใจศึกษาการสนทนาในรูปแบบต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร เห็นได้จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสนทนาในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น งานวิจัยการใช้ภาษาในการตรวจรักษาโรคของอายุรแพทย์(กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา, ๒๕๓๕) หรือการสนทนาระหว่างกุมารแพทย์กับผู้ป่วยในการตรวจรักษาโรค(สิริมา เชียงเขาวัว, ๒๕๔๓) และกลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำน ถามติง ในการพิจารณาคดี(สิริยา ทับทัน, ๒๕๔๓) งานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาโครงสร้างและกลวิธีการสนทนาระหว่างบุคคลสองฝ่าย เพื่อให้ทราบว่า การสนทนาที่ศึกษานั้นมีโครงสร้างและกลวิธีในการสื่อสารอย่างไร

การสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญา เป็นอีกหนึ่งสถานการณ์การสื่อสารที่มีความน่าสนใจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่สำคัญเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในสังคม แต่เมื่อใดที่เกิดการประทุษร้ายต่อจิตใจ ร่างกายและทรัพย์สิน ประชาชนทุกคนย่อมสามารถปกป้องสิทธิ์ของตนเองในฐานะผู้เสียหายได้ตลอดเวลา สถานการณ์การสื่อสารดังกล่าวจึงเป็นอีกลักษณะหนึ่งของการสนทนาระหว่างบุคคลที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นด่านแรกของหน่วยงานรัฐที่รับเรื่อง เพื่อสอบสวนคดีความที่ผู้เสียหายมาแจ้งความร้องทุกข์ ซึ่งตามหลักของการสอบสวนคดีอาญานั้น ว.ต.อ.ปรีดา สดาวรร(๒๕๓๙) ได้กล่าวไว้ว่า

“...หลักในการสอบปากคำผู้เสียหายและพยานนั้น ในขั้นต้นให้ผู้เสียหายหรือพยานเล่าเรื่องให้ฟังตามความจริงที่เขาได้รู้เห็น เมื่อบอกพร้อมในข้อใด หรือถ้อยคำของผู้เสียหายหรือพยานยังเห็นว่า มีความแอบแฝงอยู่อย่างไร ให้ซักฟอกและได้ ให้ได้ความจริงแจ่มแจ้งจนสิ้นกระแสความ การสอบปากคำและบันทึกคำให้การของผู้เสียหายหรือพยานนี้ จะต้องอาศัยความสามารถและปฏิภาณไหวพริบของพนักงานสอบสวนในขณะพูดคุยกัยถามปากคำ....”(น.๒๑๖)

จากหลักการสอบสวนคดีอาญาดังกล่าวพบว่า วัตถุประสงค์ของพนักงานสอบสวนในการสอบปากคำก็คือ ต้องการให้การสอบปากคำในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายมีข้อมูลถูกต้องครบถ้วน ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานสอบสวนตัดสินใจได้ว่า คำร้องทุกข์นั้นมีมูลเหตุเพียงพอที่จะสามารถรับแจ้งความในคดีอาญาได้หรือไม่ และเมื่อรับแจ้งความแล้วทางพนักงานสอบสวนจะสรุปคำร้องทุกข์ให้ผู้เสียหายรับทราบ เช่น

- (๑) พนักงานสอบสวน : เรื่องเป็นยังไง
 ผู้เสียหาย : คันผมจะไปอำเภอกันทรลักษณ์ครับ เหตุเกิดหน้าฟาร์มปลา
 พนักงานสอบสวน : อ้อ ตรงนั้นมันเป็นทางโค้งนี่ เคยเกิดเหตุมาสองครั้งแล้ว คนตายมาแล้วนะ
 ผู้เสียหาย : คนขับอยู่ข้างหลังครับ แล้วเขาจะแซงรถสามคันขึ้นมา ไมทันดูแซงไม่พ้นไปชนกับรถหกล้อแล้วหมุนไปชนกับรถปิกอัพ
 พนักงานสอบสวน : ตกลงว่ามีร่าแซงขึ้นมา แล้วมาชนกับรถหกล้อแล้วหมุนไปชนกับปิกอัพแล้วใครเจ็บบ้าง
 ผู้เสียหาย : คนเจ็บสุดคนขับครับ อาการทำลิบทำลิบ ส่วนผมนั่งอยู่หน้ากับเขา และมีเพื่อนอีกคนหลังอยู่ข้างหลัง ไม่เป็นอะไรมาก
 พนักงานสอบสวน : แสดงว่าคุณนั่งอยู่ด้านหน้ากับคนขับ
 ผู้เสียหาย : ครับ
 พนักงานสอบสวน : คนขับเป็นคนที่ไหน
 ผู้เสียหาย : กันทรลักษณ์ครับ
 พนักงานสอบสวน : กันทรลักษณ์แหรอ
 ผู้เสียหาย : ครับ
 พนักงานสอบสวน : เหตุเกิดตอนกี่โมง
 ผู้เสียหาย : ประมาณห้าโมงเช้า
 พนักงานสอบสวน : ทำไมงเช้านะ
 ผู้เสียหาย : ครับ
 พนักงานสอบสวน : รถเสียหายมากไหม
 ผู้เสียหาย : ช้างหน้ายุบไปละครับ
 พนักงานสอบสวน : สรุปอย่างนั้นะ คือคุณขับรถมาจะไปกันทรลักษณ์ แล้วก็แซงไปสามคันแล้วแซงไม่พ้นไปเดียวกับรถหกล้อ แล้วหมุนมาหารถปิกอัพ รถหกล้อกับรถปิกอัพไม่มีอะไรเสียหายนะ
 ผู้เสียหาย : ครับ รถปิกอัพมีกันชนถลอกนิดหน่อยครับ
 พนักงานสอบสวน : แต่เจ็บหนักจะเป็นมีร่า แล้วไปหาหมอเขายังไงมั่ง
 ผู้เสียหาย : ก็ไม่เห็นสนใจอะไรเลยครับ แค่มือบิน่าอกเฉยๆ แล้วก็ให้ออกมาน่าจะ

- ดูแลรักษาดีกว่านี้
- พนักงานสอบสวน : แต่ว่าถ้าคุณยังเดินได้คุยได้ก็โอเคแล้ว แต่ถ้าอยากตรวจอีกก็ไปโรงพยาบาลศูนย์ฯ อีกรอบนะ แล้วคนขับเป็นยังไงบ้าง
- ผู้เสียหาย : ก็เห็นหมอเขาบอกหาลิปหาลิป
- พนักงานสอบสวน : มันชนกันตรงตำแหน่งที่นั่งคนขับนี่นะ ไซ้ไหม
- ผู้เสียหาย : ครับ
- พนักงานสอบสวน : รถมีรำนี่นะ มันคันเล็กก็ค่อนข้างบางสักหน่อย เอ้า..แล้วนี่**เดี่ยวทางพนักงานสอบสวนอีกคนหนึ่งกำลังรวบรวมพยานหลักฐานให้** เท่าที่ฟังมาก็คือ มีร่าค่อนข้างผิदनะ ทางมันแคบก็ยิ่งจะแซง ส่วนคันอื่นๆ เขาเป็นรถใหญ่ไม่เป็นอะไรมากกับมีประกัน ก็เลยเสียเบรียบนะ **เดี่ยวนะจะดำเนินการให้**นะ แล้วเดี่ยวนะจะดำเนินคดีต่อไป แต่ตอนนี้ต้องรอคนเจ็บก่อน เข้าใจนะ
- ผู้เสียหาย : ครับ

(คดีอุบัติเหตุรถยนต์)

นอกจากนี้ในบางครั้งการสอบปากคำผู้เสียหายยังปรากฏปัญหาได้ตลอดเวลา ปัญหาเหล่านั้นส่วนใหญ่เกิดขึ้นหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามข้อมูลไประยะเวลาหนึ่งแล้ว คำตอบที่ผู้เสียหายแจ้งจะแสดงให้เห็นว่าคำร้องทุกข์นั้นมีข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย เป็นสาเหตุให้พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับคำร้องทุกข์ตามที่ผู้เสียหายต้องการ เช่น

- (๒) พนักงานสอบสวน : ลุงมาทำอะไรครับ
- ผู้เสียหาย : มาแจ้งความโดนตีนี่
- พนักงานสอบสวน : โดนตีที่ไหนครับ
- ผู้เสียหาย : ที่หัวครับ
- พนักงานสอบสวน : แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ
- ผู้เสียหาย : ก็งานสู่ขวัญเขาไปทหาร กินเหล้ากันอยู่ดีๆ ก็เลยโดนตีเอา จะเอามันเข้าคุก
- พนักงานสอบสวน : แล้วลุงชื่ออะไรครับ ขอบัตรประชาชนด้วย
- ผู้เสียหาย : สมคิดครับ นี่ครับ
- พนักงานสอบสวน : แล้วลุงโดนตีตรงไหนครับ ไปหาหมอมาหรือยัง
- ผู้เสียหาย : **ลุงไม่ได้โดนตี หลานลุงโน่น**
- พนักงานสอบสวน : **อ้าว...แล้วหลานลุงคนที่ถูกตีล่ะ**
- ผู้เสียหาย : **ก็อยู่บ้านมัน ลุงมาแจ้งแทน**

- พนักงานสอบสวน : หลานลุงเจ็บมากหรือถึงมาไม่ได้
 ผู้เสียหาย : ก็เจ็บหัว แต่เดินไปเดินมาได้แล้ว
 พนักงานสอบสวน : อ้าว..แล้วทำไมไม่มาเอง อายุเท่าไรเป็นเด็กหรือ
 ผู้เสียหาย : ยี่สิบสองปีนี่
 พนักงานสอบสวน : อ้าว...อายุก็บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ็บก็ไม่มาก จึงต้องให้หลาน
 ลุงมาแจ้งเองแล้วละ
 ผู้เสียหาย : แจ้งแทนไม่ ดัหรือ
 พนักงานสอบสวน : ถ้าจะแจ้งแทนต้องอายุยังไม่ถึง ๒๐ ปี แล้วก็เจ็บมากจนไม่สามารถ
 เดินทางมาแจ้งความเองได้ ลุงต้องให้หลานมาเองนะ ถึงจะเอาผิดได้
 ผู้เสียหาย : เหนื่อยๆ ลุงก็นึกว่ามาแจ้งแทนกันได้ งั้นวันนี้ลุงไปก่อนนะคุณตำรวจ ลา
 ละ
 พนักงานสอบสวน : ครับๆ สวัสดีครับ

(คดีทำร้ายร่างกาย)

การสื่อสารระหว่างบุคคลสองฝ่ายทั้งสองสถานการณ์แสดงให้เห็นว่า การสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการสอบปากคำคดีอาญา เป็นการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์ในการค้นหาข้อเท็จจริง เพื่อที่จะสามารถดำเนินการทางกฎหมายต่อไป โดยสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือข้อมูลที่ได้รับต้องเป็นข้อเท็จจริง มีความชัดเจนถูกต้อง และสอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย แต่กลับพบว่าหลายครั้งที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถรับแจ้งความได้ตามปกติ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากสาเหตุบางประการ เช่น ในสถานการณ์ที่ (๒) ผู้ร้องทุกข์มาดำเนินการแจ้งความแทนผู้เสียหายในคดีทำร้ายร่างกาย แต่พนักงานสอบสวนไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ได้ เนื่องจากผู้เสียหายที่แท้จริงมีอายุบรรลุนิติภาวะแล้ว สามารถแจ้งความร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองตามกฎหมาย และไม่ได้รับบาดเจ็บจนถึงกับต้องให้ผู้อื่นมาดำเนินการแทน ลักษณะดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย ทำให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ตามที่ผู้ร้องทุกข์ต้องการ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากการสนทนาในช่วงสุดท้ายจะพบว่า สถานการณ์ที่ (๑) พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่อง แต่สถานการณ์ที่ (๒) พนักงานสอบสวนกลับไม่รับเรื่องร้องทุกข์ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าทั้งสองสถานการณ์น่าจะมีลักษณะของการสนทนาและกลวิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจของพนักงานสอบสวนที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้น

ดังนั้น จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาวิจัยเหตุการณ์สนทนาที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญา ว่าประกอบด้วยโครงสร้างของการสนทนาและพนักงานสอบสวนมีกลวิธีในการสอบปากคำผู้เสียหายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่จะกำหนดว่า สามารถรับแจ้งความคดีอาญาได้หรือไม่ อย่างไร

๑.๒ วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างในปริจเจตการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญา
๒. เพื่อศึกษากลวิธีที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญา

๑.๓ สมมติฐานในการวิจัย

๑. โครงสร้างในปริจเจตการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายมีลำดับตายตัวชัดเจน คือ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา
๒. พนักงานสอบสวนมีกลวิธีในการสอบปากคำเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่จะกำหนดว่า สามารถรับแจ้งความคดีอาญาได้หรือไม่

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการร้องทุกข์ของผู้เสียหายในคดีอาญา ๕ ลำดับแรก ของสถิติคดีอาญาในประเทศไทย ที่รวบรวมโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติจาก www.police.go.th คดี ๕ ลำดับแรกที่มีการร้องทุกข์สูงสุดในปี พ.ศ.๒๕๔๕ คือ คดีลักทรัพย์ คดีทำร้ายร่างกาย คดีขโมยรถจักรยานยนต์ คดีขโมยรถจักรยานยนต์ และคดีฉ้อโกงทรัพย์
๒. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสอบปากคำทั้งสิ้น ๕๐ ครั้ง จำนวน ๕๐ คดี โดยเลือกศึกษาเฉพาะข้อมูลที่มีพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย ฝ่ายละ ๑ คนเท่านั้น เนื่องจากในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีจำนวนคนมากกว่าพบไม่มากนัก อีกทั้งหากมีจำนวนมากกว่าที่กำหนดอาจทำให้โครงสร้างหรือองค์ประกอบและกลวิธีแตกต่างกันไป
๓. ผู้เสียหายเก็บข้อมูลจากพนักงานสอบสวนทั้งหมด ๕๐ นาย หมุนเวียนปฏิบัติหน้าที่คนละ ๖ ชั่วโมงทุกวัน ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ใช้ระยะเวลาทั้งหมด ๓ เดือน
๔. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการสอบปากคำการร้องทุกข์คดีอาญาด้วยการบันทึกเสียง และมีสถานภาพเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์โดยไม่มีส่วนร่วมในการสนทนา ดังนั้นในการวิเคราะห์จึงไม่รวมสีหน้า อากัปกริยาและท่าทางของผู้ให้ข้อมูล
๕. การสอบปากคำที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการทางกฎหมาย จึงจำเป็นต้องขออนุญาตอย่างเป็นทางการและต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งเพื่อรอการพิจารณาอนุมัติจากหัวหน้าสถานี ทำให้ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตเป็นสถานีตำรวจเพียงแห่งเดียว เนื่องจากเป็นสถานีตำรวจที่มีจำนวนพนักงานสอบสวนมากที่สุดในส่วนภูมิภาค ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลมีความหลากหลายมากกว่าสถานีตำรวจภูธรแห่งอื่น

๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย

๑. สํารวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - ๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของบทสนทนา
  - ๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถามในสถานการณ์ต่างๆ
  - ๑.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน
๒. เก็บรวบรวมข้อมูล
  - ๒.๑ ดำเนินการเก็บข้อมูลการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์โดยใช้วิธีบันทึกเสียงทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์
  - ๒.๒ ดำเนินการถอดเสียงจากเครื่องบันทึกเสียงให้เป็นข้อมูลการสนทนายระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับใช้วิเคราะห์ปริจเฉทตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย
๓. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
  - ๓.๑ วิเคราะห์แยกประเภทของแต่ละคดีความ พบว่า
    - คดีลักทรัพย์พบทั้งหมด ๒๓ สถานการณ์
    - คดีทำร้ายร่างกายพบทั้งหมด ๑๖ สถานการณ์
    - คดีขโมยรถจักรยานยนต์พบทั้งหมด ๖ สถานการณ์
    - คดีฉ้อโกงทรัพย์พบทั้งหมด ๔ สถานการณ์
    - คดียักยอกทรัพย์พบทั้งหมด ๑ สถานการณ์
  - ๓.๒ จากการวิเคราะห์ในข้อ ๓.๑ ทำให้สามารถแยกประเภทของคดีความเป็น ๒ ลักษณะ คือ คดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทั้งหมด ๓๔ สถานการณ์ และคดีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายทั้งหมด ๑๖ สถานการณ์ ซึ่งจะนำไปวิเคราะห์โครงสร้างและกลวิธีการสอบปากคำต่อไป
๔. วิเคราะห์ด้านโครงสร้างโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างของการสนทนา และวิเคราะห์ด้านกลวิธีการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนโดยใช้ทฤษฎีวัจนกรรม
๕. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ทำให้ทราบโครงสร้างปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา
๒. ทำให้ทราบกลวิธีทางภาษาที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการรับแจ้งความคดีอาญา
๓. เป็นแนวทางในการศึกษาปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้ต้องสงสัยหรือพยานต่อไป

๑.๗ นิยามศัพท์

ก) ปริจเฉท

เดบอรา ชิฟฟริน(Deborah Schiffrin,1987) กล่าวถึงปริจเฉทว่า ปริจเฉทเป็นหน่วยสร้างที่ขยายความด้วยหน่วยย่อยที่เรียงลำดับสัมพันธ์กัน เช่น ประโยค ประพจน์ หรือ ถ้อยคำ และสื่อความหมายและแสดงเจตนาในการสื่อสาร

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ ปริจเฉท(Discourse) หมายถึง หน่วยภาษาในการสื่อสารที่เกิดจากการเรียงต่อเนื่องกันไปของประโยคที่มีความสัมพันธ์กัน ใช้สื่อความหมายและแสดงเจตนาในการสื่อสาร

ข) คติอาญา

ตามประมวลกฎหมายอาญา คติอาญา หมายถึง คติที่เกี่ยวกับความผิดและมีโทษซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นๆ ซึ่งโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา (๑๘) นั้น มีอยู่ ๕ ประการด้วยกัน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ประเภทของคติอาญาแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ คติอาญาแผ่นดินเป็นคติอาญาที่ยอมความไม่ได้ เช่น คติฆ่าคนตายหรือลักทรัพย์ และคติอีกประเภทหนึ่งคือ คติอาญาเกี่ยวกับความผิดต่อส่วนตัว หรือคติอาญาที่สามารถยอมความกันได้ เช่น ยกยอกทรัพย์

ดังนั้น คติอาญา หมายถึง คติที่มีการกระทำความผิดที่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยส่วนรวม และเป็นการละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้ถูกประทุษร้ายหรือผู้เสียหาย คติอาญาที่ปรากฏในงานวิจัยนี้มี ๕ คติ คือ คติลักทรัพย์ คติทำร้ายร่างกาย คติขโมยรถจักรยานยนต์ คติยกยอกทรัพย์ และ คติฉ้อโกงทรัพย์

ค) การร้องทุกข์

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค ๑ มาตรา ๒ วรรค ๗ ได้กล่าวว่า คำร้องทุกข์หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษ

ในงานวิจัยนี้ การร้องทุกข์ หมายถึง การที่ผู้เสียหายได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่ามีผู้กระทำผิด ไม่ว่าจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และมีเจตนาจะให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษ

ง) พนักงานสอบสวน

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค ๑ มาตรา ๒ วรรค ๖ ได้กล่าวว่า พนักงานสอบสวน หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

ดังนั้น พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ได้แก่ ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป และเป็นบุคคลที่มีหน้าที่ในการรับแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ วรรค ๖

จ) ผู้เสียหาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค ๑ มาตรา ๒ วรรค ๔ ได้กล่าวว่า ผู้เสียหาย หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้

ดังนั้น ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น หรือบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหายที่แท้จริง

ฉ) กลวิธีการสอบปากคำ

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้บังคับไว้ว่าพนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามผู้เสียหายอย่างไรหรือลักษณะใดบ้าง เพียงแต่กำหนดประเด็นสำคัญที่จะต้องปรากฏในคำร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ ไว้ว่า “ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่าที่จะบอกได้” เท่านั้น มิได้กำหนดในรายละเอียดลงไปให้ชัดเจนว่าจะต้องสอบถามลักษณะใด อย่างไร หรือประเด็นใดก่อนหลัง

ดังนั้น การสอบปากคำจึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องพิจารณาด้วยตนเองว่า การสอบปากคำลักษณะใดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อรูปคดีมากที่สุด แต่สิ่งที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์นั้นจะต้องปรากฏข้อมูลสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังนี้

(๑) วันเดือนปีเวลากับสถานที่ที่เกิดเหตุ ตำบล อำเภอใดโดยชัดเจน

* กองการสอบสวนและนิติการ, หนังสือคู่มือการสอบสวนคดีอาญาเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ(กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๓๕) หน้า ๔๙๐-๔๙๑

- (๒) มีอาการและกิริยาของผู้กล่าวหาและผู้กระทำนั้นอย่างไร ตลอดจนพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องแก่เหตุการณ์นั้นๆ
- (๓) ใครเป็นผู้กระทำ รู้จักหรือเพียงแต่จำได้หรือจำไม่ได้เลย ถ้ารู้จักชื่อให้ระบุไว้ให้ชัด หากมีหลายชื่อให้ระบุไว้ทุกชื่อ ถ้าไม่รู้จักชื่อ ต้องถามรูปพรรณของผู้กระทำผิดไว้ให้ละเอียดเท่าที่จะจำได้ ถ้าสามารถระบุชื่อบิดา มารดา ภริยา บุตร หรือญาติของผู้กระทำผิดได้ด้วยยิ่งดี
- (๔) เหตุที่รู้จักและจำได้ อาศัยเหตุผลอย่างไร
- (๕) ทรัพย์สินที่ต้องเสียหายนั้นอะไรบ้าง รวมราคาเท่าใด
- (๖) ถ้าผู้กล่าวหาบาดเจ็บจะต้องสอบสวนด้วยว่า ได้ถูกทำร้ายด้วยอาวุธอย่างไร มีบาดแผลมากน้อยเท่าใด(พนักงานสอบสวนต้องถือหลักความเห็นของแพทย์เป็นเกณฑ์) ถ้าถึงตายก็ต้องมีใบชันสูตรพลิกศพตามระเบียบชันสูตรพลิกศพ
- (๗) ได้มีใครรู้เห็นในเมื่อเวลาเกิดเหตุบ้าง และมีใครอยู่ใกล้เคียงที่เกิดเหตุบ้าง หรืออ้างวัตถุเอกสาร พยานอย่างไรบ้าง

เมื่อพิจารณาจากหลักการสอบถามปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนนี้แล้ว กลวิธีการสอบปากคำผู้เสียหาย หมายถึง วิธีการหรือหนทางที่พนักงานสอบสวนเลือกใช้รูปแบบภาษาต่างๆ ในการสอบถามผู้เสียหาย เพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงและตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ ให้ครบทุกประเด็นตามที่กำหนดไว้

๑.๘ อักษรย่อและเครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์นี้เป็นการแสดงถึงตัวบุคคลโดยใช้อักษรย่อประกอบกับเครื่องหมายมหัพภาค ได้แก่

พ.	หมายถึง	พนักงานสอบสวน
ผ.	หมายถึง	ผู้เสียหาย

เครื่องหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้เป็นเครื่องหมายพิเศษของปริจเฉทการสนทนา ซึ่งเป็นตัวอักษรที่ได้จากการบันทึกเสียงในเครื่องบันทึกเสียงประกอบกับเครื่องหมายพิเศษ ได้แก่

เว้นวรรคห่าง	แสดงการหยุดตามจังหวะการหายใจ
- ยัติภังค์	แสดงการหยุดเว้นระยะของผู้พูดเป็นเวลาไม่เกิน ๓ วินาที
-- ยัติภังค์คู่	แสดงการหยุดเว้นระยะของผู้พูดเป็นเวลามากกว่า ๓ วินาที
= เสมอภาค	แสดงการพูดต่อเนื่องกันของผู้พูดคนเดียว
(???) ปรีศนีในวงเล็บ	แสดงข้อความซึ่งได้ยินไม่ชัดเจน ไม่สามารถถอดเสียงได้

:	ทวิภาค	แสดงถึงพยางค์ที่ออกเสียงยาว
คำ	ตัวหนา	แสดงถึงคำที่ผู้พูดเปล่งเสียงดังเป็นพิเศษ
คำ	เส้นใต้คำ	แสดงถึงคำที่ผู้พูดเน้นเสียงหนักเป็นพิเศษ
( )	วงเล็บ	ข้อความในวงเล็บแสดงถึงกริยาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมีเสียงอื่นใดเกิดขึ้น
[ ]	วงเล็บเหลี่ยม	แสดงการพูดซ้อนของคู่สนทนา
Z		แสดงการพูดต่อกันของคู่สนทนาโดยไม่มีการหยุดเว้นระยะ
...	จุดไข่ปลา	แสดงการพูดไม่จบข้อความ แต่หยุดเพื่อให้ผู้ฟังพูดข้อความต่อ
คำ	ตัวหนา เอียงและขีดเส้นใต้	แสดงถึงถ้อยคำที่มีการวิเคราะห้ข้อมูล
{	วงเล็บปีกกา	แสดงช่วงของถ้อยคำที่ใช้วิเคราะห์

๑.๙ ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อมูลชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์และสถานที่ที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นนามสมมติทั้งสิ้น เนื่องจากในขณะที่ยังวิจัยดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลดังกล่าวอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีทางกฎหมาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปริจเฉทการสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา ซึ่งผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเด็น คือ การศึกษาโครงสร้างของปริจเฉท และ การศึกษากลวิธีในการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน โดยประเด็นที่สองนั้นมีความเกี่ยวข้องกับ ข้อกฎหมายในแง่ของกระบวนการสอบปากคำเพื่อนำข้อมูลมาใช้ดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น ในการศึกษางานวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น ๓ กลุ่ม อันประกอบด้วย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของการสนทนา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

๒.๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของการสนทนา

คลาร์ก(Herbert H.Clark,1996:331) ได้กล่าวถึงการสนทนาระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปว่า จะต้องประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้พูดคนหนึ่ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้พูดคนที่สอง และการปิดการสนทนา ในการสนทนาใดๆ ก็ตามย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายในการสนทนาและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้ร่วมสนทนา ดังนั้นคลาร์กจึงแบ่งโครงสร้างของการสนทนาไว้ ๓ ส่วนใหญ่ๆ คือ

๑. การเปิดการสนทนา(Entry into the conversation)
๒. การดำเนินการสนทนา(Body into the conversation)
๓. การปิดการสนทนา(Exit from the conversation)

การเปิดการสนทนา หรือการเข้าสู่การสนทนา(Entry into the conversation) หมายถึง การที่คู่สนทนาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเริ่มการสนทนาขึ้น โดยอาจเป็นการกล่าวคำทักทาย การใช้คำเรียกขาน การกล่าวคำขอโทษ หรืออื่นๆ เพื่อนำเข้าสู่วัตถุประสงค์ของการสนทนาในถ้อยคำถัดไป เช่น “Hello.” “Hi.” “How are you?” “Jane.” “Excuse me.” เป็นต้น

การดำเนินการสนทนา(Body into the conversation) หมายถึง การที่คู่สนทนาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเริ่มพูดถึงวัตถุประสงค์ของการสนทนานั้น ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับทราบเพื่อให้การสนทนาได้ดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

การปิดการสนทนา หรือการออกจากการสนทนา(Exit from the conversation) หมายถึง ช่วงเวลาที่เสร็จสิ้นการดำเนินการสนทนาและต้องการยุติการสนทนานั้น โดยจะมีถ้อยคำที่บ่งบอกให้รู้ว่าใกล้จะถึงการปิดการสนทนานั้นแล้ว เช่น “Yeah.” “Okay.” “Right.” เป็นต้น โดยจะเป็นถ้อยคำเดี่ยวๆ ที่ไม่มีถ้อยคำอื่นอธิบายต่อท้าย ซึ่งถือว่าเป็นสัญญาณที่แจ้งให้ทราบว่าจะใกล้จะถึงช่วงของปิดการสนทนาแล้ว และในการออกจากการสนทนาจะพบถ้อยคำที่แสดงถึงการปิดการสนทนา เช่น “Bye.” “Goodbye.” “See you tonight.” “Thank you.” “You’re welcome.” เป็นต้น

คลาร์กได้ยกตัวอย่างการสนทนายาวระหว่าง Anna และ Bernd ในการสอบถามเส้นทาง ดังนี้

Anna : Excuse me, could you tell me how to get to Goethe House?

Bernd : Goethe House?

Anna : Yes.

Bernd : Yes, go up that way, always straight ahead, first street to the left, first street to the right.

Anna : First left, first right.

Bernd : Yes.

Anna : Thank you.

จากการสนทนาดังกล่าว Clark ได้อธิบายถึงโครงสร้างของการสนทนา ดังนี้

๑. A and B enter conversation
  - ๑.๑ A and B agree to open conversation
๒. A and B carry out business of conversation
  - ๒.๑ A and B exchange route directions
    - ๒.๑.๑ A proposes that B give A route directions
    - ๒.๑.๒ B gives A route directions
  - ๒.๒ A and B exchange thanks
    - ๒.๒.๑ A proposes to thank B
    - ๒.๒.๒ B acknowledge A’s thanks
๓. A and B exit from conversation
  - ๓.๑ A and B break contact

(Herbert H.Clark,1996:339)

คลาร์กได้อธิบายโครงสร้างของการสนทนาในการสอบถามเส้นทางระหว่าง Anna และ Bernd ว่าประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา โดยการเปิดการสนทนา เริ่มต้นขึ้นเมื่อ Anna กล่าวว่า "Excuse me," พร้อมทั้งการสังเกตพฤติกรรมของคู่สนทนาว่าเต็มใจที่จะสนทนากับตนหรือไม่ และ Anna เข้าสู่การดำเนินการสนทนาด้วยการแจ้งวัตถุประสงค์ว่า "Could you tell me how to get to Goethe House?" ทำให้ Bernd เป็นฝ่ายที่ต้องบอกเส้นทางที่ถูกต้องกับ Anna การสนทนาดำเนินไป จนกระทั่ง Anna ได้กล่าวแสดงความขอบคุณต่อ Bernd จึงเป็นการสิ้นสุดการสนทนา

โครงสร้างการสนทนาในงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นโครงสร้างหลัก ๓ ส่วน คือ การเปิดการสนทนาหรือการเข้าสู่การสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนาหรือการออกจากการสนทนา แต่ในสถานการณ์จริงหลายสถานการณ์พบว่า โครงสร้างบางส่วนอาจมีความเหลื่อมล้ำกันจนยากจะแยกออกให้เห็นเป็นส่วนๆ อย่างชัดเจน การวิเคราะห์โครงสร้างของการสนทนาจึงจำเป็นต้องอาศัยวัตถุประสงค์และบริบทในการสนทนา ซึ่งจะบ่งบอกให้ทราบอย่างชัดเจนมากขึ้นว่าโครงสร้างที่ต้องการศึกษานั้นเป็นโครงสร้างในส่วนใด

เคลเลอแมนน์และลิม(Kellermann & Lim,1989 cited in Svennevig,1999:3) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของการสนทนาไว้ว่า ถ้อยคำที่บุคคลสองฝ่ายใช้ในการสนทากันนั้นจะพบถ้อยคำทางภาษาที่เป็นระบบและมีขั้นตอนในการสนทนาที่ค่อนข้างชัดเจน ดังนี้

<u>Initiation phase</u>	<u>Maintenance phase</u>	<u>Termination phase</u>
Greeting	Where live	Discuss near-future meeting
Introduction	Hometown	Evaluation of encounter
Health	Persons know in common	Plan future meeting
Present situation	What do you do?	Positive evaluation of person
Reason for presence	Education	Until later
Weather	Occupation	Reason for terminating
	Social relation	Goodbye
	Compliments	
	Interests	
	Family	
	Sports	

จากตารางสรุปของเคลเลอแมนน์และลิมพบว่า ในการเริ่มต้นการสนทนาคู่สนทนาจะมีการกล่าวถ้อยคำทักทาย ซึ่งอาจจะเป็นการแนะนำตัว ตามถึงสุขภาพของคู่สนทนา อากาศ หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่

เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการเปิดการสนทนา ส่วนการดำเนินการสนทนาจะมีการกล่าวถึงเรื่องที่ต้องการพูด ซึ่งเรื่องราวเหล่านั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ร่วมสนทนา และในการจบการสนทนาพบว่า จะมีการกล่าวถึงการพบกันในอนาคต หรือเหตุผลที่ต้องจบการสนทนานั้น และถ้อยคำสุดท้ายคือ การกล่าวถ้อยคำอำลาของกลุ่มสนทนา โดยขั้นตอนทั้งหมดเป็นแนวโน้มของการสนทนากันของบุคคลที่ได้พบกันในครั้งแรก

สเวนเนวิก(Jan Svannevig,1999) เสนองานวิจัยเรื่อง “Getting Acquainted in Conversation : a study of initial interaction” โดยนำแนวคิดของเคลเลอมาแนร์และลิมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย งานวิจัยของสเวนเนวิกเกี่ยวข้องกับการเกิดความรู้สึกสนิทสนมในการสนทนา โดยเสนอว่า ในการสนทนาจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคู่สนทนา และถ้อยคำทางภาษาที่เกิดขึ้นต้องเป็นระบบซึ่งมีขั้นตอนในการสนทนาที่ค่อนข้างชัดเจน ความรู้สึกสนิทสนมระหว่างคู่สนทนาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้แลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลต่อกัน เริ่มต้นจากผู้เริ่มพูดเป็นคนแรกและผู้ฟังก็จะมีปฏิกิริยาใช้ถ้อยคำโต้ตอบกลับไป เพื่อให้การสนทนาได้ดำเนินต่อไปจนสิ้นสุดวัตถุประสงค์ สิ่งที่จะบ่งบอกว่าบุคคลผู้ร่วมในการสนทนา รู้สึกสนิทสนมกับอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จำเป็นจะต้องมีโครงสร้างของการเปิดการสนทนาด้วยการแนะนำตัวเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รู้จักหรือทราบข้อมูลส่วนตัวเสียก่อน นอกจากนี้ความรู้สึกสนิทสนมจะเพิ่มขึ้นในช่วงของการเข้าสู่การดำเนินการสนทนา เมื่อผู้ร่วมสนทนาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำเรื่องต่างๆ ไปมาพูดคุย เรื่องเหล่านั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายมีความสนใจและทัศนคติใกล้เคียงกัน เช่น ดินฟ้าอากาศ การศึกษา กีฬา ในทางตรงกันข้ามการพูดคุยกันครั้งแรกจะไม่ประสบความสำเร็จเลย หากหัวข้อที่นำมาสนทนาเป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายให้ความสนใจและมีทัศนคติที่แตกต่างกัน เช่น การเมือง ดังนั้นผู้ร่วมสนทนาจึงควรจะนำหัวข้อที่เป็นเรื่องทั่วไปมาเป็นเรื่องในการพูดคุยมากกว่าจะนำเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษมาสนทนา เพราะจะทำให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดทัศนคติที่แตกต่างกันและจะไม่ได้ได้รับความสนิทสนมจากคู่สนทนาเท่าที่ควร

กิงกาญจน์ เทพกาญจน(๒๕๓๕) ได้ศึกษาการใช้ภาษาในการตรวจรักษาโรคของอายุรแพทย์ พบว่าโครงสร้างของภาษาแพทย์จำแนกได้เป็นหน่วยหน้าที่หลักและหน่วยหน้าที่เสริม หน่วยหน้าที่หลักมี ๓ ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ ๑ การสัมภาษณ์ประวัติผู้ป่วย ประกอบด้วย การสัมภาษณ์อาการสำคัญ การสัมภาษณ์ประวัติการเจ็บป่วยในปัจจุบัน การสัมภาษณ์ประวัติอดีต การสัมภาษณ์ติดตามอาการ และการสัมภาษณ์ประวัติการดูแลรักษาตนเอง ส่วนที่ ๒ การแจ้งข้อมูลผู้ป่วย ประกอบด้วย การแจ้งผลการสืบค้นร่างกายแบบปกติ การแจ้งผลการวินิจฉัยโรค และการแจ้งให้ยา ส่วนที่ ๓ การชี้แนะผู้ป่วย ประกอบด้วย การสอนการรับประทานยา และการแนะนำวิธีการรักษาตนเอง

สำหรับหน่วยหน้าที่เสริมมี ๘ ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ ๑ การกล่าวต้อนรับผู้ป่วย ส่วนที่ ๒ การคุยแบบส่วนตัวกับผู้ป่วย ประกอบด้วย การพูดเล่นและหยอกล้อผู้ป่วย การทักทายผู้ป่วยแบบส่วนตัว และการคุยเรื่องส่วนตัว ส่วนที่ ๓ การแนะนำทางจิตใจ ประกอบด้วย การให้กำลังใจ การปลอบใจ และการแนะนำให้ทำ

ใจ ส่วนที่ ๔ การแสดงความไม่พอใจผู้ป่วย ส่วนที่ ๕ การชี้แจงข้อมูลเชิงวิชาการ ประกอบด้วย การอธิบายสาเหตุของอาการเจ็บป่วย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของโรคและอาการ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับยา การบอกผลของโรคต่อร่างกาย การแจ้งเหตุผลของการสั่งให้ผู้ป่วยทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด การบอกผลต่อร่างกายของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และการแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้ป่วย ส่วนที่ ๖ การแสดงความห่วงใยผู้ป่วย ประกอบด้วย การถามเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาตัว การคะยั้นคะยอให้ผู้ป่วยมารักษาตัว การถามเรื่องความสะดวกของผู้ป่วยในการมารักษาตัว การเสนอเขียนจดหมายแจ้งอาการป่วย การขอให้ผู้ป่วยมาส่งข่าวเรื่องอาการเจ็บป่วย การแสดงความเต็มใจที่ผู้ป่วยจะมาพบ การถามเรื่องการกินอยู่ของผู้ป่วย และการให้ความรู้เรื่องยา ส่วนที่ ๗ การนัด และส่วนที่ ๘ การจบบทสนทนา

ภาษาของแพทย์แต่ละคนมีลักษณะร่วมกัน คือ การใช้เสียงพูด การตกอยู่ภายใต้สถานการณ์เดียวกัน และผู้ใช้ภาษามีวัตถุประสงค์เดียวกัน นอกจากนี้ภาษาของแพทย์จัดเป็นวจนลีลาแบบปริกษาหรือและเป็นภาษาอาชีพเนื่องจากเป็นภาษาที่ใช้โดยบุคคลที่มีอาชีพเป็นแพทย์

แนวโน้มของแพทย์แต่ละคนในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย โดยพิจารณาจากหน่วยหน้าที่ย่อย พบว่าการใช้คำสุภาพของแพทย์ด้วยการใช้คำสรรพนาม “คุณ” เป็นการแสดงความสุภาพ เป็นทางการและห่างเหินมากกว่าสรรพนามอื่นๆ คำสรรพนาม “เรา” แสดงว่าผู้พูดค่อนข้างเป็นกันเอง แต่ไม่ได้ให้ความเคารพนับถือผู้ฟังเท่าตนเอง คำสรรพนาม “หนู” แสดงว่าผู้พูดให้ความเป็นกันเองและเอ็นดูผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า ส่วนการใช้คำลงท้าย “จ๊ะ จ๊ะ” แสดงว่าแพทย์มีแนวโน้มในการปฏิบัติกับผู้ป่วยในฐานะต่อยกว่าแต่เป็นความสุภาพมากกว่าไม่ใช่คำลงท้ายใดๆ เลย คำลงท้าย “ครับ ค่ะ ค่ะ ฮะ ฮะ” แสดงความสุภาพค่อนข้างเป็นทางการ และไม่ได้วางผู้ป่วยไว้ต่ำกว่าตนเอง

สิริมา เชียงเขาวีว(๒๕๔๓) ได้ศึกษาการสนทนาระหว่างกุมารแพทย์กับผู้ป่วยในการตรวจรักษาโรค พบว่า บทสนทนาเบื้องต้นประกอบ ๖ ส่วน ได้แก่ การกล่าวทักทายและต้อนรับ การรวบรวมข้อมูลและตรวจวินิจฉัย การชี้แจงข้อวินิจฉัย การอธิบายวิธีการรักษา การกล่าวก่อนคำอำลา และการกล่าวอำลา โดยแต่ละองค์ประกอบมีลำดับ ดังนี้ องค์ประกอบที่หนึ่งปรากฏเป็นองค์ประกอบแรกเนื่องจากการเริ่มต้นบทสนทนา จากนั้นจึงเป็นองค์ประกอบที่สองซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้องค์ประกอบอื่นตามมา ในขณะที่องค์ประกอบที่ห้าและหกเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้ายเสมอเพราะเป็นการปิดการสนทนา ส่วนองค์ประกอบที่สามและสี่จะปรากฏไม่เรียงลำดับกัน สำหรับวิธีการสื่อสารของแพทย์พบทั้งหมด ๑๐ วิธี ได้แก่ การใช้คำลงท้ายแปรไปตามเพศผู้ป่วย การใช้คำเรียกญาติ การใช้ภาษาเด็ก การใช้คำเลียนเสียง การใช้คำถามแบบให้เลือกตอบ การขอร้องแทนการออกคำสั่ง การกล่าวยกย่องชมเชย การตั้งเงื่อนไข การยกตัวอย่าง และการชี้แจงเหตุผล กลวิธีทั้งหมดนี้กุมารแพทย์จะใช้ในองค์ประกอบที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การตรวจรักษาโรค ทำให้เห็นลักษณะเด่นในการใช้ภาษาของกุมารแพทย์คือ กุมารแพทย์มีการปรับภาษาที่ใช้สนทนากับผู้ปกครองมาเป็นภาษาเด็กเมื่อสนทนากับผู้ป่วย การอธิบายข้อมูลแก่ผู้ป่วยและผู้ปกครองของผู้ป่วย แพทย์จะ

อธิบายอย่างละเอียดและเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างชัดเจน ส่วนวิธีการสื่อสารของผู้ปกครองพบทั้งหมด ๔ วิธี ได้แก่ การให้ข้อมูลไม่ตรงกับคำถามของแพทย์ การให้ข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีอาการรุนแรง การใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงความสุภาพ และการเกริ่นก่อนคำถาม ผู้ปกครองใช้วิธีการสื่อสารทั้งสี่วิธีในทุกองค์ประกอบการสนทนา ยกเว้นองค์ประกอบการกล่าวทักทายและต้อนรับ และองค์ประกอบการกล่าวอำลา นอกจากนี้ปัญหาที่พบในการสื่อสารคือ ผู้ปกครองตอบคำถามไม่ชัดเจนหรือไม่ตอบคำถามของแพทย์ ผู้ปกครองปฏิบัติเกินหน้าที่ในบริบทการสนทนา และผู้ปกครองอาจไม่ได้รับข้อมูลครบถ้วนเนื่องจากการถามแทรกผลัดของแพทย์

งานวิจัยด้านโครงสร้างของปริจเฉทที่ได้อ้างถึงทั้งหมดนี้ เป็นงานวิจัยที่มีความสนใจด้านปริจเฉทการสนทนาในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการสนทนาในชีวิตประจำวันทั่วไป หรือการสนทนาในสถานการณ์เฉพาะ เช่น การสนทนาของอายุรแพทย์หรือกุมารแพทย์กับผู้ป่วยในการตรวจรักษาโรค ล้วนมีองค์ประกอบร่วมของโครงสร้างในบทสนทนาที่คล้ายคลึงกัน จะเห็นได้จากในงานวิจัยทั้งหมดนี้มีโครงสร้างที่ชัดเจน อันประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา แต่มีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของขั้นตอนย่อย สำหรับงานวิจัยของนักวิจัยชาวต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สามารถนำโครงสร้างของการเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา มาเป็นแนวทางการศึกษาโครงสร้างของการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นในสังคมไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยรุ่นหลังต่อไป

งานวิจัยการใช้ภาษาของอายุรแพทย์ของกิงกาญจน์ เทพกาญจนา เป็นการศึกษาภาษาเฉพาะกิจเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นงานวิจัยรุ่นแรกๆ ที่ศึกษาบุกเบิกเรื่องเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในสถานการณ์จริงในสังคมไทย ทำให้เป็นพื้นฐานในการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการสนทนาอย่างชัดเจนมากขึ้น ทั้งหน้าที่หลัก หน้าที่เสริม วัจนลีลาหรือการใช้ภาษาสุภาพของแพทย์เพื่อเป็นกลวิธีในการสื่อสารให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยการใช้ภาษาของกุมารแพทย์ของสิริมา เชียงเซาว์ไว ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาของแพทย์ต่อเนื่องจากงานวิจัยของกิงกาญจน์ ได้แสดงให้เห็นโครงสร้างองค์ประกอบ กลวิธีสื่อสารและปัญหาที่เกิดขึ้นในการสื่อสารของการสนทนาจริงในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความเข้าใจในปริจเฉทการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งมีลักษณะเฉพาะของการสื่อสารนั้น และสิ่งที่ทำให้งานวิจัยเห็นผลที่ชัดเจนคือ การค้นพบปัญหาในการสื่อสารระหว่างกุมารแพทย์และผู้ปกครองของผู้ป่วย โดยเฉพาะการพยายามใช้กลวิธีต่างๆ ที่ต่างฝ่ายต่างมีความเห็นว่าเป็นกลวิธีที่ดีนั้น อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ประเด็นดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างของการสนทนาและกลวิธีการสอบปากคำได้เป็นอย่างดี

๒.๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถามมีหลายงานวิจัย ผู้วิจัยเริ่มต้นศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถามในภาษาต่างประเทศ แล้วจึงจะกล่าวถึงงานวิจัยในภาษาไทย

เซอร์ล (John R. Searle, 1965, 1969) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับทฤษฎีวัจนกรรม* ซึ่งสรุปเป็นแนวคิดได้ดังนี้

๑. วัจนกรรมมีส่วนประกอบ ๒ ส่วน

เซอร์ลเสนอว่า วัจนกรรมมีส่วนประกอบ ๒ ส่วน คือ ส่วนเนื้อหาความ (propositional content) และส่วนเจตนา (illocutionary act) แต่อย่างไรก็ตาม วัจนกรรมบางวัจนกรรมอาจไม่ปรากฏเนื้อหาความก็ได้ เช่น

- Hurrah!
- Ouch!

ถ้อยคำตามตัวอย่างทั้งสองถ้อยคำไม่จัดเป็นส่วนเนื้อหาความ เพราะไม่มีความหมายตามรูปภาษา แต่มีส่วนเจตนา เนื่องจากสื่อให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการสื่อออกมา

๒. การกล่าวถ้อยคำเพื่อแสดงวัจนกรรมเป็นพฤติกรรมที่มีกฎกำกับ

เซอร์ลได้แบ่งกฎกำกับพฤติกรรมเป็น ๒ ลักษณะ คือ regulative rule ทำหน้าที่กำกับพฤติกรรม แต่ไม่มีส่วนทำให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมนั้น และ constitutive rule เป็นกฎที่ไม่เพียงแต่กำกับเท่านั้น แต่ทำให้เกิดการกระทำหรือพฤติกรรมนั้นๆ ด้วย

จากกฎทั้ง ๒ ลักษณะ เซอร์ลได้เสนอเงื่อนไขวัจนกรรม ๔ ข้อ ซึ่งเงื่อนไขนี้จัดอยู่ในกฎลักษณะที่สอง เนื่องจากเมื่อเงื่อนไขแต่ละข้อประกอบเข้าด้วยกัน จะทำให้เกิดวัจนกรรมประเภทต่างๆ ขึ้น เงื่อนไขเหล่านี้เรียกว่า felicity conditions ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อหาความ เงื่อนไขเบื้องต้น เงื่อนไขความจริงใจ และเงื่อนไขจำเป็น

ต่อมาในปี ค.ศ. 1967 เซอร์ลได้จัดกลุ่มวัจนกรรมเป็น ๕ กลุ่ม คือ กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก และกลุ่มวัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งวัจนกรรมการถามถูกจัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ เนื่องจากเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังตอบสิ่งที่ผู้พูดได้ถามไป เงื่อนไขของวัจนกรรมการถาม คือ

๑. เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อหาความ - เนื้อหาความที่แสดงว่าผู้พูดต้องการข้อมูลบางอย่าง
(Propositional content)

* ธีรพร พานโพธิ์ทอง เอกสารประกอบการศึกษาวิชาอรรถปริวรรต : ทฤษฎีวัจนกรรมของ John R. Searle: 1965, 1969. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖. น. ๑-๔.

๒. เงื่อนไขเบื้องต้น (Preparatory)	-	๑.๑ ผู้พูดไม่ทราบคำตอบ หรือไม่แน่ใจคำตอบ ๑.๒ เป็นที่ทราบกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังว่า ผู้พูด จะไม่ให้ข้อมูลถ้าผู้ฟังไม่ถาม
๓. เงื่อนไขความจริงใจ (Sincerity)	-	ผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม
๔. เงื่อนไขจำเป็น (Essential)	-	ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันอยู่ บ้างและการถามนั้นจะทำให้ข้อมูลชัดเจนขึ้น

แนวคิดเรื่องเงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ลแสดงให้เห็นว่าถ้อยคำต่างๆ ที่กล่าวออกมา มีความสำคัญมากเกินกว่าการกล่าวถ้อยคำธรรมดา เนื่องจากถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้นจะแสดงเจตนาของผู้พูดเสมอ และจะมีผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้กล่าวถ้อยคำนั้นไปแล้ว นอกจากนี้รูปประโยคที่ปรากฏในถ้อยคำอาจมิได้บ่งบอกเจตนาที่ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังต้องอาศัยบริบทเพื่อทำความเข้าใจในเจตนาของผู้พูด แนวคิดเงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ลจึงให้ความสนใจวิเคราะห์เจตนาของผู้พูด เพื่อที่จะสามารถเข้าใจเจตนาที่ปรากฏในรูปประโยคได้ดียิ่งขึ้น

เคอร์คว์(Quirk, 1972 cited in Tsui,1987:89) ได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับการลักษณะของคำถามไว้ว่า บางครั้งถ้อยคำธรรมดาที่อาจกลายเป็นคำถามได้ เนื่องจากรูปประโยคมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ เพราะบางสถานการณ์ผู้ที่กล่าวถ้อยคำบางคำขึ้นมา จะมีความคาดคะเนที่จะได้รับคำตอบจากผู้ร่วมสนทนา ดังนั้นการถามจึงมีรูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกัน โดยแบ่งประเภทของคำถามออกเป็น ๓ ประเภท* คือ

๑. คำถามประเภทตอบรับ/ปฏิเสธ (Yes/No questions)
๒. คำถามประเภทให้ตอบเพื่อความ (Wh-questions)
๓. คำถามประเภทให้เลือกตอบ (Alternative questions)

คำถามประเภทตอบรับ/ปฏิเสธ(Yes/No questions) หมายถึง คำถามที่ต้องการคำยืนยันความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับรู้มาแล้ว คำถามประเภทนี้จะสามารถแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบนั้นมีทัศนคติในแง่บวกหรือแง่ลบกับคำถามที่ถูกถามออกไป ซึ่งการใช้คำถามลักษณะนี้ผู้ถามจะมีความคาดคะเนบางประการในคำตอบ เช่น

“Have you been to Paris?”

ในคำถามลักษณะนี้ ผู้ถามจะมีความคาดคะเนว่าผู้ตอบจะตอบว่า “Yes.” เพื่อต้องการคำยืนยันความคิดของผู้ถามว่า สิ่งที่คาดคิดไว้ว่าผู้ตอบเคยไปที่เมืองปารีสมาแล้วนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่ถ้าผู้ตอบให้คำตอบว่า “No.” คำตอบดังกล่าวจะกลายเป็นสิ่งที่ผู้ถามไม่ได้คาดคะเนเอาไว้ โดยเคอร์คว์ได้ให้ความเห็น

* Malcolm Coulthard: edited, *Advance in spoken discourse analysis*. (London : Routledge , 1992), p.89-110.

ว่า ถ้าผู้ตอบได้ตอบคำตอบที่ผู้ถามคาดคะเนเอาไว้จะเป็นคำถามในแง่บวก(positive) ส่วนผู้ตอบที่ตอบผิดไปจากความคาดคะเนของผู้ถามนั้น ถือเป็นคำถามในแง่ลบ(negative) นอกจากนี้การใช้น้ำเสียงในคำถามจะเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ทราบได้ว่า ผู้ถามมีทัศนคติอย่างไรกับคำถามนั้น

คำถามประเภทให้ตอบเพื่อความ(Wh-questions) หมายถึง คำถามแบบเปิดที่ต้องการคำตอบซึ่งเป็นรายละเอียดของข้อมูล คำถามประเภทนี้เป็นคำถามที่ต้องการค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ผู้ถามต้องการทราบ โดยเป็นการให้อิสระกับผู้ตอบมากกว่าคำถามประเภทอื่นๆ เพราะคำตอบที่จะได้รับนั้นจะมีความหลากหลาย และอาจจะมีรายละเอียดมากกว่าความคาดคะเนคำตอบของผู้ที่ถามคำถามนั้น เช่น

“What time shall we meet?”

ในคำถามลักษณะนี้ ผู้ถามต้องการทราบเวลาที่ผู้ตอบสะดวกที่จะนัดพบกัน ซึ่งเป็นการให้อิสระกับผู้ตอบได้ตรวจสอบว่า สามารถนัดพบหรือมีเวลาว่างที่จะพบกันในช่วงเวลาใด เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ถามได้ตรวจสอบเวลาของตนเองด้วยเช่นกัน

คำถามประเภทให้เลือกตอบ(Alternative questions) หมายถึง คำถามที่ให้ผู้ตอบมีตัวเลือกในการตอบระหว่างสองคำตอบ หรือมากกว่าสองคำตอบขึ้นไป คำถามประเภทนี้ผู้ถามได้ให้ทางเลือกกับผู้ตอบไว้ในคำถาม โดยผู้ถามจะมีความคาดคะเนคำตอบว่า ผู้ตอบจะต้องตอบในทางเลือกที่ผู้ถามเสนอให้ เช่น

“Would you like chocolate, vanilla or strawberry?”

ในคำถามลักษณะนี้ ผู้ถามได้ให้ทางเลือกกับผู้ตอบสามทาง โดยคาดคะเนคำตอบว่า ผู้ตอบจะต้องเลือกรสชาติของไอศกรีมระหว่างรสช็อกโกแลต รสวานิลลา หรือรสสตรอเบอร์รี่ อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งคำถามประเภทนี้ผู้ถามจะไม่มีคาดคะเนมากเท่ากับคำถามประเภทตอบรับ/ปฏิเสธ แต่ก็จะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบมากเท่ากับคำถามประเภทให้ตอบเพื่อความ

การแบ่งประเภทของคำถามของเคอร์รก์แสดงให้เห็นถึงการคาดคะเนคำตอบของผู้ถามว่า ถ้าหากเป็นคำถามประเภทตอบรับ/ปฏิเสธหรือคำถามประเภทให้เลือกตอบนั้น ผู้ถามจะมีความคาดหวังกับคำตอบไว้อยู่แล้ว หรืออาจจะเป็นการจำกัดคำตอบไว้เพียงสิ่งที่ผู้ถามคาดคะเนไว้ ส่วนคำถามประเภทให้ตอบเพื่อความ เป็นคำถามเปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบอย่างอิสระ โดยผู้ถามไม่จำเป็นต้องมีการคาดคะเนคำตอบ เพราะต้องการทราบข้อมูลจากผู้ตอบเท่านั้น

ปราณี กุลละวณิชย์(๒๕๒๓) กล่าวถึงการศึกษาประโยคคำถามในบทความเรื่อง “ผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ” ว่า นอกเหนือจากการวิเคราะห์โครงสร้างของประโยคคำถามแล้ว ควรจะวิเคราะห์ลักษณะทางอรรถศาสตร์ร่วมด้วย เพราะเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายความแตกต่างของคำถามตอบรับ – ปฏิเสธ ได้ ๔ ชนิด คือ “หรือ” “หรือเปล่า” “ใช่ไหม” “ไหม”

ประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “หรือ” เป็นประโยคคำถามซึ่งแสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริง(asserted fact) ที่ได้จากข้อความที่ได้ยินก่อนหน้าหรือสรุปจากการพบเห็น และเมื่อทราบข้อเท็จจริงแล้วผู้พูดต้องการย้ำข้อเท็จจริง จึงถามเพื่อทดสอบว่าที่ได้ยินมาหรือสรุปมาถูกต้องหรือไม่ อีกทั้งยังสามารถใช้แสดงความประหลาดใจ ในกรณีที่ผู้พูดมีความเชื่อดั้งเดิมไม่ตรงกับข้อเท็จจริงใหม่ที่ได้อีกด้วย รูปคำถามชนิด “หรือ” นี้มีลักษณะทางอรรถศาสตร์ โดยจะใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลก่อนที่จะตั้งคำถามอยู่แล้วจึงไม่ต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และใช้เพียงเพื่อย้ำข้อเท็จจริงที่ตนมีหรือได้รับเท่านั้น

ประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “หรือเปล่า” เป็นประโยคคำถามซึ่งแสดงข้อสมมติว่าผู้พูดทราบข้อเท็จจริงมาก่อนแล้ว แต่ข้อเท็จจริงนั้นมิได้มาจากผู้ที่เขาพูดด้วย นอกจากนี้คำถามชนิดนี้ยังแสดงว่าผู้พูดต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เขาพูดด้วยได้ให้ข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบว่าตรงกับที่เขาได้รับจากที่อื่นหรือไม่ ผู้พูดใช้รูปคำถามนี้เพื่อแสดงตนเป็นกลางและแสดงว่าตนยังมิได้เชื่อข้อเท็จจริงที่ได้รับมา รูปคำถามชนิด “หรือเปล่า” นี้มีลักษณะทางอรรถศาสตร์โดยจะใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความเป็นกลางในความถูกต้องของข้อเท็จจริง คำถามชนิดนี้มักใช้ในการไต่สวนผู้ต้องสงสัย เพราะเป็นคำถามที่ยังมิได้แสดงการกล่าวหา

ประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “ใช่ไหม” เป็นประโยคคำถามซึ่งแสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงอยู่เช่นกัน แต่ต่างจากคำถาม “หรือเปล่า” เพราะผู้พูดต้องการแสดงให้ผู้พูดด้วยทราบว่าเขามีความแน่ใจในข้อเท็จจริงว่าถูกต้องแล้ว เพราะฉะนั้นการใช้ประโยคด้วยรูปคำถาม “ใช่ไหม” จึงเป็นการแสดงข้อสมมติในเรื่องความเชื่อดั้งเดิมที่ผู้พูดมีอยู่แล้วด้วย รูปคำถามชนิด “ใช่ไหม” นี้มีลักษณะทางอรรถศาสตร์โดยจะใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความเชื่อว่าข้อเท็จจริงที่ตนมีอยู่ถูกต้อง

ประโยคคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “ไหม” เป็นประโยคคำถามซึ่งแสดงข้อสมมติว่าผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริง คำถามชนิดนี้จึงอาจแฝงความไม่แน่ใจของผู้พูด และด้วยเหตุที่คำถามชนิดนี้แสดงความสงสัย หรือไม่แน่ใจของผู้พูดจึงเป็นคำถามที่ไม่คาดกันคำตอบ และอาจถือได้ว่าเป็นคำถามที่แสดงความสุภาพมากกว่าคำถามอื่นๆ

จากการศึกษาประโยคคำถามลักษณะดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ ดังนี้

๑. คำถามที่แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดมีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “หรือ” “หรือเปล่า” “ใช่ไหม”
๒. คำถามที่แสดงข้อสมมติว่าผู้พูดไม่มีความรู้ในข้อเท็จจริง ได้แก่ คำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ชนิด “ไหม”

นววรรณ พันธุเมธา(๒๕๒๗) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ประโยคในภาษาไทยตามเจตนาของผู้พูดโดยแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ ประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ และประโยคบอกให้ทำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑. ประโยคแจ้งให้ทราบ หมายถึง ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรอง และเป็นการแจ้งข้อความบางอย่างให้ผู้ฟัง ซึ่งจะปรากฏทั้งประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรองทั่วๆ ไป และประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ มีหลายชนิด เช่น ประโยคบอกเล่า ประโยคอธิบาย ประโยคเตือน ตัวอย่างเช่น

- คุณแม่ชอบทำกับข้าว
- ฉันไปโรงเรียนนะ
- หนูก็เป็นลูกเหมือนกันนะ

๒. ประโยคถามให้ตอบ หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามข้อความบางประการจากผู้ฟัง จะมีคำไม่ชี้เฉพาะ เช่น หรือ ใช่ไหม ใคร อะไร โหน เท่าไร ทำไม เหตุใด เมื่อไร ก็ หรืออื่นๆ อยู่ในตำแหน่งของคำหรือกลุ่มคำที่ถามถึง สามารถแบ่งประโยคคำถามให้ตอบออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๒.๑ ประโยคถามเนื้อความ คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามเรื่องราวบางประการจากผู้ฟัง จะมีคำไม่ชี้เฉพาะปรากฏอยู่ ได้แก่ “ใคร” “อะไร” “โหน” “เท่าไร” “ทำไม” “เหตุใด” “เมื่อไร” “ก็” อยู่ในตำแหน่งของคำที่ถามถึง เช่น

- คุณเห็นอะไรบ้าง
- ทำไมคุณอยู่บ้านคนเดียว

๒.๒ ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังตอบรับหรือปฏิเสธสิ่งที่ผู้พูดได้ถาม โดยจะมีคำบอกการถาม “หรือ” กับ “ไหม” อยู่ท้ายประโยค เช่น

- คุณรู้จักกวินดาหรือ
- คุณรู้จักกวินดาไหม

๒.๓ ประโยคถามให้เลือกเอา คือ ประโยคที่ผู้พูดใช้ถามผู้ฟังเพื่อให้เลือกตอบรับอย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีคำเชื่อม “หรือ” อยู่ระหว่างหน่วยกริยา ๒ หน่วย เช่น

- ลูกจะเอาเสื้อตัวนี้หรือตัวโน้น
- คุณจะอยู่บ้านหรือไปกับฉัน

๓. ประโยคบอกให้ทำ หมายถึง ประโยคที่ผู้พูดใช้เพื่อให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่างตามความต้องการของผู้พูด ซึ่งมีหลายชนิด เช่น ประโยคสั่ง ประโยคชักชวน ประโยคอนุญาต เช่น

- ออย่าบอกเขานะ
- พักกันเถอะนะ
- คุณนั่งลงเถอะ

ในประเด็นของประโยคถามให้ตอบ นววรรณได้อธิบายเกี่ยวกับการใช้รูปคำถามในประโยคถามเนื้อความ และประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ไว้ดังนี้

- ประโยคถามเนื้อความ ปรากฏรูปคำถาม ดังนี้
  - “ใคร” มีความหมายเกี่ยวกับบุคคล
  - “อะไร” มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ
  - “ที่ไหน” มีความหมายเกี่ยวกับสถานที่
  - “เมื่อไร” มีความหมายเกี่ยวกับเวลา
  - “ทำไม” มีความหมายเกี่ยวกับเหตุผล
  - “อย่างไร” มีความหมายเกี่ยวกับวิธีการ
  - “เท่าไร” และ “กี่” มีความหมายเกี่ยวกับจำนวน
- ประโยคถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ ปรากฏรูปคำถาม ดังนี้
  - “หรือ” ใช้เมื่อผู้ถามได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว อาจเป็นเพราะมีผู้บอกเล่าหรือผู้ถาม

ได้เห็นด้วยตนเอง และต้องการถามเพื่อความแน่ใจ หรือในบางกรณีก็ถามตามมารยาทสังคม ผู้ถามคาดว่าผู้ตอบจะตอบรับหรือบางทีก็ไม่ต้องการคำตอบ

“ไหม” ใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน เป็นการถามเพราะต้องการคำตอบ ผู้ถามไม่ได้คาดหวังหรือคาดคะเนเกี่ยวกับคำตอบจากผู้ตอบ และรูปคำถามนี้ยังใช้กับเหตุการณ์ที่ยังไม่ถึงมากกว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปแล้วและที่กำลังดำเนินอยู่

คำว่า “หรือ” และ “ไหม” อาจประสมกับคำอื่นๆ เป็นคำว่า “ไม่ใช่หรือ” “หรือเปล่า” “หรือยัง” “ใช่ไหม” ซึ่งมีลักษณะการใช้รูปคำถาม ดังนี้

“ไม่ใช่หรือ” มักจะใช้ในตำแหน่งท้ายประโยคเพื่อแย้งหรือเตือนอีกฝ่ายหนึ่ง แสดงถึงการคาดหวังว่า ผู้ตอบจะต้องตอบรับเนื่องจากผู้ถามมีความมั่นใจในข้อเท็จจริงที่มีอยู่

“หรือเปล่า” จะใช้เมื่อผู้พูดทราบเรื่องราวแล้วหรือไม่ก็ได้ มีความหมายเทียบเท่ากับรูปคำว่า “ไหม” และจะใช้กับประโยคที่ไม่แสดงการคาดคะเนคำตอบ

“หรือยัง” มักจะใช้กับประโยคที่มีความหมายว่ากริยานั้นยังไม่เกิดขึ้น แต่บางกรณีก็ยังสามารถใช้กับประโยคที่แสดงว่าอาการหรือสภาพที่แสดงโดยกริยานั้นได้เสร็จสิ้นไปแล้ว

“ใช่ไหม” มักจะใช้ในตำแหน่งท้ายประโยคเพื่อถามว่าถูกต้องหรือไม่ เนื่องจากผู้ถามพอจะทราบเรื่องราวมาบ้างและค่อนข้างแน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นถูกต้อง แต่ต้องการให้ผู้ตอบยืนยันอีกครั้ง

จิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์(๒๕๒๕) ศึกษาคำถามตอบรับ – ปฏิเสธในภาษาไทย : การวิเคราะห์เชิงอรรถศาสตร์ตามแนวทฤษฎีวิัจจนกรรมของ จอห์น อาร์ เซอร์ล(John R. Searle, 1969) และเมื่อจิตรภรณ์นำเงื่อนไขวิัจจนกรรม ๔ ข้อของเซอร์ลมาวิเคราะห์ประเภทของคำถามแบบตอบรับ – ปฏิเสธ ทำให้สามารถใช้เกณฑ์กำหนดหลักที่ระบุลักษณะในการสื่อความหมายของคำถามประเภทนี้ ได้ดังต่อไปนี้

- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ ๑ - การที่ผู้พุดถามผู้ฟังนั้นต้องมีจุดมุ่งหมายในอันที่จะได้รับคำตอบ
- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ ๒ - ผู้พุดถามผู้ฟังเพราะไม่แน่ใจว่า ถ้าตนไม่ถามผู้ฟังจะให้ข้อมูลนั้นแก่ตนหรือไม่
- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ ๓ - การที่ผู้พุดถามผู้ฟัง แสดงว่าผู้พุดเชื่อว่าผู้ฟังต้องสามารถให้คำตอบได้
- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ ๔ - ผู้พุดและผู้ฟังต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ถามนั้นตรงกันบ้าง จึงจะสามารถสื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ
- เกณฑ์กำหนดหลักข้อที่ ๕ - ผู้พุดมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคำตอบอยู่บ้าง อาจจะมีมากจนคาดคะเนคำตอบได้ หรือมีน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้

นอกจากนี้จิตราภรณ์ยังได้เสนอเงื่อนไขวัจนกรรมคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธในภาษาไทยเพื่อใช้ในการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธออกเป็นชนิดต่างๆ ดังนี้

- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ ๑ - ผู้พุดมีความปรารถนาหรือความมุ่งหวังที่จะได้รับคำตอบที่ตนต้องการจากผู้ฟัง และอาจแสดงออกถึงความปรารถนานั้น
- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ ๒ - ผู้พุดอาจสามารถแสดงการคาดคะเนลักษณะของคำตอบได้ ซึ่งแสดงว่าผู้พุดมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ
- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ ๓ - ผู้พุดอาจมีความแน่ใจ และมีการแสดงออกถึงความแน่ใจในคำตอบที่คาดคะเนไว้ของตน
- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ ๔ - ผู้พุดอาจมีความเชื่อดังเดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ถามนั้นอยู่ก่อนแล้ว
- ๔.๑ ความเชื่อดังเดิมของผู้พุดตรงกับข้อมูลที่ได้รับใหม่
- ๔.๒ ความเชื่อดังเดิมของผู้พุดต่างหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้รับใหม่
- เกณฑ์กำหนดจำแนกข้อที่ ๕ - ผู้พุดอาจถามคำถามเพื่อต้องการคำตอบซึ่งเกี่ยวเนื่องกับเวลา

จากเกณฑ์กำหนดที่ใช้ในการแบ่งแยกย่อยคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธนี้ ทำให้สามารถแบ่งคำถามออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธที่ใช้เมื่อผู้พุดต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เนื่องจากผู้พุดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบน้อยหรือไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ รูปคำถามในกลุ่มนี้ได้แก่ “หรือเปล่า” “หรือยัง” “ไหม” ซึ่งเรียกว่าคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธชนิดคำถามแท้ ซึ่งจิตราภรณ์สรุปไว้ดังนี้

การใช้รูปคำถาม “หรือเปล่า” เป็นการถามที่ผู้พุดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบน้อย ทำให้ไม่มีการแสดงการคาดคะเนคำตอบ และไม่มี ความมุ่งหวังใดๆ ในลักษณะคำตอบที่จะได้รับจากผู้ฟัง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตอบโดยเสรีจริงๆ ซึ่งไม่มีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อใดเลย

การใช้รูปคำถาม “หรือยัง” เป็นการถามเพื่อต้องการคำตอบที่เกี่ยวข้องกับเวลา มีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อที่ ๕

การใช้รูปคำถาม “ไหม” เป็นการถามโดยที่ผู้พูดอาจมีความปรารถนาหรือความมุ่งหวังที่จะได้รับคำตอบที่ตนต้องการจากผู้ฟัง มีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อที่ ๑

๒. กลุ่มคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธที่ใช้เมื่อผู้พูดต้องการคำยืนยันจากผู้ฟังว่าคำตอบที่ผู้พูดได้คาดคะเนไว้ถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้เพราะผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ ทำให้ผู้พูดสามารถแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ รูปคำถามในกลุ่มนี้ได้แก่ “ใช่ไหม” “ไม่ใช่หรือ” “หรือ” ซึ่งเรียกว่าคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธชนิดคำถามทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การใช้รูปคำถาม “ใช่ไหม” เป็นการถามที่แสดงลักษณะผู้พูดว่ามีความแน่ใจและแสดงออกถึงความแน่ใจในคำตอบของตน เพราะผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ จึงทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องมุ่งหวังอะไรอีก แต่ถามเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ฟังมายืนยันคำตอบที่ตนคาดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อที่ ๓ และ ๔.๑

การใช้รูปคำถาม “ไม่ใช่หรือ” มีลักษณะส่วนมากเหมือนรูปคำถาม “ใช่ไหม” เพียงแตกต่างกันที่ผู้พูดได้รับข้อมูลใหม่ที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิมที่ผู้พูดมีอยู่ มีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อที่ ๓ และ ๔.๒

การใช้รูปคำถาม “หรือ” เป็นการถามที่ผู้พูดไม่มีความแน่ใจในคำตอบที่ได้คาดคะเนไว้ของตน และไม่มีการแสดงออกถึงความแน่ใจใดๆ ด้วย ดังนั้นผู้พูดจึงถามผู้ฟังเพื่อต้องการคำตอบมายืนยันคำตอบที่ได้สันนิษฐานและแสดงการคาดคะเนไว้ของตน และในบางกรณีความไม่แน่ใจของผู้พูดอาจเกิดจากผู้พูดมีข้อมูลใหม่ที่แตกต่างหรือขัดแย้งกับความเชื่อดั้งเดิม ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดแบ่งแยกย่อยข้อที่ ๔.๒

ธีรนุช โชคสุวนิช(๒๕๓๓) ได้ศึกษาประโยค ๓ ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย “ไส่สังคม” ของทมยันตี ได้แก่ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และประโยคบอกเล่า ผลการวิจัยพบว่า ประโยคคำถามสามารถแบ่งตามรูปภาษาและความหมายได้เป็น ๓ ชนิด คือ ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ และประโยคคำถามแบบให้เลือกเอา สำหรับประโยคคำสั่งสามารถแบ่งตามเจตนาได้ดังนี้ แสดงเจตนาสั่ง แสดงเจตนาขอร้อง แสดงเจตนาชักชวน แสดงเจตนาอนุญาต แสดงเจตนาเสนอแนะ แสดงเจตนาสอน แสดงเจตนาเตือน และแสดงเจตนาปลอบ นอกจากนี้ในประโยคบอกเล่าสามารถแบ่งตามเจตนาได้ดังนี้ เจตนาแจ้งให้ทราบ เจตนาถามให้ตอบ และเจตนาบอกให้ทำ

ในประเด็นประโยคคำถาม ๓ ชนิด ธีรนุชได้อธิบายไว้ดังนี้

๑. ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ แสดงเจตนาดังต่อไปนี้

ก. แสดงเจตนาถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ แบ่งได้เป็น ๒ ชนิดย่อย คือ

- ถามให้ตอบโดยคาดคะเนคำตอบ จะปรากฏคำหรือกลุ่มคำว่า “หรือ” “ใช่/ไหม” “ไม่ใช่/หรือ”
  - ถามให้ตอบโดยไม่คาดคะเนคำตอบ จะปรากฏคำหรือกลุ่มคำว่า “ไหม” “หรือเปล่า” “หรือยัง”
  - ข. แสดงเจตนาถามให้ตอบและเจตนาอื่นแฝง คือ ถามให้ตอบและแสดงความแปลกใจ ถามให้ตอบและแสดงการทักทาย ถามให้ตอบและชักชวน ถามให้ตอบและย้ำเตือน ความทรงจำ ถามให้ตอบและขออนุญาตหรือขอสั่งใดสิ่งหนึ่ง ถามให้ตอบและแสดงตนเป็นกลาง
  - ค. ไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ตอบ แต่แสดงเจตนาอื่นๆ คือ หยอกล้อ ประชด ย้ำข้อมูล ย้ำความคิดความเชื่อของผู้พูด รู้ทันผู้ฟัง ขอร้องหรือสั่งอย่างสุภาพ ชู และเกริ่นนำ ก่อนบอกเล่า
๒. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ แสดงเจตนาดังต่อไปนี้
- ก. แสดงเจตนาถามให้ตอบ ได้แก่ ประโยคคำถามแบบตอบเพื่อความที่มีคำไม่ชี้เฉพาะ แสดงการถาม “ใคร” “อะไร” “ทำไม” “ที่ไหน” “อย่างไร” “เมื่อไร” “เท่าไร” “กี่”
  - ข. ไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ตอบ แต่แสดงเจตนาอื่นๆ คือ บอกเล่า คัดค้าน หยอกล้อ โกรธไม่พอใจ เสนอแนะ ทักทาย และต่อว่า
๓. ประโยคคำถามแบบให้เลือกเอา แสดงเจตนาดังต่อไปนี้
- ก. แสดงเจตนาถามให้ตอบ
  - ข. แสดงเจตนาประชด

ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรูปประโยคที่ใช้ถามเหล่านี้ ผู้เริ่มต้นศึกษาแนวคิดเรื่องประเภทของคำถามในงานวิจัยของเคอร์ค ซึ่งแบ่งประเภทของประโยคคำถามโดยพิจารณาจากรูปคำที่ปรากฏเป็นหลักและไม่ได้กล่าวถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด แต่ในงานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์ นววรรณ พันธุมเมธา จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ และธีรนุช โชคสุวนิช ได้กล่าวถึงประโยคคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธในภาษาไทย โดยนำแนวคิดทั้งด้านการปรากฏของรูปภาษา อรรถศาสตร์และเงื่อนไขวัฒนธรรมมาวิเคราะห์ ทำให้สามารถมองเห็นเจตนาของผู้พูดได้อย่างชัดเจน ช่วยอธิบายให้เห็นถึงเจตนาของผู้พูดที่ใช้สื่อสารในภาษาไทย และยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้การศึกษาประโยคคำถาม หรือประโยคลักษณะอื่นๆ มีแง่มุมในการศึกษาที่หลากหลายยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสามารถแนวคิดเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษารูปประโยคคำถามแบบตอบรับ - ปฏิเสธที่พนักงานสอบสวนใช้ถามผู้เสียหายได้ต่อไป

ประไพพรรณ พิงฉิม(๒๕๔๒) ศึกษากลวิธีการถามในปริจเจตการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท ได้แก่การสัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ และการ

สัมภาษณ์ที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่าบริบทของบริจเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์สองประเภทนั้น มีบริบทที่แตกต่างกันคือ ฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ในการสื่อสาร ท่วงทำนองในการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร และบรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์และการตีความ สำหรับความแตกต่างประการสำคัญคือ การผสมผสานด้านทัศนคติของคู่สนทนา เนื่องจากในรายการโทรทัศน์ประเภทแรกนั้นผู้สัมภาษณ์เลือกถามเฉพาะเรื่อง πουผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการจะตอบ ส่วนรายการโทรทัศน์ประเภทที่สองนั้นเมื่อตรากการผสมผสานทัศนคติไม่สม่ำเสมอ บางครั้งจึงเกิดความขัดแย้งและต่อต้านขึ้น ในส่วนของการถามผู้วิจัยแบ่งเป็น ๔ ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่งคือถ้อยคำถาม-ตอบซึ่งพบทั้งถ้อยคำถาม-ตอบแบบเสรีจลันในหนึ่งคู่ และถ้อยคำถาม-ตอบแบบยึดเยื้อ ประเด็นที่สองคือรูปประโยคที่ใช้ถามได้แก่ รูปประโยคคำถาม และรูปประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ โดยความถี่ของการปรากฏพบว่าในรายการทั้งสองประเภทจะใช้รูปประโยคคำถามเพื่อแสดงการถามมากกว่ารูปประโยคบอกเล่าหรือปฏิเสธ แต่ในการเลือกใช้รูปประโยคแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ประเด็นที่สามคือกลวิธีการถาม พบ ๘ กลวิธี คือ การถามในลักษณะสรุปคำตอบ การชี้หน้าคำตอบ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ และการตั้งคำถามแย้ง ประเด็นที่สี่คือกลวิธีเสริมการถาม พบ ๕ กลวิธี คือ การเสริมคำตอบ การทวนคำตอบ การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ การหยอกเย้า และการตัดบท

ในการศึกษาความแตกต่างของกลวิธีที่ใช้ในบริจเฉทการสัมภาษณ์พบว่า รายการโทรทัศน์ที่มุ่งเน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์มีกลวิธีที่เป็นลักษณะเด่น คือ การถามในลักษณะสรุปคำตอบ และการชี้หน้าคำตอบ ซึ่งจะทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เลือกตอบในสิ่งที่เป็นการเสริมภาพลักษณ์ให้ตนเอง ส่วนในรายการโทรทัศน์ที่มุ่งเน้นการหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์มีกลวิธีเด่น คือ การรุกไล่ด้วยคำถามต่อเนื่อง การเปลี่ยนคำถาม การซ้ำคำถาม การใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อยั่ว การตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมุติ และการตั้งคำถามแย้ง กลวิธีเหล่านี้จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ที่ต้องการค้นหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างของกลวิธีเสริมการถาม ในรายการโทรทัศน์ประเภทแรกจะมีกลวิธีเสริมการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่น ได้แก่ การเสริมคำตอบ การทวนคำตอบ การกล่าวแสดงความชื่นชมผู้ให้สัมภาษณ์ และการหยอกเย้า ในขณะที่รายการโทรทัศน์ประเภทที่สองมีกลวิธีเสริมการถามที่ถือเป็นลักษณะเด่น คือ การตัดบท

สรียา ทับทัน(๒๕๔๓) ได้ศึกษากลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำ และถามตึงในการพิจารณาคดี พบว่าโครงสร้างของการถามซัก ถามค้ำ ถามตึงนั้น การถามซักมีองค์ประกอบ ๔ ส่วน ได้แก่ การถามประวัติส่วนตัวของพยาน การถามเหตุการณ์ที่พยานรู้เห็น การถามเพื่อระบุตัวผู้ต้องหา และการถามมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด ส่วนการถามค้ำและถามตึงนั้นไม่สามารถแยกเป็นองค์ประกอบได้ แต่พิจารณาเป็นประเด็นคือ ประเด็นของการถามค้ำมี ๓ ประเด็น ได้แก่ ความไม่น่าเชื่อถือของพยาน ความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูล และประเด็นที่ยังไม่น่าสืบ และประเด็นของการถามตึงมี ๒ ประเด็น ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของพยาน

และความน่าเชื่อถือของข้อมูล ในกลวิธีทางภาษาพบว่า กลวิธีส่วนใหญ่ที่ทนายความใช้นั้นเป็นไปเพื่อถามให้ตอบ และรวบรวมหลักฐานที่ใช้ในการตัดสินคดี และการที่จะให้พยานตอบในสิ่งที่ต้องการนั้น ทนายความต้องอาศัยวิธีการต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่สามารถใช้วิธีการเดียวกันกับพยานทุกคนได้ วิธีการหนึ่งที่สำคัญคือกลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อเน้นประเด็นที่เป็นประโยชน์และยับยั้งคำตอบของพยาน ส่วนรูปประโยคที่ใช้เพื่อถามพบว่า ในการถามซักและถามติง ส่วนใหญ่คือคำถามให้ตอบเนื้อความ ขณะที่พบคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธแบบคาดคะเนคำตอบเป็นจำนวนมากในการถามค้าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กลวิธีคือ ความเป็นฝ่ายเดียวกันของคู่สนทนา บทบัญญัติของกฎหมาย และวัตถุประสงค์ของการถาม ปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ทนายความต้องมียุทธวิธีที่จะทำให้พยานให้การเป็นประโยชน์มากที่สุด

งานวิจัยของทั้งประไพพรรณและสรียาแสดงให้เห็นถึงกลวิธีทางภาษาในการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่งของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หรือการถามในการพิจารณาคดี กลวิธีการถามทั้งสองสถานการณ์จะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ในการสนทนา การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และค้นหาข้อเท็จจริง ส่วนการถามในการพิจารณาคดีจะมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลในการตัดสินคดีของศาล โดยมีปัจจัยหลักคือ ความเป็นฝ่ายเดียวกันของคู่สนทนา บทบัญญัติของกฎหมาย และวัตถุประสงค์ในการถามซัก ถามค้าน ถามติง ดังนั้นวัตถุประสงค์และบริบทในการสนทนาจึงตัวกำหนดสำคัญที่ทำให้การใช้กลวิธีทางภาษามีความแตกต่างกัน

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการถามที่สำคัญคือ แนวคิดของเซอร์ลมีส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ถ้อยคำของพนักงานสอบสวนที่ใช้สอบปากคำผู้เสียหาย เนื่องจากในบางถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนได้กล่าวออกมานั้น ไม่มีรูปคำถามปรากฏชัดเจนเหมือนถ้อยคำถามอื่นๆ การใช้เงื่อนไขวัจนกรรมของเซอร์ลจะทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนต้องการใช้สอบถามผู้เสียหาย และถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนต้องการสื่อเจตนาอื่นๆ ได้ นอกจากนี้งานวิจัยของเคอร์คซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปคำถาม ๓ ประเภท คือ คำถามให้ตอบรับ - ปฏิเสธ คำถามให้ตอบเนื้อความ และคำถามให้เลือกตอบ งานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์ และ จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ ที่เน้นศึกษารูปคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ แนวคิดของนววรรณ พันธุเมธา และงานวิจัยของธีรนุช โชคสุวนิช ที่ได้กล่าวถึงเจตนาในการสื่อสารของประโยคในภาษาไทย รวมทั้งงานวิจัยของประไพพรรณ พิงฉิม และ สรียา ทับทัน เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการถามในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน กลวิธีที่ผู้ถามใช้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักของแต่ละบริบทไม่ว่าจะเป็นวัตถุประสงค์ในการถาม ทศนคติของผู้ถาม และตัวบทกฎหมายที่ใช้ถามในศาล เหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดสำคัญที่จะทำให้ผู้วิจัยสามารถแยกวิเคราะห์ประเด็นเรื่องกลวิธีการสอบปากคำ ทั้งประเด็นหลักและกลวิธีเสริมของพนักงานสอบสวนให้ครอบคลุมชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

ในช่วงเวลาที่ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับหัวข้อนี้ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีการใช้ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ศึกษาปริศนาการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนในภาษาไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มต้นศึกษาจากงานวิจัยเกี่ยวกับการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนในภาษาต่างประเทศ โดยมีทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการสอบถามผู้เสียหาย หลักการสอบถามพยาน และหลักการสอบถามผู้ต้องสงสัย ซึ่งพบบางงานวิจัยดังนี้

มัลบาร์(Harold Mulbar, 1951) ได้เสนองานวิจัยเรื่อง “Interrogation” โดยเน้นศึกษาสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้ต้องสงสัยและการสอบถามพยานผู้เห็นเหตุการณ์ มัลบาร์มีความเห็นว่าพนักงานสอบสวนที่จะสามารถดำเนินการสอบปากคำที่ถูกต้องได้นั้น นอกจากจะต้องเข้าใจกระบวนการสอบปากคำแล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ เช่น การใช้กลวิธีที่เหมาะสม ความชำนาญ การฝึกฝน การเตรียมตัว และประสบการณ์ที่เชี่ยวชาญในการสอบปากคำ จึงจะสามารถเป็นพนักงานสอบสวนที่มีประสิทธิภาพ ในเบื้องต้นการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนควรแสดงตัวเป็นมิตรต่อพยานหรือผู้ต้องสงสัย เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งเกิดความรู้สึกในด้านบวกก่อนที่จะให้ข้อมูลใดๆ โดยจะต้องตรวจสอบประวัติของพยานหรือผู้ต้องสงสัยเสียก่อนแล้วจึงสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของคดี ถ้าในระหว่างการสอบปากคำพนักงานสอบสวนรู้สึกว่าอีกฝ่ายหนึ่งไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ได้แจ้งข้อมูลที่เป็นความจริง ก็อาจใช้กลวิธีการตักเตือนว่า “การให้ข้อมูลที่บิดเบือนจากความเป็นจริงจะถือว่าเป็นการแจ้งความเท็จต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการทางกฎหมายกับคุณในข้อหานี้ได้ตลอดเวลา”

การใช้ภาษาในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนตามความเห็นของมัลบาร์เชื่อว่า จะต้องมีกลวิธีในการสอบถามเพื่อให้ผู้ต้องสงสัยสามารถพูดออกมาเอง บางสถานการณ์พนักงานสอบสวนอาจต้องใช้กลวิธีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้ต้องสงสัยพูดในสิ่งที่ปิดบังออกมา เช่น

“You have got your feet into it now, so tell the truth.” หรือ

“If this had been your first offense, I might sympathize with you.”

ตัวอย่างในการใช้ถ้อยคำดังกล่าว พนักงานสอบสวนได้ใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ต้องสงสัยสามารถพูดความจริงออกมาด้วยความสมัครใจ แต่อย่างไรก็ตามมัลบาร์มีความเห็นว่า การสอบปากคำผู้ต้องสงสัยนั้นไม่ควรใช้กลวิธีที่เข้าข่ายการบังคับขู่เข็ญ เพราะอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังเกี่ยวกับการฟ้องร้องเอาผิดกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในเรื่องการบังคับขู่เข็ญให้ผู้ต้องสงสัยยอมรับสารภาพด้วยความกลัวต่างๆ ที่อาจจะไม่ใช่ผู้กระทำความผิดที่แท้จริง

มัลบาร์ให้ความเห็นว่า สิ่งที่จะทำให้ผู้ต้องสงสัยสามารถพูดออกมาด้วยความสมัครใจ คือ พนักงานสอบสวนจะต้องใช้กลวิธีต่างๆ หว่านล้อมให้ผู้ต้องสงสัยเกิดความหวังว่าจะสามารถลดหย่อนโทษได้ หรืออาจจะพูดให้ผู้ต้องสงสัยเกิดความกลัวในการรับโทษขั้นสูงสุด โดยพนักงานสอบสวนสามารถใช้กลวิธีการ

อธิบายข้อกฎหมายทำให้ผู้เสียหายทราบถึงผลดีของการรับสารภาพคืออะไร และถ้ายังไม่ยอมรับสารภาพทั้งๆ ที่มีหลักฐานชัดเจนแล้วนั้นจะมีบทลงโทษขั้นสูงสุดอย่างไร นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังสามารถยกตัวอย่างคดีความในลักษณะเดียวกันที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วให้ผู้ต้องสงสัยฟังไว้เป็นอุทาหรณ์

กรณีที่ผู้ต้องสงสัยเกิดความลังเลใจที่จะสารภาพความผิด พนักงานสอบสวนจะต้องใช้กลวิธีชี้แจงเหตุผลต่างๆ เพื่อให้ผู้ต้องสงสัยเกิดความมั่นใจที่จะสารภาพผิดออกมาด้วยความสมัครใจ เช่น การชี้แจงให้ผู้ต้องสงสัยทราบถึงการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย หรือการชี้แจงว่าพนักงานสอบสวนจะเก็บข้อมูลและถ้อยคำรับสารภาพไว้เป็นความลับ หรือการชี้แจงว่าผู้ต้องสงสัยจะไม่ถูกฟ้องร้องเอาผิดจากบุคคลที่ได้กล่าวเชื่อมโยงหรือชักทอดไป กลวิธีเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ต้องสงสัยคลายความวิตกกังวล และพร้อมที่จะสารภาพความผิดออกมาด้วยตัวเอง

ในงานวิจัยนี้มีผลบาริได้สรุปการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยและพยานไว้ว่า ในการสอบปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องใช้ความอดทนมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีการสอบปากคำผู้ต้องสงสัย เพราะตามกฎหมายแล้วผู้ต้องสงสัยยังเป็นบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองจนกว่าจะถูกตัดสินว่ากระทำผิดจริงในชั้นศาล แต่อย่างไรก็ตามการสอบปากคำก็ไม่ใช่วิธีที่ยากเกิดความสามารถ เนื่องจากพนักงานสอบสวนมีสิทธิ์ที่จะสอบปากคำเพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงตามกระบวนการทางกฎหมายอยู่แล้ว และสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ต้องสงสัยสารภาพความผิดออกมาด้วยความสมัครใจ คือ กลวิธี ความเชี่ยวชาญ การเตรียมพร้อมและประสบการณ์ ซึ่งทั้งหมดเป็นคุณสมบัติจำเป็นที่จะทำให้การสอบปากคำสามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ

โอฮารา(Charles E. O'Hara,1973) ได้เสนอ “Fundamentals of criminal investigation” ซึ่งเกี่ยวกับการสอบปากคำไว้ว่า พนักงานสอบสวนต้องมีบุคลิกลักษณะที่น่าเชื่อถือโดยจะต้องใช้จิตวิทยาในการสอบถามไม่ว่าจะเป็นการสอบปากคำผู้เสียหาย พยานหรือผู้ต้องสงสัย เทคนิคการสอบปากคำนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของคดีความและต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

ช่วงแรกของการสอบปากคำเป็นการขอข้อมูลส่วนตัว การสอบถามดังกล่าวถือเป็นการสอบถามที่ง่ายที่สุด เนื่องจากข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้โดยง่าย ซึ่งประเด็นสำคัญๆ ในการสอบถามข้อมูลส่วนตัวมีดังนี้

- ชื่อตามบัตรประจำตัวประชาชนและที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูล(หรือการแสดงบัตรประจำตัว)
- อาชีพ
- ชื่อบิดา-มารดา
- สถานภาพ
- ที่อยู่ในอดีต ปัจจุบัน หรือที่อยู่ที่เคยคิดว่าจะไปอาศัยในอนาคต

- การศึกษา
- สถานะทางการเงิน
- สิ่งที่สามารถอ้างอิงหรือยืนยันสถานะของผู้ให้ข้อมูล

ประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญในช่วงแรกของการสอบปากคำทั้งผู้เสียหาย พยานหรือผู้ต้องสงสัย เพราะจะสามารถยืนยันความถูกต้องทางกฎหมายของบุคคล เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว การดำเนินการสอบปากคำโดยการตั้งคำถามที่ กี่ยวกับคดีความเป็นสิ่งสำคัญในลำดับต่อมา ในการตั้งคำถามกับผู้ให้ข้อมูลนั้น โอสาราได้เสนอกลวิธีในการสอบถามไว้ดังนี้

๑. พนักงานสอบสวนควรถามให้ตรงจุด และไม่ควรทำให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกว่าถูกคุกคาม
๒. พนักงานสอบสวนควรมีเทคนิคในการสอบถาม และควรมีการอบรมการสอบปากคำมาก่อน
๓. พนักงานสอบสวนควรตั้งคำถามเพียงคำถามเดียวต่อการถามหนึ่งครั้ง
๔. ในการสอบถามพนักงานสอบสวนควรหลีกเลี่ยงการใช้คำถามชี้้นำคำตอบ
๕. คำถามที่ใช้ในการสอบถามควรจะเป็นคำถามที่สามารถเข้าใจได้ง่าย
๖. พนักงานสอบสวนควรจะรักษาหน้าและไม่ควรมีถ้อยคำดูถูกคำตอบของผู้ให้ข้อมูล
๗. ไม่ควรใช้คำถามประเภทตอบรับ-ปฏิเสธมากเกินไป เพราะจะทำให้คำตอบที่ได้รับไม่ละเอียดเพียงพอ
๘. พนักงานสอบสวนควรมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้ข้อมูล
๙. พนักงานสอบสวนควรควบคุมการสอบปากคำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

ในงานวิจัยของโอสาราได้นำเสนอกลวิธีการสอบปากคำต่อพนักงานสอบสวนทั้งหมด ๙ ข้อ กลวิธีเหล่านี้หากพนักงานสอบสวนนำไปปฏิบัติอย่างครบถ้วนจะทำให้การสอบปากคำสามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อย เพราะกลวิธีในการรักษาหน้าของผู้ที่ถูกสอบปากคำจะเป็นการให้เกียรติอีกฝ่ายหนึ่งอย่างชัดเจน เนื่องจากกระบวนการสอบสวนผู้ที่ถูกสอบปากคำยังไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย และโอสาราเชื่อว่า หากพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีทั้ง ๙ ข้อนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะให้ความร่วมมือในการสอบปากคำมากกว่าเดิม

กิลเบิร์ต (James N. Gilbert, 1998) ได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับการสอบปากคำผู้เสียหายในหนังสือ "Criminal Investigation" ไว้ว่า การสอบปากคำผู้เสียหายในคดีอาญานั้น พนักงานสอบสวนควรต้องระวังถ้อยคำและพฤติกรรมที่แสดงออก เพราะผู้เสียหายเป็นบุคคลที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดโดยตรง และในช่วงของการสอบปากคำอาจจะเป็นช่วงเวลาใกล้เคียงกับเวลาที่เกิดเหตุ ซึ่งจะทำให้สภาวะทางอารมณ์ของผู้เสียหายไม่คงที่หรืออาจจะยังไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูลใดๆ กับพนักงานสอบสวน และในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง เช่น ถูกขโมยของ

ในขณะที่ไม่อยู่บ้าน ผู้เสียหายอาจจะมีอารมณ์เสียใจหรือโกรธ พนักงานสอบสวนที่เชี่ยวชาญจะสามารถใช้เวลาเพียงไม่นานเพื่อให้อารมณ์ของผู้เสียหายกลับมามีความสุข แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้เสียหายถูกกระทำโดยตรง เช่น การทำร้ายร่างกาย การถูกข่มขืน การปล้นทรัพย์ซึ่งหน้า พนักงานสอบสวนอาจจะต้องใช้เวลานานกว่าที่ผู้เสียหายจะสามารถให้ปากคำได้ตามปกติ ดังนั้น การสอบปากคำผู้เสียหายพนักงานสอบสวนจึงต้องใช้ความเข้าใจและความอดทนต่ออารมณ์ของผู้เสียหาย รวมทั้งต้องมีกลวิธีการสอบปากคำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถแจ้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่จะนำไปดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

กรณีที่ผู้เสียหายในคดีที่ถูกกระทำโดยตรง เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย หรือการถูกข่มขืน ผู้เสียหายอาจให้ปากคำที่สับสนวุ่นวาย พนักงานสอบสวนไม่ควรใช้ถ้อยคำตำหนิผู้เสียหาย เพราะผู้เสียหายจะสามารถให้ปากคำได้ก็ต่อเมื่อรู้สึกว่าการเจ็บปวดจากการกระทำความผิดนั้นได้บรรเทาเบาบางลงแล้ว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะช่วยให้ผู้เสียหายรู้สึกว่าคุณได้รับความคุ้มครองและปลอดภัยจากการคุกคามทางอาชญากรรม หากพนักงานสอบสวนยังไม่ทำความเข้าใจกับสภาวะทางอารมณ์ของผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบลักษณะนี้ พนักงานสอบสวนอาจจะกลายเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบทางอารมณ์จากผู้เสียหายแทนผู้กระทำความผิด ฉะนั้นพนักงานสอบสวนควรจะแสดงให้เห็นให้ผู้เสียหายเข้าใจว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเห็นใจและเข้าใจความรู้สึกของผู้เสียหาย โดยอาจจะใช้กลวิธีการแสดงความรู้สึกร่วม หรือกลวิธีการให้คำแนะนำทางที่ถูกต้องกับผู้เสียหายไปก่อนที่จะสอบปากคำในประเด็นอื่นๆ

ในการสอบปากคำพนักงานสอบสวนควรใช้ถ้อยคำที่สุภาพ นุ่มนวล แต่ชัดเจนและตรงประเด็น หรือบางครั้งอาจจะต้องใช้การยกตัวอย่างเพื่ออธิบายให้ผู้เสียหายเข้าใจ และเมื่อผู้เสียหายพร้อมที่จะให้ปากคำ พนักงานสอบสวนก็ควรจะดำรงเป็นผู้ฟังที่ดี แสดงให้ผู้เสียหายเห็นว่ามีความเห็นใจ เข้าใจและใส่ใจในสิ่งที่ผู้เสียหายกำลังพูดถึง อาจแสดงความคิดเห็นหรือการตอบรับบ้างตามสมควร เพื่อให้การดำเนินการสอบปากคำเป็นไปด้วยความเรียบร้อย นอกจากนี้ยังได้อ้างอิงถึงงานของ เซนเนวัลด์(Charles A. Sennewald,1981 cited in Gilbert,1998) เรื่อง "The process of investigation" ในหัวข้อ Do's and Don't's of interrogation ซึ่งเกี่ยวกับสิ่งที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำในการสอบปากคำ มีดังนี้

๑. ควรใช้ความเงียบเป็นกลวิธีอย่างหนึ่ง คือ เมื่อพนักงานสอบสวนได้ถามคำถามไปแล้ว ควรรอให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ตอบคำถามเดิมก่อนที่จะถามคำถามต่อไป เพราะความเงียบในขณะที่รอคำตอบนั้น จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกอึดอัดจนต้องตอบคำถามออกมาเอง
๒. ควรใช้คำถามสั้นๆ และเข้าใจง่าย
๓. ควรถามคำถามเพียงหนึ่งคำถามภายในครั้งเดียว
๔. ควรถามคำถามที่ต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบ
๕. ควรระวังการหลีกเลี่ยงคำตอบของอีกฝ่ายหนึ่ง

๖. ไม่ควรให้คำสัญญาใดๆ
๗. ไม่ควรแสดงการคุกคามหรือความรุนแรง
๘. ไม่ควรแสดงอาการประหลาดใจในคำตอบ
๙. ไม่ควรใช้ศาสนาหรือความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้อง
๑๐. ไม่ควรแสดงความมั่นใจในตัวเองมากเกินไป
๑๑. ไม่ควรโกหก
๑๒. ไม่ควรใช้อารมณ์ในการสอบปากคำ

เฮย์ดอน(Georgina Heydon,2005) ได้เสนองานวิจัย “The Language of Police Interviewing” ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในการสอบปากคำของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยแบ่งวิเคราะห์โครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้ต้องสงสัยออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. Opening (การเปิดการสอบปากคำ)
๒. Information gathering (การรวบรวมข้อมูลหลักฐาน)
๓. Closing (การปิดการสอบปากคำ)

โครงสร้างของการสอบปากคำนี้เฮย์ดอนมีความเห็นว่าช่วง opening และ closing เป็นเพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่ง แต่โครงสร้างที่สำคัญที่สุดจะให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงเป้าหมายในการสอบปากคำ คือ information gathering

การเปิดการสอบปากคำ(Opening) พบบ่อยประกอบสำคัญ ๒ ส่วนใหญ่ คือ การสอบถามเพื่อยืนยันประวัติส่วนตัวของผู้ต้องสงสัย และการแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมายของผู้ต้องสงสัย องค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ การแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย โดยมีใจความดังนี้

“...before continuing I must inform you that you are not obliged to say or do anything but anything you say or do may be given in evidence do you understand that” (ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ผมต้องแจ้งสิทธิขั้นพื้นฐานกับคุณก่อนว่า คุณมีสิทธิที่จะไม่พูดหรือกระทำการใดๆ แต่ถ้าคุณพูดหรือกระทำใดๆ สิ่งนั้นจะเป็นข้อมูลหลักฐานที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมต่อไป)

สำหรับการปิดการสอบปากคำเฮย์ดอนได้วิเคราะห์ว่า การสนทนาในช่วงนี้จะปรากฏถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนใช้ยืนยันความเข้าใจของตนเองและผู้ต้องสงสัยอีกครั้ง เพื่อให้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลในการสอบปากคำที่ผ่านไปของทั้งสองฝ่ายตรงกัน การแจ้งให้ลงลายมือชื่อของผู้ต้องสงสัยเพื่อยืนยันคำให้การที่ได้สอบปากคำเอาไว้ และยังพบว่า พนักงานสอบสวนมีการปิดการสอบปากคำด้วยการกล่าวอ้างถึงถึงหมายศาลที่จะส่งไปหาผู้ต้องสงสัยในอนาคต เช่น

Police : Ok Charles you going to be charged with an assault

Suspect : mm hm

Police : you're not obliged to say or do anything unless you wish to do so but
whatever you say or do may be given in evidence do you understand this

Suspect : mm hm

ในการปิดการสอบปากคำดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พนักงานสอบสวนปิดการสนทนาด้วยการกล่าวถึง
หมายศาลที่จะตามมาในอนาคต หลังจากการสอบปากคำสิ้นสุดลงแล้ว และได้กล่าวยืนยันเกี่ยวกับสิทธิขั้น
พื้นฐานทางกฎหมายของผู้ต้องสงสัยอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของทั้งพนักงานสอบสวนและผู้
ต้องสงสัย ดังนั้นการปิดการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้ต้องสงสัยจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ พนักงาน
สอบสวนได้กล่าวด้วยคำยืนยันคำให้การ การให้ลงลายมือชื่อ หรือการกล่าวถึงเอกสารนัดหมายจากทางศาล
เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูลหลักฐานเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในความเห็นของเฮย์ดอนเนื่องจาก เป็นขั้นตอน
ที่จะทำให้พนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลหรือข้อเท็จจริง ที่จะนำไปใช้ในกระบวนการทางกฎหมายต่อไป การ
รวบรวมข้อมูลหลักฐานเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นระหว่างการเปิดและการปิดการสอบปากคำ โดยจะมีบทบาทสำคัญ
เพื่อให้ผู้ต้องสงสัยสามารถออกมาด้วยความสมัครใจ ในการสอบปากคำที่สมบูรณ์นั้น พนักงาน
สอบสวนจะเป็นผู้เริ่มต้นและเป็นผู้สรุปคำให้การเท่านั้น ผู้ต้องสงสัยควรจะเป็นฝ่ายที่ครอบครองผลการพูด
สารภาพผิดเอง โดยที่ตำรวจไม่ควรจะไปชี้หน้าหรือชี้แนะใดๆ พนักงานสอบสวนควรปล่อยให้ผู้ต้องสงสัยพูดถึง
คดีความด้วยคำพูดของตนเอง เพราะจะทำให้ข้อมูลมีน้ำหนักในชั้นศาลมากกว่าที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้ถาม
นำให้ผู้เสียหายตอบออกมาเฮย์ดอนได้สรุปลักษณะของโครงสร้างในการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยของพนักงาน
สอบสวนไว้ดังนี้

Structure Frame	Goal	Role
1. Opening	adhere to legislative requirements	Police
2. Information gathering	produce voluntary confession	Suspect
3. Closing	adhere to legislative requirements	Police

จากตารางแสดงให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนควรจะมีบทบาทในช่วงแรกและช่วงสุดท้ายของการปิด
การสอบปากคำเท่านั้น ส่วนในช่วงของการรวบรวมข้อมูลหลักฐานเพื่อให้สารภาพความผิดด้วยความสมัครใจ
นั้น ควรเป็นบทบาทของผู้ต้องสงสัยเป็นสำคัญ เพราะจะทำให้ข้อมูลมีน้ำหนักเพียงพอที่จะนำไปสืบในชั้นศาล
ต่อไป

นอกจากเซย์ดอนจะกล่าวถึงโครงสร้างหลักของการสอบปากคำแล้ว ยังได้กล่าวถึงโครงสร้างของคู่ถ้อยคำ(Adjacency pairs) ซึ่งมีผลต่อการสนทนาที่ค่อนข้างชัดเจนในช่วงของการเปิดและการปิดการสอบปากคำ โดยกำหนดให้พนักงานสอบสวนมีบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูลทางกฎหมายที่จำเป็น(Information provider) และผู้ต้องสงสัยมีบทบาทเป็นผู้ตอบโต้การสนทนา(Respondent) ทั้งสองฝ่ายจะพูดจาโต้ตอบกันเป็นผลัด โดยในการปิดและการเปิดการสอบปากคำนั้น พนักงานสอบสวนจะทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นรวมทั้งการทบทวนความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และที่สุดก็ได้กล่าวถึงเจตนาจากทางศาลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ปรากฏในการปิดการสอบปากคำ ดังนั้นการสอบปากคำจะสำเร็จลงได้ก็ต่อเมื่อ พนักงานสอบสวนได้รับความร่วมมือจากผู้ต้องสงสัยในการสารภาพความผิดโดยสมัครใจ

ในการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำของไทยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเอกสารและงานวิจัยตามแนวทางนิติศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยศึกษาหลักปฏิบัติของพนักงานสอบสวนตามที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระบุไว้ใน “การสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง” (กรมการปกครอง, ๒๕๓๖) เนื่องจากการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนไทยจะต้องดำเนินการตามกรอบของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

การสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการอื่นๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ โดยสาระสำคัญของกรร้องทุกข์จะต้องปรากฏข้อความตามที่กฎหมายกำหนดต่อไปนี้

- (๑) ชื่อของผู้ร้องทุกข์
- (๒) ที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์
- (๓) ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง
- (๔) ความเสียหายที่ได้รับ
- (๕) ชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้
- (๖) วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์
- (๗) คำร้องทุกข์นั้น ถ้าเป็นกรณีร้องทุกข์ด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในวันนั้น

ข้อสังเกต ผู้ร้องทุกข์จะรู้ตัวผู้กระทำผิดหรือไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดก็ร้องทุกข์ได้ ถ้าหากว่าตนได้รับความเสียหาย และความเสียหายนั้นเป็นความเสียหายเนื่องจากความผิดสัญญา มิใช่ทางแพ่งหรือเหตุนอกเหนือ เช่น ภัยธรรมชาติ

นอกเหนือจากการคำนึงถึงประเด็นสาระสำคัญที่จะต้องสอบถามผู้เสียหายแล้ว การถามปากคำของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์จะต้องมีหลักสำคัญเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

๑. ก่อนที่จะทำการสอบสวนให้ชี้แจงแนะนำผู้ให้ถ้อยคำให้เข้าใจว่า การถามปากคำจะต้องกระทำอย่างละเอียด เพื่อจะได้นำไปแสดงต่อศาลให้เข้าใจอย่างชัดเจน

๒. พนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวก่อนก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยพยานบุคคล

๓. สอบถามวันเวลาและสถานที่เกิด เหตุให้ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันของเหตุและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละคดี

๔. สอบถามข้อเท็จจริงและรายละเอียดก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ เพื่อชี้ให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนและเหตุการณ์ให้ถูกต้อง

๕. สอบถามถึงบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับคดีความ ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิด พยานบุคคล เช่น ผู้เห็นเหตุการณ์ หรือพยานหลักฐาน เช่น วัตถุที่ใช้ประทุษร้าย

๖. ในคดีทำร้ายร่างกายหรือพยายามฆ่า ประเด็นสาระสำคัญที่จะต้องสอบถามคือลักษณะบาดแผลของผู้เสียหาย ควรตรวจและบันทึกลักษณะของบาดแผลไว้และส่งให้แพทย์เป็นผู้ตรวจอีกครั้ง

๗. ในคดีความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์ ประเด็นสาระสำคัญที่จะต้องสอบถามคือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองทรัพย์ที่ถูกประทุษร้ายในขณะเกิดเหตุว่าเป็นกรรมสิทธิ์ที่ถูกต้องของผู้เสียหายหรือไม่ เพราะหากดำเนินไปถึงชั้นศาลแล้วผลปรากฏว่า ผู้เสียหายไม่มีสิทธิ์ในทรัพย์นั้นจะทำให้ผลการตัดสินคดีเปลี่ยนไปได้

๘. พนักงานสอบสวนจะต้องย้ำคำให้การของผู้เสียหายหรือพยานให้ถูกต้อง โดยเน้นว่าให้นำเหตุการณ์ที่รู้จริงมากล่าว อย่าให้ผู้เสียหายหรือพยานเอาความเข้าใจของตนเองมาให้การ เพราะจะทำให้ข้อมูลเหล่านั้นไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะส่งฟ้องต่อไป

๙. พนักงานสอบสวนต้องบันทึกข้อความให้ตรงกับที่ผู้เสียหายและพยานให้ถ้อยคำ คำใดไม่เข้าใจให้หมายเหตุในวงเล็บเป็นความเข้าใจของพนักงานสอบสวนไว้ต่อท้าย หากเป็นภาษาถิ่นก็ให้วงเล็บคำแปลไว้ให้ถูกต้องตามความหมายของแต่ละท้องถิ่น

๑๐. การบันทึกข้อความในสำนวนการสอบสวนต้องชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจเรื่องได้ดี

ในขั้นตอนการสอบปากคำผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด หรือพยาน พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องตระหนักถึงข้อห้ามในการสอบปากคำตามกฎหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ห่อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำซึ่งอยากจะได้ด้วยความเต็มใจ

๒. ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจูงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา

ข้อห้ามในการสอบปากคำทั้งสองประการนี้ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ วรรค ๓ และมาตรา ๑๓๕ ไม่ให้พนักงานสอบสวนกระทำการใดๆ เพื่อชักจูงใจผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด หรือพยาน เนื่องจากมีผลกระทบต่อข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบปากคำ ซึ่งจะทำให้ผลของรูปคดีมีการเปลี่ยนแปลงต่อไป

การสอบสวนคดีอาญาที่ปรากฏในหลักการสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองคือหลักสำคัญที่พนักงานสอบสวนทุกคนต้องยึดให้เป็นหลักปฏิบัติ ว่าควรจะต้องดำเนินการสิ่งใดเป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลังเนื่องจากเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย แต่ในรายละเอียดของการปฏิบัติงานจริงไม่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแต่ละคนที่ต้องเรียนรู้ และประยุกต์หลักการให้สอดคล้องกับรายละเอียดของคดีความที่ผู้เสียหายได้มาดำเนินการร้องทุกข์ เพื่อให้การสอบปากคำในการร้องทุกข์มีน้ำหนักเพียงพอที่จะดำเนินการตามกระบวนการของกฎหมายต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบปากคำทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นหลักการสอบตามผู้เสียหาย หลักการสอบตามพยาน และหลักการสอบตามผู้ต้องสงสัย งานวิจัยที่เกี่ยวกับหัวข้อนี้ในช่วงแรกๆ จะเป็นแนวทางนิติศาสตร์หรือกระบวนการสอบสวนอย่างกว้างๆ ทำให้ทราบถึงแนวคิดหรือหลักที่พนักงานสอบสวนใช้สอบปากคำบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีอาญา โดยเฉพาะงานวิจัย “The Language of Police Interviewing” ของเฮย์ดอนที่ได้นำเสนอไปนั้นจัดเป็นงานวิจัยในแนวทางภาษาศาสตร์ เนื่องจากได้วิเคราะห์ถึงโครงสร้างของการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยในคดีอาญา แต่มิได้เน้นวิเคราะห์ด้านกลวิธีการใช้ภาษาในการสอบปากคำมากนัก นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการสอบปากคำผู้ต้องสงสัยที่เป็นเด็ก การใช้หลักจิตวิทยาในการสอบผู้ต้องสงสัย และสถานภาพที่เหนือกว่าของพนักงานสอบสวน แนวทางที่เกี่ยวข้องดังกล่าวจะทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับโครงสร้างของการสอบปากคำผู้เสียหาย และหลักการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง เป็นหลักเกณฑ์กว้างๆ สำหรับใช้เป็นคู่มือในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนไทย ซึ่งจะทำให้แนวทางในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

งานวิจัยที่ได้นำเสนอไปนั้นประกอบด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและองค์ประกอบของการสนทนา วัจนกรรมการถาม และการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดงานวิจัยทั้งสามลักษณะนี้มาประยุกต์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์โครงสร้างของการสอบปากคำ และกลวิธีการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา โดยเฉพาะงานวิจัยที่ปรากฏในยุคหลังที่มีแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้างของการสนทนา และกลวิธีในการสนทนาที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดทางนิติศาสตร์และภาษาศาสตร์มากกว่าในยุคเริ่มแรก ทำให้สามารถมองเห็นถึงพัฒนาการด้านการศึกษาการสนทนาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน และนำแนวคิดที่ได้ศึกษานั้นมาวิเคราะห์ทั้งด้านโครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย รวมทั้งศึกษากลวิธีในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาได้อย่างชัดเจนต่อไป

โครงสร้างของปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย ในการร้องทุกข์

แซค(Sack,1974 cited in Coulthard,1985:89) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์การสนทนาไว้ว่า โครงสร้างของบทสนทนาจะมีหน่วยหรือโครงสร้างใดโครงสร้างหนึ่งร่วมกัน ถึงแม้จะไม่ได้มีลำดับตายตัว เหมือนกันทุกสถานการณ์ แต่จะมีลักษณะร่วมบางประการที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดการสนทนาหรือ การปิดการสนทนา การสนทนาส่วนใหญ่จะเปิดขึ้นด้วยคำทักทายแต่ไม่ใช้ในทุกสถานการณ์ เนื่องจากในบางกรณีผู้ร่วมการสนทนาอาจจะเป็นคนแปลกหน้า และมีวัตถุประสงค์ในการสนทนาที่ชัดเจนเกินกว่าจะเปิด การสนทนาด้วยการทักทาย จึงเปิดการสนทนาด้วยการแจ้งวัตถุประสงค์ในทันที ตามปกติแล้วผู้ที่ไปหาจะเป็น ผู้ที่เริ่มต้นการสนทนาเป็นคนแรก เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ทราบว่าตนจะมาติดต่อหรือต้องการสนทนาในเรื่องใด

สำหรับการปิดการสนทนานั้นจะเริ่มขึ้นก็ต่อเมื่อคู่สนทนาได้พูดคุยเรื่องราวต่างๆ เรียบร้อยแล้ว และ ผู้พูดทั้งสองฝ่ายต่างมีความเห็นว่าไม่มีเรื่องที่จะต้องสนทนากันอีก ผู้ที่จะเริ่มต้นปิดการสนทนาอาจปิดการ สนทนาได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องหยุดพูด และการเข้าสู่ช่วงของการปิดการสนทนานั้นจะสังเกตได้จากการที่ฝ่าย ใดฝ่ายหนึ่งใช้ถ้อยคำเพื่อบ่งบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ว่า การพูดคุยในครั้งนั้นใกล้จะสิ้นสุดลงแล้ว เช่น “Alright” “Okay” “So” หรือ “Well” จนกระทั่งถึงช่วงของการปิดการสนทนาผู้พูดจะใช้ถ้อยคำที่บ่งบอกถึง การสิ้นสุดการสนทนา เช่น “goodbye” “goodnight” หรือ “see you”

นอกจากนี้ คลาร์ก(Herbert H.Clark,1996) ยังได้กล่าวถึงการสนทนายาระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคน ขึ้นไปว่าจะต้องประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้พูดคนที่หนึ่ง การแลกเปลี่ยน ข้อมูลของผู้พูดคนที่สอง และการปิดการสนทนา โดยในการสนทนาใดๆ ก็ตามย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายในการ สนทนาและการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของผู้ร่วมสนทนา ดังนั้นคลาร์กจึงแบ่งโครงสร้างของการสนทนาไว้ ๓ ส่วน ใหญ่ๆ คือ

๑. การเปิดการสนทนา(Entry into the conversation)
๒. การดำเนินการสนทนา(Body into the conversation)
๓. การปิดการสนทนา(Exit from the conversation)

การสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา เป็นอีกหนึ่ง สถานการณ์การสื่อสารที่มีการสนทนายาระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้พูดคนที่หนึ่งกับผู้พูดคนที่สอง และการปิดการสนทนา ถึงแม้ว่าการสนทนา

ดังกล่าวมีความแตกต่างจากการสนทนาทั่วไปในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคู่สนทนาทั้งสองฝ่ายต่างมีวัตถุประสงค์ในการสนทนาที่ชัดเจนว่าต้องการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด แต่การสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายนี้เป็นการสนทนาที่มีโครงสร้างหลักคล้ายคลึงกับแนวคิดของคลาร์ก คือ ประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดโครงสร้างการสนทนาที่ปรากฏในงานวิจัยของคลาร์กมาวิเคราะห์ในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย เพื่อค้นหาว่ามีความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างกันอย่างไร

แนวทางปฏิบัติสำหรับการสอบปากคำเพื่อร้องทุกข์คดีอาญาของพนักงานสอบสวนที่ปรากฏในเอกสารการสอนวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ* ๓ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, คณะนิติศาสตร์, ๒๕๓๑: ๓๐๕-๓๐๖) ได้อธิบายไว้ว่า พนักงานสอบสวนต้องกำหนดประเด็นหลักอันเป็นสาระสำคัญที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งจะนำมาสู่คำร้องทุกข์ที่สมบูรณ์ไว้ ๓ ประการ คือ

ก. ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่

บุคคลผู้มีสิทธิร้องทุกข์ต้องเป็นผู้เสียหายเท่านั้น โดยปกติได้แก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้บุคคลผู้มีสิทธิร้องทุกข์ได้ยังหมายรวมถึงบุคคลที่ผู้เสียหายมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แทน บุคคลดังกล่าวได้ร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งได้แก่ พนักงานสอบสวน และพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ**

ข. ผู้เสียหายได้กล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้นซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ตน

คำร้องทุกข์นั้นจะต้องเป็นการกล่าวหาว่า ได้มีผู้หนึ่งผู้ใด จะรู้ตัวหรือไม่ก็ตามได้กระทำความผิดขึ้น และการกระทำความผิดนั้น เป็นเหตุให้ตนได้รับความเสียหายต่อสิทธิ เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง ตลอดจนสิทธิในทรัพย์สิน เป็นต้น และเป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรอง ซึ่งถ้าการกระทำความผิดนั้นไม่ทำให้เกิดความเสียหายดังกล่าวแก่ผู้ร้องกล่าวหาแล้ว ผู้นั้นก็ย่อมไม่ใช่ผู้เสียหายในคดีนั้น คำกล่าวหาที่น้อยมถือได้ว่าเป็นคำร้องทุกข์

ค. ผู้เสียหายกล่าวหาโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

สาระสำคัญของคำร้องทุกข์นั้น นอกจากต้องร้องทุกข์โดยผู้เสียหาย หรือผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย หรือผู้รับมอบอำนาจให้ร้องทุกข์แล้ว ผู้ร้องทุกข์จะต้องกล่าวหาโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษทางอาญาด้วย มิใช่เพียงแต่จะให้เจ้าพนักงานรับรู้ไว้เท่านั้น และการกล่าวหาในทางแพ่งก็ไม่เรียกว่าเป็นการร้องทุกข์ด้วยเช่นกัน

* กฎหมายวิธีสบัญญัติ(Procedural or adjective law) หมายถึง กฎหมายซึ่งได้กำหนดกระบวนการปฏิบัติด้วยวิธีการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้อง และลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งก็คือกฎหมายที่ช่วยให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิด ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

** ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๖)

รูปแบบและวิธีการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสามารถดำเนินการได้ ๒ แบบ* คือ การร้องทุกข์เป็นหนังสือ และการร้องทุกข์ด้วยปาก

การร้องทุกข์เป็นหนังสือ กฎหมายกำหนดให้ปรากฏข้อความดังนี้

๑. ชื่อของผู้ร้องทุกข์
๒. ที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์

คำร้องทุกข์ต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้ร้องทุกข์ว่า เป็นใคร อยู่ที่ไหน อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกรวดเร็วในการสอบสวน และในอันที่จะจัดการให้ได้ตัวผู้ร้องทุกข์เบิกความต่อศาลชั้นต้นในฐานะเป็นพยานของพนักงานอัยการโจทก์ต่อไป

๓. ลักษณะความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง

ลักษณะความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง หมายถึง ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ในการกระทำความผิดเท่านั้น กฎหมายมิได้ประสงค์ให้ผู้ร้องทุกข์ต้องกล่าวอ้างฐาน และบทมาตราความผิด ฉะนั้นเมื่อผู้กล่าวหาได้และถึงข้อเท็จจริงและเหตุการณ์ในการกระทำความผิดให้ได้ความว่า มีลักษณะอย่างไร พอให้เป็นที่เข้าใจก็เพียงพอ เพราะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะพิจารณาว่า การกระทำตามคำร้องทุกข์นั้น ควรจะเป็นความผิดฐานใด ตามบทกฎหมายใด หรืออีกนัยหนึ่งพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องเอง

๔. ความเสียหายที่ได้รับ

ความเสียหายที่ได้รับ หมายถึง ความเสียหายต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงและทรัพย์สินของผู้เสียหาย ว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้นอย่างไรหรือเสียหายประการใดบ้าง

๕. ชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

การบอกชื่อ หรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดนั้น ถ้าสามารถบอกที่อยู่ บิดามารดาของผู้กระทำผิดได้ ก็ควรบอกไว้ให้ปรากฏด้วย เพื่อประโยชน์ในการติดตามจับกุม หรือการออกหมายจับผู้ต้องหาทำการสอบสวนดำเนินคดี ในกรณีไม่สามารถบอกชื่อผู้กระทำผิดได้เนื่องจากไม่เคยรู้จัก หรือจำชื่อไม่ได้ กฎหมายบัญญัติให้คำร้องทุกข์ต้องปรากฏคำหารูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังกล่าว เพราะการออกหมายจับบุคคลที่ไม่รู้จักชื่อนั้น ย่อมทำได้ตามความในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา** ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “จะออกหมายจับบุคคลที่ไม่รู้จักชื่อก็ได้ แต่ต้องบอกรูปพรรณของผู้นั้นให้ละเอียดเท่าที่จะทำได้”

๖. วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์

๗. คำร้องทุกข์นั้น ถ้าเป็นกรณีร้องทุกข์ด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในบันทึกนั้น

* ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓

** ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๖๗

ในการร้องทุกข์คดีอาญาที่เป็นหนังสือจะต้องมีวันเดือนปี และลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ เพื่อจะได้มีหลักฐานแสดงถึงวันเดือนปีที่ร้องทุกข์ ซึ่งจะเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาว่า ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ภายในอายุความฟ้องคดี หรืออายุความร้องทุกข์ความผิดอาญาได้หรือไม่ นอกจากนี้การลงลายมือชื่อถือเป็นหลักฐานทั่วไปในทางกอสติธิและหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบในการร้องทุกข์นั้น โดยเฉพาะความรับผิดชอบของผู้ร้องทุกข์ในคดีอาญา ถ้าปรากฏว่าการร้องทุกข์นั้นเป็นความเท็จ ผู้ร้องทุกข์อาจมีความผิดฐานแจ้งความเท็จเกี่ยวกับคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วแต่กรณีไป

การร้องทุกข์ด้วยปาก กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย กฎหมายจึงยอมให้ร้องทุกข์ด้วยปากหรือวาจาก็ได้ เมื่อมีบุคคลมาร้องทุกข์ด้วยปากแล้ว ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำร้องทุกข์นั้นไว้โดยให้ปรากฏข้อความเหมือนการร้องทุกข์เป็นหนังสือ แล้วให้ลงวันเดือนปีที่ร้องทุกข์ และลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ไว้ในบันทึกนั้นที่หลัง

ดังนั้น ข้อความสำคัญที่จะต้องปรากฏในคำร้องทุกข์ประกอบด้วย ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำการ ความเสียหายที่ได้รับ รวมทั้งชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้ แต่ในดับทกฎหมายมิได้ระบุบังคับไว้ว่า พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามประเด็นใดก่อนหลัง เพียงแต่ในคำร้องทุกข์จะต้องปรากฏข้อมูลทั้ง ๗ ประการนี้ให้ครบถ้วน ทำให้พนักงานสอบสวนสามารถกำหนดโครงสร้างของการสอบปากคำได้ด้วยตนเองว่าจะให้ผู้เสียหายเริ่มต้นตอบคำถามด้วยประเด็นใดก่อน แล้วจึงจะสอบถามประเด็นอื่นๆ ตามมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยจะต้องสอบปากคำผู้เสียหายให้ได้รับรายละเอียดที่ถูกต้องครบถ้วนตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับทั้งหมดไปดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป

นอกจากประเด็นสำคัญที่ต้องปรากฏในคำร้องทุกข์แล้ว สิ่งที่เป็นปัจจัยหลักอีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวิเคราะห์โครงสร้างการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการใช้ลักษณะภาษาที่แตกต่างกันไป คือ บริบทหรือลักษณะแวดล้อมของการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของเดล ไฮม์(Dell Hymes,1972)เรื่องชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร(Ethnography of Communication) มาใช้วิเคราะห์เพื่อให้เห็นลักษณะแวดล้อมของการใช้ภาษาในสถานการณ์การสอบปากคำผู้เสียหายให้ชัดเจนขึ้น

แนวคิดของไฮม์(Hymes,1972 อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์,๒๕๔๑:๑๘๑-๑๘๔) เป็นกรอบที่ใช้วิเคราะห์บริบทแวดล้อมตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร ซึ่งมีกรอบที่เรียงเรียงได้เป็นคำว่า SPEAKING โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

S ย่อมาจาก Setting หรือ Scene(ฉาก หรือ กาลเทศะ) หมายถึง สถานที่และเวลาที่เกิดเหตุการณ์ การสื่อสารนั้น ถือเป็นปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ ว่าเหตุการณ์การสื่อสารนั้นเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร

P ย่อมาจาก Participants(ผู้ร่วมเหตุการณ์) หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสื่อสารนั้น ซึ่งได้แก่ ผู้พูด – ผู้ฟัง ผู้ส่งสาร – ผู้รับสาร ในบางครั้งอาจนับรวมผู้อื่นที่อยู่ในสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์การสื่อสารด้วย ในกรณีที่บุคคลนั้นมีอิทธิพลต่อสถานการณ์การสื่อสารที่กำลังดำเนินอยู่ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

E ย่อมาจาก Ends(จุดมุ่งหมาย) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ผู้ร่วมเหตุการณ์ตั้งไว้ใน การสื่อสารแต่ละ ครั้ง กล่าวได้ว่าเป็นเป้าหมายของผู้ร่วมเหตุการณ์การสื่อสารในครั้งนั้นๆ ว่าต้องการให้เกิดสิ่งใดขึ้น

A ย่อมาจาก Act sequence(การลำดับวัจนกรรม) หมายถึง การลำดับวัจนกรรมในการสื่อสารว่า ใช้วัจนกรรมใดในการขึ้นต้น ดำเนินการสื่อสาร และปิดท้ายการสื่อสารนั้นๆ

K ย่อมาจาก Key(กุญแจ) หมายถึง น้ำเสียงหรือท่วงทำนองในการสื่อสารอันเป็นกุญแจไปสู่ความ เข้าใจความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้นของสารที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อ น้ำเสียงหรือท่วงทำนองอาจเป็นไปในลักษณะ จริงจัง หรือเป็นแบบเป็นกันเอง ถ้อยที่ถ้อยอาศัย มีการหยอกล้อกันอย่างสนิทสนม หรือเป็นการเสียดสี เหน็บ แฉ เป็นต้น

I ย่อมาจาก Instrumentalities(เครื่องมือ) หมายถึง วิธีการในการสื่อสาร เช่น การพูดปากเปล่า การ ใช้เครื่องมือสื่อสารแบบต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรเลข นอกจากนี้ยังรวมไปถึงลักษณะภาษาที่ใช้ การเลือกใช้ ถ้อยคำ การใช้ความเปรียบ การใช้ภาษาถิ่น รวมถึงการสลับภาษา หรือการใช้วัจนภาษาเพื่อสื่อความหมายใน ลักษณะต่างๆ เช่น อากัปกริยาท่าทาง การหัวเราะ การขยิบตา การแสดงสีหน้า การใช้ระดับเสียงที่ต่างกัน เหล่านี้เป็นต้น

N ย่อมาจาก Norm of Interaction & Interpretation(บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์และการตีความ) หมายถึง ข้อตกลงอันเป็นที่ทราบและยอมรับกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของผู้ร่วมเหตุการณ์ระหว่างการสื่อสาร และข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความหมายของสารที่สื่อในเหตุการณ์แบบต่างๆ ซึ่งในแต่ละวัจนกรรม หรือ เหตุการณ์การสื่อสารอาจแตกต่างกัน

G ย่อมาจาก Genre(ประเภทของการสื่อสาร) หมายถึง ประเภทของปริจเฉท เช่น การสวด การหา เสียง การปลุกพระตม การบรรยาย การแสดงความคิดเห็น หรือการสัมภาษณ์

จากกรอบแนวคิด SPEAKING ของโฮล์ม ผู้วิจัยจึงได้ใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์บริบทการ สอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์คดีอาญา ได้ผลสรุปดังนี้

๑. ฉาก(Setting หรือ Scene)

สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์การร้องทุกข์คดีอาญา คือ ห้องรับแจ้งความร้องทุกข์ ภายในสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งภายในห้องรับแจ้งนี้จะถูกจัดเตรียมไว้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้เสียหายที่เดินทางมาร้องทุกข์ ตามปกติหากไม่มีการไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนจะรอรับแจ้ง

เหตุที่โต้ะทั้งหมด ๓ นาย โดยมีโต้ะทำงานเรียงต่อกันทั้งหมด ๓ ตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่คั่นระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย ผู้เสียหายที่ร้องทุกข์จะนั่งแจ้งเหตุที่หน้าโต้ะทำงานของพนักงานสอบสวน ส่วนผู้เสียหายอื่นที่รอเป็นลำดับต่อไปจะนั่งรอที่เก้าอี้ซึ่งจัดไว้เป็นแถวเดียวกันบริเวณประตูทางเข้าห้องรับแจ้งความร้องทุกข์

ช่วงเวลาในการสอบปากคำสามารถเกิดสถานการณ์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เนื่องจากการร้องทุกข์ถือเหตุปัจจุบันซึ่งไม่สามารถเตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ ส่วนระยะเวลาในการสอบปากคำผู้เสียหายนั้น พนักงานสอบสวนจะใช้ระยะเวลาแตกต่างกันตามความซับซ้อนของแต่ละคดี

๒. ผู้ร่วมเหตุการณ์ (Participants)

ผู้ร่วมเหตุการณ์ในการร้องทุกข์คดีอาญาประกอบด้วย พนักงานสอบสวน และผู้เสียหาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลัก สำหรับผู้วิจัยเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ไม่มีส่วนร่วมในการสนทนาใดๆ และในบางสถานการณ์จะมีพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบกรณีอื่นนั่งรวมอยู่ด้วย ซึ่งอาจแสดงความคิดเห็นบ้างตามสมควร นอกจากนี้ยังมีผู้เสียหายอื่นๆ ที่มารอร้องทุกข์อยู่ภายในห้องแต่ไม่มีส่วนร่วมในการสนทนาใดๆ เช่นเดียวกับผู้วิจัย

๓. จุดมุ่งหมาย(Ends)

การสนทนาในการร้องทุกข์คดีอาญานี้ทั้งพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายต่างไม่ได้กล่าวออกมาอย่างชัดเจนทุกครั้งว่า จุดมุ่งหมายของการสนทนาที่คืออะไร แต่เนื่องจากสถานที่ในการสนทนาเป็นสถานที่ตำรวจทำให้ต่างฝ่ายต่างเข้าใจได้เองว่า การสนทนาในแต่ละครั้งที่มีการร้องทุกข์ผู้เสียหายจะมีเป้าหมายเพื่อขอความช่วยเหลือจากพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด แต่ในบางสถานการณ์ก็อาจปรากฏจุดมุ่งหมายให้เห็นอย่างชัดเจน เช่น

- พ. ตกลงคือหลานยายชื่อสมคิดนะครับ เป็นผู้ทำร้ายร่างกายด้วยการใช้มีด ซึ่งถูกทำร้ายบริเวณแขนและมือเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน เวลา ๑๙.๐๐ น. และ**ยายผู้เสียหายต้องการเอาผิดกับผู้กระทำผิดด้วยการเข้าคุก** ถูกต้องไหมครับ

จากตัวอย่างดังกล่าว พนักงานสอบสวนได้สอบปากคำผู้เสียหายมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงได้สรุปประเด็นที่ผู้เสียหายแจ้ง และย้ำจุดมุ่งหมายในการแจ้งความร้องทุกข์ให้เข้าใจตรงกันอย่างชัดเจนอีกครั้ง

๔. การลำดับวัจนกรรม(Act sequence)

การลำดับวัจนกรรมในการสอบปากคำเป็นไปในลักษณะเรียงลำดับต่อเนื่องกันชัดเจนตายตัว คือ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา

การเปิดการสนทนาจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อพนักงานสอบสวนกล่าวคำทักทายหรือสอบถามวัตถุประสงค์ โดยใช้ถ้อยคำว่า “สวัสดีครับ” “ว่าไงครับ” “มาติดต่อเรื่องอะไรครับ” “มาแจ้งเรื่องอะไรครับ”

การดำเนินการสนทนาจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามโดยใช้ถ้อยคำว่า “เรื่องเป็นยังไงครับ” “ช่วยเล่าเรื่องให้ฟังคร่าวๆ หน่อย”

และการปิดการสนทนาจะเริ่มต้นเมื่อพนักงานสอบสวนกล่าวยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ในการรับเรื่อง หรือให้คำแนะนำในการดำเนินเรื่อง ซึ่งจะสิ้นสุดการปิดการสนทนาด้วยการกล่าวคำอำลา

การลำดับวัจจนกรรมทั้งหมดเป็นบทบาทของพนักงานสอบสวน เนื่องจากการสอบปากคำเป็นขั้นตอนทางกฎหมาย ผู้เสียหายจะไม่ทราบเลยว่าต้องแจ้งประเด็นใดก่อนหลัง จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องควบคุมการลำดับวัจจนกรรมให้สอดคล้องกับประเด็นสำคัญในการร้องทุกข์

๕. กุญแจ(Key)

น้ำเสียงหรือท่วงทำนองในการสอบปากคำส่วนใหญ่เป็นไปในลักษณะกึ่งทางการ และบางสถานการณ์เป็นลักษณะเป็นกันเองขึ้นอยู่กับน้ำหนักของปัญหาในการร้องทุกข์ หากเป็นปัญหาที่รุนแรงพนักงานสอบสวนจะใช้ท่วงทำนองในลักษณะกึ่งทางการ เช่น

- พ. **เขาใช้อะไรดี**
 ผ. เห็นเพื่อนเขาบอกว่าใช้ท่อประปาดี
- พ. **บ้านอยู่ไหน**
 ผ. บ้านอยู่หมู่บ้านทิพย์วัลย์ ที่กาฬสินธุ์
- พ. **มีเบอร์โทรศัพท์ไหมครับ**
 ผ. ศูนย์สามแปดเจ็ดหกห้าสี่สามสอง
- พ. **มีสาเหตุหรือใครกระทำความผิดกับใครมาก่อนหรือเปล่า**

ท่วงทำนองการสนทนาในตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนใช้ท่วงทำนองกึ่งทางการกับผู้ร้องทุกข์ เนื่องจากเป็นคดีทำร้ายร่างกายที่รุนแรงจนถึงกับผู้เสียหายที่แท้จริงต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่สามารถเดินทางมาให้ปากคำเองได้ ผู้ปกครองจึงเป็นผู้มาดำเนินการร้องทุกข์แทน ในทางตรงกันข้ามหากเป็นคดีความที่ไม่รุนแรงมากนัก พนักงานสอบสวนจะใช้ท่วงทำนองเป็นกันเองเพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล เช่น

- พ. **เรารู้จักเธอ**
 ผ. ค่ะ
- พ. **เขาออกไปแล้วมีอาการแบบลึกลับดีใจไหม โห จากทองเส้นเล็กๆ โตขึ้นมาไม่กี่วันเป็นสามบาท(หัวเราะ) ถ้ามาซ้ำอีกสองวันอาจเป็นห้าบาท(หัวเราะ)**

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนใช้ท่วงทำนองเป็นกันเองกับผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล เนื่องจากได้สอบถามในเบื้องต้นแล้วว่า ผู้เสียหายกับผู้ที่ทำให้กระทำความผิดเป็นคน

รู้จักกันและมีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินการกับผู้กระทำความผิดเป็นไปด้วยความรวดเร็วยิ่งขึ้น

๖. เครื่องมือ(Instrumentalities)

เครื่องมือหรือลักษณะภาษาที่ใช้สื่อสารในการสอบปากคำผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนมีการใช้คำเรียกญาติ เช่น ตา ยาย ลุง ป้า พี่ น้อง เพื่อแสดงความสนิทสนม ซึ่งตรงข้ามกับผู้เสียหายจะใช้เพียงคำเรียกตามสถานภาพ คือ “คุณตำรวจ” เท่านั้น

ในกรณีที่ผู้เสียหายเริ่มต้นทักทายและแจ้งวัตถุประสงค์ด้วยการใช้ภาษาถิ่น พนักงานสอบสวนจะตอบโต้ด้วยการใช้ภาษาถิ่นเช่นเดียวกัน เพื่อแสดงความเป็นกันเองและยังทำให้เกิดความรู้สึกสนิทสนมระหว่างกันมากยิ่งขึ้น

๗. บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์และการตีความ(Norm of Interaction & Interpretation)

บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความในการสอบปากคำ คือ ทั้งพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายต่างเข้าใจดีว่าการสนทนานี้แตกต่างจากการสนทนาอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นการสนทนาที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนเห็นได้จากขั้นตอนการกล่าวคำทักทายที่จะปรากฏหรือไม่ก็ได้ ซึ่งการสนทนาในชีวิตประจำวันทั่วไปส่วนใหญ่มักจะต้องมีการกล่าวคำทักทายอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้เสียหายยังให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการตอบคำถาม หรือการปฏิบัติตามคำแนะนำ เนื่องจากรับรู้อยู่เสมอว่าพนักงานสอบสวนเป็นบุคคลผู้ให้ความช่วยเหลือดำเนินการร้องทุกข์นั้นเอง

๘. ประเภทของการสื่อสาร(Genre)

ประเภทของการสื่อสารในการร้องทุกข์คดีอาญา คือ การเอื้อปากคำแบบปากเปล่าระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายซึ่งอยู่ในห้องรับแจ้งความร้องทุกข์ สามารถมองเห็นหน้าซึ่งกันและกันได้อย่างชัดเจน

เมื่อวิเคราะห์บริบทของการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์แล้ว แสดงให้เห็นว่าบริบททั้งหมดถูกควบคุมโดยพนักงานสอบสวน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย การลำดับวัจนกรรม ท่วงทำนอง วิธีการสื่อสาร บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทของการสื่อสาร เหล่านี้ล้วนอยู่ในดุลพินิจของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น ทำให้สรุปได้ว่า โครงสร้างของการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาจะถูกกำหนดจากพนักงานสอบสวนเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น

จากการวิเคราะห์บริบทการสอบปากคำผู้เสียหาย พบว่า พนักงานสอบสวนเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการควบคุมการสนทนาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ยึดถือคำของพนักงานสอบสวนเป็นหลักในการศึกษาโครงสร้างการสนทนา และนำแนวคิดที่ปรากฏในงานวิจัยของคลาร์กมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น ๕๐ บทสนทนา พบว่าสามารถแบ่งโครงสร้างของปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ได้เป็น ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา

๓.๑ การเปิดการสนทนา

การเปิดการสนทนา หมายถึง การเริ่มต้นการสนทนาในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายด้วยการทักทายหรือการสอบถามวัตถุประสงค์ และสิ้นสุดลงเมื่อผู้เสียหายได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์เรียบร้อยแล้ว

จากการศึกษาปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาพบว่า การเปิดการสนทนาเป็นขั้นตอนแรกในการสอบปากคำทั้งหมด พนักงานสอบสวนมีบทบาทเป็นผู้ที่เปิดการสนทนามากกว่าผู้เสียหาย โดยจะทำหน้าที่ในการสอบถามบุคคลที่เข้ามาร้องทุกข์เนื่องจากเป็นผู้ที่มีสถานะทางสังคมสูงกว่า ทำให้การเปิดการสนทนาที่เปิดโดยพนักงานสอบสวน พบทั้งหมด ๔๒ สถานการณ์ ในขณะที่การเปิดการสนทนาที่ผู้เสียหายเป็นผู้เปิดการสนทนาพบเพียง ๘ สถานการณ์ ตามตารางดังนี้

การเปิดการสนทนา	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวน	๔๒	๘๔ %
การเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหาย	๘	๑๖ %
รวม	๕๐	๑๐๐ %

ตารางที่ ๑ สรุปการเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย

จากตารางแสดงการเปิดการสนทนาพบว่า พนักงานสอบสวนมีบทบาทในการเปิดการสนทนาถึง ๘๔% มากกว่าผู้เสียหายที่มีบทบาทน้อยกว่าคือ ๑๖% ทำให้การเปิดการสนทนาในการสอบปากคำส่วนใหญ่ถูกกำหนดและควบคุมการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญกับลักษณะการเปิดการสนทนาของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีขั้นตอนในการเปิดการสนทนา ๒ ขั้นตอน คือ การกล่าวคำทักทายและการสอบถามวัตถุประสงค์

๓.๑.๑ การกล่าวคำทักทาย

การกล่าวคำทักทาย หมายถึง การเปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้เริ่มต้นบทสนทนาด้วยการใช้คำทักทายผู้เสียหายตามธรรมเนียมปฏิบัติ โดยจะใช้ถ้อยคำว่า “สวัสดีครับ” หรืออาจจะใช้ถ้อยคำทักทายอื่นๆ เช่น “เฮ้” “ครับ” “ว่ายังไงครับ” เพื่อแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนทักทายและรับรู้ที่ผู้เสียหายต้องการดำเนินการร้องทุกข์ เช่น

- (๓) { พ. *สวัสดีครับ*
 ผ. *Z มาแจ้งความครับ*
 พ. *มาแจ้งเรื่องอะไรครับ*
 ผ. *Z ลูกผมถูกตีหัวครับ*

(คดีที่ ๑๔ ทำร้ายร่างกาย)

- (๔) { พ. **ว่ายังไคร้**
 ผ. **Z มาแจ้งความค่ะ**
 พ. **เรื่องอะไร**
 ผ. **รตหายค่ะ**
 พ. **Z หายยังไ**

(คดีที่ ๔๕ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ (๓) และ (๔) พนักงานสอบสวนเปิดการสนทนาด้วยการใช้ถ้อยคำว่า “**สวัสดิ์ไคร้**” และ “**ว่ายังไคร้**” เพื่อทักทายและรับรู้การเข้ามาห้องร้องทุกข์ของผู้เสียหาย ทำให้ผู้เสียหายได้ทราบว่าในขณะที่พนักงานสอบสวนได้ทักทายนั้น ผู้เสียหายสามารถแจ้งความร้องทุกข์ได้ตามความต้องการ

การเปิดการสนทนาด้วยการกล่าวคำทักทายในถ้อยคำแรกของการสอบปากคำเป็นขั้นตอนที่พบไม่ครบทุกสถานการณ์ โดยพบเพียง ๑๒ สถานการณ์ แสดงให้เห็นว่า การกล่าวคำทักทายในช่วงของการเปิดการสนทนาเป็นขั้นตอนที่จะปรากฏขึ้นหรือไม่ก็ได้ โดยจะไม่มีผลใดๆ ต่อโครงสร้างหลักของการสอบปากคำ แต่ข้อดีของการกล่าวคำทักทายกับผู้เสียหายนั้น จะทำให้ผู้เสียหายทราบในทันทีว่าสามารถแจ้งความร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนได้ตามปกติแล้ว และขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการกล่าวคำทักทาย คือ การสอบถามวัตถุประสงค์

๓.๑.๒ การสอบถามวัตถุประสงค์

การสอบถามวัตถุประสงค์ หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนตั้งคำถามเพื่อถามผู้เสียหายถึงเป้าหมายในการร้องทุกข์ ขั้นตอนของการสอบถามวัตถุประสงค์นี้สามารถใช้เป็นการเปิดการสนทนาแทนการกล่าวคำทักทายได้ทันที และถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการเปิดการสนทนา เนื่องจากเป็นการถามถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการเข้ามาติดต่อกับพนักงานสอบสวน หากไม่มีขั้นตอนดังกล่าวการดำเนินการร้องทุกข์ก็จะเป็นไปอย่างราบรื่นได้ตามปกติ

การเปิดการสนทนาด้วยการสอบถามวัตถุประสงค์สามารถปรากฏขึ้นเองได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการกล่าวคำทักทาย แต่หากมีขั้นตอนการกล่าวคำทักทายเกิดขึ้นก่อน การสอบถามวัตถุประสงค์จะต้องปรากฏตามมาเสมอ เนื่องจากการร้องทุกข์เป็นสถานการณ์ที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน คือ การสอบถามค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักเพียงพอจากผู้เสียหาย เพื่อนำไปดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้สอบถามเป้าหมายในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายโดยทันที พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะใช้ถ้อยคำในการเปิดการสนทนาว่า “**มาทำอะไรคร้**” “**แจ้งเรื่องอะไรคร้**” หรือ “**ติดต่อเรื่องอะไรคร้**” ซึ่งพบทั้งหมด ๒๕ สถานการณ์ เช่น

- (๕) { พ. **แจ้งเรื่องอะไรครับ** ของทนาย
 ผ. ก็ไม่เชิงว่าทนายครับแต่ให้หลานเอาไปซื้อ ไปกดเงินที่ธนาคารแล้วมันก็
 หายไปเลย
 พ. รถจักรยานยนต์...

(คดีที่ ๔๘ ซโมยรถจักรยานยนต์)

- (๖) { พ. **ลุงมาทำอะไรครับ**
 ผ. มาแจ้งความโดนตีนะ
 พ. Z โดนตีที่ไหนครับ

(คดีที่ ๑ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๕) และ (๖) พนักงานสอบสวนได้เปิดการสนทนาด้วยการสอบถามวัตถุประสงค์ว่า “แจ้งเรื่องอะไรครับ” และ “ลุงมาทำอะไรครับ” โดยไม่จำเป็นต้องมีการกล่าวคำหักทนายก่อน ทำให้พนักงานสอบสวนสามารถทราบวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายได้ทันทีว่า ในสถานการณ์ที่ (๕) เป็นการแจ้งความคดีซโมยรถจักรยานยนต์ และในสถานการณ์ที่ (๖) เป็นการแจ้งความในคดีทำร้ายร่างกาย

นอกจากนี้ในการเปิดการสนทนาพนักงานสอบสวนยังมีการผสมผสานการกล่าวคำหักทนายและการสอบถามวัตถุประสงค์ไว้ในถ้อยคำเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การเปิดการสนทนามีความกระชับและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนจะใช้กับสถานการณ์ที่ภายในห้องร้องทุกข์มีผู้เสียหายมาแจ้งความเพียงคนเดียว โดยไม่มีผู้เสียหายอื่นนั่งรอติดต่อกับเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะร้องทุกข์อีก ทำให้พนักงานสอบสวนมีเวลาที่จะใช้ถ้อยคำหักทนายตามธรรมเนียมปฏิบัติและสอบถามวัตถุประสงค์ไปได้พร้อมๆ กัน เช่น

- (๗) { พ. **สวัสดีครับ มีอะไรให้รับใช้ครับ**
 ผ. คือ : ซีมอเตอร์ไซด์ผ่านที่เค้าซิ่งเชือกไถลอนไว้ที่ถนน แล้วมันขาด
 หน้านะคะ
 พ. เรื่องเป็นยังไงครับ

(คดีที่ ๕ ทำร้ายร่างกาย)

ในบางสถานการณ์พนักงานสอบสวนไม่สามารถเปิดการสนทนาได้อย่างรวดเร็วเหมือนสถานการณ์อื่น เนื่องจากผู้เสียหายไม่ได้แจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการร้องทุกข์ในทันทีที่สอบถามวัตถุประสงค์เสร็จสิ้นลง แต่ผู้เสียหายได้ใช้เรื่องเล่าแทนการแจ้งวัตถุประสงค์ในทันที เพราะผู้เสียหายเชื่อว่าการเล่าเรื่องหรือรายละเอียดที่เกิดขึ้นก่อนจะทำให้พนักงานสอบสวนเข้าใจเรื่องราวได้ดีกว่า ทำให้พนักงานสอบสวนต้องสอบถามหลายครั้งเพื่อให้ผู้เสียหายกล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริง สถานการณ์ลักษณะนี้พบทั้งหมด ๔ สถานการณ์ เช่น

- (๘) พ. **นมัสการหลวงพ่อกับ มาทำอะไรครับ**
- ผ. นี่ : เรื่องมันเป็นอย่างนี้ - ช่วงสามสี่วันที่วัดมีจัดบวชพรหมมณเฑียรัน และผ้าป่าสร้างศาลา ก็มีคนๆ หนึ่งไปปฏิบัติด้วย แล้วบอกกับอาตมาว่า จะไปจัดผ้าป่ามาช่วยสร้างศาลาวัด - -
- พ. ครับ
- ผ. = เขาเคยบอกว่าจัดผ้าป่าครั้งที่แล้วไปวัดอื่น ก็ได้เป็นสิบล้าน ทางเจ้าอาวาสก็ กรรมกรวัดต่างก็ดีใจ ศาลามันจะได้เสร็จเสียที่
- พ. ครับ
- ผ. ทางวัดก็ดีใจ
- พ. [เค้ามาอยู่วัดนานแค่ไหนครับ
- ผ. สองสามคืน ก็เห็นช่วยเก็บกวาดเช็ดถูอะไรมากมาย ทางวัดก็เห็นว่า เป็นคนใช้ได้
- พ. [วัดที่หลวงพ่ोजำวัด วัดอะไรนะครับ
- ผ. วัดหนองหญ้าแซง
- พ. ผมขออุบาสุทธิหน่อยนะครับ หลวงพ่อ ธ. นะครับ จำวัดอยู่วัดนี้เลย นะครับ
- ผ. ใช่
- พ. แล้วยังไงต่อครับ
- ผ. = ก็เมื่อวานนี้ อาตมาก็มานิมนต์หลวงปู่ที่วัดศรีจันทร์และเขาก็ขอ ตามมาด้วย หลวงปู่ก็บอกว่าติดนิมนต์ญาติโยม อาตมาก็เลยไปเยี่ยม ญาติและตั้งใจจะบริจาคเงินให้โรงพยาบาล
- พ. [เงินจากทางวัดจะ
- บริจาคหรือครับ
- ผ. ใช่ -- เขาก็ไปด้วย บอกอาตมาว่าแกแล้วจะได้มีคนไปเป็นเพื่อน จนถึงโรงพยาบาล อาตมาก็เยี่ยมคนเจ็บ สักพักอาตมาไปเข้าห้องน้ำก็ วางย่ามไว้ที่โต๊ะข้างๆ คนเจ็บ กะว่าเดี๋ยวออกมาก็จะเอาบิขัยไป บริจาค แต่พอออกมา - อุ๊ยย่ามมันก็หายไป ตามคนเจ็บก็บอกว่า คนที่ หลวงพ่อกำลังพาด้วยกลับมาเอา บอกว่าหลวงพ่อดีนมากหน้ามิด ให้มา เอาย่ามไปให้ โธ้ย : ใครเขาจะให้ทำกัน
- พ. Z เป็นห้องรวมหรือครับ

ในสถานการณ์ที่ (๘) พนักงานสอบสวนเปิดการสนทนาด้วยการทักทายและการสอบถาม วัตถุประสงค์ในถ้อยคำเดียวกัน คือ **“นมัสการหลวงพ่อกับ มาทำอะไรครับ”** เมื่อพนักงานสอบสวนได้เปิด การสนทนาแล้ว ผู้เสียหายจึงใช้เรื่องเล่าแทนการแจ้งวัตถุประสงค์โดยตรง โดยจะเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคำ ร้องทุกข์เสียก่อน เพื่อให้พนักงานสอบสวนได้ทราบรายละเอียดที่เกิดขึ้น เนื่องจากผู้เสียหายเชื่อว่ารายละเอียด ดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากกว่าการแจ้งวัตถุประสงค์ในทันที ส่งผลให้การเปิดการสนทนาในการ สอบปากคำค่อนข้างยืดเยื้อ ในขณะที่พนักงานสอบสวนจะต้องพยายามสอบถามให้ทราบวัตถุประสงค์ในการ ร้องทุกข์ ซึ่งปรากฏในช่วงสุดท้ายของการเปิดการสนทนาว่า **“...แต่พ่อกออกมา - ดูนยามันก็หายไป ถามคน เจ็บก็บอกว่า คนที่หลวงพ่อกามาด้วยกลับมาเอา บอกว่าหลวงพ่อกเดินมากหน้ามิด ให้มาเอาย่ามไปให้...”** ทำให้ทราบว่าคุณคดีที่ผู้เสียหายต้องการแจ้งความนั้นคือคดีลักทรัพย์ สถานการณ์ลักษณะนี้จะพบในกรณีที่ ผู้เสียหายเป็นคนชราหรือพระสงฆ์เท่านั้น เพราะหากเป็นบุคคลอื่นๆ พนักงานสอบสวนจะพยายามวกเข้าสู่ วัตถุประสงค์ทันที และไม่ยินยอมให้ผู้เสียหายได้เล่าเรื่องอย่างละเอียดในช่วงแรก เพราะจะต้องสอบถาม รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงของการดำเนินการสนทนาอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องเล่า เรื่องราวก่อนที่จะแจ้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนในช่วงของการเปิดการสนทนา

ในขณะที่การเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนมีลำดับขั้นตอนชัดเจน คือ การกล่าวคำทักทาย และการสอบถามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนหลักที่สำคัญที่สุดคือการสอบถามวัตถุประสงค์นั้น เมื่อพิจารณา การเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหายพบว่า ผู้เสียหายที่ไม่รอให้พนักงานสอบสวนเป็นฝ่ายเริ่มการสนทนา ส่วน ใหญ่เป็นเรื่องราวที่ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการกระทำผิดที่มีลักษณะรุนแรงกว่าสถานการณ์อื่น เช่น

- (๙) พ. **คุณตำรวจมันพยายามจะฆ่าฉันค่ะ**
 ผ. **Z** เดี่ยวครับ เดี่ยว อะไร ยังไงครับ
 พ. **ไอ้นั่นมันตีฉัน**
 ผ. **Z** ใครเป็นคนตีครับ
 พ. **ไอ้เด็กนั่นมันตีหัวฉันแตก**
 ผ. **Z** ใครเป็นคนตีรู้ไหม
 (คดีที่ ๓๓ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๙) ผู้เสียหายเป็นฝ่ายเปิดการสนทนาโดยไม่รอให้พนักงานสอบสวนเป็นฝ่าย เริ่มต้น เนื่องจากผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรงจึงต้องการเปิดการสนทนาขึ้นทันที ส่งผลให้พนักงาน สอบสวนจำเป็นต้องโต้ตอบและสอบถามให้ชัดเจนเพื่อที่จะดำเนินการสนทนาต่อไป

ในการศึกษาการเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหายทั้งหมด ๘ สถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องรอให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้กล่าวเปิดการสนทนาแต่เพียงฝ่ายเดียว เนื่องจากทันทีที่ผู้เสียหายกล่าวถ้อยคำเพื่อเปิดการสนทนาขึ้น จะเป็นการบังคับให้พนักงานสอบสวนต้องตอบรับการเปิดการสนทนาอยู่แล้ว และหลังจากนั้นพนักงานสอบสวนก็ต้องดำเนินการสนทนาต่อไปทันที ทำให้การดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็พบผลเสีย คือ กรณีที่ผู้เสียหายเปิดการสนทนาทันทีในคดีความที่เกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย ผู้เสียหายจะเข้าแจ้งความร้องทุกข์ในเวลาที่เกิดเหตุ ทำให้ภาวะทางอารมณ์ของผู้เสียหายไม่ปกติ อาจทำให้การดำเนินการสนทนาเป็นไปอย่างล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากพนักงานสอบสวนต้องใช้ระยะเวลาในการสอบถามหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ผู้เสียหายได้ตั้งสติและมีความพร้อมที่จะแจ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้ตามปกติ

ในการเปิดการสนทนาหลังจากที่พนักงานสอบสวนกล่าวคำทักทายและผู้เสียหายได้ตอบรับไปแล้ว ขั้นตอนที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน คือ การสอบถามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะปรากฏต่อเนื่องจากการกล่าวคำทักทายเสมอ แต่ทั้งสองขั้นตอนนี้จะไม่ปรากฏคู่กันในทุกสถานการณ์ ขั้นตอนการสอบถามวัตถุประสงค์สามารถปรากฏได้โดยไม่ต้องอาศัยการกล่าวคำทักทาย ในขณะที่ขั้นตอนการกล่าวคำทักทายจะต้องปรากฏการสอบถามวัตถุประสงค์ตามมาทุกครั้ง เนื่องจากการสอบปากคำเป็นการสนทนาในชีวิตประจำวันที่มีลักษณะเฉพาะ พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องทราบวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายในทันที เพื่อให้การดำเนินการร้องทุกข์สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การร้องทุกข์ส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องกล่าวคำทักทาย แต่บางสถานการณ์ผู้เสียหายจะใช้วิธีการเล่าเรื่องราวแทนการแจ้งวัตถุประสงค์ เพราะเชื่อว่าการแจ้งรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน จะทำให้พนักงานสอบสวนเข้าใจเรื่องราวมากกว่าการแจ้งวัตถุประสงค์ทันที ลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่จะต้องบอกได้ว่าผู้เสียหายไม่ทราบขั้นตอนที่ต้องใช้ในการสอบปากคำ หรืออาจจะไม่สามารถรวบรวมประเด็นสำคัญที่ต้องแจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าจะแจ้งข้อมูลการร้องทุกข์ในประเด็นใดบ้าง สถานการณ์ลักษณะนี้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องใช้ความเข้าใจ และพยายามวกเข้าสู่ประเด็นหลักให้ได้เร็วที่สุด เนื่องจากหากทราบวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว ก็จะยิ่งทำให้พนักงานสอบสวนสามารถกำหนดประเด็นในการสอบถามรายละเอียดได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหายพบว่า ผู้เสียหายจะเป็นฝ่ายแรกที่กล่าวถ้อยคำเพื่อเปิดการสนทนาโดยไม่รอให้พนักงานสอบสวนเป็นฝ่ายเริ่มต้น ลักษณะดังกล่าวจะสามารถดึงดูดความสนใจของพนักงานสอบสวนได้ทันที ทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องตอบรับ โดยกล่าวได้ตอบทักทายผู้เสียหายหรือกล่าวสอบถามวัตถุประสงค์ เพื่อให้การสอบปากคำได้ดำเนินต่อเนื่องไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการร้องทุกข์

ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนใช้ในการสอบถามวัตถุประสงค์เป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะสามารถกำหนดทิศทางของคำตอบที่ได้รับจากผู้เสียหาย หากพนักงานสอบสวนใช้ถ้อยคำถามไม่ระบุเฉพาะเจาะจง ผู้เสียหายก็อาจจะตอบในลักษณะเดียวกัน เช่น "เฮ้ย มานั่งรออะไรครับ" หรือ "ว่าไงครับ" ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่

ระบุเฉพาะเจาะจง ทำให้ผู้เสียหายอาจตอบกว้างๆ ไม่ระบุเฉพาะว่า “มาแจ้งความ” ซึ่งอาจทำให้การเปิดการสนทนาเกิดความยืดเยื้อโดยไม่จำเป็น แต่หากพนักงานสอบสวนใช้ถ้อยคำถามที่ระบุเฉพาะเจาะจง คำตอบที่ได้รับจากผู้เสียหายก็จะชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น “ยายมาแจ้งอะไรครับ” หรือ “มาติดต่อเรื่องอะไรครับ” คำตอบที่ได้รับจากผู้เสียหาย คือ “หลานยายมันตียายคุณตำรวจ” และ “ถูกลักทรัพย์ค่ะ” ซึ่งเป็นคำตอบที่ระบุเฉพาะเจาะจงคดีความ ทำให้พนักงานสอบสวนสามารถทราบวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายได้ทันที ซึ่งจะส่งผลให้สามารถเข้าสู่การดำเนินการสนทนาได้รวดเร็วกว่าคำถามที่ไม่ระบุเฉพาะเจาะจง

๓.๒ การดำเนินการสนทนา

การดำเนินการสนทนา หมายถึง ช่วงของการสนทนาในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย หลังจากที่ผู้เสียหายได้แสดงวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ไปเรียบร้อยแล้ว จะเริ่มต้นเมื่อพนักงานสอบสวนสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ต่อเนื่องด้วยการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย การดำเนินการสนทนาจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ และในกรณีที่ไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์จะสิ้นสุดลงเมื่อสอบถามประวัติส่วนตัวผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว

การรวบรวมข้อมูลคำร้องทุกข์ในการดำเนินการสนทนาของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ มีรูปแบบบังคับที่สามารถดำเนินการได้ ๒ แบบ คือ การร้องทุกข์เป็นหนังสือ และการร้องทุกข์ด้วยปาก ทั้งสองแบบจะต้องปรากฏประเด็นของการร้องทุกข์ซึ่งประกอบด้วย ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับรวมทั้งชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่าที่จะบอกได้

ในการศึกษาโครงสร้างการดำเนินการสนทนาทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า หลังจากที่พนักงานสอบสวนได้ทราบวัตถุประสงค์จากผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสนทนาที่เป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน โดยเริ่มต้นที่การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๑ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด

การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนตั้งคำถามกับผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นเหตุการณ์ และให้รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ที่กระทำความผิดให้ได้มากที่สุดเนื่องจากจะส่งผลต่อรูปคดี และเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลที่เพียงพอ ก็จะสามารถตัดสินใจได้ว่า จะรับคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายมาดำเนินการคดีต่อไปหรือไม่

การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นหลังจากการเปิดการสนทนาได้ผ่านพ้นไปแล้ว จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๕๐ สถานการณ์ พบว่าผู้เริ่มต้นการดำเนินการสนทนาจะเป็นพนักงานสอบสวนแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องสอบถามเพื่อขยายความเรื่องราวต่างๆ ที่ผู้เสียหายแจ้งวัตถุประสงค์ในช่วงการเปิดการสนทนาให้ชัดเจนมากขึ้น และจะส่งผลต่อการตัดสินใจของพนักงานสอบสวนที่จะรับหรือไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์เรื่องนั้นต่อไป

การดำเนินการสนทนาในขั้นตอนการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดนั้น พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสนทนาโดยมีวิธีการเริ่มต้นที่ปรากฏทั้งหมด ๓ ลักษณะ ดังนี้ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ และการเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด

๓.๒.๑.๑ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายเล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้พนักงานสอบสวนได้รับทราบข้อมูลและเรื่องราวอย่างคร่าวๆ ก่อนเป็นลำดับแรก แล้วจึงจะสอบถามประเด็นอื่นๆ ต่อไป ลักษณะเด่นของการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์นี้ จะเริ่มปรากฏถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ทราบว่า ผู้เสียหายจะต้องเป็นผู้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือ “เรื่องเป็นยังไงครับ” “เรื่องเป็นยังไง” “...ไหนเล่าคร่าวๆ ให้ฟังหน่อย” “...อะไร ยังไงครับ” “เรื่องราวเป็นไง” “เหตุเกิดที่ไหน เมื่อไหร่”

การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นลักษณะที่พบมากที่สุด ในขั้นตอนการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด พบทั้งหมด ๓๖ สถานการณ์ เช่น

- (๑๐) พ. ยายมาแจ้งอะไรครับ
 ผ. หลานยายมันตียายคุณตำรวจ
 { พ. **Z เรื่องเป็นยังไงครับ**
 ผ. ก็หลานยาย เมื่อวานตอนสักทุ่มกว่าๆ มันเมาเหล้ามา จริงๆ มันก็เมามาทุกวันล่ะ แต่วันนี้ยายเหลืออก อยู่ก็อยู่ด้วยกัน ยายก็ส่งเสียให้มันเรียนจนจบ ป.๖ งานการมันก็ไม่ทำ เมามาก็มาชู่เอาเงิน ยายบอกไม่มีมันก็ไม่เชื่อ มันเอามีดมาจะฟันมือยาย แต่ถูกเฉี่ยวเป็นรอยเลยนี่ล่ะ
 พ. หลานคนนี้เป็นหลานแท้ๆ ของยายหรือเปล่า

(คดีที่ ๔ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ (๑๐) ผู้เสียหายร้องทุกข์คดีถูกหลานทำร้ายร่างกาย พนักงานสอบสวนจึงได้เริ่มต้นดำเนินการสนทนาจากถ้อยคำที่ว่า **“เรื่องเป็นยังไงครับ”** ซึ่งเป็นการเริ่มต้นด้วยการแจ้งให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสียก่อน เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้รับทราบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากผู้เสียหาย และเมื่อได้เรื่องราวตามที่ผู้เสียหายแจ้งแล้ว พนักงานสอบสวนจึงจะสอบถามว่า **“หลานคนนี้เป็นหลานแท้ๆ ของยายหรือเปล่า”** เพื่อให้ทราบข้อมูลในประเด็นอื่นๆ ต่อไป

- (๑๑) พ. มาติดต่อเรื่องอะไรครับ
 ผ. มาแจ้งความค่ะ
 พ. **Z** เรื่อง...
 ผ. ก็คือ คนมาจำหน่ายทองเอาทองสลึงมา แต่เอาเส้นสามบาทกลับไป
 พ. [ฮะ
 จากสิ่งเป็นสามบาท
 ผ. ค่ะ
 { พ. **ไปยังไงมายังไงละ**
 ผ. = คือ : มีคนเอาทองสลึงมาจำหน่ายที่ร้าน แล้วเขามาไถเงินพร้อมๆ กับ คน
 ที่เอาทองสามบาทมาขายนะค่ะ แล้วคนทองสลึงก็หยิบสามบาทไป
 พ. [คน
 ที่เอาสามบาทมา มาเมื่อไหร่ทำไมเราไม่เก็บไว้ก่อน
 (คดีที่ ๔๗ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๑๑) หลังจากที่ทราบวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนได้ให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลขอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเป็นลำดับแรก โดยการเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างคร่าวๆ ว่า **“ไปยังไงมายังไงละ”** เป็นการเริ่มต้นการดำเนินการสนทนา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้พนักงานสอบสวนจะได้รับทราบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากผู้เสียหาย แล้วจึงสอบถามต่อไปว่า **“คนที่เอาสามบาทมา มาเมื่อไหร่ทำไมเราไม่เก็บไว้ก่อน”** เพื่อให้ผู้เสียหายได้แจ้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

- (๑๒) พ. ติดต่อเรื่องอะไรครับ ทำไมเป็นแบบนี้ล่ะ
 ผ. แจ้งความค่ะ
 พ. **Z** เรื่อง...
 ผ. ลูกชายถูกตีหัว
 { พ. [หือ : **ตั้งแต่เมื่อไหร่**
 ผ. เขาบอกตอนตีสอง
 { พ. **ตอนตีสองนะ ที่ไหน ที่ไหน**

ผ. แถวๆ หน้าค่ายทหารค่ะ ที่แรกก็นอนอยู่กับแม่ประมาณสักหกทุ่มกว่าๆ ก็มีเพื่อนโทรมาว่าจะมารับ ก็บอกแม่เพื่อนเขาจะมารับ บ้านอยู่ สามเหลี่ยมไช้ใหม่

(คดีที่ ๕๐ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๑๒) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบแล้วว่าผู้เสียหายต้องการแจ้งความร้องทุกข์ในคดีทำร้ายร่างกาย จึงสอบถามในช่วงของการดำเนินการสนทนาต่อโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า **“...ตั้งแต่เมื่อไหร่”** เพื่อสอบถามระยะเวลาที่เกิดเหตุขึ้น และสอบถามว่า **“โดนตีสองนะ ที่ไหน ที่ไหน”** เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของสถานที่ที่เกิดเหตุทำร้ายร่างกายขึ้น และเมื่อผู้เสียหายแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะสามารถสอบถามในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ลักษณะของการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นลักษณะที่พบมากที่สุดถึง ๓๖ สถานการณ์ เนื่องจากข้อมูลนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้พนักงานสอบสวนทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างย่อๆ และเมื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะสามารถกำหนดประเด็นสงสัยที่เกิดขึ้น และเตรียมคำถามเพื่อสอบถามในสิ่งที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒.๑.๒ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ

การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ คือ การที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายระบุอาการบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือระบุมูลค่าของทรัพย์สินที่ถูกผู้กระทำความผิดล่วงละเมิดไป เพื่อให้พนักงานสอบสวนได้รับทราบความเสียหายที่เกิดขึ้นก่อนเป็นลำดับแรก

ลักษณะของการเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับภายในขั้นตอนของการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดนั้น เป็นลักษณะที่พบมากเป็นอันดับสองรองจากการเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คือพบทั้งหมด ๔ สถานการณ์ เช่น

- (๑๓)
พ.	ลุงมาทำอะไรครับ	
ผ.	มาแจ้งความโดนตีนะ	
{	พ.	Z โดนตีที่ไหนครับ
	ผ.	ที่หัวครับ
พ.	แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ	

(คดีที่ ๑ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๑๓) หลังจากที่ทำราววัตถุประสงค์ของการแจ้งความร้องทุกข์ในการเปิด การสนทนาแล้ว พนักงานสอบสวนจึงเริ่มต้นการดำเนินการสนทนาด้วยการแจ้งให้ผู้เสียหายระบุความเสียหาย ที่ได้รับจากการทำร้ายร่างกายว่า “โดนตีที่ไหนครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุอวัยวะที่ถูกทำร้าย และเมื่อทราบ ข้อมูลแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามว่า “แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายเล่าเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นและใช้เป็นข้อมูลให้การสอบปากคำในประเด็นอื่นๆ ต่อไป

- (๑๔)
- พ. อ้าว : ยาย ยายมาทำอะไร
- ผ. มาแจ้งความ คนเรานั้นไม่สนใจคนแก่คนแก่ มาลักเอาเงินไป ไม่รู้จะ กินอะไร มันมากริตกระเป่าเอาเงินไป นี่ดู :
- พ. โห : แล้วมันเอาเงินไปเท่าไรละยาย
- ผ. พันแปด
- พ. คนเราน่า - (เสียงโทรศัพท์ของตำรวจทำให้หยุดการสนทนา) - แล้วเงิน ในกระเป๋ายายมีพันแปดนะ
- ผ. จ๊ะ
- พ. โหย : มันทำบาปกับคนแก่แล้วนะนี่
- ผ. (???)
- พ. สะพายกระเป่าแบบไหนยาย
- ผ. ก็แบบนี้ละจ๊ะ

(คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๔) หลังจากพนักงานสอบสวนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในช่วงการเปิด การสนทนาแล้ว พนักงานสอบสวนจึงเริ่มต้นดำเนินการสนทนาด้วยการแจ้งให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ ได้รับ โดยสอบถามถึงจำนวนเงินที่ลักทรัพย์ต่อไปทันทีว่า “โห : แล้วมันเอาเงินไปเท่าไรละยาย” เพื่อให้ ผู้เสียหายตอบระบุจำนวนเงินที่ถูกขโมยไป และพนักงานสอบสวนจึงได้ย้ำคำตอบที่ผู้เสียหายแจ้งไว้เพื่อความ ถูกต้องของข้อมูลในการร้องทุกข์อีกครั้งว่า “แล้วเงินในกระเป๋ายายมีพันแปดนะ” และเมื่อทราบข้อมูลความ เสียหายแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามต่อว่า “สะพายกระเป่าแบบไหนยาย” เพื่อให้ผู้เสียหายได้แจ้ง ข้อมูลในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

การเริ่มต้นโดยให้ระบุความเสียหายที่ได้รับในคดีทำร้ายร่างกาย เป็นการดำเนินการสนทนา ที่ให้ผู้เสียหายบรรยายละเอียดของอวัยวะที่ถูกทำร้ายและแจ้งว่ามีอาการบาดเจ็บมากน้อยเพียงใด ในขณะที่ คดีลักทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ รวมทั้งฉ้อโกงทรัพย์ เป็นการระบุความเสียหายโดยให้ผู้เสียหายแจ้งมูลค่าของ ทรัพย์สินที่ถูกล่วงละเมิดไป เพื่อให้ผู้เสียหายชี้แจงต่อพนักงานสอบสวนถึงความเสียหายที่ได้รับจากการ กระทำความผิดของผู้ที่กระทำความผิด แต่การเริ่มต้นการดำเนินสนทนาลักษณะนี้จะพบน้อยกว่าการให้

ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะข้อมูลที่ได้รับจากการสอบถามถึงความเสียหายเป็นข้อมูลเพียงด้านเดียว ทำให้ต้องสอบถามรายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติมอีก แต่หากพนักงานสอบสวนให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะทำให้ทราบเรื่องราวในภาพรวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ส่งผลให้สามารถสรุปประเด็นได้รวดเร็วและชัดเจนกว่าการเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหาย

๓.๒.๑.๓ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด

การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายระบุชื่อ นามสกุล และรูปร่างลักษณะของผู้กระทำความผิดให้ได้มากที่สุด เพื่อบ่งบอกถึงตัวตนของผู้กระทำความผิดและช่วยในการสืบสวนสอบสวนค้นหาบุคคลที่กระทำความผิดต่อไป

การให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเป็นลำดับแรกในการดำเนินการสนทนา จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนมีประเด็นสงสัยจากการแจ้งวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ เนื่องจากผู้เสียหายอาจจะให้ข้อมูลบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสงสัยต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งอยู่แล้ว ทำให้พนักงานสอบสวนให้ความสำคัญก่อนเป็นลำดับแรก เพราะหากสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจนแล้ว จะส่งผลให้การดำเนินการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

พนักงานสอบสวนมีลักษณะของการเริ่มต้นการดำเนินการสนทนา โดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด ทั้งหมด ๕ สถานการณ์ เช่น

- (๑๕) ผ. คุณตำรวจมันพยายามจะฆ่าฉันค่ะ
 พ. Z เตี้ยวครับ เตี้ยว อะไรงัยงใครครับ
 ผ. ไอ้นั่นมันตีฉัน
 พ. Z ใครเป็นคนตีครับ
 ผ. ไอ้เด็กนั่นมันตีฉันหัวแตก [ใครเป็นคนตีรู้ไหม
 ผ. - หลาน ลูกพี่สาว
 พ. Z อ้าว หลานตี
 ผ. Z มันเฆมาขอเงินไม่ได้แล้วมันก็ตี
 พ. มันเอาอะไรตี
 (คดีที่ ๓๒ ทำร้ายร่างกาย)

- (๑๖) ผ. มาแจ้งความครับ
 พ. เรื่อง...

- ผ. ของหาย
 พ. Z อะไรหาย
 ผ. เหล็กเส้นครับ
 พ. Z *รู้คนเอาไปหรือเปล่า*
 ผ. ไม่รู้ครับ
 พ. เยอะไหม
 พ. แจ้งเรื่องอะไรครับ ของหาย

(คดีที่ ๔๒ ลักทรัพย์)

- (๑๗) พ. ที่มาติดต่อเรื่องอะไรครับ
 ผ. Z ถูกลักทรัพย์ครับ
 พ. *คิดว่าใครเอาไปละครับ*
 ผ. ก็ : สงสัยไว้แล้วครับ
 พ. (หัวเราะ) *แล้วใครละครับ*
 ผ. Z คิดว่าเป็นลูกจ้างที่ร้าน
 พ. เรื่องเป็นยังไง ขอบัตรประชาชนด้วย

(คดีที่ ๔๓ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๑๕) (๑๖) และ (๑๗) เมื่อผู้เสียหายแจ้งวัตถุประสงค์ต่อพนักงานสอบสวนเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดในสถานการณ์ (๑๕) ว่า “ใครเป็นคนตีครับ” ในสถานการณ์ที่ (๑๖) ว่า “รู้คนเอาไปหรือเปล่า” และในสถานการณ์ที่ (๑๗) ว่า “คิดว่าใครเอาไปละครับ” เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ผู้เสียหายสามารถระบุตัวผู้กระทำความผิดได้ เพราะส่วนใหญ่เป็นความผิดซึ่งหน้าที่ผู้กระทำความผิดได้ดำเนินการต่อหน้าผู้เสียหาย ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงได้ให้ความสำคัญในประเด็นนี้ก่อน โดยจะเริ่มต้นการดำเนินการสนทนาด้วยการให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเป็นลำดับแรก เพราะถ้าสามารถแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดได้อย่างชัดเจนแล้ว จะส่งผลให้การดำเนินการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดสามารถปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดในสามลักษณะ อันประกอบด้วย การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ และการเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดนั้น มีเนื้อความตรงกับสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ตามหลักการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนซึ่งพบ ๓ ประเด็น คือ ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับ และชื่อ

หรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้ ขั้นตอนการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำ ความผิดนี้ เป็นส่วนสำคัญในขั้นตอนแรกที่จะทำให้พนักงานสอบสวนมีข้อมูลมากพอ เพื่อนำไปใช้ในการ ตัดสินใจที่จะรับคำร้องทุกข์ของผู้เสียหายหรือไม่ เนื่องจากการสอบถามข้อมูลทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ต่อ รูปคดีเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด หากพนักงานสอบสวนสามารถสอบถามรายละเอียดให้ ครบถ้วนและตรงตามข้อเท็จจริงเท่าใด ก็จะมีส่งผลดีต่อหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพออันจะนำมาสู่การ ตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นหรือไม่ แต่องค์ประกอบที่มีผลต่อการตัดสินใจของพนักงานสอบสวน ซึ่งมิ ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด คือ ขั้นตอนของการ สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย เพราะขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จะยืนยันตัวตนของผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคล ที่มีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๓.๒.๒ การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย

การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนตั้งคำถามเพื่อถาม ผู้เสียหายถึงความเป็นมาและข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันการมีตัวตนของ ตนเองซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิ์ได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ในขั้นตอนการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายนี้ เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการสอบถามเพื่อ ระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งจะทำให้พนักงานสอบสวนได้ศึกษาและตรวจสอบข้อมูลส่วนตัว ของผู้เสียหายในเรื่องการศึกษา อาชีพ สถานภาพ อายุ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ รวมทั้งการขอให้แสดงบัตร ประจำตัว เมื่อได้ข้อมูลที่ต้องการแล้วพนักงานสอบสวนจะทราบข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียหาย และยังสามารถ ใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับคดีที่มาร้องทุกข์ เช่น

- (๑๘) พ. ยายมาแจ้งอะไรครับ
- ผ. หลานยายมันตียายคุณตำรวจ
- พ. Z เรื่องเป็นยังไงครับ
- ผ. ก็หลานยาย เมื่อวานตอนลึกลับๆ มันมาเหล้ามา จริงๆ มันก็เมามา ทุกวันละ แต่วันนี้ยายเหลืออก อยู่ก็อยู่ด้วยกัน ยายก็ส่งเสียให้มันเรียน จนจบ ป.๖ งานการมันก็ไม่ทำ เมามาก็มาขู่เอาเงิน ยายบอกไม่มีมันก็ไม่ เชื่อ มันเอามัดมาจะฟันมือยาย แต่ถูกเฉี่ยวเป็นรอยเลยนี่ละ
- พ. หลานคนนี้เป็นหลานแท้ๆ ของยายหรือเปล่า
- ผ. ใช่แล้ว มันเป็นลูกของลูกสาวยายเอง แต่แม่มันไม่อยู่ไปไหนก็ไม่รู้แล้ว เอาไว้ให้เลี้ยง
- พ. เค้าทำแบบนี้บ่อยๆ หรือยาย

ผ. หลายครั้งแล้วแต่ครั้งนี้เจ็บกว่า ไหมไทแล้ว ก็เลยมาให้คุณตำรวจเอามัน
เข้าตะราง

พ. หลานยายติดยาหรือเปล่า

ผ. - ยายไม่รู้

พ. **Z** แล้วนี่หลานยายอยู่ที่ไหน

ผ. ก็นั่งกินเหล้าอยู่แถวๆ บ้านนั่นล่ะ

พ. หลานยายชื่ออะไร นามสกุลอะไร ชื่อเล่นมันล่ะ

ผ. ชื่อสมคิด มากการ ชื่อเล่นไอ้คิดจ๊ะ

พ. อิม - เดียวผมวิทย์ให้สายตรวจไปเอาตัวมานะยาย

ผ. [ดีๆ เอามันมา

เลย เอามาเข้าคุกซะให้เช็ด

พ. ตกลงยายจะเอาเรื่องหลานยายนะ **แล้วยายชื่ออะไรครับ**

ผ. มาลีจ๊ะ

พ. **นามสกุลครับ**

ผ. ภัคดี

พ. **ขอบัตรประชาชนด้วยครับ -- ที่อยู่ตามบัตรประชาชนหรือเปล่ายาย**

ผ. ตามนั่นล่ะคุณตำรวจ

พ. **บ้านยายอยู่กันกี่คน**

ผ. อยู่จริงๆ สองคนมียายกับไอ้คิด ส่วนแม่มันนานๆ มาที มาทิ้งลูกไว้ให้
ยายเลี้ยง คิดตุนะคุณตำรวจ ยายก็อุตส่าห์เลี้ยงมันมา แต่มันก็ยังคงมา
เนรคุณยาย ยายก็เลยเอาละวะ เป็นไงเป็นกัน แจ้งตำรวจเอามันเข้า
ตะรางเลยดีกว่า

พ. [ไฉนนี่ครับ ยายโดนตีมานานแค่ไหนแล้ว

(คดีที่ ๔ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๑๘) เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์
และระบุตัวผู้กระทำความผิด เริ่มต้นโดยการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และหลังจากที่
ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดแล้ว พนักงานสอบสวนจึงดำเนินการสนทนาต่อเนื่องด้วย
ขั้นตอนของการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายว่า **“แล้วยายชื่ออะไรครับ” “นามสกุลครับ” “ที่อยู่ตาม
บัตรประชาชนหรือเปล่ายาย”** จนกระทั่งถึงถ้อยคำว่า **“บ้านยายอยู่กันกี่คน”** เพื่อจะได้ทราบข้อมูลพื้นฐาน
โดยให้ผู้เสียหายได้แสดงตัวทั้งชื่อ นามสกุลและที่อยู่ และยังเป็นการป้องกันการแอบอ้างของบุคคลใดบุคคล
หนึ่งในการที่จะใส่ร้ายผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีนี้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ทำผิดตามที่มีผู้ร้องทุกข์เอาไว้ และถ้อยคำ

สุดท้ายของขั้นตอนการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายคือ “**บ้านยายอยู่กันกี่คน**” เนื่องจากคำตอบที่ได้รับจากการสอบถามนี้ เป็นคำตอบสุดท้ายที่เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และหลังจากคำถามนี้ พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบถามถึงรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ต่อไป

- (๑๓) พ. มันนี่นะขโมยเงินคนแก่มากแล้วตกนรกเลย : มันไม่ใช่จะรู้ว่ายายมีตั้งค์
 เทรอ
- ผ. Z มันก็จะตามมาตั้งแต่แรกละมั้งคุณตำรวจ
- พ. ยายมาจากไหน
- ผ. มาจากสำนักงานผู้สูงอายุ
- พ. อิม :
- ผ. เงินค่ารถก็ไม่มีสัปดาห์ มันเอาไปหมดแล้ว
- พ. **Z บ้านอยู่ไหนละยาย**
- ผ. บ้านหนองไทรล๊ะ
- พ. อ้อ : บ้านหนองไทร ก็ไม่ไกลนะ แล้วค่ารถเท่าไรยาย
- ผ. ยี่สิบบาทจะ
- พ. **ยายมีบัตรประชาชนไหม**
- ผ. มีจะมี
- พ. Z เอามาให้ผมหน่อยนะ :
- ผ. เงินนี่ก็เป็นของรัฐเขาให้มา (???)
- พ. **ยายอายุเท่าไร**
- ผ. บินี่เจ็ดสิบจะ
- พ. **ไม่มีเงินค่ารถเลยนะ - บ้านอยู่ไหนนะ**
- ผ. บ้านหนองไทรล๊ะ
- พ. ไม่มีใครอยู่ด้วยเลยเทรอตตอนถูกกรีดไป
- ผ. = ไม่มีจ๊ะ - ฉันว่ารับเงินแล้ว ฉันก็จะเอาไปซื้อข้าวกินข้าวหมดแล้ว อยู่คนเดียวไม่มีคนหาข้าวหาปลาให้กิน แล้วไม่เคยเจอเลย : เพิ่งจะมีคราวนี้
 ครั้งแรก

(คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

การสอบถามประวัติส่วนตัวในสถานการณ์ที่ (๑๓) เกิดขึ้นหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้ให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วว่า ผู้เสียหายถูกลักทรัพย์ในระหว่างการเดินทางกลับจากสำนักงานผู้สูงอายุ ดังนั้นขั้นตอนต่อไปที่พนักงานสอบสวนสอบถาม คือ การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย โดย

สอบถามว่า “บ้านอยู่ไหนละยาย” “ยายมีบัตรประชาชนไหม” และ “ยายอายุเท่าไร” เพื่อให้ผู้เสียหายได้ ยืนยันบัตรประจำตัวประชาชนและข้อมูลส่วนตัว เมื่อได้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องของผู้เสียหายแล้ว พนักงานสอบสวนจึงสอบถามถึงรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ในขั้นตอนอื่นต่อไป

(๒๐)

พ.

[เออ สามสองนะ - - แล้วซื้อรถที่ไหนนี่

ผ.

ร้านเอ็กซ์มอเตอร์ไซด์ ช้างๆ สถานีขนส่งนี่ครับ

พ.

Z ช้างๆ สถานีขนส่ง

นะ - - คนที่ยืมชื่อ...

ผ.

นายณัฐ ไม่รู้จักนามสกุล

พ.

แล้วยังไงจะตามกลับมาได้อย่างไร : - แล้วคุณชื่ออะไร

ผ.

ทอง ทาแสง ครับ

พ.

Z ขอบัตรประจำตัวด้วย

ผ.

นี่ครับ

พ.

ที่อยู่ตามบัตรประชาชนนะ

ผ.

ครับ

พ.

พอจะรู้ที่อยู่ที่ทำงานเขาบ้างไหม

ผ.

รู้ครับ

(คดีที่ ๑๗ ซโมยรถจักรยานยนต์)

ในสถานการณ์ที่ (๒๐) เมื่อผู้เสียหายได้ให้ข้อมูลระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจึงสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย โดยเริ่มต้นว่า “...แล้วคุณชื่ออะไร” จนกระทั่งถึงถ้อยคำที่สอบถามว่า “ที่อยู่ตามบัตรประชาชนนะ” ซึ่งเป็นถ้อยคำ เพื่อให้ผู้เสียหายตอบยืนยันข้อมูลที่อยู่ตามบัตรประชาชนให้ถูกต้อง และเมื่อได้รับข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว พนักงานสอบสวนจึงสอบถามข้อมูลรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ในคำถามอื่นต่อไป

ขั้นตอนในการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเป็นขั้นตอนที่ประกอบด้วยประเด็นสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ครอบคลุม ๒ ประเด็น คือ ชื่อของผู้ร้องทุกข์ และที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ขั้นตอนนี้พนักงานสอบสวนจะให้ผู้เสียหายแสดงหลักฐานยืนยันตัวตนที่ถูกต้องตามกฎหมาย ต่อเนื่องจากการให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากหากพนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลทั้งสองขั้นตอนแล้วก็จะสามารถตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์เรื่องนั้น หากพนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์ การดำเนินการสนทนานั้นจะยุติลงและเริ่มเข้าสู่การปิดการสนทนาทันที ในทางตรงกันข้ามหากตัดสินใจ

รับเรื่องพนักงานสอบสวนจะดำเนินการสนทนาเข้าสู่การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องต่อไป เพื่อให้ประเด็นในการสอบปากคำมีความถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓.๒.๓ การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง

การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ขั้นตอนที่สุดท้ายในการดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนจะได้สอบถามรายละเอียดของข้อมูลสำคัญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากการสอบถามในช่วงแรกนั้นอาจได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะดำเนินการทางกฎหมาย จึงต้องมีการถามรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นหลังจากมีการถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายไปเรียบร้อยแล้ว

การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนจะสอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายขยายความเกี่ยวกับเหตุการณ์และตัวผู้กระทำความผิดให้ชัดเจนยิ่งกว่าเดิม เนื่องจากในช่วงแรกของการดำเนินการสนทนา พนักงานสอบสวนต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลในภาพรวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนขั้นตอนที่สองนั้น พนักงานสอบสวนต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งประวัติส่วนตัวเพื่อยืนยันการมีตัวตนของตนเอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด และในขั้นตอนที่สามของการดำเนินการสนทนา คือ การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง จะปรากฏขึ้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์นั้นแล้ว เนื่องจากในสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และตัวผู้กระทำความผิดให้ได้มากที่สุด ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลผู้เสียหายยังไม่ได้แจ้งในช่วงแรกของการดำเนินการสนทนา ดังนั้น พนักงานสอบสวนจะใช้ขั้นตอนของการสอบถามรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อมูลมีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปดำเนินคดีตามกฎหมายให้ถูกต้อง ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นทันทีที่การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายได้เสร็จสิ้นลง เช่น

- (๒๑) พ. เอ้า นิ่งๆ ก่อน (???) เรื่องเป็นยังไง
- ผ. คือ - ผมเป็นผู้จัดการบริษัท ก.การช่างครบ เมื่อวาน รปภ. ของบริษัท โทรไปบอกว่าจับโจรขโมยเหล็กได้ ผมก็เลยมาแจ้งตำรวจ
- พ. Z เดี่ยวๆ
- จับได้ตั้งแต่เมื่อวาน ทำไม่ถึงเพิ่งมาแจ้ง
- ผ. คือว่า - จับได้ตอนห้าหกโมงเย็นทุกคนกลับหมดแล้ว และตอนที่ รปภ. โทรมาคนร้ายก็หนีไปอีก ผมก็เลยคิดว่าไหนๆ ก็ไหนๆ มาวันนี้ดีกว่า
- พ. คุณมาแจ้งตอนนี้ มันไม่หนีไปไกลแล้วเหรอ

- ผ. เมื่อเช้าก่อนมาผมแวะไปดูที่บ้านเขาก็ยังอยู่ครับ อีก็อย่างเคยมาแจ้ง
ความแบบนี้แล้วครั้งหนึ่ง
- พ. กับใคร
- ผ. กับผู้กองชวชเมื่อ
- พ. [คนร้ายคนเดียวกัน
- ผ. [เดือนที่แล้ว - คนละคน
กันครับ
- พ. ผมขอดูบัตรประจำตัวหน่อย
- ผ. (???) นีครับ
- พ. = แล้วเอาหนังสือรับรอง ไบโอมอบอำนาจจากบริษัทมาด้วยหรือเปล่า
- ผ. เปล่าครับ
- พ. **อิม : ตกลงเหตุเกิดกี่โมง**
- ผ. = ทำโมงสี่สิบห้า ประมาณเนะครับ พอตีจังหวะที่นั่นคือ รปภ. บอกว่า
กำลังโทรตามเจ้าของบริษัท มันก็ขับรถไปเลย
- พ. **มียามอยู่หรือเปล่า**
- ผ. อยู่ครับ ยามเป็นคนจับได้แหละครับ
- พ. **ทรัพย์สินที่หายไปคืออะไร**
- ผ. เส้นทองแดงครับ
- พ. **เส้นทองแดง**
- ผ. ครับ
- พ. **Z ปริมาณขนาดไหน**
- ผ. สองม้วนประมาณแปดสิบกิโล
- พ. **สองม้วนแปดสิบกิโลนะ**
- ผ. ครับ
- พ. **คนร้ายเป็นใครที่ไหนรู้ไหม**
- ผ. เป็นคนงานที่เพิ่งเข้ามาอาศัยที่นั่น เป็นคนหมู่บ้านหนองทุ่ง
- พ. **ทรัพย์สินที่ลักไปนี้มูลค่าประมาณเท่าไร**
- ผ. เอาไปขายก็ได้กิโลละหกสิบบาทครับ
- พ. **อิม : กิโลละหกสิบบาทแปดสิบกิโล ก็ราวๆ - - สี่พันแปดร้อยบาท**
- ผ. ครับ
- พ. เอาจี้ : วันนี้ผมเข้าเวรรับแจ้งคงสอบได้ไม่ละเอียด พุ่งนี้ผมขอนัดมา
สอบใหม่นะ

ผ. ควับ

(คดีที่ ๔ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๒๑) หลังจากที่พนักงานสอบสวนได้ให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และได้สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสิ้นสุดการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายในถ้อยคำสุดท้ายว่า “= แล้วเอาหนังสือรับรอง ใบมอบอำนาจจากบริษัทมาด้วยหรือเปล่า” และพนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามต่อเนื่องด้วยถ้อยคำว่า “**อิม : ตกลงเหตุเกิดกี่โมง**” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับเวลาที่เกิดเหตุ ต่อเนื่องด้วย “**มียามอยู่หรือเปล่า**” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับพยานในเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังสอบถามต่อเนื่องอีกว่า “**ทรัพย์ที่หายไปคืออะไร**” “**เส้นทองแดง**” “**ปริมาณขนาดไหน**” “**สองม้วนแปดสิบกิโลนะ**” “**ทรัพย์ที่ลักไปนี้มูลค่าประมาณเท่าไร**” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับทรัพย์สินและมูลค่าที่สูญหายไป และการสอบถามว่า “**คนร้ายเป็นใครที่ใครรู้ไหม**” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด ถ้อยคำเหล่านี้ล้วนเป็นการสอบถามที่พนักงานสอบสวนได้ถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และตัวผู้กระทำความผิด เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องชัดเจนมากกว่าการสอบถามในขั้นตอนที่หนึ่ง การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินไปจนถึงถ้อยคำของพนักงานสอบสวนว่า “**อิม : กิโลละหกสิบบาทแปดสิบกิโล ก็ราวๆ - - สี่พันแปดร้อยบาท**” ซึ่งถือเป็นการสิ้นสุดการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม เนื่องจากถ้อยคำอื่นที่ต่อเนื่องจากนี้ว่า “**เออจ้ : วันนั้นผมเข้าเวรรับแจ้งคงสอบได้ไม่ละเอียด ฟรุ้งนี้ผมขอนัดมาสอบใหม่ละ**” เป็นถ้อยคำที่เกิดขึ้นในช่วงของการปิดการสนทนาของการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา

- (๒๒)
พ.	ถูกนายอะไรทำร้าย	
ผ.		Z มันชื่ออะไรก็ไม่รู้ แต่อยู่ร้าน ข. นีละ
พ.		Z อายุ
	ประมาณกี่ปี	
ผ.	สี่สิบเกือบห้าสิบได้	
พ.	ตีไปที่ครั้งละ	
ผ.		Z ไม่รู้เหมือนกัน มันตี ตี ตีลงมา
พ.	เอาบัตรประชาชนมาไหม ขอบัตรหน่อย	
ผ.	ค่ะ ฮือ ฮือ (ร้องไห้)	
พ.	ที่เกิดเหตุตรงทางเข้าเธอ	
ผ.		Z ค่ะ ตรงทางเข้าตลาดบางลำพูแถวๆ ที่
	จอดรถสามล้อ	
พ.	บริเวณที่จอดรถสามล้อนะ	
ผ.	ค่ะ	

- พ. **ตรงทางเข้าตลาดบางลำพูนะ**
 ผ. ค่ะ
 พ. **จะให้ออกมาเรียก** [เชิญมากุยกั๊กอยู่นี่เลย ตอนนี่เลยค่ะ
 ผ.
 พ. **เขาก็อยู่นั้นตลอดเลยเหรอ**
 ผ. Z ก็อยู่นั้น ไม่ได้ไปไหน
 พ. อิม : ฉันเดียวให้สายตรวจไปเชิญตัวมากุยกั๊ก

(คดีที่ ๓๖ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๒๒) เมื่อพนักงานสอบสวนได้สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายโดยให้แสดงหลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนจากถ้อยคำว่า “เอาบัตรประชาชนมาใหม่ ขอบัตรหน่อย” เรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มต้นการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องว่า “ที่เกิดเหตุตรงทางเข้าเหรอ” และพนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามต่อเนื่องจากว่า “บริเวณที่จอดรถสามล้อนะ” “ตรงทางเข้าตลาดบางลำพูนะ” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุให้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังได้สอบถามประเด็นอื่นๆ ว่า “จะให้ออกมาเรียก” เพื่อตรวจสอบจุดประสงค์ในการร้องทุกข์ของผู้เสียหาย และสอบถามย้ำอีกครั้งว่า “เขาก็อยู่นั้นตลอดเลยเหรอ” เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นคำถามสุดท้ายของการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง และหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องแล้ว ก็จะเริ่มเข้าสู่การปิดการสนทนาว่า “อิม : ฉันเดียวให้สายตรวจไปเชิญตัวมากุยกั๊ก” ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสอบปากคำต่อไป

- (๒๓)
- ผ. ครับ แล้วผมเป็นวิศวกรของบริษัท ลูกน้องผมเห็นเขากำลังเอาของ กำลังยกและผมก็ถ่ายรูปอะไรต่างๆ ไว้แล้ว
 พ. เหตุเกิดเมื่อไหร่
 ผ. Z น่าจะช่วงประมาณสักสองโมงเช้า [วันนี้...
 พ.
 ผ. วันนี้ครับ วันนี้
 พ. Z จับผู้ต้องหาได้ด้วย
 ผ. ไม่ได้ครับ ไม่ได้ ได้แต่รถกับของกลางบนรถ เป็นรถแบบกระบะครับ
 พ. คุณเป็นพนักงานบริษัท...
 ผ. ครับ ผมเป็นวิศวกรครับ
 พ. ก็คงต้องทำหนังสือมอบอำนาจจากบริษัทให้คุณมาดำเนินการทางกฎหมายนะ

- ผ. ครับ
- พ. ก็เดียวทำหน้าที่สื่อมอบอำนาจมานะ
- ผ. ครับผม
- พ. Z แล้วรูปถ่ายเอาติดมาให้ด้วย - - เดี่ยวขอบัตรประจำตัว
หน่อย
- ผ. Z ครับ
- พ. คุณวัลลภนะ ทำที่บริษัท ก.การช่างนะ
- ผ. ครับ
- พ. **ของที่หายคือเหล็กนะ** [ครับ] **อยู่บนรถเหรอ** [ครับ]
- ผ. **ราคาของเหล็กประมาณเท่าไร**
- พ. ก็ : เหล็กก็หลายพันอยู่ละครับ
- พ. **พอมันเห็นคนแล้วมันวิ่งเลยเหรอ**
- ผ. ก็ : ไม่น่าใจนะครับ ผมเจอแต่รถกับ กับของ
- พ. **งั้นคราวหน้า ก็ต้องพาคนที่มาบอกคุณมาด้วย - - คนงานโทรมาบอก**
เหรอ
- ผ. อ้อ : พอดีไฟร์แมนเค้าโทรมาบอกผม
- พ. **ถ่ายรูปไว้หมดแล้วนะ**
- ผ. Z ครับ ครับ ถ่ายแล้ว
- พ. เบอร์คุณเบอร์อะไร
- ผ. ศูนย์แปด เจ็ดหกห้าสี่สามสองหนึ่ง

(คดีที่ ๔๐ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๒๓) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และได้สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการสนทนาในชั้นตอนที่สามด้วยการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องว่า **“ของที่หายเป็นเหล็กนะ ... อยู่บนรถเหรอ”** เพื่อให้ผู้เสียหายระบุบริเวณที่พบทรัพย์สินซึ่งถูกลักทรัพย์ไป และสอบถามต่อเนื่องจากว่า **“ราคาของเหล็กประมาณเท่าไร”** เพื่อสอบถามมูลค่าของทรัพย์สิน และสอบถามว่า **“พอมันเห็นคนแล้วมันวิ่งเลยเหรอ”** เพื่อสอบถามถึงพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัย และถามว่า **“คนงานโทรมาบอกเหรอ”** เพื่อสอบถามถึงพยานผู้เห็นเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังถามว่า **“ถ่ายรูปไว้หมดแล้วนะ”** เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันหลักฐานที่ถูกต้องในการก่อเหตุของคนร้าย และหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง

เรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามถึงหมายเลขโทรศัพท์ผู้เสียหายเพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นการสอบถามในขั้นตอนสุดท้ายของการสอบปากคำ

การดำเนินการสนทนาที่มีขั้นตอนครบทั้ง ๓ ขั้นตอน คือ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ต่อเนื่องด้วยการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และขั้นตอนสุดท้ายคือการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง พบว่า เป็นการดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจรับเรื่องราวร้องทุกข์นั้นแล้ว แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์ การดำเนินการสนทนาจะประกอบด้วยขั้นตอนเพียง ๒ ขั้นตอน คือ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย จะไม่พบการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์และรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ถูกกล่าวหา และประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเพียงพอแล้ว ก็จะสามารถตัดสินใจที่จะไม่รับคำร้องทุกข์เรื่องนั้นทันที โดยจะตัดสินใจให้คำแนะนำกับผู้ร้องทุกข์แทนขั้นตอนการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คำแนะนำเหล่านั้นเป็นการชี้แนะแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายต่อไป

จากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการเก็บข้อมูลการสนทนาทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์พบทั้งหมด ๑๒ สถานการณ์ เช่น

- (๒๔)
๑.	}	พ.	แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ	
		ผ.	gingen ลู่วัยเขาไปทหาร กินเหล้ากันอยู่ดีๆ ก็เลยโดนตีเอา จะเอามันเข้าคุก	
		พ.	แล้วลุงชื่ออะไรครับ ขอบัตรประชาชนด้วย	
		ผ.	สมคิดครับ นี่ครับ	
		พ.	Z แล้วลุงโดนตีตรงไหนครับ ไปทานมอมาหรือยัง	
		ผ.	ลุงไม่ได้โดนตี หลานลุงโน่น	
๒.	}	พ.	หลานลุงเจ็บมากหรือถึงมาไม่ได้	
		ผ.	ก็เจ็บหัว แต่เดินไปเดินมาได้แล้ว	
		พ.	Z อ้าว : - แล้วทำไมไม่มาเอง อายุ	
๓.	}	พ.	เท่าไรเป็นเด็กหรือ	
		ผ.	ยี่สิบสองปีนี่	
๓.	}	พ.	Z อ้าว : - อายุก็บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ็บก็ไม่	
		ผ.	มาก จึงต้องให้หลานลุงมาแจ้งเองแล้วละ	
		พ.	แจ้งแทนไม่ได้หรือ	

- พ. ถ้าจะแจ้งแทนต้องอายุยังไม่ถึงยี่สิบปี แล้วก็เจ็บมากจนไม่สามารถเดินทางมาแจ้งความเองได้ ลุงต้องให้หลานมาเองนะ ถึงจะเอาผิดได้
(คดีที่ ๑ ทำร้ายร่างกาย)

ตัวอย่างของกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ในสถานการณ์ที่ (๒๔) นั้น พนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์ในขั้นตอนที่ ๑. เนื่องจากต้องการทราบรายละเอียดของลักษณะบาดแผลที่ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายว่า **“แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ”** **“แล้วลุงโดนตีตรงไหนครับ ไปหาหมอมาหรือยัง”** และ **“หลานลุงเจ็บมากหรือถึงมาไม่ได้”** จนกระทั่งถึงขั้นตอนที่ ๒. พนักงานสอบสวนได้สอบถามประวัติส่วนตัวผู้เสียหายจากถ้อยคำว่า **“อายุเท่าไรเป็นเด็กหรือ”** เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์ยืนยันอายุของผู้เสียหายที่แท้จริงว่าเป็นบุคคลที่สามารถแจ้งความร้องทุกข์เองได้ และเมื่อได้ทราบประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจึงตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้นโดยให้คำแนะนำกับผู้ทำร้องทุกข์ในช่วงที่ ๓ ว่า **“จ้ะต้องให้หลานลุงมาแจ้งเองแล้วละ”** และ **“ถ้าจะแจ้งแทนต้องอายุยังไม่ถึงยี่สิบปี แล้วก็เจ็บมากจนไม่สามารถเดินทางมาแจ้งความเองได้ ลุงต้องให้หลานมาเองนะ ถึงจะเอาผิดได้”** ซึ่งจะเป็นการเข้าสู่ช่วงการปิดการสนทนา เพื่อชี้แจงให้ผู้ที่ต้องการร้องทุกข์ทำความเข้าใจในกระบวนการทางกฎหมายที่ถูกต้อง การดำเนินการสนทนาในสถานการณ์ดังกล่าวจึงพบเพียงการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์ และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเท่านั้น จะไม่พบการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากพนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้นแล้ว ทำให้ไม่จำเป็นต้องสอบถามรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีก นอกจากนี้ในสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้เสียหายเข้าใจและยอมรับต่อการตัดสินใจของพนักงานสอบสวน คือ การชี้แจงเหตุผลและให้คำแนะนำต่อผู้ร้องทุกข์ เนื่องจากขั้นตอนดังกล่าวจะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้เสียหายทำความเข้าใจกับเหตุผลที่ไม่สามารถร้องทุกข์และคำแนะนำเหล่านั้น ซึ่งส่งผลให้ผู้ร้องทุกข์หรือผู้เสียหายมีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย โดยขั้นตอนดังกล่าวจะสามารถนำไปสู่การปิดการสนทนาในการร้องทุกข์ต่อไป

(๒๕)

- ผ. เขาเคยมาด่าหนู ด่าว่าเสียๆ หายๆ มาแล้วครั้งหนึ่ง เขาก็มาว่าหนู คนอื่นเขากินเหล้าอยู่เต็ม เขาก็มาด่า หลังจากนั้นเขาก็มาด่าบ้านหนู
- พ. เอ่อ : เอายังนี้ จะให้ตำรวจทำยังไง
- ผ. ก็เนี่ย พี่เค้าก็บอกให้หนูมาแจ้งความที่โรงพัก ผู้หญิงก็โทรทวงหนูทั้งคืนเลย
๑. { พ. แล้วเมื่อคืนผู้ชายอยู่กับเราหรือ
ผ. ก็อยู่ค่ะ
พ. Z แล้วจริงๆ ผู้ชายอยู่กับเราหรือยังเนี่ย

๑. {
- ผ. = ก็ไปๆ มาๆ แต่เขาไม่ได้ส่งเสียหุนนะ หนูเลี้ยงตัวตนเอง มีแต่หนูให้เขาแล้วหนูก็ไม่เคยตามเขาด้วย
  - พ. **ผู้ชายเป็นใครที่ไหน**
  - ผ. นี่ค่ะบัตร
  - พ. (หัวเราะ) โห : ได้บัตรประจำตัวมาเลยหรอ
  - ผ. ค่ะ
๒. {
- พ. Z มีเบอร์โทรเขาไหม **เป็นภรรยาถูกต้องตามกฎหมายหรือเปล่า**
  - ผ. นี่ค่ะ เบอร์โทร
  - พ. **แล้วที่มาด้วยนี่เป็นลูกเขาหรือเปล่า**
  - ผ. Z เปล่าค่ะ ลูกหนู - - หนูไม่เคยโทรตามไม่เคยเข้าชี้อยากมากก็มาได้ อยากกลับก็กลับไปไม่ว่า
  - พ. **ขอบัตรประชาชนหน่อย**
  - ผ. นี่ค่ะ
  - พ. **เฮ้ ที่อยู่นี่ตำบลบ้านเบ็ดนี้**
  - ผ. ใช่ค่ะ
  - พ. ถ้าเป็นบ้านเบ็ด ก็ต้องไปแจ้งที่ สก.ต.บ้านเบ็ดนะ
  - ผ. = อ้าว : เหรอค่ะ แต่เขาโทรมาทั้งคืนเลย ไม่รับก็โทรมาตลอดพอรับแล้วก็ไม่พูดเป็นอย่างนี้ทั้งคืน แล้วพอโทรกลับก็ไม่คุยกับหนู แล้วพ่อกันเขา ก็บอกให้หนูแจ้งความเลย
๓. {
- พ. โอ๊ย มาแจ้งให้เมียอีกคนหนึ่งแจ้งจับเมียอีกคนหนึ่ง - - เฮ้ **ต้องไปที่ สก.ต.บ้านเบ็ดนะ เพราะที่ตำบลบ้านเบ็ดจะมี สก.ต.แยกต่างหาก เพราะพื้นที่เกิดเหตุอยู่กับบ้านเบ็ด อยู่วงแหวนรอบนอก**
- (คดีที่ ๓๓ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๒๕) พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ เนื่องจากพนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายระบุเหตุการณ์ในขั้นตอนที่ ๑. เพื่อขอรายละเอียดของพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสาเหตุให้เกิดเหตุทำร้ายร่างกายระหว่างผู้ก่อเหตุและผู้เสียหายว่า “แล้วเมื่อคืนผู้ชายอยู่กับเราหรอ” “แล้วจริงๆ ผู้ชายอยู่กับเราหรือยังเนี่ย” และ “ผู้ชายเป็นใครที่ไหน” จนกระทั่งถึงขั้นตอนที่ ๒. พนักงานสอบสวนได้สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายว่า “เป็นภรรยาถูกต้องตามกฎหมายหรือเปล่า” “แล้วที่มาด้วยนี่เป็นลูกเขาหรือเปล่า” และ “ขอบัตรประชาชนหน่อย” เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันสิทธิ์หากเป็นภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย จนกระทั่งเมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบข้อมูลมูลสำเนาของผู้เสียหายจากบัตรประจำตัวประชาชน พนักงานสอบสวนจึงให้ผู้เสียหายยืนยันสถานที่เกิดเหตุตามภูมิลำเนาของตนว่า “เฮ้ ที่อยู่

นี้ตำบลบ้านเบ็ดนี้ คำตอบจึงเป็นสิ่งยืนยันว่าสถานที่เกิดเหตุไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีตำรวจที่ผู้เสียหายมาแจ้ง ดังนั้นพนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องอีก จึงเปลี่ยนเป็นการให้ชี้แจงเหตุผลแทนว่า **“ต้องไปที่ สภ.ต.บ้านเบ็ดนะ เพราะที่ตำบลบ้านเบ็ดจะมี สภ.ต.แยกต่างหาก เพราะพื้นที่เกิดเหตุอยู่กับบ้านเบ็ด อยู่วงแหวนรอบนอก”** เพื่อให้ผู้เสียหายเข้าใจถึงพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละสถานีตำรวจ และสุดท้ายในขั้นตอนต่อไปเป็นการเข้าสู่การปิดการสนทนา โดยพนักงานสอบสวนได้ให้คำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้องตามขั้นตอนต่อไป

จากการศึกษาประเด็นการดำเนินการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ทั้งหมด ๑๒ สถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่าเหตุผลที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ มีดังต่อไปนี้

๑. พื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจไม่ครอบคลุมถึงสถานที่เกิดเหตุ พบทั้งหมด ๓ สถานการณ์
๒. ผู้เสียหายที่แท้จริงไม่ได้มาดำเนินการร้องทุกข์ด้วยตนเอง พบทั้งหมด ๒ สถานการณ์
๓. ผู้เสียหายไม่สามารถยืนยันประวัติส่วนตัวของตนได้อย่างชัดเจน พบทั้งหมด ๒ สถานการณ์
๔. การระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิดไม่มีความชัดเจนเพียงพอ พบทั้งหมด ๒ สถานการณ์
๕. ผู้เสียหายตัดสินใจขอยกเลิกการแจ้งความร้องทุกข์โดยไม่ขอดำเนินการทางกฎหมายต่อ พบทั้งหมด ๑ สถานการณ์
๖. พนักงานสอบสวนพบว่าเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวมีพนักงานสอบสวนที่รับผิดชอบอยู่แล้ว พบทั้งหมด ๑ สถานการณ์
๗. การระบุเหตุการณ์และความเสียหายที่ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ไม่มีความชัดเจนเพียงพอ พบทั้งหมด ๑ สถานการณ์

จากสาเหตุทั้ง ๗ ประการ ที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ทั้ง ๑๒ สถานการณ์ ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุดังกล่าวเป็นข้อมูลที่พนักงานสอบสวนได้รับจากการดำเนินการสนทนากับผู้เสียหาย ในช่วงของการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย โดยที่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการสนทนาไปจนถึงขั้นตอนของการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเมื่อทราบข้อมูลที่จำเป็นในขั้นตอนที่ ๑ และขั้นตอนที่ ๒ เพียงพอแล้ว พนักงานสอบสวนก็สามารถตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นได้ทันที ดังนั้นหากพนักงานสอบสวนผู้รับเรื่องร้องทุกข์สามารถทำให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลที่ชัดเจนและตรงประเด็นได้อย่างรวดเร็ว จะสามารถย่นระยะเวลาของการดำเนินการสนทนาให้สั้นลง และส่งผลให้ผู้ร้องทุกข์สามารถทราบผลการตัดสินใจในการรับเรื่องร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ในขณะที่แนวทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการสำหรับการสอบปากคำเพื่อร้องทุกข์คดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนต้องกำหนดองค์ประกอบหลักที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไว้ ๓ ประการ คือ

๑. ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่
๒. ผู้เสียหายได้กล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้นซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ตน
๓. ผู้เสียหายกล่าวหาโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

นอกจากนี้ ประเด็นหลักที่จะต้องปรากฏในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนนั้น กฎหมายได้กำหนดให้ปรากฏข้อความที่สำคัญ ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งคือชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ประเด็นที่สองคือลักษณะความผิดและพฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ประเด็นที่สามคือความเสียหายที่ได้รับ และประเด็นสุดท้ายคือชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้ จากสาระสำคัญทั้ง ๔ ประเด็นนี้ได้ส่งผลให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างประเด็นที่กฎหมายกำหนดและขั้นตอนการดำเนินการสนทนา ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ก็ตาม เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะถามปากคำผู้เสียหายจนครบทุกประเด็นสำคัญในช่วงการดำเนินการสนทนาทุกครั้งที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ และข้อเท็จจริงที่ได้จากการถามปากคำในประเด็นเหล่านี้จะทำให้พนักงานสอบสวนสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์มาดำเนินการต่อไป

ดังนั้น เมื่อศึกษาโครงสร้างของการดำเนินการสนทนาในการสอบปากคำและพิจารณาเปรียบเทียบจากข้อมูลในการแจ้งความทุกข์ทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ พบว่า พนักงานสอบสวนได้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้ดำเนินการต่อจำนวน ๓๘ สถานการณ์ และไม่รับเรื่องร้องทุกข์จำนวน ๑๒ สถานการณ์ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ไว้ดำเนินการต่อนั้น พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสนทนาครบทั้ง ๓ ขั้นตอน คือ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ต่อเนื่องด้วยการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และขั้นตอนสุดท้ายคือการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนทั้งหมดนี้จะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และจะต้องพบประเด็นหลักในการสอบปากคำตามเนื้อความข้างต้นอย่างชัดเจน แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ พบว่า โครงสร้างของการดำเนินการสนทนาจะไม่ปรากฏครบทั้ง ๓ ขั้นตอน โดยจะไม่ปรากฏขั้นตอนของการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบเรื่องราวในขั้นตอนที่ ๑ และ ๒ แล้ว จะทำให้สามารถตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นได้ทันที นอกจากนี้ สถานการณ์ที่ไม่รับดำเนินการทางกฎหมายต่อ นั้น อาจขาดองค์ประกอบหลักข้อใดข้อหนึ่งไปซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายต่อไปได้ เช่น ผู้เสียหายไม่ได้กล่าวหาว่ามีความผิดซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อตนเองชัดเจนนัก หรือผู้เสียหายอาจไม่มีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ และสำหรับประเด็นหลักที่ต้องปรากฏในการร้องทุกข์ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนจะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้น

หรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องสอบถามประเด็นหลักให้ครบทุกประเด็นก่อนในขั้นตอนของการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเสมอ เพียงแต่ในขั้นตอนที่สามคือการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องนั้น จะเป็นการสอบถามในประเด็นหลักที่ลงไปในเรื่องรายละเอียดซึ่งจะทำให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าขั้นตอนที่หนึ่งและขั้นตอนที่สอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ได้รับเรื่องราวทั้งหมด ขั้นตอนที่สามในการดำเนินการสนทนาจะไม่ปรากฏขึ้น เนื่องจากเมื่อพนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจที่จะไม่รับเรื่องนั้นแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องสอบถามในรายละเอียดสำคัญอื่นๆ อีก ซึ่งเมื่อยุติการดำเนินการสนทนาแล้วพนักงานสอบสวนก็จะเริ่มเข้าสู่การปิดการสนทนาเป็นลำดับต่อไป

๓.๓ การปิดการสนทนา

การปิดการสนทนา หมายถึง การสิ้นสุดการสนทนาในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย จะเริ่มขึ้นเมื่อมีการกล่าวยืนยันรับเรื่องราวทั้งหมดหรือการให้คำแนะนำ และสิ้นสุดลงเมื่อมีการกล่าวอำลา ขั้นตอนดังกล่าวจะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสนทนาในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหาย

ในการกล่าวปิดการสนทนาอัลเบิร์ตและเคสส์เลอร์(Albert and Kessler, 1976,1978 cited in Herbert Clark, 1996:336) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการออกจากการสนทนาไว้ ดังนี้

๑. มีการกล่าวสรุปสิ่งที่ทั้งสองฝ่ายได้สนทนากันไว้
๒. มีการกล่าวให้เหตุผลในการกำหนดเวลาที่ต้องเสร็จสิ้นการสนทนา
๓. มีการกล่าวถ้อยคำที่แสดงถึงความประทับใจในการสนทนา
๔. มีการกล่าวถ้อยคำที่แสดงการพบกันในอนาคตต่อไป
๕. มีการกล่าวถ้อยคำอำลา

ดังนั้นการปิดการสนทนาจึงเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย จะปรากฏหลังจากที่ขั้นตอนการเปิดการสนทนาและการดำเนินการสนทนาเสร็จสิ้นลงแล้ว เป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการดำเนินการสนทนา ขั้นตอนสุดท้ายในการสนทนาจะทำให้ผู้เสียหายได้ทราบวาระจบวนการในการแจ้งความร้องทุกข์นั้นได้เสร็จสิ้นลงแล้ว โดยจะมีถ้อยคำบางคำเป็นรูปภาษาปรากฏอยู่ในถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนแจ้งต่อผู้เสียหาย เช่น “เรียบร้อยแล้ว” “เดี๋ยว...” “เอาจ้...” “งั้น” “เออล่ะ...” “เอ้า...” “อืม...” “นี่นะ...” และพนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อมูลบางประการต่อเนื่องกันไป ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้ผู้เสียหายรับรู้ว่าการสนทนาที่ดำเนินมานั้นได้เข้าสู่ขั้นตอนการปิดการสนทนาแล้ว และพนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องราวทั้งหมดหรือไม่

เมื่อพิจารณาการปิดการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย พบว่า การปิดการสนทนาเกิดขึ้น ๒ ลักษณะ คือ การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ และการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์

๓.๓.๑ การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์

การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ เป็นการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจรับเรื่องราวร้องทุกข์เอาไว้แล้ว และพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้แจ้งกับผู้เสียหายว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร สถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนได้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้ พบทั้งหมด ๓๘ สถานการณ์ และการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ไว้ ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ การสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวคำอำลา

๓.๓.๑.๑ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์

การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่า พนักงานสอบสวนได้รับเรื่องร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายแจ้ง และจะดำเนินการต่อไปอย่างไร โดยที่การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์นี้ เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องแล้ว ดังนั้นการยืนยันว่ารับเรื่องร้องทุกข์จึงเป็นการแจ้งผู้เสียหายว่าพนักงานสอบสวนจะดำเนินการทางกฎหมายอย่างไรต่อไป และยังเป็นขั้นตอนที่แสดงให้ผู้เสียหายได้ทราบว่า การสอบปากคำในครั้งนั้นใกล้จะสิ้นสุดลงแล้ว ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่า จะปรากฏถ้อยคำที่ทำให้ผู้เสียหายรับรู้ว่าการสนทนานั้นได้ดำเนินมาถึงการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์แล้ว เช่น “เรียบร้อยแล้ว” “เดี๋ยว...” “เออจ้...” “จ้...” “เออละ...” “เอ้า...” “อืม...” “นี่นะ...” สถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์พบทั้งหมด ๓๘ สถานการณ์ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่าง ดังนี้

- (๒๖) พ. ยายจำได้ไหมว่ามันหายไปตอนสักกี่โมง
- ผ. ออกมาจากตรงนั้นก็สองโมงกว่า ๆ สามโมงละมัง
- พ. **ยายเดี่ยวผมลงประจำวันไว้ให้นะ** - อะยาย ผมให้คำรถยายร้อยหนึ่งนะ
- ผ. ขอบคุณหลาย ๆ
- พ. ใส่กระเป๋าเสื้อไว้เลยเด้อยาย เดี่ยวทางผมจะพยายามสืบจับให้ พวกคนร้ายนะ - เอ้ย พงษ์ไปส่งยายขึ้นรถหน่อย ขึ้นรถตรงไหนยาย
- ผ. ขึ้นตรงตลาดนี้ละจ๊ะ
- พ. ไปยาย ไปกับตำรวจคนนี้ เดี่ยวเขาจะไปส่งยายขึ้นรถกลับบ้านนะ คราวหน้ามารับเงินอีก ยายต้องระวังนะ อย่าให้ได้มาแจ้งอีกเด้อ
- ผ. จ้า : ยายขอบคุณหลาย ๆ จ้า
- พ. ครับ

(คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ในสถานการณ์ที่ (๒๖) พนักงานสอบสวนได้กล่าวว่า “**ยายเดี่ยวผมลงประจำวันไว้ให้นะ**” การปรากฏกลุ่มคำว่า “...**เดี่ยวผมลงประจำวันไว้ให้**” นั้น เป็นขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนกล่าวยืนยันเพื่อแจ้งว่าได้รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้เสียหายแล้วว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจะพยายามติดตามคนร้ายที่ลักทรัพย์ผู้เสียหายมาลงโทษตามกฎหมาย ทำให้ผู้เสียหายทราบและมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจรับปากจะดำเนินการตามกฎหมายให้ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวยังเป็นสิ่งที่ยังบอกถึงช่วงเวลาในการสอบปากคำเพื่อร้องทุกข์ครั้งนั้นกำลังจะสิ้นสุดลง เนื่องจากถ้อยคำต่อมาจะเป็นขั้นตอนในการสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวคำอำลา

- (๒๗) พ. บริษัทแม่อยู่ไหน
 ผ. Z อยู่
 พ. อยู่กรุงเทพฯ
 ผ. อยู่ มีสองที่ครับ มี
 กรุงเทพฯ กับอุดร
 พ. แล้วไปบอกบริษัทหรือยัง
 ผ. Z โทรบอกแล้วครับ ก่อนมาแจ้งที่นี้
 พ. = **งั้นเดี่ยวรับแจ้งเบื้องต้นไปก่อนนะ** เดี่ยวช่วยไปเอาหนังสือรับรองกับหนังสือมอบอำนาจมาให้พร้อมพยานมาสอบปากคำกันอีกที
 ผ. Z ครับ -
 พ. งั้นเดี่ยวผมเอาเอกสารมาให้ นะครับ
 พ. Z ครับ
 ผ. งั้นขอบคุณนะครับ
 พ. Z ครับ ครับ
 (คดีที่ ๔๐ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๒๗) มีความคล้ายคลึงกันกับสถานการณ์ที่ (๒๖) หลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องจากผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้ยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ซึ่งมีถ้อยคำบางถ้อยคำปรากฏขึ้นว่า “**งั้นเดี่ยวรับแจ้งเบื้องต้นไปก่อนนะ**” เป็นถ้อยคำที่แจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่า ขณะนี้พนักงานสอบสวนได้รับเรื่องร้องทุกข์เรียบร้อยแล้ว ถ้อยคำดังกล่าวเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นให้ผู้เสียหายได้ทราบอีกประการหนึ่งว่า การสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายนั้นกำลังจะสิ้นสุดลง

การกล่าวยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนเป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เสียหายทราบว่า พนักงานสอบสวนได้รับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ของตนไว้แล้วอย่างเป็นทางการ เนื่องจากมีถ้อยคำยืนยันจาก พนักงานสอบสวนชัดเจน และขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ คือ การสานต่อคำร้องทุกข์ซึ่ง เป็นการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่า พนักงานสอบสวนจะดำเนินการอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ในครั้งนั้น

๓.๓.๑.๒ การสานต่อคำร้องทุกข์

การสานต่อคำร้องทุกข์ หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่า หลังจากการสรุปคำร้องทุกข์แล้ว จะดำเนินการต่อไปอย่างไรเพื่อให้เกิดความคืบหน้าต่อคดีความนั้น การสาน ต่อคำร้องทุกข์จะเกิดขึ้นหลังจากการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ และจะเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการกล่าวคำอาลา นอกจากนี้การสานต่อคำร้องทุกข์ยังเป็นเสมือนการสัญญากับผู้เสียหายให้เกิดความมั่นใจว่า จะดำเนินการ ต่อไปให้มีความคืบหน้าทางคดีอย่างแน่นอน เช่น

- (๒๘) พ. ทะเบียนอะไรนะ
 ผ. ทะเบียนยังไม่มี
 พ. เออ : เพิ่งออกนี่ รถใหม่ป้ายแดง
 ผ. ครับ
 พ. เดี่ยวตอนนี้ผมจดข้อมูลไว้ **นี่เบอร์ผม ถ้าได้ชื่อนามสกุลผู้ต้องสงสัย มาแล้วให้โทรบอกผมแล้ว จะออกหมายเรียกให้**
 ผ. ครับ
 พ. อย่าลืมประสานมาเด้อ :
 ผ. ครับ ครับ

(คดีที่ ๑๗ ซโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๒๘) พนักงานสอบสวนได้ยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ไว้ว่า “เดี๋ยวตอนนี้ผม จดข้อมูลไว้” เรียบร้อยแล้ว และมีกลุ่มถ้อยคำที่ต่อเนื่องว่า “นี่เบอร์ผม ถ้าได้ชื่อนามสกุลผู้ต้องสงสัย มาแล้วให้โทรบอกผมแล้ว จะออกหมายเรียกให้” เป็นถ้อยคำที่แสดงการสานต่อคำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายได้แจ้งไว้ และถ้าผู้เสียหายทราบชื่อและนามสกุลของผู้ต้องสงสัยที่ชัดเจนแล้ว พนักงานสอบสวนจะนำข้อมูลดังกล่าวมา สานต่อเพื่อออกหมายเรียกให้ผู้ที่กระทำผิดมาให้ปากคำต่อไป ขั้นตอนดังกล่าวจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความ รู้สึกว่า พนักงานสอบสวนให้คำสัญญาว่าจะดำเนินเรื่องให้ผู้เสียหายแจ้งต่อไปตามขั้นตอนอย่างแน่นอน

- (๒๙) พ. ห้าหกเจ็ดแปดเก้าศูนย์ศูนย์นะ
 ผ.

Z ค่ะ

- พ.   ก็ : เอาแบบนี้ เดี่ยวขอดูก่อนว่า สายสืบตามเรื่องถึงไหนแล้ว ถ้าได้
 ตัวมายังไงจะโทรไปให้มาชี้ตัวได้ไหม พวกนั้นพวกบ้าๆ
- ผ.   ได้ค่ะ
- { พ.   **Z อะ โอเค โอเค เดี่ยวตามเรื่องต่อให้นะ**
- ผ.   ค่ะ ขอบคุณค่ะ
- พ.   ไม่เป็นไร แค่นี้
- ผ.   ค่ะ

(คดีที่ ๕๐ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๒๙) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ว่า “ก็ : เอาแบบนี้ เดี่ยวขอดูก่อนว่า สายสืบตามเรื่องถึงไหนแล้ว ถ้าได้ตัวมายังไงจะโทรไปให้มาชี้ตัวได้ไหม พวกนั้นพวกบ้าๆ” เรียบร้อยแล้ว ทำให้ถ้อยคำที่ต่อเนื่องกันคือ “อะ โอเค โอเค เดี่ยวตามเรื่องต่อให้นะ” เป็นการสานต่อคำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายได้มาแจ้ง และยังเป็นการยืนยันว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจจะดำเนินการเร่งหาคคนร้ายมาให้ได้ตามข้อกล่าวหา การกล่าวสานต่อคำร้องทุกข์ดังกล่าวจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความมั่นใจในการรับเรื่องร้องทุกข์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าจะมีการดำเนินการทางกฎหมาย

การกล่าวสานต่อคำร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการกล่าวถ้อยคำที่ชัดเจนว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไปให้กับผู้เสียหายได้รับทราบ และเมื่อผู้เสียหายเข้าใจกระบวนการดังกล่าวแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่จะปรากฏขึ้น คือ การกล่าวคำอำลา

๓.๓.๑.๓ การกล่าวคำอำลา

การกล่าวคำอำลา หมายถึง การที่พนักงานสอบสวนใช้ถ้อยคำที่แสดงให้เห็นว่า การสอบปากคำในการร้องทุกข์นั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว การกล่าวคำอำลาของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่เป็นการกล่าวถ้อยคำบอกตามธรรมเนียมปฏิบัติในสังคม การกล่าวในขั้นตอนนี้ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน และเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าการสอบปากคำดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว การกล่าวคำอำลาของพนักงานสอบสวนมักจะปรากฏถ้อยคำว่า “สวัสดิ์ครับ” “ยินดีครับ” “ครับ” เช่น

- (๓๐) พ.   ทลานชายนะ – เอ้า มีอะไรคืบหน้าจะโทรไปบอกนะ เรียบร้อยแล้ว รับ
 แจ้งแล้ว - - แล้วจะยังงี้ละทีนี้ - มีข้อสงสัยอะไร
- ผ.   ก็ไม่ได้สงสัยอะไร ก็แล้วแต่หัวหน้าสิ
- พ.   **Z ก็รับแจ้งไว้แล้ว**
- ผ.   จะว่าเชอ ผมก็เชอละครับ
- พ.   ก็ถึงคราวช่วยนะ

- ผ. - - - - - ฉันผมกลับแล้วนะหัวหน้า
- พ. Z ครับ ครับ ครับ ครับผม โชคดีนะ
อย่าลืมแก้ห้า
- ผ. Z โอ้ย ผมก็ไม่เคยซื้อห่วยซื้อเบอร์ ได้แต่
เลี้ยงวัวเลี้ยงควายอยู่บ้าน ถ้าไม่มาเยี่ยมก็ไม่ได้มาในเมือง ฉันผมไปนะ
ครับ
- { พ. **ครับๆ โชคดีครับ**
- (คดีที่ ๒๒ ลักทรัพย์)

การกล่าวคำอำลาในสถานการณ์ที่ (๓๐) พนักงานสอบสวนได้กล่าวถ้อยคำ **“ครับๆ โชคดีครับ”** กับผู้เสียหาย เป็นการบ่งบอกว่าการสอบปากคำดังกล่าวได้สิ้นสุดลง และนอกเหนือจากการกล่าวคำอำลาตามปกติแล้ว พนักงานสอบสวนยังได้กล่าวถ้อยคำอวยพรให้โชคดีกับผู้เสียหาย เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ผู้เสียหายได้สูญเสียทรัพย์สินไปเป็นจำนวนมาก จึงมีการกล่าวคำอวยพรและคำอำลาไปพร้อมๆ กันในคราวเดียว

- (๓๑) พ. Z เดี่ยวผมจะลงประจำวันที่ เดี่ยวตามเรื่องต่อ ถ้ายังไงจะโทรบอกตาม
นามบัตรนั้นะครับ
- ผ. ค่ะ
- พ. ก็มีโอกาสมากที่จะจับคนร้ายได้เพราะมีบัตรเขาอยู่ด้วย
- ผ. ได้ก็ดีค่ะ
- พ. Z ฉันเดี่ยวยังไงผมจะติดต่อไปนะครับ
- ผ. ค่ะ ค่ะ ขอบคุณมากค่ะ
- { พ. **ครับ**
- (คดีที่ ๔๖ ลักทรัพย์)

การกล่าวคำอำลาในสถานการณ์ที่ (๓๑) เกิดขึ้นหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้กล่าวยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ว่า **“เดี๋ยวผมจะลงประจำวันที่...”** และได้กล่าวสานต่อคำร้องทุกข์ว่า **“เดี๋ยวตามเรื่องต่อ ถ้ายังไงจะโทรบอกตามนามบัตรนั้นะครับ”** เพื่อย้ำให้ผู้เสียหายคลายความกังวลเกี่ยวกับคำร้องทุกข์ และยังเป็นเสมือนคำสัญญาว่าจะติดต่อไปแจ้งความคืบหน้าของคดี ต่อจากนั้นพนักงานสอบสวนจึงได้กล่าวถ้อยคำอำลาลักษณะว่า **“ครับ”** เพื่อปิดการสนทนาในสถานการณ์นี้

ในสถานการณ์การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์จะปรากฏขั้นตอนทั้งหมด ๓ ขั้นตอน คือ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ การสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวคำอำลา

ขั้นตอนที่เป็นจุดเด่นของการปิดการสนทนาลักษณะนี้เป็นการระบุให้ผู้เสียหายทราบว่า เรื่องร้องทุกข์ที่ตนแจ้งไปนั้นจะได้รับการดำเนินการต่อไป คือ ขั้นตอนการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ และการสานต่อคำร้องทุกข์ เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะให้ความมั่นใจกับผู้เสียหายโดยการกล่าวยืนยันด้วยตนเองว่าจะรับเรื่องและดำเนินการทางกฎหมายต่อไป ทั้งสองขั้นตอนนี้จะไม่ปรากฏในการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์

๓.๓.๒ การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์

การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ เป็นการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจไม่รับเรื่องราวร้องทุกข์เอาไว้ และพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้แจ้งกับผู้เสียหายว่าควรจะทำดำเนินการต่อไปอย่างไรในสถานการณ์ที่ไม่รับแจ้งนั้น สถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พบทั้งหมด ๑๒ สถานการณ์ สำหรับการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ไว้ ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ การให้คำแนะนำ และการกล่าวคำอำลา

๓.๓.๒.๑ การให้คำแนะนำ

การให้คำแนะนำ หมายถึง ขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนได้ให้คำแนะนำกับผู้เสียหายหลังจากตัดสินใจแล้วว่าไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้น โดยพนักงานสอบสวนจะแจ้งเหตุผลและให้คำแนะนำกับผู้เสียหายถึงสิ่งที่ควรจะทำดำเนินการต่อไป เมื่อพนักงานสอบสวนไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ได้ เช่น

- (๓๒)
- ผ. ก็คือว่าจะมาสอบถามตำรวจดูเฉยๆว่าจะเอาผิดได้หรือเปล่า เพราะว่า เป็นเทศบาลแล้วก็อยากให้ตำรวจไปดูหรือตักเตือนเขาดูเท่านั้นละ
- พ. แล้ว :- เออ จะให้ลงบันทึกประจำวันไว้หรือเปล่า
- ผ. ไม่ต้องหรอกค่ะ แค่มາถามแล้วอยากให้ตำรวจไปดู
- พ. **คือ : อย่างนั้นะครับ ผมแนะนำก่อน คือผมว่าน่าจะไปหาหมอดูตรวจดู ผลก่อนแล้วให้หมอเคำออกใบรับรองแพทย์ให้ว่าน่าจะเกิดจากอะไร แล้วนำมาแจ้งความหรือลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ้าจะ ดำเนินการอะไรต่อ จะได้มีหลักฐานอ้างอิง เพราะทางนั้นก็ เป็น หน่วยงานราชการด้วยใช่ไหมครับ**
- ผ. ค่ะ
- พ. **นั้นล่ะครับ ผมว่าถ้าตอนนี้ไปดู เคำก็คงเก็บไปหมดแล้วไม่เหลือให้ดู เราต้องหาหลักฐานประกอบด้วย**
- ผ. ถ้างั้น ก็ต้องไปหาหมอก่อนใช่ไหมคะ
- พ. น่าจะเป็นอย่างนั้นครับ

ผ.   งั้นไปก่อนนะคะ ขอบคุณค่ะ
 พ.   ยินดีครับ

(คดีที่ ๕ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๓๒) พนักงานสอบสวนได้สอบถามเพื่อยืนยันความต้องการของผู้เสียหายว่า “จะให้ลงบันทึกประจำวันไว้หรือเปล่า” เนื่องจากในการสอบปากคำที่ผ่านมา ผู้เสียหายไม่ได้แสดงเจตนาที่จะให้ดำเนินการทางกฎหมาย จึงต้องสอบถามเพื่อย้ำความตั้งใจในการร้องทุกข์อีกครั้ง และเมื่อผู้เสียหายยืนยันแล้วว่ายังไม่ต้องการให้ลงบันทึกประจำวัน พนักงานสอบสวนจึงไม่จำเป็นต้องรับเรื่องร้องทุกข์เอาไว้ดำเนินการต่อ หลังจากนั้นจึงได้แจ้งกับผู้เสียหายว่า “ครับ ผมแนะนำก่อน คือผมว่าน่าจะไปหาหมอตรวจดูแผลก่อนแล้วให้หมอเคาะออกใบรับรองแพทย์ให้ว่าน่าจะเกิดจากอะไร แล้วนำมาแจ้งความหรือลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ้าจะดำเนินการอะไรต่อ จะได้มีหลักฐานอ้างอิง เพราะทางนั้นก็ป็นหน่วยงานราชการด้วยใช่ไหมครับ” และ “นั่นล่ะครับ ผมว่าถ้าตอนนี้ไปดู เคื่อก็คงเก็บไปหมดแล้วไม่เหลือให้ดู เราต้องหาหลักฐานประกอบด้วย” ถ้อยคำดังกล่าวเป็นการให้คำแนะนำกับผู้เสียหาย เพื่อชี้แนะแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมถ้าผู้เสียหายเปลี่ยนใจต้องการดำเนินการทางกฎหมายต่อไปในอนาคต

(๓๓)   พ.   ตอนนี้คือเขาแยกโรงพักออก เพื่อดูแลประชาชนในพื้นที่ใหญ่ๆ เป็น สภ.ต.โคกสี รับแจ้งเหตุบริเวณนั้น
 ผ.   ไปมาแล้วเมื่อก็แต่ไม่มีใคร ไปแล้วไม่มีตำรวจอยู่ค่ะ
 พ.   (หัวเราะ)(???) อ้าวนี้ไง ตำรวจประจำ สภ.ต.โคกสี อายุยืนจริงๆ พุดถึงก็เดินเข้ามา
 ผ.   [โ้ย้ หมดโรงพัก ก็ไม่มีตำรวจ
 { พ.   งั้นเดี๋ยงที่รับไปเลยนะ **นี้ครับให้พนักงานสอบสวนคนนี้รับแจ้งได้เลย**
 ผ.   คนนี้หรือคะ
 พ.   ครับ ครับ
 ผ.   Z   งั้นก็ ล่าละคะ
 พ.   ครับ สวัสดีครับ

(คดีที่ ๑๖ ทำร้ายร่างกาย)

การให้คำแนะนำในสถานการณ์ที่ (๓๓) เกิดขึ้นหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายและสถานที่เกิดเหตุเรียบร้อยแล้ว ได้ทราบว่สถานที่เกิดเหตุอยู่น้อยในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจเขตอื่น ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงได้ชี้แจงข้อมูลในขั้นตอนการดำเนินการสนทนาว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถดำเนินคดีตามกฎหมายให้ผู้เสียหายได้ เนื่องจากทางสถานีตำรวจไม่ได้รับผิดชอบครอบคลุมไปถึงสถานที่เกิดเหตุ นั้น ส่งผลให้ไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายแจ้งได้ และ

ในขณะที่กำลังสนทนากันอยู่นั้น พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่เกิดเหตุเข้ามาในห้องรับแจ้งเหตุโดยบังเอิญ ทางพนักงานสอบสวนจึงให้คำแนะนำกับทางผู้เสียหายว่า “**นี่ครับ ให้พนักงานสอบสวนคนนี้รับแจ้งได้เลย**” ถ้อยคำดังกล่าวจึงเป็นการให้คำแนะนำในการปฏิบัติต่อผู้เสียหาย เพื่อให้การแจ้งความร้องทุกข์ของผู้เสียหายสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างถูกต้อง

การให้คำแนะนำเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะปรากฏขึ้นก็ต่อเมื่อพนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ เนื่องจากเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นอาจจะไม่มีพยานหลักฐานหรือมูลเหตุเพียงพอที่จะดำเนินการทางกฎหมายต่อไป พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องให้คำแนะนำกับผู้เสียหายที่ถูกปฏิเสธไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้น เพื่อให้ผู้เสียหายมีแนวทางในการดำเนินการหรือหาทางออกให้กับความเดือดร้อนของตนเอง ก่อนที่จะมีการกล่าวคำอำลาเพื่อปิดการสนทนาต่อไป

๓.๓.๒.๒ การกล่าวคำอำลา

การกล่าวคำอำลา หมายถึง ขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนกล่าวอำลาต่อผู้เสียหายในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องจากการให้คำแนะนำ โดยที่พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้กล่าวถ้อยคำอำลาเพื่อปิดการสนทนาในการร้องทุกข์ ขั้นตอนนี้ถือเป็นการสิ้นสุดการสนทนาในแต่ละครั้ง เช่น

- (๓๔) ผ. ผมมาแจ้งแทนไม่ได้เหรอ
 พ. **Z** = ได้แต่ต้องพาพยานในที่เกิดเหตุ
 ผู้เห็นเหตุการณ์มาด้วย ผมจะได้สอบปากคำเบื้องต้นได้ละเอียดหน่อย
 ไม่ใช่ว่าถามแล้วไม่รู้ ผมก็ไม่รู้ว่าจะถามอะไร ถ้าผู้เสียหายมาเองได้ก็จะ
 ได้ถามเจ้าตัวให้รู้เรื่อง เข้าใจหรือเปล่าครับ
- ผ. อ้อ : ครับ - - - - - จันทैयाผมมาใหม่ ผู้กองออกเวรเที่ยงใช้ไหมครับ
 พ. ครับ
- ผ. **Z** จันทैयाผมมาแจ้งใหม่ะครับ
 พ. **Z** **ครับ ครับ เชิญครับ**
- (คดีที่ ๒๔ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๓๔) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ให้คำแนะนำกับผู้ที่มาแจ้งความในกรณีที่
 ไม่รับเรื่องร้องทุกข์ว่า “**ได้แต่ต้องพาพยานในที่เกิดเหตุผู้เห็นเหตุการณ์มาด้วย ผมจะได้สอบปากคำเบื้องต้น
 ได้ละเอียดหน่อย ไม่ใช่ว่าถามแล้วไม่รู้ ผมก็ไม่รู้ว่าจะถามอะไร ถ้าผู้เสียหายมาเองได้ก็จะได้ถามเจ้าตัวให้รู้
 เรื่อง เข้าใจหรือเปล่าครับ**” เพื่อให้ผู้ที่มาแจ้งความเกิดความเข้าใจในกระบวนการแล้ว ลำดับต่อมาพนักงาน
 สอบสวนจึงได้เป็นผู้กล่าวอำลาต่อเนื่องกันด้วยถ้อยคำว่า “**ครับ ครับ เชิญครับ**” เนื่องจากพนักงานสอบสวน

ได้กล่าวแนะนำกับทางผู้เสียหายไปแล้วว่า ยังไม่สามารถดำเนินคดีต่อไปได้เพราะรายละเอียดที่ผู้เสียหายให้มานั้นยังไม่เพียงพอ และต้องให้ผู้เสียหายที่แท้จริงมาให้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้อง การร้องทุกข์จึงจะสามารถดำเนินต่อไปได้ ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องยุติการสนทนาลงด้วยการใช้ถ้อยคำอำลา

- (๓๕) ผ. ถ้าหนูเจอเขาจะแจ้งตำรวจจับได้เลยไหมคะ
 พ. - ันเดียวให้เบอร์โทรไป - - อะนี่ แต่ไม่ใช่การจับกุมนะ เป็นการเชิญตัวมาให้ปากคำ ถ้าได้ชื่อที่อยู่เขามากก็โทรมาบอก เอาที่มันถูกต้องนะ
 ผ. ค่ะ - - ันวันนี้หนูไปก่อนนะคะ แล้วหนูจะโทรมาบอกอีกที
 พ. Z ครับ
{ ครับ สวัสดีครับ

(คดีที่ ๓๕ จ้อโกงทรัพย์)

การปิดการสนทนาในสถานการณ์ที่ (๓๕) เริ่มต้นขึ้นเมื่อพนักงานสอบสวนได้ให้คำแนะนำกับผู้เสียหายว่า “แต่ไม่ใช่การจับกุมนะ เป็นการเชิญตัวมาให้ปากคำ ถ้าได้ชื่อที่อยู่เขามากก็โทรมาบอก เอาที่มันถูกต้องนะ” เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ เนื่องจากผู้เสียหายไม่มีข้อมูลที่ถูกต้องของผู้กระทำความผิด ณ ขณะนั้น แต่ถ้าผู้เสียหายนำข้อมูลที่ชัดเจนมาแจ้งอีกครั้ง พนักงานสอบสวนก็สามารถจะดำเนินการทางกฎหมายต่อไปได้ สถานการณ์ในการกล่าวอำลานั้นมีความคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่ (๓๔) คือ ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนเป็นผู้กล่าวคำอำลาในสถานการณ์ที่ (๓๔) ใช้ว่า “ครับ ครับ เชิญครับ” และในสถานการณ์ที่ (๓๕) ใช้ว่า “ครับ ครับ สวัสดีครับ” เนื่องจากทั้งสองสถานการณ์เป็นการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์เช่นเดียวกัน เนื่องจากมีข้อมูลรายละเอียดของผู้กระทำความผิดและรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่เพียงพอ ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงได้ให้คำแนะนำกับทางผู้เสียหายแล้วจึงยุติการสนทนาด้วยถ้อยคำอำลาดังกล่าวซึ่งถือเป็นการสิ้นสุดการสนทนา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์จะปรากฏขั้นตอนเพียง ๒ ขั้นตอน คือ การให้คำแนะนำ และการกล่าวคำอำลา เนื่องจากในการตัดสินใจไม่รับเรื่องนั้นพนักงานสอบสวนไม่จำเป็นต้องมีการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ และกล่าวสานต่อคำร้องทุกข์เหมือนกรณีที่รับเรื่องอีก แต่จะแทนที่ด้วยการให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เสียหายในการดำเนินการเรื่องอื่นๆ ต่อไป

การเปิดการสนทนา	การดำเนินการสนทนา	การปิดการสนทนา
<p>การเปิดการสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย พบว่าขั้นตอนมีลำดับดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การกล่าวคำทักทาย ๒. การสอบถามวัตถุประสงค์ <p>*** ขั้นตอนของการสอบถามวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอนสำคัญที่ต้องปรากฏขึ้นในทุกครั้งที่มีการร้องทุกข์ แต่ขั้นตอนในการกล่าวคำทักทายเป็นส่วนประกอบที่จะปรากฏหรือไม่ก็ได้</p>	<p>พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสนทนาตามขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำ ความผิด พนักงานสอบสวนมีวิธีการเริ่มต้นในการสอบถามเพื่อดำเนินการสนทนาทั้งหมด ๓ ลักษณะ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> ๑.๑ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ๑.๒ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ ๑.๓ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด ๒. การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย ๓. การสอบถามรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง <p>*** ในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ การดำเนินการสนทนาจะพบขั้นตอนเพียง ๒ ขั้นตอน คือ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑.การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> ๑.๑ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ ๑.๒ การสานต่อคำร้องทุกข์ ๑.๓ การกล่าวคำอำลา ๒.การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> ๒.๑ การให้คำแนะนำ ๒.๒ การกล่าวคำอำลา

ตารางที่ ๒. สรุปโครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา

ในช่วงแรกที่ผู้วิจัยนำแนวคิดวิเคราะห์บริบทแวดล้อมภาษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร มาวิเคราะห์บริบทการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์คดีอาญา พบว่า พนักงานสอบสวนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารมากที่สุด เห็นได้จากบริบททั้ง ๘ ประการ อันได้แก่ จาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย การลำดับวจนกรรม ท่วงทำนอง วิธีการสื่อสาร บรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทของการสื่อสาร ล้วนอยู่ในการควบคุมของพนักงานสอบสวนทั้งสิ้น ซึ่งทำให้วิเคราะห์เพิ่มเติมได้ว่า พนักงานสอบสวนเป็นบุคคลที่มีสถานะภาพสูงกว่าผู้เสียหาย มีหน้าที่คอยช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนจากผู้กระทำผิด และยังเป็นผู้ใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจว่าจะรับเรื่องร้องทุกข์ของผู้เสียหายหรือไม่ ในขณะที่ผู้เสียหายเป็นฝ่ายขอให้พนักงานสอบสวนช่วยเหลือ และขอให้พนักงานสอบสวนกำหนดประเด็นที่จะต้องสอบถามข้อมูล จึงทำให้สถานะภาพของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันอย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้เสียหายยินยอมปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งของพนักงานสอบสวนอย่างไม่มีเงื่อนไขหรือข้อโต้แย้งใดๆ ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากโครงสร้างของบริบทการสอบปากคำในการร้องทุกข์ทั้ง ๕๐ สถานการณ์

โครงสร้างของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายเป็นโครงสร้างหลักที่ประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ ๑ คือ มีโครงสร้างการสนทนาเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนทั้งสามขั้นตอน ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนเนื่องจากมีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ของผู้เสียหาย การเปิดการสนทนาจะเริ่มต้นด้วยการทักทายหรือการสอบถามวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ และจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้เสียหายได้แจ้งวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนหลักในการเปิดการสนทนาซึ่งเป็นลักษณะเด่นจะต้องปรากฏทุกครั้งที่มีการร้องทุกข์ คือ การสอบถามวัตถุประสงค์ ในขณะที่การกล่าวคำทักทายเป็นเพียงขั้นตอนที่จะปรากฏขึ้นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเห็นของแซค(Sack, 1974 cited in Coulthard, 1985:89) ที่กล่าวโดยสรุปไว้ว่า

“...การเปิดการสนทนาส่วนใหญ่จะเปิดขึ้นด้วยการทักทายเสมอ แต่ไม่ใช่ทุกสถานการณ์ เนื่องจากในบางกรณีผู้ร่วมการสนทนาอาจเป็นบุคคลแปลกหน้า และมีวัตถุประสงค์ในการสนทนาที่ชัดเจนเกินกว่าจะเปิดการสนทนาด้วยการทักทาย ทำให้มีความแตกต่างจากการสนทนาในสถานการณ์ปกติทั่วไป...”

เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำที่กล่าวมานี้ การสอบปากคำจึงถือเป็นสถานการณ์เฉพาะที่เป็นการสนทนา ระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหาย ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างเป็นบุคคลแปลกหน้าต่อกัน และยังเป็น การสนทนาที่มีเป้าหมายชัดเจนในการสอบถามข้อเท็จจริงเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจของพนักงานสอบสวนว่าจะรับเรื่องร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายแจ้งความไว้หรือไม่ นอกจากนี้ในบางสถานการณ์การเปิดการสนทนาอาจไม่สามารถทราบวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายได้ทันที เนื่องจากผู้เสียหายอาจใช้การเล่าเรื่องราวหรือแจ้งรายละเอียดให้พนักงานสอบสวนได้ทราบก่อนการแจ้งวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ทำให้การเปิดการสนทนามีลักษณะยืดเยื้อกว่าปกติ เพราะผู้เสียหายอาจจะไม่ทราบว่าต้องแจ้งประเด็นใดก่อน จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องทำความเข้าใจ

เข้าใจและพยายามสอบถามวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนอย่างรวดเร็ว เพื่อกำหนดประเด็นสาระสำคัญที่จะสอบถามในช่วงการดำเนินการสนทนาต่อไป

การดำเนินการสนทนาเริ่มต้นขึ้นเมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว โดยจะเริ่มต้นในขั้นตอนการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดเป็นขั้นตอนแรก ขั้นตอนที่สองคือการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และขั้นตอนสุดท้ายคือ การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนแรกพนักงานสอบสวนจะเริ่มต้นดำเนินการสนทนาทั้งหมด ๓ ลักษณะ คือ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ และ การเริ่มต้นโดยผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด การเริ่มต้นดำเนินการสนทนาที่พบมากที่สุดคือ การเริ่มต้นโดยให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งจะมีรูปภาพแสดงชัดเจน คือ “เรื่องเบ็นยังงี้” หรือถ้อยคำที่สอบถามรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องทราบเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเสียก่อน เพื่อให้ต่อเนื่องกับวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายในช่วงการเปิดการสนทนา และหากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องราวที่ผู้เสียหายเล่า ก็จะสามารถแทรกคำถามเพื่อให้ผู้เสียหายอธิบายประเด็นที่น่าสงสัยเหล่านั้นให้กระจ่างในขั้นตอนต่อไปได้ ขั้นตอนที่สองการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย เป็นการดำเนินการสนทนาเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลส่วนตัวของผู้เสียหายเอง และยังเป็นแนวทางการสืบสวนในกระบวนการทางกฎหมายต่อไป ถ้าหากข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งร้องทุกข์นั้นไม่มีมูลความจริง ประวัติส่วนตัวที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามกับผู้เสียหายไปนั้นจะกลายเป็นหนทางที่ย้อนกลับไปสู่ผู้ที่ทำผิดกฎหมายด้วยข้อหาแจ้งความเท็จได้ทันที และขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการสนทนา คือ การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนยิ่งกว่าการให้ระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิดในขั้นตอนแรก และนำไปใช้ในการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป ทั้งสามขั้นตอนนี้จะเรียงต่อกันเป็นลำดับชัดเจนในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์ แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้น ขั้นตอนการดำเนินการสนทนาจะพบเพียงขั้นตอนการสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเท่านั้น โดยจะไม่มีขั้นตอนการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับรายละเอียดเบื้องต้นและประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเพียงพอแล้ว จะสามารถพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกับตัวบทกฎหมายหรือไม่ และตัดสินใจไม่รับคำร้องทุกข์นั้นทันทีโดยไม่ต้องสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องใดๆ อีก

การปิดการสนทนาจะเริ่มต้นจากพนักงานสอบสวนเสมอ สามารถแบ่งเป็นการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ และการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์ การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์นั้นประกอบด้วย การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ การสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวอำลา การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์จะมีรูปภาพที่แสดงให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการลิ่งไต่ให้ผู้เสียหาย ส่วนการสานต่อคำร้องทุกข์จะเป็นการแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่า จะดำเนินการ

ต่อไปอย่างไรในอนาคต และการกล่าวอ้างนั้นก็แสดงให้เห็นถึงการสิ้นสุดการสนทนา สำหรับประเด็นการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้น ประกอบด้วย การให้คำแนะนำ และการกล่าวคำอ้างลักษณะเด่นของการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ คือ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ และการสานต่อคำร้องทุกข์ ทั้งสองขั้นตอนนี้มีความสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของพนักงานสอบสวนว่า

“ข้อ ๔๖ เมื่อบันทึกปากคำของผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษ ผู้ต้องหาหรือพยานเสร็จแล้วให้อ่านให้ผู้บันทึกฟัง ถ้าผู้บันทึกขอแก้ไขถ้อยคำโดยอ้างว่าที่แก้ไขคำไปเช่นนั้นเพราะเข้าใจคำถามผิด ให้พนักงานสอบสวนพิจารณาถ้าเชื่อว่าเป็นความจริงอย่างที่ตั้งใจ ก็ให้แก้ไขตกเติมให้ หรือถ้าทำเช่นนั้นไม่เรียบร้อยก็อาจบันทึกเพิ่มเติมต่อใหม่ได้โดยให้บันทึกเหตุผลให้ปรากฏ แต่ถ้าพิจารณาแล้วไม่ควรแก้ไขเพราะเป็นการกลับถ้อยคำก็ให้บันทึกต่อไปว่ากลับถ้อยคำใหม่ว่าอย่างไร...”

(กรมการปกครอง, ๒๕๓๖:๓๖)

จากหลักการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนข้างต้นเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นในช่วงสุดท้ายคือการปิดการสนทนา ซึ่งถือเป็นการยืนยันคำให้การร้องทุกข์ของผู้เสียหายและยืนยันว่าพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเรียบร้อยแล้ว และจะนำสำนวนคำร้องทุกข์ที่ผู้เสียหายได้ยืนยันนี้ไปดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป ส่วนลักษณะเด่นในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ คือ การให้คำแนะนำ เนื่องจากการให้คำแนะนำจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ พนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจแล้วว่า การร้องทุกข์ในครั้งนั้นไม่มีข้อมูลและหลักฐานเพียงพอที่จะรับเรื่องร้องทุกข์มาดำเนินการต่อไปได้

การวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นในการร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและหลักการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ในประเด็นสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ คำร้องทุกข์นั้นจะต้องปรากฏข้อความตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

- (๑) ชื่อของผู้ร้องทุกข์
- (๒) ที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์
- (๓) ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำการ
- (๔) ความเสียหายที่ได้รับ
- (๕) ชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้
- (๖) วัน เดือน ปี และลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์
- (๗) คำร้องทุกข์นั้น ถ้าเป็นกรณีร้องทุกข์ด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวัน เดือน ปี และลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในวันเดือนปีนั้น

(กรมการปกครอง, ๒๕๓๖:๒๒๙)

พนักงานสอบสวนจำเป็นจะต้องสอบถามข้อมูลตามประเด็นที่กล่าวมาทั้งหมด โดยที่กฎหมายมิได้ บังคับว่าจะต้องสอบถามประเด็นใดก่อนหลัง เพียงแต่ต้องสอบถามให้ครบทุกประเด็นเท่านั้น ทำให้การ สอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ไม่มีการเรียงลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนตายตัวตามกฎหมาย พนักงาน สอบสวนจึงมีสิทธิที่จะสอบถามในประเด็นใดก่อนก็ได้ตามความสำคัญของแต่ละสถานการณ์ และเมื่อผู้วิจัยได้ ศึกษาโครงสร้างของบทสนทนาของการร้องทุกข์ในช่วงของการดำเนินการสนทนาทั้ง ๕๐ สถานการณ์ พบว่า หลังจากที่มีการสอบถามวัตถุประสงค์ในช่วงขอ การเปิดการสนทนาเรียบร้อยแล้ว พนักงานสอบสวนจะมีการ ดำเนินการสนทนาที่เป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน โดยจะเริ่มดำเนินการดำเนินการสนทนาที่การสอบถามเพื่อระบุ เหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ต่อเนื่องด้วยการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และขั้นตอน สุดท้ายที่จะปรากฏ คือ การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง โครงสร้างของการดำเนินการสนทนาและประเด็นสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ พบว่า การดำเนินการสนทนาจะ ประกอบด้วยประเด็นสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ตามตารางสรุปดังนี้

สาระสำคัญของคำร้องทุกข์จากคู่มือการสอบสวน คดีอาญาของพนักงานสอบสวน	โครงสร้างของการดำเนินการสนทนา
<ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆที่ความผิด นั้นได้กระทำลง - ความเสียหายที่ได้รับ - ชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่าที่จะบอกได้ 	๑. การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัว ผู้กระทำความผิด
<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อของผู้ร้องทุกข์ - ที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ 	๒. การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย
<ul style="list-style-type: none"> - ประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นที่พนักงาน สอบสวนต้องการข้อมูลเพิ่มเติม 	๓. การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่ เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๓ สรุปการเปรียบเทียบระหว่างโครงสร้างของการดำเนินการสนทนาและสาระสำคัญของคำร้องทุกข์

จากตารางการเปรียบเทียบข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ขั้นตอนที่ ๑ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และ ระบุตัวผู้กระทำความผิดประกอบด้วย เนื้อความในประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะแห่งความผิด พฤติการณ์ต่างๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับ และชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำความผิดเท่าที่จะบอกได้ ส่วนขั้นตอนที่ ๒ การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายประกอบด้วยเนื้อความในประเด็นที่เกี่ยวกับชื่อของ ผู้ร้องทุกข์ และที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ส่วนขั้นตอนสุดท้ายการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยรายละเอียดของประเด็นที่พนักงานสอบสวนต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เสียหาย

ดังนั้น จากการวิเคราะห์โครงสร้างการสนทนาทั้งหมดผู้วิจัยมีความเห็นว่า โครงสร้างของการสอบปากคำที่ประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา มีขั้นตอนที่เรียงลำดับต่อเนื่องกันชัดเจนและมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากการสนทนาในสถานการณ์อื่น ทั้งในช่วงการเปิดการสนทนามีลักษณะเด่นที่เป็นองค์ประกอบหลักต้องปรากฏทุกครั้ง คือ การสอบถามวัตถุประสงค์ ในช่วงของการดำเนินการสนทนาจะต้องมีความสอดคล้องกับสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ที่ปรากฏในหลักการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะมีการสอบถามประเด็นสาระสำคัญจนครบทุกประเด็นเสมอ เนื่องจากสาระสำคัญของคำร้องทุกข์ถือเป็นข้อมูลสำคัญที่จะส่งผลให้พนักงานสอบสวนใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจที่จะรับเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ และในช่วงของการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์จะมีลักษณะเด่น คือ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ และการสานต่อคำร้องทุกข์ เพื่อป้องกันให้ผู้เสียหายทราบว่าพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องและจะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ในขณะที่การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องจะมีลักษณะเด่น คือ การให้คำแนะนำ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ ๔

กลวิธีการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน

ในหนังสือคู่มือการสอบสวนคดีอาญาฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งจัดทำขึ้นในวโรกาสงานมหาเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เล่ม ๕ ได้รวบรวมประเด็นในการถามปากคำของพนักงานสอบสวนไว้ดังนี้

“ข้อ ๒๔๕ กฎหมายมีได้บังคับว่าจะต้องถามผู้เสียหายหรือพยานอย่างใดบ้าง จึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องพิจารณาในการสอบสวนถามด้วยคำของเขาที่อาจเป็นประโยชน์ หรือก่อให้เกิดประโยชน์แก่คดี ส่วนการถามปากคำ(ไม่ใช่ผู้ต้องหา) จะให้ปฏิบัติหรือสอบถามตนตามลัทธิศาสนาของเขาก่อนก็ได้ ถ้าเขาไม่ยอมก็หมายความว่า และให้ยึดถือในข้อสอบถามปากคำ ดังต่อไปนี้

ก) หลักการถามปากคำผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

ข้อ ๒๔๖ การถามปากคำผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ มีหลักที่ต้องถามดังนี้

๑. วันเดือนปีเวลากับสถานที่ที่เกิดเหตุ ตำบล อำเภอ ใดโดยชัดเจน
๒. มีอาการและกิริยาของผู้กล่าวหาและผู้กระทำนั้นอย่างไร ตลอดจนเหตุการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องแก่เหตุการณ์นั้นๆ
๓. ใครเป็นผู้กระทำ รู้จักหรือเพียงแต่จำได้หรือจำไม่ได้เลย ถ้ารู้จักชื่อให้ระบุไว้ให้ชัด หากมีหลายชื่อให้ระบุไว้ทุกชื่อ ถ้าไม่รู้ชื่อ ต้องถามรูปพรรณของผู้กระทำผิดไว้ให้ละเอียดเท่าที่จะจำได้ ถ้าสามารถระบุชื่อบิดา มารดา ภริยา บุตร หรือญาติของผู้กระทำผิดได้ด้วยยิ่งดี
๔. เหตุที่รู้จักและจำได้ อาศัยเหตุผลอย่างไร เช่น เป็นคนเคยรู้จักกันก่อนหรือมีเหตุผลประการใดเป็นเหตุให้จำได้
๕. ทรัพย์สินที่ต้องเสียหายนั้นอะไรบ้าง รวมราคาเท่าใด(จัดรูปพรรณโดยละเอียดเท่าที่จำได้) เพื่อประโยชน์การพิจารณาในเมื่อพบทรัพย์สินที่หายในภายหลัง
๖. ถ้าผู้กล่าวหา มีบาดเจ็บจะต้องสอบสวนด้วยว่า ได้ถูกทำร้ายด้วยอาวุธอย่างใด มีบาดแผลมากน้อยเท่าใด(พนักงานสอบสวนต้องถือหลักความเห็นของแพทย์เป็นเกณฑ์) ถ้าถึงตายก็ต้องมีใบชันสูตรพลิกศพตามระเบียบชันสูตรพลิกศพ
๗. ได้มีใครรู้เห็นในเมื่อเวลาเกิดเหตุบ้าง และมีใครอยู่ใกล้เคียงที่เกิดเหตุบ้าง หรืออ้างวัตถุเอกสาร พยานอย่างใดบ้าง

๘. ถ้าผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บอาจถึงตายได้ รอช้าไว้อาจตายเสียก่อนให้ถ้อยคำ พนักงานสอบสวนต้องรีบติดตามสอบสวนถ้อยคำผู้เสียหายไว้ให้ได้ เพื่อเป็นหลักดำเนินคดีต่อไปแม้ผู้เสียหายรู้ว่าจะต้องตายเนื่องด้วยบาดแผลนั้น ให้จดถ้อยคำไว้ให้ชัดเจนด้วยว่า ผู้ให้การรู้ตัวว่าจะตายและเขามีสติดี ถ้าสามารถให้มีนายแพทย์รู้เห็นรับรองคำให้การด้วยก็ยิ่งดี ถ้าไม่มีนายแพทย์ ก็ให้มีพยานบุคคลรับรองถ้อยคำของผู้เสียหายไว้ด้วยว่าขณะให้ถ้อยคำนั้นมีสติดี และรู้สึกตัวจะตาย เพราะถ้อยคำเช่นนี้ศาลรับฟัง

ตามหลักทั่วไปที่กำหนดนี้เป็นการจำเป็นที่ผู้สอบสวนจะต้องสอบสวนตามความที่กล่าวข้างต้นนี้ ให้ผู้สอบสวนจะใช้ความระมัดระวัง ให้โอกาสแก่ผู้ให้การได้คิดนึกทบทวนความจำพร้อมด้วยเหตุผลโดยแม่นยำ อย่าคาดคั้นหรือให้คำถามนำหรือมีถ้อยคำเป็นเชิงชวนให้ความจำคลาดเคลื่อน ซึ่งอาจเป็นมูลเหตุทำให้คดีเสีย เมื่อผู้ให้การคิดนึกไม่ได้จริงๆ ก็ต้องจดถ้อยคำตามเหตุที่จำไม่ได้ แล้วค้นหาพยานอื่นๆ ต่อไป”

นอกจากนี้ ร.ต.อ.ดร.ประชัย เบียมสมบูรณ์(๒๕๓๘) ยังได้กล่าวถึงการสอบปากคำผู้เสียหายในเอกสารประกอบการสัมมนาการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญาไว้ว่า

“.....การสอบสวนปากคำผู้เสียหายหรือพยาน จะแตกต่างจากการสอบสวนผู้ต้องหา โดยสถานะถือว่าเป็นพลเมืองดีที่มาให้การ ปัญหาการข่มขู่ จูงใจ หรือบังคับในการให้ปากคำของผู้เสียหายหรือพยาน หรือให้การบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อปกป้องผู้ต้องหาจากพนักงานสอบสวนจึงไม่ค่อยมี ประกอบกับผู้เสียหายหรือพยานต้องให้การด้วยความสัตย์จริง ถ้าให้การเท็จจะมีโทษตามกฎหมาย แต่อาจเป็นปัญหากรณีที่ฝ่ายผู้เสียหายหรือพยานผู้เสียหาย ซึ่งโกรธแค้นและได้รับผลเสียหายจากผู้ต้องหา อาจให้การปกป้องผู้ต้องหา ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือเกินความจริงก็ได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบ และประสบการณ์ค้นหาข้อเท็จจริงมาให้ได้.....”

จากหลักการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าสิ่งจำเป็นที่สุดในการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ คือ การมีปฏิภาณไหวพริบ ความระมัดระวังในการสอบถามและประสบการณ์ในการทำงานของพนักงานสอบสวน องค์ประกอบดังกล่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พนักงานสอบสวนมีความชำนาญในการเลือกใช้กลวิธีที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์การร้องทุกข์ที่แตกต่างกัน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่จะกำหนดว่าสามารถรับแจ้งความคดีอาญาได้หรือไม่ และกลวิธีเหล่านั้นจะทำให้การสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาสามารถดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามด้วยทฤษฎี

ดังนั้นการวิเคราะห์บริจเฉทการสนทนาที่พนักงานสอบสวนสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์คดีอาญาในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิธีการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน จากการวิเคราะห์พบว่า กลวิธีที่

พนักงานสอบสวนใช้ในการร้องทุกข์สามารถแยกวิเคราะห์ได้เป็น ๒ ประเด็น คือ กลวิธีหลักในการสอบปากคำ และกลวิธีเสริมในการสอบปากคำ

๔.๑ กลวิธีหลักในการสอบปากคำ

การสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาเป็นหนึ่งในสถานการณ์การสื่อสารระหว่างบุคคลสองฝ่ายที่มีการใช้จริงในชีวิตประจำวัน การสนทนาดังกล่าวพนักงานสอบสวนมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนคือ ต้องการข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อนำไปเป็นหลักฐานใช้ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด ในการสนทนาพนักงานสอบสวนได้กล่าวถ้อยคำต่างๆ แต่บางครั้งรูปประโยคที่ปรากฏนั้นกลับมีความหมายไม่ตรงกับเจตนาในการสื่อสารของพนักงานสอบสวน เช่น การใช้รูปประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ หรือ การใช้รูปประโยคบอกเล่าแต่เว้นจังหวะไว้ให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลที่ถูกต้อง การศึกษารูปประโยคเหล่านี้ หากพิจารณาเพียงแค่รูปประโยคอาจจะทำให้ไม่สามารถทราบเจตนาที่แท้จริงของพนักงานสอบสวน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษากลวิธีการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนโดยใช้แนวคิดทฤษฎีของเซอร์ล (๑๙๖๙) ในเงื่อนไขวัจนกรรม ๔ ประการ ได้แก่ กฎบอกเนื้อความ(Propositional content) เงื่อนไขเบื้องต้น(Preparatory) กฎบอกความจริงใจ(Sincerity) และกฎบอกสาระสำคัญ(Essential) โดยเงื่อนไขที่แสดงให้เห็นวัจนกรรมการถาม มีรายละเอียดดังนี้

๑. กฎบอกเนื้อความ	-	เนื้อความที่แสดงว่าผู้พูดต้องการข้อมูลบางประการ
๒. เงื่อนไขเบื้องต้น	-	๒.๑ ผู้พูดไม่ทราบคำตอบ หรือไม่แน่ใจคำตอบ ๒.๒ เป็นที่ทราบกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังว่า ผู้พูดจะไม่ให้ข้อมูลถ้าผู้ฟังไม่ถาม
๓. กฎบอกความจริงใจ	-	ผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม
๔. กฎบอกสาระสำคัญ	-	ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันอยู่บ้าง และการถามนั้นจะทำให้ข้อมูลชัดเจนขึ้น

(Searle, 1969:66)

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขวัจนกรรมการถามทั้ง ๔ ประการแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำไปวิเคราะห์สถานการณ์ที่พบในการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน ตามตัวอย่างดังต่อไปนี้

พ.	ลงมาทำอะไรครับ
ผ.	มาแจ้งความโดนตีนะ
พ.	Z โดนตีที่ไหนครับ

- ผ. ที่หัวครับ
- พ. แล้วเรื่องมันเป็นอย่างงี้ครับ
- ผ. กิ่งานสู่ขวัญเขาไปทหาร กินเหล้ากันอยู่ดีๆ ก็เลยโดนตีเอา จะเอามันเข้าคุก
- พ. แล้วลุงซื้ออะไรครับ ขอบัตรประชาชนด้วย
- ผ. สมคิดครับ นี่ครับ
- พ. Z แล้วลุงโดนตีตรงไหนครับ ไปทาทมอมาหรือยัง
- ผ. ลุงไม่ได้โดนตี หลานลุงโน่น
- พ. Z อ้าว : - แล้วหลานลุงคนที่ถูกตีล่ะ
- ผ. ก็อยู่บ้านมัน ลุงมาแจ้งแทน
- พ. หลานลุงเจ็บมากหรือถึงมาไม่ได้
- ผ. ก็เจ็บหัว แต่เดินไปเดินมาได้แล้ว
- พ. Z อ้าว : - แล้วทำไมไม่มาเอง อายุเท่าไรยังเป็นเด็กหรือ
- ผ. ยี่สิบสองปีนี้
- พ. Z อ้าว : - อายุก็บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ็บก็ไม่มาก งั้นต้องให้หลานลุงมาแจ้งเองแล้วล่ะ
- ผ. แจ้งแทนไม่ได้หรือ
- พ. ถ้าจะแจ้งแทนต้องอายุยังไม่ถึงยี่สิบปี แล้วก็เจ็บมากจนไม่สามารถเดินทางมาแจ้งตัวเองได้ ลุงต้องให้หลานมาเองนะ ถึงจะเอาผิดได้
- ผ. เหรออๆ ลุงก็นึกว่ามาแจ้งแทนกันได้ งั้นวันนี้ลุงไปก่อนนะคุณตำรวจ ลาสละ
- พ. ครับๆ สวัสดีครับ

(คดีที่ ๑ ทำร้ายร่างกาย)

จากการวิเคราะห์คดีทำร้ายร่างกายข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนกล่าวโดยมีเจตนาในการถามและมีเนื้อความสอดคล้องกับเงื่อนไขช่วงการถามของเซอร์ล พบทั้งหมด ๘ ครั้ง คือ

- “ลุงมาทำอะไรครับ”
- “โดนตีที่ไหนครับ”
- “แล้วเรื่องมันเป็นยังไงครับ”
- “แล้วลุงซื้ออะไรครับ”
- “แล้วลุงโดนตีตรงไหนครับ ไปทาทมอมาหรือยัง”
- “แล้วหลานลุงคนที่ถูกตีล่ะ”
- “หลานลุงเจ็บมากหรือถึงมาไม่ได้” และ

“แล้วทำไมไม่มาเอง อายุเท่าไรเป็นเด็กหรือ”

เมื่อวิเคราะห์กลวิธีหลักในการสอบถามผู้เสียหายได้อย่างชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ถ้อยคำอื่นๆ ที่พนักงานสอบสวนไม่ได้มีเจตนาในการถามโดยใช้สถานการณ์เดียวกัน พบว่า ในการสอบปากคำครั้งนี้ ได้ปรากฏถ้อยคำที่มีเนื้อความไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขจรรยาบรรณการถามข้อใดเลย เนื่องจากพนักงานสอบสวนไม่ได้มีเจตนาให้ผู้เสียหายตอบคำถาม ตัวอย่างเช่น

“อายุก็บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ็บก็ไม่มาก จึงต้องให้หลานลงมาแจ้งเองแล้วละ”

“ถ้าจะแจ้งแทนต้องอายุยังไม่ถึงยี่สิบปี แล้วก็เจ็บมากจนไม่สามารถเดินทางมาแจ้งความเองได้ ลุงต้องให้หลานมาเองนะ ถึงจะเอาผิดได้”

ถ้อยคำที่ปรากฏข้างต้นนี้พนักงานสอบสวนไม่ได้มีเจตนาในการถามผู้เสียหาย แต่มีเจตนาอื่นๆ เห็นได้จากถ้อยคำแรก พนักงานสอบสวนต้องการสรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลจากผู้เสียหายแจ้ง และต้องการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ส่วนในถ้อยคำที่สองพนักงานสอบสวนมีเจตนาชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถรับแจ้งความได้ และยังให้คำแนะนำให้ผู้เสียหายนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไปในอนาคต เพราะฉะนั้นเมื่อวิเคราะห์จากเจตนาของพนักงานสอบสวนในการกล่าวทั้งสองถ้อยคำนี้ ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาให้เป็นกลวิธีเสริมในการสนทนา เนื่องจากกลวิธีดังกล่าวไม่ได้มีเจตนาในการถามเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงเหมือนกลวิธีหลักในการสอบปากคำ แต่เป็นเพียงวิธีการที่ช่วยให้การร้องทุกข์สามารถดำเนินต่อเนื่องกันไปจนถึงสิ้นสุดการสนทนา

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ กลวิธีหลักในการสอบปากคำ หมายถึง วิธีการหรือหนทางที่พนักงานสอบสวนเลือกใช้รูปแบบภาษาต่างๆ ในการสอบถามผู้เสียหาย เพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงและตรงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๒๓ ให้ครบทุกประเด็นตามที่กำหนดไว้

การศึกษากลวิธีในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการสอบถามพบว่า กลวิธีในการสอบปากคำสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเด็น คือ รูปประโยคที่ใช้ถาม และกลวิธีในการถาม

๔.๑.๑ รูปประโยคที่ใช้ถาม

ในการสอบปากคำผู้เสียหายส่วนใหญ่พนักงานสอบสวนจะใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายในการถามอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เสียหายตอบคำถามที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามไปให้ครบถ้วน ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้พนักงานสอบสวนตัดสินใจที่จะรับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นหรือไม่ โดยพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ตั้งคำถามให้ผู้เสียหายตอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง การใช้รูปประโยคในการถามพบ ๒ ลักษณะ คือ การถามด้วยรูปประโยคคำถาม และการถามด้วยรูปประโยคบอกเล่า โดยการใช้รูปประโยคทั้ง

สองลักษณะนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายได้แจ้งข้อมูลให้ถูกต้องชัดเจน ซึ่งเป็นรายละเอียดหรือข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

๔.๑.๑.๑ การถามด้วยรูปประโยคคำถาม

ผู้วิจัยได้แบ่งรูปประโยคคำถามในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนออกเป็น ๓ ประเภท คือ ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ประโยคคำถามให้ตอบเนื้อหาความ และประโยคคำถามให้เลือกตอบ

ก. ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ

ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ เป็นประโยคคำถามที่มีคำหรือกลุ่มคำลงท้ายบอกการถาม “หรือ” “ใช่ไหม” “ไม่ใช่หรือ” “ไหม” “หรือเปล่า” “หรือยัง” ปรากฏอยู่ด้วย ผู้วิจัยได้สรุปเรื่องรูปประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ดังนี้

ประโยคคำถาม “หรือ” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามอยู่แล้ว โดยอาจจะได้รับจากข้อความที่ได้ยินได้ฟังมาก่อน หรือการพบเห็นโดยตรง แต่ผู้พูดแน่ใจว่าความคิดเห็นนั้นเป็นจริงหรือถูกต้องเพียงใด จึงถามคำถามเพื่อให้แน่ใจ และยืนยันข้อเท็จจริงที่มีอยู่

ประโยคคำถาม “ใช่ไหม” ใช้เมื่อผู้พูดค่อนข้างแน่ใจในข้อมูลที่มีอยู่ กล่าวได้ว่าผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอ จึงแสดงออกถึงความแน่ใจในคำตอบที่คาดคะเนไว้ และแสดงการคาดคะเนผู้ฟัง

ประโยคคำถาม “ไม่ใช่หรือ” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบมากพอจนคาดคะเนคำตอบได้ และยิ่งแสดงว่าผู้พูดมีความเชื่อดั้งเดิมขัดแย้งกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ทำให้ผู้พูดไม่แน่ใจคำตอบที่คาดไว้ จึงถามเพื่อต้องการคำตอบยืนยันจากผู้ฟัง

ประโยคคำถาม “ไหม” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้ ผู้พูดถามโดยไม่ได้คาดคะเนว่าคำตอบจะเป็นการตอบรับหรือตอบหรือปฏิเสธ

ประโยคคำถาม “หรือเปล่า” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบอยู่บ้าง แต่ไม่แน่ใจในข้อมูลนั้น ผู้พูดถามโดยแสดงความเป็นกลาง

ประโยคคำถาม “หรือยัง” ใช้เมื่อผู้พูดมีข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบน้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนคำตอบได้ และไม่แสดงความมุ่งหวังในคำตอบที่ตนต้องการจากผู้ฟังด้วย ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำหรือเหตุการณ์ในข้อความนั้นจะต้องเกิดขึ้น แต่ไม่ทราบว่าจะเกิดไปแล้วหรือจะเกิดขึ้นเมื่อไร จึงถามคำถามเพราะต้องการคำตอบเกี่ยวกับเวลา

ดังนั้นเมื่อศึกษารูปคำถามที่มีการใช้ในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธของการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาพบว่า พนักงานสอบสวนได้ใช้รูปประโยคคำถามทั้งหมด ๘ ลักษณะ ดังนี้

- การใช้รูปคำถาม “หรือเปล่า”

การใช้รูปคำถาม “หรือเปล่า” พนักงานสอบสวนใช้เมื่อมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์อยู่บ้างแต่ไม่แน่ใจ และต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลที่ชัดเจนโดยพนักงานสอบสวนไม่มีความคาดหวังกับการตอบคำถาม “หรือเปล่า” เท่าใดนัก พบทั้งหมด ๗๕ ครั้ง เช่น

- (๓๖)
๑.	{	ผ.	ก็หลานยาย เมื่อวานตอนสักทุ่มกว่าๆ มันเมาเหล้ามา จริงๆ มันก็เมามาทุกวันล่ะ แต่วันนี้ยายเหลืออก อยู่ก็อยู่ด้วยกัน ยายก็ส่งเสียให้มันเรียนจนจบ ป.๖ งานการมันก็ไม่ทำ เมามาก็มาขู่เอาเงิน ยายบอกไม่มีมันก็ไม่เชื่อ มันเอามิดมาจะฟันมือยาย แต่ถูกเฉี่ยวเป็นรอยเลยนี่ล่ะ
		พ.	หลานคนนี้เป็นหลานแท้ๆ ของยายหรือเปล่า
๒.	{	ผ.	ใช่แล้ว มันเป็นลูกของลูกสาวยายเอง แต่แม่มันไม่อยู่ไปไหนก็ไม่รู้แล้วเอาไว้ให้เลี้ยง
		พ.	เค้าทำแบบนี้บ่อยๆ หรือยาย
		ผ.	หลายครั้งแล้วแต่ครั้งนี้เจ็บกว่า ไม่ไหวแล้ว ก็เลยมาให้คุณตำรวจเอามันเข้าตะราง
		พ.	หลานยายติดยาหรือเปล่า
๓.	{	ผ.	หลานยายติดยาหรือเปล่า
		ผ.	- ยายไม่รู้

(คดีที่ ๔ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๓๖) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบเรื่องราวจากข้อมูลในช่วงที่ ๑. ที่ผู้เสียหายแจ้งว่า ผู้ก่อเหตุเป็นหลานอาศัยอยู่ด้วยกันและผู้เสียหายก็เป็นผู้ปกครองแล้ว ในช่วงที่ ๒. พนักงานสอบสวนจึงใช้คำถามตอบรับ-ปฏิเสธ ว่า “หลานคนนี้เป็นหลานแท้ๆ ของยายหรือเปล่า” เพื่อยืนยันข้อมูลส่วนตัวของผู้ก่อเหตุทำร้ายร่างกาย เนื่องจากยังไม่แน่ใจว่าผู้ก่อเหตุและผู้ร้องทุกข์มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดกันจริงหรือไม่ นอกจากนี้การสอบถามในช่วงที่ ๓. ว่า “หลานยายติดยาหรือเปล่า” เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ก่อเหตุ เพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นเรื่องที่พนักงานสอบสวนยังไม่แน่ใจเท่าใดนัก เนื่องจากผู้ก่อเหตุทำร้ายร่างกายโดยทั่วไปจะมาจากสาเหตุสองประการ คือ ลูแกโทสะหรือเสพยาเสพติด ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงต้องการให้ผู้เสียหายยืนยันให้ชัดเจน เพื่อค้นหาสาเหตุของเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าว และใช้เป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์ หรือหาหนทางแก้ปัญหาให้กับผู้เสียหายต่อไป

- (๓๗) ๑. { พ. รถยนต์เก่า เท่ๆ หรือเปล่าอะ
 ผ. เปล่าครับ ยามาซ่า นูโว
๒. { พ. รถได้ติดทะเบียนไว้หรือเปล่า
 ผ. ติดครับ
- พ. (หัวเราะ) ยามาฮ่านะ
 ผ. Z นูโวครับ

(คดีที่ ๑๔ ขโมยรถจักรยานยนต์)

ในสถานการณ์ที่ (๓๗) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “หรือเปล่า” ในการถามช่วงที่ ๑. ว่า “รถยนต์เก่า เท่ๆ หรือเปล่าอะ” เนื่องจากยี่ห้อและรุ่นดังกล่าวเป็นรถจักรยานยนต์ที่ประชาชนให้ความนิยมนั้นมากในขณะนั้น และเป็นรุ่นที่มีสถิติการถูกขโมยมากกว่ารุ่นอื่นๆ และได้สอบถามในช่วงที่ ๒. ว่า “รถได้ติดทะเบียนไว้หรือเปล่า” เนื่องจากโดยปกติบุคคลทั่วไปจะต้องติดป้ายทะเบียนของรถไว้เสมอ เพราะเป็นข้อบังคับที่กฎหมายกำหนดไว้ หากผู้เสียหายติดป้ายทะเบียนไว้อย่างชัดเจน จะส่งผลให้การดำเนินการค้นหาผู้กระทำความผิดและสืบหารถจักรยานยนต์ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

- การใช้รูปคำถาม “ใช่ไหม”

การใช้รูปคำถาม “ใช่ไหม” พนักงานสอบสวนใช้เมื่อมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์อยู่แล้ว และมีความมั่นใจในข้อมูลนั้นค่อนข้างมาก จึงใช้การสอบถามด้วยรูปคำถาม “ใช่ไหม” เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่คาดคิดไว้ พบทั้งหมด ๔๖ ครั้ง เช่น

- (๓๘) ผ. ค่ะ - แล้วยังคนนี้ก็ {
 พ. { เดี่ยวๆ ใจเย็นๆ ค่อยๆ เล่า คำอายุประมาณ
 เท่าไหร่
 ผ. ประมาณยี่สิบสี่
- { พ. ทราบชื่อภายหลังคือ พิมพาตาตาเป็นผู้ลักทรัพย์ไป โดยข้าฯ ได้นำเอา
 กระเป๋าเดินทางขาวของทรัพย์ชิ้นส่วนตัวไว้ในกระเป๋า นำเอามาวางไว้
 บริเวณปลายเท้าใช่ไหม เป็นกระเป๋าชิปใช่ไหม

(คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

สถานการณ์ที่ (๓๘) พนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลจากผู้เสียหายในช่วงแรกแล้วว่า ผู้เสียหายนำกระเป๋าเดินทางวางไว้ใต้ที่นั่งของตน ทำให้พนักงานสอบสวนมีความมั่นใจในข้อมูล เมื่อต้องตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องเดิม พนักงานสอบสวนจึงใช้รูปคำถามว่า “นำมาวางไว้บริเวณปลายเท้าใช่ไหม” เนื่องจากมีความมั่นใจว่า บริเวณใต้ที่นั่งของผู้เสียหายกับบริเวณปลายเท้าที่สอบถามไปนั้นเป็นบริเวณเดียวกัน

และได้สอบถามอีกครั้งด้วยความเชื่อมั่นว่า “เป็นกระเป๋าสตางค์ใบไหม” เนื่องจากลักษณะของกระเป๋าดังกล่าว
ตามปกติจะสามารถเปิดปิดด้วยระบบซิป ซึ่งมีดซิดและรัดกุมเพียงพอที่กระเป๋าดังกล่าวและโทรศัพท์มือถือจะไม่
หล่นหายไปในช่วงการเดินทาง

- (๓๙)
- ๑. {
    - ผ. ตำบลหนองตม อำเภอเมือง
    - พ. { ตำบลหนองตม นั้นมันขึ้นอยู่กับโคกสีนี้
    - ผ. มันเป็นพื้นที่ติดกัน มันติดกันเลยนะ
    - พ. { ไม่ ไม่
    - ผ. แต่ทะเบียนบ้านขึ้นอยู่กับตำบลหนองตมนะ
  - ๒. {
    - พ. Z ทะเบียนบ้านขึ้นอยู่กับ
ที่โน่นเลย ใบไหม
    - ผ. ใช่
    - พ. Z พี่ต้องไปแจ้งที่โรงพักโคกสีนะ เพราะตอนนี้เขาแบ่งส่วน
รับผิดชอบกัน

(คดีที่ ๑๖ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๓๙) พนักงานสอบสวนได้ทราบข้อมูลของสถานที่เกิดเหตุในช่วงที่ ๑
แล้วว่า พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจในการรับเรื่องร้องทุกข์เนื่องจากไม่ได้รับผิดชอบพื้นที่ที่เกิดเหตุ นั้น ทำให้
ต้องสอบถามเพื่อยืนยันในช่วงที่ ๒. ว่า “ทะเบียนบ้านขึ้นอยู่กับที่โน่นเลยใบไหม” เนื่องจากบ้านของผู้เสียหาย
ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุมีทะเบียนบ้านขึ้นตรงกับตำบลหนองตมไม่ใช่ตำบลในเมือง ซึ่งประชาชนในตำบล
ดังกล่าวถ้าหากต้องการแจ้งความร้องทุกข์ จะต้องไปดำเนินการที่สถานีตำรวจภูธรตำบลที่รับผิดชอบ ไม่ใช่
สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองตามที่ผู้เสียหายมาแจ้ง

- การใช้รูปคำถาม “ได้ไหม”

การใช้รูปคำถาม “ได้ไหม” ของพนักงานสอบสวนพบว่า เป็นการสอบถามที่
พนักงานสอบสวนคาดหวังว่าคำตอบที่ได้รับจะเป็นข้อมูลที่จำเป็นในการสอบปากคำ และผู้เสียหายจะต้อง
ตอบรับหรือปฏิเสธออกมา เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญเกี่ยวข้องกับเหตุจริงใจในการกระทำความผิดหรือข้อเท็จจริง
อันจะทำให้รูปคดีมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะพบรูปคำถามลักษณะนี้ ๒๑ ครั้ง เช่น

- (๔๐)
- พ. Z และเงินจำนวน...
  - ผ. ห้าพันสี่ร้อยบาทค่ะ
  - พ. ห้าพันสี่ร้อยบาทนะ ถ้าเห็นอีกครั้งจำเขา ได้ไหม
  - ผ. จำได้แน่นอน ผมหยิกๆ หยักตก

พ. Z จำเบอร์รถได้ไหม

ผ. จำไม่ได้รู้แต่เป็น ๔๐๑ พัฒนา

(คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนถามผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๔๐) เกี่ยวกับความทรงจำของผู้เสียหายที่ถูกขโมยทรัพย์สินไปบนรถโดยสารที่เดินทางระหว่างกรุงเทพฯ-จังหวัดขอนแก่นว่า “ถ้าเห็นอีกครั้งจำเขาได้ไหม” เนื่องจากข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งไว้ว่า ผู้เสียหายและผู้ก่อเหตุหนึ่งแก้อื้อซัดกันทำให้พนักงานสอบสวนคาดหวังว่าผู้เสียหายจะสามารถจดจำใบหน้าของผู้ก่อเหตุได้ จึงใช้รูปคำถาม “ได้ไหม” เพื่อให้ผู้เสียหายตอบรับข้อมูลดังกล่าวอย่างชัดเจน และการสอบถามว่า “จำเบอร์รถได้ไหม” เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุเป็นพาหนะที่ผู้เสียหายโดยสารเป็นระยะเวลาหลายชั่วโมง ระยะเวลาดังกล่าวอาจทำให้ผู้เสียหายจดจำรายละเอียดได้บ้าง ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงใช้รูปคำถาม “ได้ไหม” เพื่อให้ผู้เสียหายตอบรับหรือให้ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดเหตุต่อไป

(๔๑)

ผ.

[= ก็กะว่าเดินไปที่บ้านเอาสมุด

บัญชี มันก็อยู่ใกล้ๆ ศาลาชุมชนเดินนิดเดียว เงินพวกนั้นมันเป็นเงินของชุมชนที่จะเอาไปให้เขาๆ แล้วอย่างนี้จะเอาอย่างไร

พ. เหตุเกิดตอนสักก็โมงยาย

ผ. เมื่อกี้ คุณตำรวจ

พ. Z ลักสิบโมงได้ไหม

ผ. น่าจะสักเก้าโมงครึ่งนะคุณตำรวจ

(คดีที่ ๒๘ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๔๑) เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า สถานที่เกิดเหตุลักทรัพย์นั้นเกิดขึ้นที่ศาลาชุมชนแล้ว จึงได้สอบถามถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ แต่ผู้เสียหายกลับแจ้งว่า “เมื่อกี้ คุณตำรวจ” ทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องสอบถามด้วยการคาดคะเนว่า “ลักสิบโมงได้ไหม” การถามในบริบทนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พนักงานสอบสวนใช้รูปคำ “ได้ไหม” เพื่อชี้แนะให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูล เนื่องจากต้องการให้ยืนยันตามความคาดหมายของพนักงานสอบสวนว่า ช่วงเวลาที่พนักงานสอบสวนแจ้งไปนั้นคาบเกี่ยวกับกับช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ซึ่งทำให้ผู้เสียหายแจ้งคำตอบที่ชัดเจนในท้ายที่สุด

- การใช้รูปคำถาม “ไหม”

การใช้รูปคำถาม “ไหม” ของพนักงานสอบสวนพบว่า พนักงานสอบสวนมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องและผู้เสียหายร้องทุกข์น้อยมากจนไม่สามารถคาดคะเนได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนถามโดยไม่ได้คาดคะเนคำตอบว่าจะเป็นการตอบรับหรือปฏิเสธ พบทั้งหมด ๘๐ ครั้ง เช่น

- (๔๒) {
- พ. มีคนดูแลชุมชนไหม หรือผู้ใหญ่บ้านนะ
  - ผ. (???)
  - พ. ผู้ใหญ่บ้านนะ บ้านเรานั้นแหละ มีอยู่ใช่ไหม
  - ผ. ครับ
  - พ. Z เออ : นั่นแหละ ให้เขาไปส่งหมายเรียกให้ ถ้าไปส่งเองมันจะถือผิดมาพันคอเอาชะละที่นี้
  - ผ. ครับ
  - พ. = เตียวจะมีเรื่องอีก ให้มากุยกัณฑ์โรงพัก เตียวผมออกหมายเรียกให้แล้วมากุยกัณฑ์ แล้วเขาชื่ออะไร
  - ผ. ตาชวดครับ
  - { พ. ตาชวด เออ : นั่นล่ะ รู้จักนามสกุลเขาไหม
  - ผ. ไม่ครับ

(คดีที่ ๑๕ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๔๒) พนักงานสอบสวนถามผู้เสียหายเกี่ยวกับข้อมูลของสถานที่เกิดเหตุ ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายว่า “มีคนดูแลชุมชนไหม หรือผู้ใหญ่บ้านนะ” และ “รู้จักนามสกุลเขาไหม” เนื่องจากก่อนที่จะถามทั้งสองคำถามนี้ พนักงานสอบสวนไม่ได้มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใหญ่บ้าน หรือชื่อสกุลของผู้ที่กระทำความผิด แต่มีข้อมูลอื่นๆ เชื่อมโยงอยู่บ้างแล้ว จึงใช้รูปคำถาม “ไหม” ให้ผู้เสียหายตอบคำถามให้ชัดเจนเพื่อระบุข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแลชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้าน และชื่อสกุลของผู้กระทำความผิดให้ถูกต้อง

- การใช้รูปคำถาม “หรือ”

การใช้รูปคำถาม “หรือ” หรืออาจใช้อยู่ในรูปคำ “หรือ” ตามการออกเสียง พนักงานสอบสวนใช้เมื่อมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่สอบถามอยู่มาก และคาดหวังว่าผู้เสียหายจะตอบรับการสอบถามที่ถามไป เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่พนักงานสอบสวนได้คาดคิดไว้ ในข้อมูลที่ใช้วิจัยทั้งหมดผู้วิจัยไม่พบว่าพนักงานสอบสวนออกเสียงอย่างชัดเจนว่า “หรือ” แต่กลับพบว่าออกเสียง “หรือ” แทน การออกเสียงดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า พนักงานสอบสวนออกเสียงว่า “หรือ” ในหน้าที่และความหมายเดียวกันกับคำว่า “หรือ” พบทั้งหมด ๕๔ ครั้ง เช่น

- (๔๓) พ. Z ผัวเมียเขatikัน ก็เลยมาตีคุณ...
- ผ. ครับ
- พ. เขาทะเลาะกัน แล้วคุณไปห้ามเธอ
- ผ. ก็ : ครับ เขามาตีกันที่โรงแรม
- พ. [เหตุเกิดที่โรงแรมเธอ
- ผ. ครับ

(คดีที่ ๓๘ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๔๓) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “เธอ” ในคดีทำร้ายร่างกาย พนักงานรักษาความปลอดภัยของโรงแรมแห่งหนึ่งว่า “เขาทะเลาะกัน แล้วคุณไปห้ามเธอ” เนื่องจากพนักงานสอบสวนคาดคะเนไว้แล้วว่า ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายเนื่องจากเป็นคนกลางไปห้ามสามีและภรรยาที่กำลังทะเลาะวิวาท และใช้รูปคำถามว่า “เหตุเกิดที่โรงแรมเธอ” เนื่องจากผู้เสียหายได้ให้ข้อมูลไว้แล้วว่า “ก็ : ครับ เขามาตีกันที่โรงแรม” เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันตอบรับข้อมูลที่ได้แจ้งผ่านไปแล้ว พนักงานสอบสวนได้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งด้วยถ้อยคำตามดังกล่าว และได้รับคำตอบที่คาดหวังไว้แล้วว่า “ครับ” จากการตอบรับของผู้เสียหาย ข้อมูลดังกล่าวจะใช้เพื่อเป็นหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป

- (๔๔) ผ. = คือ : มีคนเอาทองสlingมาจำหน่ายที่ร้าน แล้วเขามาได้คืนพร้อมๆ กับ คน
ที่เอาทองสามบาทมาขายนะค่ะ แล้วคนทองสlingก็หยิบสามบาทไป
- พ. [คน
ที่เอาสามบาทมา มาเมื่อไหร่ทำไมเราไม่เก็บไว้ก่อน
- ผ. ก็ : เขามาพร้อมกันเลยค่ะ
- พ. Z เขาเห็นแล้วเธอว่าของวางไว้แล้ว
- ผ. เขาเห็นแล้วค่ะ

(คดีที่ ๔๗ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๔๔) ผู้เสียหายได้เล่ารายละเอียดให้ทราบว่า มีผู้ก่อเหตุลักทรัพย์จากร้านทองที่ตนทำงานอยู่ ในขณะที่กำลังวุ่นวายกับการเปลี่ยนสร้อยทองให้ลูกค้านั้น ผู้ก่อเหตุก็เป็นหนึ่งในลูกค้าของร้าน และสังเกตเห็นว่าพนักงานของร้านกำลังดูแลลูกค้าอีกรายหนึ่ง ได้ฉวยโอกาสหยิบสร้อยทองออกไปโดยไม่ทำการซื้อขายให้ถูกต้อง เมื่อพนักงานสอบสวนทราบข้อมูลดังกล่าวแล้ว จึงได้สอบถามว่า “เขาเห็นแล้วเธอว่าของวางไว้แล้ว” เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันว่าผู้ก่อเหตุคงจะเห็นพนักงานในร้านกำลังดูแลลูกค้าอีกรายหนึ่ง ทำให้สามารถหยิบฉวยทรัพย์สินออกไปโดยที่พนักงานในร้านอาจจะไม่ทันสังเกตพฤติกรรมนั้น

- การใช้รูปคำถาม “หรือยัง”

การใช้รูปคำถาม “หรือยัง” พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งตอบรับหรือปฏิเสธสิ่งที่สมควรดำเนินการตามขั้นตอน เพื่อยืนยันว่าผู้เสียหายได้ดำเนินการไปแล้วหรือไม่ โดยที่ผู้เสียหายอาจจะตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้ และถึงแม้ว่าผู้เสียหายจะปฏิเสธก็เป็นสิ่งที่ผู้เสียหายควรจะทำปฏิบัติเป็นขั้นตอนต่อไปหลังจากร้องทุกข์เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นขั้นตอนในการปฏิบัติที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป การใช้รูปคำถามนี้พบทั้งหมด ๓๐ ครั้ง เช่น

- (๔๕) พ. ต้องติดตามหากันแล้วละนี้ เอ๊ย รถอะไรที่ห้อยอะไร
 ผ. ฮอนด้า เวฟค่ะ
 พ. มีทะเบียนรถ มีคู่มือรถไหม
 ผ. นี่ค่ะ
 พ. ได้แจ้งบริษัทรถหรือยัง
 ผ. ไปแล้วค่ะ
 พ. Z เขาว่า...
 ผ. ให้มาแจ้งความไว้
 พ. อิม - - ไปหาเขาที่บ้านดูหรือยัง
 ผ. ไปมาแล้วค่ะ เจอแม่

(คดีที่ ๔๕ ซโมยรถจักรยานยนต์)

ในสถานการณ์ที่ (๔๕) ผู้ก่อเหตุซโมยรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายไป รถจักรยานยนต์คันดังกล่าวยังมีสัญญาการเช่าซื้อ ทำให้พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบถามว่า “ได้แจ้งบริษัทรถหรือยัง” เพื่อสอบถามถึงข้อควรปฏิบัติเนื่องจากถ้าทรัพย์สินใดที่ยังอยู่ในสัญญาการเช่าซื้อ ทรัพย์สินนั้นก็ยังคงอยู่ในความครอบครองของบริษัทผู้จัดจำหน่าย และได้สอบถามอีกว่า “ไปหาเขาที่บ้านดูหรือยัง” เพื่อให้ผู้เสียหายได้ตรวจสอบกับทางบ้านของผู้ก่อเหตุเสียก่อน ดังนั้นการสอบถามทั้งสองถ้อยคำนี้จึงเป็นการแจ้งให้ผู้เสียหายยืนยันการดำเนินการตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และหากผู้เสียหายยังไม่ปฏิบัติตามก็ควรจะดำเนินการก่อนแจ้งความร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน

- (๔๖) ผ. Z อึย จะ
 เป็นคนเดียวกันหรือเปล่า
 พ. ก็ไม่รู้แต่ก็กำลังตามให้อยู่
 ผ. พวกวัยรุ่นอันธพาลออกอาละวาดเยอะ
 นะคะช่วงนี้
 พ. แล้วนี่ไปโรงบาลหรือยัง

ผ. ไปแล้วค่ะ ไปโรงพยาบาลศูนย์

(คดีที่ ๕๐ ทำร้ายร่างกาย)

พนักงานสอบสวนใช้คำถาม “หรือยัง” ในจากสถานการณ์ที่ (๔๖) เนื่องจากพนักงานสอบสวนยังมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียหายค่อนข้างน้อย จึงไม่ทราบว่าผู้เสียหายได้ไปตรวจร่างกายที่สถานพยาบาลหรือไม่ แต่พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องถามคำถามนี้ เพราะว่าการตรวจของแพทย์จะสามารถยืนยันหลักฐานการถูกทำร้ายร่างกายได้ถูกต้องกว่าการแจ้งด้วยถ้อยคำที่ไม่มีหลักฐานยืนยัน

- การใช้รูปคำถาม “เข้าใจไหม”

การใช้รูปคำถาม “เข้าใจไหม” พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการคัดค้านคำตอบให้ผู้เสียหายตอบรับข้อมูลที่พนักงานสอบสวนแจ้ง และจะปรากฏหลังจากการแจ้งข้อมูลของพนักงานสอบสวนเสมอ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายหรือเรื่องให้ผู้เสียหายจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้การร้องทุกข์สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตามกฎหมาย การใช้รูปคำถามนี้พบทั้งหมด ๘ ครั้ง เช่น

(๔๗)

พ. = พรุ่งนี้เราไปถ่ายเอกสารพวกการเช่าซื้อรถจากบริษัทและพวกคู่มือรถต่างๆ ให้เรียบร้อย เพราะรถเราป่านนี้คงถูกแปรสภาพไม่เหลือสภาพเดิมแล้ว สิ่งที่ยังเหลืออยู่ก็คือ เลขเครื่อง เลขอะไร บางทีไปเจอรถคันอื่น เขาจะได้ตรวจเจอได้ แล้วเดี๋ยวพรุ่งนี้เอามาให้พี่ที่โรงพัก ตอนนี้อย่าไปห้องสืบสวนไปแจ้งที่ห้องสืบสวนไว้เป็นข้อมูล แล้วอย่าลืมเอาหลักฐานมาให้พี่พรุ่งนี้ เข้าใจไหม

ผ. ครับ ฉันผมไปนะครับ

(คดีที่ ๑๔ ซโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๔๗) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “เข้าใจไหม” เป็นการสอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายตอบรับถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งผ่านไปแล้ว เนื่องจากก่อนที่จะมีการใช้รูปคำถาม “เข้าใจไหม” พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้เสียหายไปดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและเอกสารที่ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และให้มาติดต่อกับพนักงานสอบสวนคนเดิม ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีหลายขั้นตอนอาจจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความสับสน ดังนั้นพนักงานสอบสวนใช้รูปคำถามว่า “เข้าใจไหม” เพื่อคัดค้านให้ผู้เสียหายตอบรับที่จะดำเนินการต่างๆ ตามที่แจ้งไปให้เรียบร้อย

(๔๘)

ผ. ผมมาแจ้งแทนไม่ได้เทอ

พ.

Z = ได้แต่ต้องพาพยานในที่ที่เกิดเหตุ

- ผู้เห็นเหตุการณ์มาด้วย ผมจะได้สอบปากคำเบื้องต้นได้ละเอียดหน่อย
 ไม่ใช่ว่าถามแล้วไม่รู้ ผมก็ไม่รู้ว่าจะถามอะไร ถ้าผู้เสียหายมาเองได้ก็จะ
 ได้ถามเจ้าตัวให้รู้เรื่อง**เข้าใจไหม**ครับ
- ผ.   อ๋อ : ครับ - - - - - งั้นเดี๋ยวผมมาใหม่ ผู้กองออกเวรเที่ยงใช้ไหมครับ
 พ.   ครับ

(คดีที่ ๑๔ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๔๘) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “**เข้าใจไหม**” เป็นการสอบถาม เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์ตอบรับถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งผ่านไป เนื่องจากก่อนที่จะมีการใช้รูปคำ “เข้าใจไหม” พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบถึงข้อบังคับและเหตุผลที่ไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ได้ เนื่องจากผู้ร้องทุกข์ไม่ใช่ผู้เสียหายที่แท้จริง และการให้ผู้เสียหายที่แท้จริงมาดำเนินการด้วยตนเองจะทำให้ข้อมูลต่างๆ ชัดเจนมากกว่าเดิม ดังนั้นพนักงานสอบสวนใช้รูปคำถามว่า “**เข้าใจไหม**” เพื่อคาดคั้นให้ผู้ร้องทุกข์ตอบรับว่าเข้าใจเหตุผลที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถรับเรื่องได้ตามที่ผู้ร้องทุกข์ต้องการ

- การใช้รูปคำถาม “**ถูกต้องไหม**”

การใช้รูปคำถาม “**ถูกต้องไหม**” พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายตอบรับข้อมูลที่พนักงานสอบสวนได้สรุปประเด็นการร้องทุกข์เอาไว้ หลังจากที่ผู้เสียหายได้เล่าเรื่องราวผ่านไป แล้ว การใช้รูปคำถามลักษณะนี้ทำหน้าที่คล้ายกับการซ้ำความ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่แจ้งมาอีกครั้งหนึ่ง พบทั้งหมด ๔ ครั้ง เช่น

- (๔๙)   พ.   ตกลงคือหลานยายชื่อสมคิดนะครับ เป็นผู้ที่ร้ายร่างกายด้วยการใช้มีด ซึ่งถูกทำร้ายบริเวณแขนและมือ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน เวลา ๑๓.๐๐ น. และยายผู้เสียหายต้องการเอาผิดกับผู้กระทำผิดด้วยการเข้าคุก **ถูกต้องไหม**ครับ

ผ.   จ๊ะ คุณตำรวจ

(คดีที่ ๔ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๔๙) พนักงานสอบสวนได้สรุปประเด็นการร้องทุกข์ตามที่ผู้เสียหายได้แจ้งไปแล้ว และใช้รูปคำถามว่า “**ถูกต้องไหม**” มีหน้าที่คล้ายกับการซ้ำความเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้เสียหายแจ้ง

- (๕๐)   พ.   (พูดวิทู) แก่นนคร xxx มีรถมอเตอร์ไซด์หายหน้าห้างแลนด์ ถนน

กลางเมือง เป็นยามาฮา นูโว สิบรอนซ์ ทะเบียน ขก ๑๒๓ มีลักษณะ
พิเศษเป็นล้อโรลสีเงินทอง(ปิดวิหุย) ที่พูดเมื่อกี้**ถูกต้องไหม**

ผ. ครับ

(คดีที่ ๑๔ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๕๐) พนักงานสอบสวนได้สรุปประเด็นการร้องทุกข์ตามที่ผู้เสียหายได้
แจ้งไปแล้ว และใช้รูปคำถามว่า **“ถูกต้องไหม”** มีหน้าที่คล้ายกับการซ้ำความเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ผู้เสียหาย
แจ้งให้เกิดความถูกต้องมากที่สุด

จากการศึกษาการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยพบ
ทั้งหมด ๓๒๐ ครั้ง สามารถแบ่งประเด็นย่อยตามรูปของคำถามที่พบได้ ๖ ลักษณะ ดังนี้ การใช้รูปคำ “หรือ
เปล่า” การใช้รูปคำ “ใช่ไหม” การใช้รูปคำ “ไหม” การใช้รูปคำ “หรือ” การใช้รูปคำ “หรือยัง” การใช้รูปคำ
“ได้ไหม” การใช้รูปคำ “เข้าใจไหม” และ การใช้รูปคำ “ถูกต้องไหม” ผู้วิจัยสรุปการใช้รูปคำในประโยค
คำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ ได้ดังนี้

การใช้รูปคำ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ไหม	๘๐	๒๕.๐ %
หรือเปล่า	๗๕	๒๓.๖ %
หรือ	๕๔	๑๖.๕ %
ใช่ไหม	๔๖	๑๔.๕ %
หรือยัง	๓๐	๙.๕ %
ได้ไหม	๒๑	๖.๗ %
เข้าใจไหม	๘	๒.๕ %
ถูกต้องไหม	๔	๑.๓ %
รวม	๓๒๐	๑๐๐ %

ตารางที่ ๔ สรุปการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ

จากตารางแสดงการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธพบว่า พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม
“ไหม” มากที่สุด ใช้รูปคำถาม “หรือเปล่า” มากเป็นลำดับสอง และใช้รูปคำถาม “หรือ” มากเป็นลำดับสาม
ตามลำดับ รูปคำถามทั้งสามรูปคำนี้เป็นรูปคำถามที่แสดงถึงข้อสมมติว่าผู้พูดไม่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ก่อน ไม่มี
ความรู้ในข้อเท็จจริง หรืออาจจะมิข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบน้อยจนไม่เพียงพอที่จะสามารถคาดคะเน
คำตอบได้ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้เล่าและแจ้งข้อมูลตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงโดยไม่มี
การชี้นำคำตอบจากพนักงานสอบสวน เพราะสิ่งสำคัญที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องตระหนักไว้ตลอดเวลา คือ
การสอบปากคำในทุกกรณีไม่ควรใช้คำถามที่ชี้นำคำตอบ เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับจากการใช้คำถามลักษณะชี้นำ

คำตอบศาลจะให้น้ำหนักน้อยกว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายเล่าเหตุการณ์ด้วยตนเอง ในขณะที่รูปคำถามว่า “ใช่ไหม” “หรือยัง” และ “ได้ไหม” พบน้อยลงตามลำดับ เนื่องจากเป็นรูปคำถามที่พนักงานสอบสวนแสดงความมั่นใจในการตอบคำถามของผู้เสียหาย ว่าคำตอบที่จะได้รับนั้นเป็นคำตอบที่พนักงานสอบสวนคาดหมายไว้แล้ว ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้คำถามที่ชี้นำคำตอบ พนักงานสอบสวนจึงหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำถามนำเพื่อใช้ข้อมูลที่ผู้เสียหายแจ้งมีน้ำหนักต่อศาลมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีการใช้รูปคำถามว่า “ถูกต้องไหม” และ “เข้าใจไหม” ซึ่งพบน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นรูปคำถามที่แสดงการคาดกันคำตอบจากผู้เสียหายและจะใช้ในบางสถานการณ์เท่านั้น พนักงานสอบสวนจะใช้ “ถูกต้องไหม” ในกรณีที่ต้องการให้ผู้เสียหายยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้แจ้งผ่านไปแล้ว และจะใช้ “เข้าใจไหม” ในกรณีที่พนักงานสอบสวนต้องการคาดกันให้ผู้เสียหายตอบรับข้อมูลที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งผ่านไปแล้ว เนื่องจากในการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญานั้น มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจในข้อกฎหมายให้ชัดเจนเพื่อจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ข. ประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความ

ประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความเป็นประโยคที่พนักงานสอบสวนใช้ถามเรื่องราวบางประการจากผู้เสียหาย จะมีรูปคำไม่ชี้เฉพาะว่า “ใคร” “อะไร” “ที่ไหน” “เมื่อไร” “ทำไม” “เพราะอะไร” “อย่างไร” “เท่าไร” “กี่” ปรากฏอยู่ในประโยคที่สอบถาม จากการศึกษาการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายในการร้องทุกข์พบว่า มีลักษณะการใช้ประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความ ดังนี้

- การใช้รูปคำถาม “ใคร”

การใช้รูปคำถาม “ใคร” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ เมื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ถูกล่าอ้างขึ้นมาในการร้องทุกข์ ในสถานการณ์การร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญานี้พบว่า พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถาม “ใคร” เมื่อต้องการทราบข้อมูลของผู้เสียหาย ผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นที่ผู้เสียหายกล่าวอ้างถึง พบทั้งหมด ๒๖ ครั้ง เช่น

(๕๑)	พ.	เอา ว่าใครครับ
{	ผ.	Z มาแจ้งข้อหาทำร้ายร่างกาย
	พ.	มา : โทนใครเป็นอะไรครับ
	ผ.	ลูกชาย ถูก อปพร. ดี ใช้ไม้กระบองตี

(คดีที่ ๒๔ ทำร้ายร่างกาย)

พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “ใคร” ในสถานการณ์ที่ (๕๑) สอบถามถึงผู้เสียหายในคดีทำร้ายร่างกาย เพื่อให้ผู้ร้องทุกข์ระบุตัวของผู้เสียหายและแจ้งรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ถูกต้อง

- (๕๒) พ. เรื่องอะไร
 ผ. รถหายค่ะ
 พ. Z หายยังไง
 ผ. รถจอดไว้ - - แล้วเพื่อนคนนี่เขาก็เอารถเราไป แต่หนูก็ยังไม่ให้ หนูก็ไม่ให้ เขาก็ยังเอาไป
- { พ. Z เขาเป็นใคร
 ผ. เขาที่เอาไป
 พ. Z อิม
 ผ. เขาเป็นเพื่อนกับหนู หนูแฉกอยู่กับเขา
- (คดีที่ ๔๕ ขโมยรถจักรยานยนต์)

ในสถานการณ์ที่ (๕๒) เมื่อผู้เสียหายได้แจ้งรายละเอียดของเหตุการณ์แล้วว่า “รถจอดไว้ - - แล้วเพื่อนคนนี่เขาก็เอารถเราไป แต่หนูก็ยังไม่ให้ หนูก็ไม่ให้ เขาก็ยังเอาไป” พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามต่อเนื่องจากข้อมูลจากผู้เสียหายได้พาดพิงถึงผู้ที่กระทำความผิดว่า “เขาเป็นใคร” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุรายละเอียดของบุคคลที่กระทำความผิดให้ชัดเจนมากขึ้น และจะส่งผลให้เกิดความรวดเร็วในการสืบสวนมาดำเนินการต่อไป

การใช้รูปคำถาม “ใคร” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุตัวบุคคลในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญานี้ ผู้วิจัยพบว่าในคดีที่เกี่ยวข้องกับร่างกายพนักงานสอบสวนมักจะใช้รูปคำถามว่า “ใคร” เพื่อสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายก่อน เนื่องจากคดีทำร้ายร่างกายเป็นคดีที่เกิดขึ้นต่อหน้าผู้เสียหายและมักจะเป็นคนที่เคยรู้จักมาก่อน ผู้เสียหายจึงสามารถจดจำรูปร่างลักษณะของผู้กระทำความผิดได้อย่างแม่นยำอยู่แล้ว ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงได้ให้ความสำคัญกับผู้ที่ถูกทำร้ายร่างกายหรือผู้เสียหาย แล้วจึงจะสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่กระทำความผิดหรือพยานที่อยู่ในที่เกิดเหตุ ในทางตรงกันข้ามคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามว่า “ใคร” เพื่อสอบถามประวัติส่วนตัวหรือให้ระบุรูปพรรณสัณฐานของผู้กระทำความผิดก่อนเสมอ เนื่องจากคดีเหล่านี้หลายคดีที่ไม่ได้เกิดขึ้นต่อหน้าผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายอาจจะไม่ทราบแน่ชัดนักว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงต้องพยายามสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดเสียก่อน เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาสอบปากคำต่อไป

- การใช้รูปคำถาม “อะไร”

รูปคำถาม “อะไร” จะปรากฏก่อนรูปคำถามอื่นๆ เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ในช่วงแรกของการสอบปากคำเพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งจุดประสงค์ในการร้องทุกข์ และต้องการทราบว่าเรื่องราวที่ผู้เสียหายต้องการร้องทุกข์นั้นคือเรื่องใด นอกจากนี้ในช่วงของการดำเนินการสนทนา พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถามนี้ เพื่อให้ผู้เสียหายระบุรายละเอียดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สำคัญต่อการร้องทุกข์ พบทั้งหมด ๑๘๑ ครั้ง เช่น

- (๕๓) { พ. ติดต่อเรื่องอะไรครับ
 ผ. แจ้งความค่ะ
 { พ. เรื่องอะไรครับ
 ผ. เรื่องมีคนมาขโมยกระเป๋าไปค่ะ
 พ. ตั้งแต่เมื่อไหร่
 ผ. เมื่อกี้เองค่ะ
 { พ. Z ชื่ออะไร
 ผ. พิมล เป็นสุภาพค่ะ

(คดีที่ ๓๐ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๕๓) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “อะไร” ในครั้งแรกและครั้งที่สอง สอบถามถึงจุดประสงค์ในการแจ้งความร้องทุกข์ของผู้เสียหายว่า “ติดต่อเรื่องอะไรครับ” และ “เรื่องอะไรครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุเรื่องที่ต้องการแจ้งความให้ชัดเจน ดังนั้นเมื่อผู้เสียหายได้แจ้งวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว ทางพนักงานสอบสวนจึงใช้รูปคำถาม “อะไร” อีกครั้งในการถามชื่อเพื่อระบุข้อมูลประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย

- (๕๔) ผ. สิวสตีค่ะ
 { พ. Z ครับ มาติดต่อเรื่องอะไรครับ
 ผ. มาเรียนปรึกษาเรื่องมีคนมายืมรถไปแล้ว
 พ. Z แล้วหายไป
 ผ. ค่ะ - - ไม่รู้จักชื่อเสียงเรียงนามเขา
 พ. มันเป็นลักษณะเช่าหรือยืมไปครับ
 ผ. Z ปกติเราทำธุรกิจเกี่ยวกับรถเช่า อยู่แล้ว แต่กรณีนี้คือเขามายืม คือเขามายืมไปมาเอาที่หลาน เป็นคนรู้จักของหลาน มายืมตอนดิฉันไม่อยู่เขาก็ให้ไป

- พ. เขาจ่ายไว้เท่าไร
 ผ. Z ยังไม่ให้เลยสักบาท ไม่เลยสักบาทเดียว
 { พ. เป็นรถอะไรครับ
 ผ. กระบะค๊ะ สตราต้า

(คดีที่ ๔๓ ฉ้อโกงทรัพย์)

การใช้รูปคำถาม “อะไร” ในสถานการณ์ที่ (๕๔) พนักงานสอบสวนเริ่มต้นการสอบถามผู้เสียหายว่า “มาติดต่อเรื่องอะไรครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ให้ชัดเจน และเมื่อทราบข้อมูลที่สำคัญระดับหนึ่งแล้วว่า ผู้เสียหายเปิดร้านเช่ารถยนต์และมีบุคคลติดต่อเช่ารถยนต์ แต่ไม่ชำระค่าเช่าและไม่นำรถยนต์มาคืน พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้รูปคำถาม “อะไร” ในการสอบถามว่า “เป็นรถอะไรครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายบรรยายละเอียดข้อของรถยนต์ที่สูญหายไปให้ชัดเจน

- การใช้รูปคำถาม “เมื่อไร”

การใช้รูปคำถาม “เมื่อไร” หรือ “เมื่อไหร่” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้เมื่อต้องการทราบข้อมูลของช่วงเวลาที่เกิดเหตุซึ่งนำมาสู่การร้องทุกข์ พบทั้งหมด ๓๑ ครั้ง เช่น

- (๕๕) พ. บริษัท ก. จะแจ้งเรื่องอะไรครับ
 ผ. ลักทรัพย์ครับ เป็นท่อทองแดงและแฮนด์ปั๊มของบริษัท
 { พ. **เมื่อไหร่ครับ**
 ผ. วันที่ ๑ พฤศจิกายน

(คดีที่ ๒ ลักทรัพย์)

- (๕๖) ผ. ลูกชายถูกตีหัว
 { พ. **ตั้งแต่เมื่อไหร่**
 ผ. เขาบอกตอนตีสอง

(คดีที่ ๕๐ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๕๕) และ (๕๖) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “เมื่อไหร่” ว่า “เหตุเกิดเมื่อไหร่” และ “ตั้งแต่เมื่อไหร่” เพื่อสอบถามช่วงเวลาที่เกิดเหตุกับผู้เสียหายในคดีลักทรัพย์และทำร้ายร่างกาย เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาสำคัญที่เกิดเหตุซึ่งจะนำไปเป็นหลักฐานใช้ดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป

- การใช้รูปคำถาม “ทำไม”

การใช้รูปคำถาม “ทำไม” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ เมื่อต้องการทราบสาเหตุของเรื่องราวที่ผู้เสียหายต้องการแจ้งความร้องทุกข์ เนื่องจากทราบสาเหตุที่ผู้เสียหายแจ้งแล้ว พนักงานสอบสวนอาจจะสามารถสรุปเรื่องราวที่ผู้เสียหายแจ้งได้ชัดเจนมากขึ้น พบทั้งหมด ๒๓ ครั้ง เช่น

- (๕๗) ผ. เคยขโมยไปแล้วครั้งหนึ่งเอารถไป ครั้งนี้ก็เลยคิดว่ามาเล่นไม่ซื่อกับเรา
 อีก
 พ. [ใคร
 ผ. - แฟนผมครับ
 { พ. - - **ทำไมถึงคิดว่าเป็นแฟนล่ะ**
 ผ. ก็เคยเอาไปแล้วหายไปสามสี่วันแล้วกลับมา ผมไม่สบายใจ คิดว่าต้องเอาไปอีก

(คดีที่ ๓๑ ขโมยรถจักรยานยนต์)

การใช้รูปคำถาม “ทำไม” ของพนักงานสอบสวนในสถานการณ์ที่ (๕๗) ว่า **“ทำไมถึงคิดว่าเป็นแฟนล่ะ”** เพื่อสอบถามถึงสาเหตุที่ผู้เสียหายคาดคิดไว้ เนื่องจากภรรยาของผู้เสียหายเคยนำรถจักรยานยนต์หายจากบ้านมาแล้วครั้งหนึ่ง จึงเป็นสาเหตุให้ผู้เสียหายเข้าใจว่าภรรยาเป็นผู้ขโมยไปเหมือนเหตุครั้งที่แล้ว ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งที่พนักงานสอบสวนจะนำไปพิจารณาเพื่อสืบหาผู้กระทำผิดตามขั้นตอนต่อไป

- (๕๘) พ. อิม : เขาก็เอาไปโดยที่เราไม่ได้พูดอะไรเลย ขออิมหน่อยนะ อิมก่อนพูดอย่างนี้หรือเปล่า
 ผ. เขาก็ เขาเอากุญแจรถไปเลย ไปเก็บไว้เลยนะค่ะ
 พ. Z ยังไง ไม่เข้าใจ
 ผ. ก็ : หนูขับรถซ้อนรถอีกคันไป รถเพื่อนหนูส่วนรถหนูเขาก็เป็นคนขับไป แต่พอไปถึงบ้าน
 พ. อิม
 ผ. แต่พอถึงบ้าน
 { พ. [แล้วทำไมเราไม่ขับเอง
 ผ. เขาว่าหนูเมา เขาไม่ให้หนูขับ

(คดีที่ ๔๕ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๕๘) เมื่อผู้เสียหายได้แจ้งรายละเอียดที่เกิดขึ้นแล้ว พนักงานสอบสวน จึงได้สอบถามผู้เสียหายถึงสาเหตุของเหตุการณ์ว่า “แล้วทำไมเราไม่ขับเอง” เนื่องจากคำตอบที่ได้รับจากผู้เสียหาย จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการกระทำความผิดของผู้ต้องสงสัยให้ชัดเจนขึ้น

- การใช้รูปคำถาม “ทำไม” และ “ก็”

การใช้รูปคำถาม “ทำไม” และ “ก็” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ เมื่อต้องการทราบข้อมูลจำนวนหรือตัวเลขของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย พบการใช้รูปคำถาม “ทำไม” ทั้งหมด ๖๗ ครั้ง และการใช้รูปคำถาม “ก็” ทั้งหมด ๓๔ ครั้ง เช่น

(๕๙)

พ.

ขออุบัติรเราหน่อย

ผ. ค่ะ

พ. อยู่ด้วยกันนานเท่าไรแล้ว

ผ. ตั้งแต่ปีสี่ศูนย์

พ. ปีสี่ศูนย์ ได้ถูกก็คน

ผ. Z ไม่ได้ มีแต่เอาหลานมาเลี้ยง

(คดีที่ ๒๗ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๕๙) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถามว่า “เท่าไร” เพื่อให้ผู้เสียหายได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้ต้องหาว่าใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันมานานเท่าไร และใช้ “ก็” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับจำนวนของบุตรที่เกิดจากผู้เสียหายและผู้ต้องหา ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นปัจจัยที่ทำให้พนักงานสอบสวนวิเคราะห์และหาสาเหตุในการก่อเหตุทำร้ายร่างกายผู้เสียหายให้ถูกต้อง

(๖๐)

พ. อาจจะเป็นคนที่ประมุขอยู่ด้วยกันกลับมาอีกไปได้นะครับ - - แล้วมี

เงินเท่าไรในนั้น

ผ. เงินอยู่สี่พันกว่าบาท

พ. สี่พันกว่าบาทนะ

ผ. จ๊ะ

พ. Z มีอะไรอีกไหมครับ

ผ. มีจ๊ะ มีแว่นตา มีเครื่องคิดเลข ตาแกเป็นประธานชุมชน

พ.

อืม
= ก็

ผ.

กะว่าเดินไปที่บ้านเอาสมุดบัญชี มันก็อยู่ใกล้ๆ ศาลาชุมชนเดินนิดเดียว เงินพวกนี้มันเงินของชุมชนที่จะเอาไปให้เขาๆ แล้วอย่างนี้จะเอาอย่างไร

- { พ. เหตุเกิดตอนสักก็โมงยาย
 ผ. เมื่อกี้ คุณตำรวจ

(คดีที่ ๒๘ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๖๐) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “เท่าไร” ว่า “แล้วมีเงินเท่าไรในนั้น” เพื่อสอบถามถึงจำนวนเงินในกระเป๋าที่สูญหายไปให้ถูกต้อง และใช้รูปคำถาม “ก็” ว่า “เหตุเกิดตอนสักก็โมงยาย” เพื่อสอบถามถึงช่วงเวลาและผู้เสียหายคาดว่าจะเป็นเวลาในการก่อเหตุลักทรัพย์ การสอบถามด้วยรูปคำถามทั้งสองลักษณะเป็นการสอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับจำนวนหรือตัวเลข ไม่ว่าจะ เป็นจำนวนเงิน จำนวนคน หรือระยะเวลา ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นหลักฐานสำคัญในการค้นหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป

- การใช้รูปคำถาม “อย่างไร”

การใช้รูปคำถาม “อย่างไร” หรือ “ยังไง” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งรายละเอียดหรือลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม พบทั้งหมด ๑๐๐ ครั้ง เช่น

- (๖๑) ผ. มีคนมาจับบ้านทำลายข้าวของเสียหายแล้วของก็หายด้วย
 { พ. เรื่องมันเป็นยังไง
 ผ. ผู้หญิงคนนั้นเขาทำลายข้าวของ ทำร้ายหนู

(คดีที่ ๓๓ ทำร้ายร่างกาย)

ในกรณีการใช้รูปคำว่า “อย่างไร” จากสถานการณ์ที่ (๖๑) พนักงานสอบสวนใช้ “ยังไง” ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับคำว่า “อย่างไร” ในการสอบถามว่า “เรื่องมันเป็นยังไง” เนื่องจากต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งรายละเอียดให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อระบุเหตุการณ์อย่างละเอียดให้เพียงพอที่จะสามารถนำไปตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้นหรือไม่

- (๖๒) พ. หายไปตั้งแต่เมื่อไหร่
 ผ. สักสี่วันแล้ว แต่ล่าสุดมีคนเห็นอยู่ขอนแก่นแล้ว
 { พ. ใครเห็น เห็นยังไง
 ผ. Z ก็เขาเอารถไปชนแล้วทางตำรวจจากฟิลิปปินส์โทรมา

บอก จริงๆ เขาสัญญากับหลานว่า จะเอามาคืนเมื่อวาน แล้วเมื่อวานสักบ่ายสองตำรวจโทรมา

(คดีที่ ๔๓ ฉ้อโกงทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๖๒) เมื่อผู้เสียหายแจ้งรายละเอียดว่ามีคนเช่ารถไปแล้วไม่นำมาส่งคืนตามกำหนด และล่าสุดมีพยานเห็นผู้เช่ารถขับเข้าไปประสบอุบัติเหตุจึงได้รับมาแจ้งความร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจทางพนักงานสอบสวนจึงใช้รูปคำถาม “ยังไง” ว่า “เห็นยังงัย” เพื่อสอบถามเหตุการณ์และพยานหลักฐานที่ผู้เสียหายให้ข้อมูลเกี่ยวกับรถยนต์ที่เกิดอุบัติเหตุ

- การใช้รูปคำถาม “ที่ไหน”

การใช้รูปคำถาม “ที่ไหน” พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามนี้ เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่เกิดเหตุหรือที่อยู่ของผู้เสียหายและผู้ก่อเหตุ พบทั้งหมด ๗๘ ครั้ง เช่น

- (๖๓)   พ.   อะไรหายครับ
                  ผ.   โทรศัพท์หายค่ะ
                  { พ.   Z   หายที่ไหน เมื่อไหร่
                  ผ.   หายที่ห้อง อยู่หอพักสายฝน ตรงประชาสโมสร

(คดีที่ ๑๘ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๖๓) พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “ที่ไหน” ว่า “หายที่ไหน” ถามผู้เสียหายถึงสถานที่เกิดเหตุที่ทรัพย์สินของผู้เสียหายได้สูญหายไป จากรูปคำถามนี้พบว่า นอกจากที่พนักงานสอบสวนจะได้ข้อมูลของสถานที่เกิดเหตุแล้ว พนักงานสอบสวนยังได้รับข้อมูลที่อยู่ของผู้เสียหายและผู้ก่อเหตุในคำตอบเดียว เนื่องจากสถานที่เกิดเหตุและที่อยู่ของทั้งสองฝ่ายคือสถานที่เดียวกัน แต่หากสถานการณ์ใดที่สถานที่เกิดเหตุและที่อยู่ของผู้ที่เกี่ยวข้องต่างกัน พนักงานสอบสวนจะสอบถามโดยใช้รูปคำถาม “ที่ไหน” เพื่อสอบถามสถานที่พักอาศัยของผู้เสียหายอีกครั้งหนึ่ง

- (๖๔)   ผ.   เพื่อนเขามาเล่าให้ฟังว่า เพิ่งเล่นบาสกันเสร็จ แล้วไอพวกนี้ก็เข้ามาตี
                  { พ.   Z   เล่นที่ไหน
                  ผ.   ที่สวนนคร

(คดีที่ ๑๙ ทำร้ายร่างกาย)

- (๖๕)   ผ.   นาฬิกาผมหายครับ
                  พ.   หายอยู่ไหนครับ
                  ผ.   อะไรนะครับ
                  { พ.   Z   หายที่ไหนครับ
                  ผ.   - - คือผมหุไม่ค่อยได้ยิน ต้องพูดดังๆ
                  พ.   อ้อ : นาฬิกาหายที่ไหนครับ

(คดีที่ ๒๖ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๖๔) เมื่อผู้ร้องทุกข์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า บุตรชายของตนและเพื่อนได้ถูกทำร้ายร่างกายหลังจากออกกำลังกายตามปกติ พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้รูปคำถาม “ที่ไหน” ว่า “เล่นที่ไหน” เพื่อสอบถามถึงสถานที่เกิดเหตุทำร้ายร่างกายขึ้น และในสถานการณ์ที่ (๖๕) ผู้เสียหายร้องทุกข์เรื่องถูกลักทรัพย์ พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “ที่ไหน” ว่า “หายที่ไหนครับ” และ “หาพิภพหายที่ไหนครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุลักทรัพย์นั้น

จากการศึกษาการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบเนื้อหาของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยพบทั้งหมด ๕๔๕ ครั้ง รูปประโยคลักษณะนี้จะพบรูปคำถาม คือ “อะไร” “อย่างไร” “ที่ไหน” “เท่าไร” “กี่” “เมื่อไร” “ใคร” และ “ทำไม” ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปการใช้รูปคำในประโยคคำถามให้ตอบเนื้อหาของ ได้ดังนี้

การใช้รูปคำ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
อะไร	๑๘๑	๓๒.๒ %
อย่างไร	๑๐๐	๑๘.๓ %
ที่ไหน	๗๘	๑๔.๓ %
เท่าไร	๖๗	๑๒.๓ %
กี่	๓๔	๖.๒ %
เมื่อไร	๓๑	๕.๗ %
ใคร	๒๖	๔.๘ %
ทำไม	๒๓	๔.๒ %
รวม	๕๔๕	๑๐๐ %

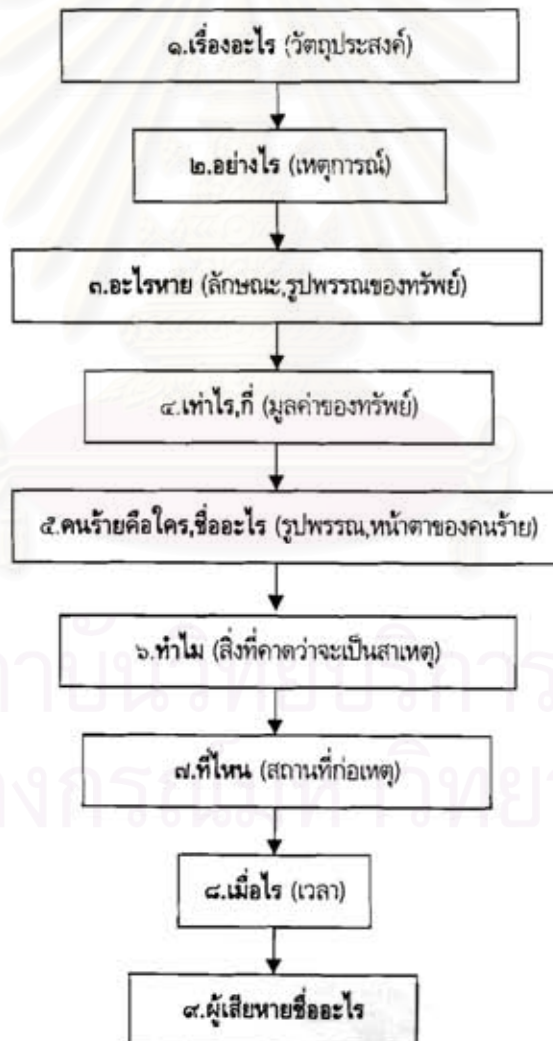
ตารางที่ ๕ สรุปการใช้รูปคำในประโยคคำถามให้ตอบเนื้อหาของ

จากตารางสรุปการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบเนื้อหาของพบว่า พนักงานสอบสวนได้ใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อหาของว่า “อะไร” มากที่สุด เนื่องจากรูปคำถาม “อะไร” จะปรากฏชัดเจนในขั้นตอนของการเปิดการสนทนาและการดำเนินการสนทนาในช่วงแรกๆ ของการสอบปากคำ เพราะว่าในช่วงเริ่มต้นของการร้องทุกข์นั้น พนักงานสอบสวนยังไม่มีข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย การใช้รูปคำถาม “อะไร” จึงเป็นคำถามที่แสดงให้เห็นว่า พนักงานสอบสวนไม่ต้องการชี้เฉพาะสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษจนเกินไป ซึ่งอาจทำให้เกิดคำถามลักษณะที่ขึ้นำคำตอบให้ผู้เสียหาย และพนักงานสอบสวนยังต้องการทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขั้นต้นเสียก่อน เห็นได้จากจำนวนครั้งที่พนักงานสอบสวนใช้คำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธทั้งหมด ๓๒๐ ครั้ง แต่ใช้คำถามให้ตอบเนื้อหาของทั้งหมด ๕๔๕ ครั้ง พบว่า พนักงานสอบสวนใช้คำถามให้ตอบเนื้อหาของมากกว่าคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ เนื่องจากคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธเป็นคำถามที่จำกัดขอบเขตของคำตอบ และอาจเป็นการชี้ให้ผู้เสียหายตอบตามสมมติฐานที่พนักงานสอบสวนตั้งไว้ รูปคำถามให้ตอบเนื้อหาของจะเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้พนักงานสอบสวนได้ทราบข้อมูลอย่างรวดเร็วมากกว่ารูปคำถามลักษณะอื่นๆ และยังคงส่งผลให้พนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลที่มากพอจะตัดสินใจรับเรื่องร้อง

ทุกข์เรื่องนั้นหรือไม่อีกด้วย ในขณะที่เดียวกันพบการใช้รูปคำถาม “เมื่อไร” น้อยที่สุด เนื่องจาก พนักงานสอบสวนอาจจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นนี้มาแล้วในขั้นตอนของการดำเนินการสนทนา ซึ่งจะแทรกอยู่ในข้อมูลอื่นๆ ที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปแล้ว

นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่าการใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความในการร้องทุกข์สามารถแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ การใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความในคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์ และการใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความในคดีที่เกี่ยวกับร่างกาย การใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความทั้งสองประเภทจะเริ่มต้นด้วยรูปคำถามว่า “ติดต่อเรื่องอะไร” เสมอ แล้วจึงจะใช้รูปคำถามอื่นๆ ในการสอบถามประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

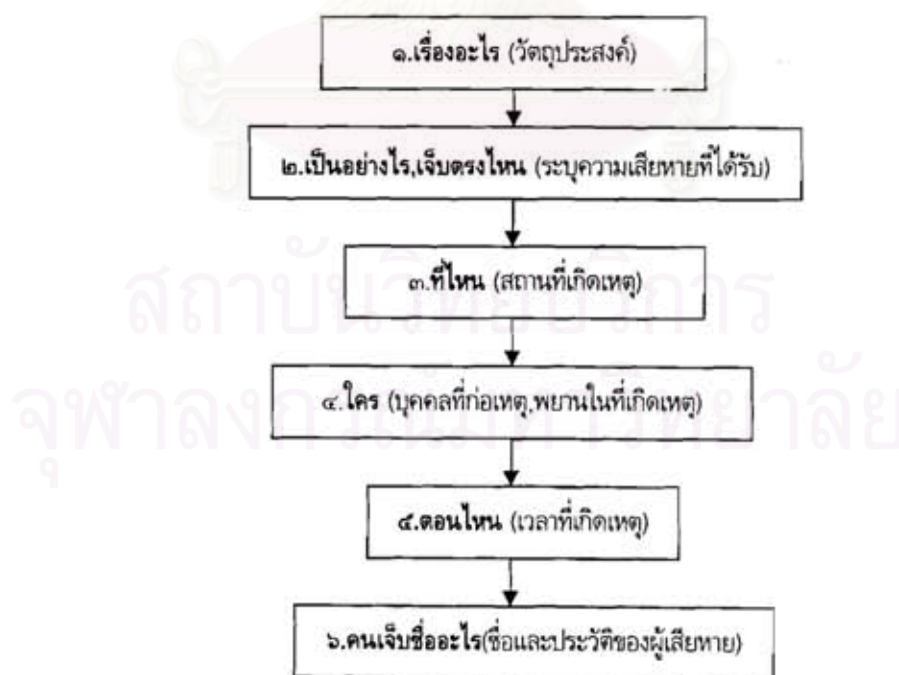
การใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความในคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์ หลังจากที่เริ่มต้นด้วยถ้อยคำว่า “ติดต่อเรื่องอะไร” แล้ว พนักงานสอบสวนมักจะสอบถามประเด็นอื่นๆ ด้วยรูปคำถามดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑ แสดงลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเนื้อความคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์

จากแผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นลำดับในการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความคืบที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยจะเริ่มต้นขึ้นที่ “เรื่องอะไร” เสมอเพื่อให้ผู้เสียหายระบุวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ให้ชัดเจน ลำดับต่อมาจึงใช้รูปคำถามว่า “อย่างไร” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งรายละเอียดที่เกิดขึ้นให้พนักงานสอบสวนทราบว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ลำดับที่ ๓ พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถามว่า “อะไรหาย” เพื่อสอบถามให้ผู้เสียหายระบุให้ชัดเจนลงไปว่าทรัพย์สินที่สูญหายไปนั้นคือสิ่งใด และเมื่อระบุลักษณะของทรัพย์สินแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้รูปคำถามว่า “เท่าไร, กี่” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งมูลค่าของทรัพย์สินที่สูญหายไป เป็นรูปคำถามต่อเนื่องจาก “อะไรหาย” เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลเดิมให้สมบูรณ์ขึ้น จากนั้นจึงใช้รูปคำถามว่า “ใคร” ในลำดับที่ ๕ เพื่อให้ระบุรูปพรรณของบุคคลที่กระทำความผิด ในลำดับที่ ๖ พนักงานสอบสวนใช้รูปคำถาม “ทำไม” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งสิ่งที่คาดว่าจะป็นสาเหตุให้ผู้ต้องสงสัยกระทำความผิดขึ้นมา จนกระทั่งถึงการใช้รูปคำถามว่า “ที่ไหน” และ “เมื่อไร” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งสถานที่และเวลาที่เกิดเหตุให้ถูกต้อง นอกจากนี้ในช่วงสุดท้ายพนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามว่า “อะไร” ในการสอบถามชื่อผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งประวัติส่วนตัวของตนเอง

ในการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความประเทภที่สองในคดีที่เกี่ยวกับร่างกาย พนักงานสอบสวนเริ่มให้ผู้เสียหายตอบเพื่อความด้วยถ้อยคำว่า “ติดต่อเรื่องอะไร” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุวัตถุประสงค์ในการร้องทุกข์ให้ชัดเจนเช่นเดียวกับคำถามในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน แต่ลำดับของรูปคำถามที่ต่อเนื่องจากลำดับแรกและการให้ความสำคัญกับประเด็นอื่นๆ ต่อมามีความแตกต่างกัน ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความคืบที่เกี่ยวกับร่างกาย

จากแผนภูมิแสดงลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความคืบหน้าเกี่ยวกับร่างกายพบว่า พนักงานสอบสวนได้สอบถามว่า “เรื่องอะไร” เพื่อสอบถามวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้ว จะทราบว่ามีผู้เสียหายต้องการแจ้งความเรื่องการถูกทำร้ายร่างกาย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดรูปคำถามต่อมานั้นคือ “เป็นอย่างไร, เจ็บตรงไหน” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุความเจ็บป่วยหรือความเสียหายที่ได้รับจากผู้กระทำความผิด จากนั้นจะใช้รูปคำถามว่า “ที่ไหน” ในลำดับที่ ๓ เพื่อให้ผู้เสียหายให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุ และเมื่อทราบสถานที่เกิดเหตุแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามว่า “ใคร” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้ก่อเหตุ เนื่องจากในคดีทำร้ายร่างกายเป็นสถานการณ์ที่เกิดซึ่งหน้า ผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะจดจำรูปร่างลักษณะของผู้ก่อเหตุได้อย่างถูกต้อง และยังใช้รูปคำถามว่า “ใคร” ในการขอข้อมูลเกี่ยวกับพยานในที่เกิดเหตุเพื่อให้มีหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมายให้ชัดเจนขึ้น จากนั้นในลำดับที่ ๔ พนักงานสอบสวนจะใช้รูปคำถามว่า “ตอนไหน” เพื่อให้ระบุเวลาที่ถูกทำร้ายร่างกาย จนกระทั่งในช่วงสุดท้ายจะสอบถามว่า “คนเจ็บชื่ออะไร” เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งประวัติส่วนตัวของตนเองให้ถูกต้อง

ดังนั้นเมื่อพิจารณาลำดับการใช้รูปคำถามให้ตอบเพื่อความในคดีทั้งสองประเภทนั้น พบว่า ในคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์ พนักงานสอบสวนจะให้ความสำคัญกับทรัพย์สินหรือของกลางที่ถูกดำเนินการอย่างผิดกฎหมายเสียก่อน โดยจะสอบถามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของทรัพย์สินแล้วจึงจะสอบถามในประเด็นอื่นๆ ต่อไป ในขณะที่คดีที่เกี่ยวกับร่างกายเมื่อทราบรายละเอียดของเหตุการณ์อย่างย่อแล้ว พนักงานสอบสวนก็จะให้ความสำคัญกับความเสียหายทางร่างกายที่ได้รับเสียก่อน โดยจะสอบถามเพื่อให้ผู้เสียหายระบุบริเวณของร่างกายที่ถูกทำร้ายให้เห็นชัดเจน ก่อนที่จะสอบถามในประเด็นอื่นๆ ต่อไป และในช่วงสุดท้ายของคดีทั้งสองประเภทพบว่า พนักงานสอบสวนจะสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลเพื่อยืนยันตนเองให้ถูกต้อง เนื่องจากพยานหลักฐานที่อยู่ในเหตุการณ์การกระทำความผิดมีความสำคัญมากกว่าประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และการร้องทุกข์ส่วนใหญ่ผู้เสียหายจะมาดำเนินการด้วยตนเองอยู่แล้ว พนักงานสอบสวนจึงให้ความสำคัญกับประเด็นนี้น้อยกว่าการสอบถามเหตุการณ์ พยานและหลักฐาน นอกจากนี้การสอบถามประวัติส่วนตัวเป็นเพียงการยืนยันตัวตนและที่อยู่ของผู้เสียหาย ข้อมูลดังกล่าวอาจจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรูปคดีน้อยกว่าข้อมูลประเด็นอื่นๆ ทำให้พนักงานสอบสวนตัดสินใจที่จะสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเป็นลำดับสุดท้ายในคดีความทั้งสองประเภท

ค. ประโยคคำถามให้เลือกตอบ

ประโยคคำถามให้เลือกตอบ เป็นประโยคคำถามที่มีคำเชื่อมหรือกลุ่มคำเชื่อมบอกความให้เลือกว่า “หรือ” ปกติอยู่ในระหว่างหน่วยกริยา ๒ หน่วย หรืออยู่ระหว่างข้อความที่จะให้เลือก ใช้ถามเพื่อให้ผู้เสียหายเลือกคำตอบอย่างใดอย่างหนึ่งที่พนักงานสอบสวนเสนอให้ โดยที่พนักงานสอบสวนจะจำกัดคำตอบของผู้เสียหายให้เหลือเพียงสองคำตอบที่มีน้ำหนักก้ำกึ่งกัน และผู้เสียหายจะต้องตอบคำตอบใดคำตอบหนึ่งให้ถูกต้องตามที่พนักงานสอบสวนเสนอไป ประโยคคำถามลักษณะนี้จะพบในโครงสร้างของการ

ดำเนินการสนทนามากกว่าการเปิดการสนทนาและการปิดการสนทนา เนื่องจากพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลและหลักฐานจากผู้เสียหายให้เพียงพอเสียก่อน จึงจะสามารถตั้งคำถามให้ผู้เสียหายเลือกตอบอย่างถูกต้องและชัดเจน จากการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนใช้รูปแบบประโยคคำถามให้เลือกตอบทั้งหมด ๑๑ ครั้ง เช่น

- (๖๖) { พ. เวลานั่งติดทางเดินหรือติดหน้าต่าง
 ผ. Z นั่งติดทางเดินคะ
 พ. อิม : - เราสงสัยคนนั่งติดหน้าต่างนะ
 ผ. [ยัยพิมพ์านั่งติดหน้าต่าง
 แล้วเค้าคงล้วงเอาจากกระเป๋า
 พ. เอากกระเป๋าไว้ไหน
 ผ. Z ข้างล่างเบาะนั่ง
 { พ. แล้วคนที่นั่งอยู่อีกข้างหนึ่งเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย
 ผ. Z หญิง
 (คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๖๖) เป็นการก่อเหตุลักทรัพย์บนรถประจำทางที่เดินทางระหว่างจังหวัดและผู้เสียหายเป็นหนึ่งในผู้โดยสารบนรถโดยสารคันนั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว จึงได้สอบถามโดยใช้รูปคำถาม “หรือ” ว่า “เวลานั่งติดทางเดินหรือติดหน้าต่าง” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุตำแหน่งที่เกิดเหตุให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังได้สอบถามว่า “แล้วคนที่นั่งอยู่อีกข้างหนึ่งเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย” เพื่อให้ผู้เสียหายยืนยันเพศของผู้ที่นั่งโดยสารติดกัน ซึ่งคาดหมายว่าจะเป็นผู้ที่กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาที่ได้แจ้งไว้ตั้งแต่ช่วงแรกของการสนทนา

- (๖๗) { ผ. เขาก็บอกว่า เตียวเข้าไปดู
 { พ. ทรัพย์สินทั้งหมดเป็นของใคร ของคุณหรือเจ้าของ
 ผ. ของเจ้าของครับ เขาบอกว่าเขาซื้อมาเอง
 พ. อ้าว ถ้างั้นก็คงต้องให้เจ้าของเขามาแจ้งเองแล้วละ
 (คดีที่ ๘ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๖๗) หลังจากที่ผู้เสียหายได้แจ้งร้องทุกข์ไปแล้วว่าได้เกิดเหตุลักทรัพย์ประเภทเครื่องมือก่อสร้าง พนักงานสอบสวนจึงใช้รูปคำถาม “หรือ” สอบถามว่า “ทรัพย์สินทั้งหมดเป็นของใคร ของคุณหรือเจ้าของ” เพื่อให้ผู้เสียหายระบุให้ชัดเจนว่าทรัพย์สินที่สูญหายไปนั้น อยู่ในความครอบครองของบุคคลใด เพราะผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะเป็นบุคคลที่ให้รายละเอียดได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

มาก ซึ่งมาลารูป “นะ” นี้ จะแสดงให้เห็นผู้เสียหายได้รับทราบวา ประโยคบอกเล่าที่พนักงานสอบสวนแจ้งผู้เสียหายไปนั้น จะมีลักษณะคล้ายกับการบังคับให้ผู้เสียหายจะต้องเป็นฝ่ายตอบรับหรือปฏิเสธข้อมูลนั้นตามความเป็นจริง เพื่อนำไปสู่การรวบรวมหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป จากข้อมูลการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ พนักงานสอบสวนได้ใช้ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ทั้งหมด ๒๔๔ ครั้ง เช่น

- (๖๙) พ. ขอบัตรประจำตัวหน่อย
 ผ. นี่ครับ
 { พ. **รถเป็นชื่อของเราละ**
 ผ. Z ครับ
 (คดีที่ ๑๔ ซโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๖๙) เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทราบประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายจากการขอบัตรประจำตัวประชาชนมาแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้สอบถามถึงข้อมูลของทรัพย์สินที่สูญหายไปโดยใช้ประโยคบอกเล่าว่า **“รถเป็นชื่อของเราละ”** ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องว่า รถจักรยานยนต์ที่สูญหายไปนั้นเป็นทรัพย์สินที่ถูกต้องของผู้เสียหายจริง โดยที่พนักงานสอบสวนจะมีความมั่นใจในข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากผู้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายโดยตรง และการแจ้งความร้องทุกข์ที่ถูกกฎหมายนั้น จะต้องเป็นผู้เสียหายหรือตัวแทนของผู้เสียหายที่ต้องมาร้องทุกข์เท่านั้น

- (๗๐) ผ. ก็มี : ยายพา ยายสี ตาซด ยายแดง แล้วก็ฉัน เท่านั้นละจ๊ะ
 พ. แล้วผู้จัดการมรดกอีกคนละ
 ผ. นับมันด้วยเธอจ๊ะ
 พ. Z นับด้วยสิครับ ตกลงเป็นหกคนนะ ที่แบ่งกันนี่ที่น้องแปดคนนะ ตัดออกไปสองไม่เอาละ
 ผ. จ๊ะ
 { พ. Z **แล้วหกคนนี่ยังอยู่กันครบ ยังไม่ตายนะ**
 ผ. ตายก็ยังมีลูกเขาอยู่ ก็ต้องแบ่งให้ลูกเหมือนเดิม
 (คดีที่ ๖ ฉ้อโกงทรัพย์)

ในสถานการณ์ (๗๐) พนักงานสอบสวนทราบข้อมูลในช่วงแรกมาบ้างแล้วว่า ผู้เสียหายถูกน้องชายฉ้อโกงทรัพย์สินมรดกที่ควรจะต้องแบ่งให้พี่น้องเท่าๆ กัน ซึ่งได้สละสิทธิ์ไปสองคน จึงเหลือบุคคลที่มีสิทธิ์รับมรดกทั้งหมด ๖ คน พนักงานสอบสวนจึงใช้ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ว่า **“แล้วหกคนนี่ยัง**

อยู่กับครบ ยังไม่ตายนะ” แทนการใช้ประโยคคำถามเพื่อให้ผู้เสียหายตอบรับหรือปฏิเสธที่พนักงานสอบสวนได้กล่าวออกไป

การใช้ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ในสถานการณ์ทั้ง ๒ สถานการณ์ โดยทั้งสองสถานการณ์นี้ทำหน้าที่ลักษณะเดียวกันคือ ทำหน้าที่คล้ายกับรูปประโยคคำถามที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามรายละเอียดทั่วไป โดยเฉพาะการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธข้อมูลที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งกับผู้เสียหายไป โดยที่ไม่มีการกล่าวซ้ำคำตอบเดิมของผู้เสียหายอีกครั้ง นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า พนักงานสอบสวนได้ใช้ประโยคลักษณะนี้โดยมีมาลา “นะ” เพื่อเน้นข้อความให้มีความสำคัญมากกว่าประโยคบอกเล่าที่ไม่มีมาลา แสดงถึงความมั่นใจต่อข้อมูลในประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ที่สอบถามผู้เสียหายไป การใช้มาลาเพื่อเน้นความสำคัญและความมั่นใจดังกล่าว จะทำให้ผู้เสียหายรู้สึกได้ว่า ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนแจ้งมานั้น ไม่ใช่เพียงแค่เป็นการบอกเล่าให้รับรู้ แต่ยังเป็นการบังคับให้ผู้เสียหายต้องตอบรับหรือปฏิเสธให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่พนักงานสอบสวนต้องการ

ข. ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์

ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ เป็นประโยคที่ใช้สื่อสารได้ใจความไม่สมบูรณ์ มีส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคที่ขาดหายไป พนักงานสอบสวนจึงจะถ้อยคำบางส่วนและใช้เวลารอให้ผู้เสียหายตอบหรือเติมส่วนที่หายไปด้วยตนเอง โดยเฉพาะในกรณีที่พนักงานสอบสวนต้องการข้อมูลยืนยันจากผู้เสียหาย และมีความเชื่อมั่นว่าผู้เสียหายจะแจ้งข้อมูลทั้งหมดที่จำเป็นด้วยตนเองในประโยคนั้น จากการศึกษาพบว่า พนักงานสอบสวนใช้ประโยคบอกเล่าลักษณะนี้ทั้งหมด ๕๖ ครั้ง เช่น

- (๗๑) พ. ราคาประมาณเท่าไร
 ผ. ประมาณเก้าพันห้าร้อยบาท
 { พ. **Z และเงินจำนวน...**
 ผ. ห้าพันสี่ร้อยบาทค่ะ

(คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนได้สอบถามเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกลักไปในสถานการณ์ที่ (๗๑) และได้ใจจะถ้อยคำว่า **“และเงินจำนวน...”** เพื่อให้ผู้เสียหายเป็นผู้ตอบหรือเติมถ้อยคำที่ถูกต้องลงไป ว่า **“ห้าพันสี่ร้อยบาทค่ะ”** เนื่องจากเป็นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย และผู้ที่จะแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องที่สุดย่อมเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหาย ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงใช้ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์เพื่อให้ผู้เสียหายเติมเต็มประโยคให้ได้ใจความที่ถูกต้องต่อไป

- (๗๒) พ. เมื่อไหร่ครับ

- ผ.   เมื่อวานค่ะ วันอาทิตย์ร้านจะปิดแล้วมีเด็ก
 { พ.   [เวลา...
 ผ.   - เวลาประมาณสี่ห้าโมงเย็น คือ เขาโมยของที่ร้านแล้วเอาไปขายให้อู่
       สมชาย

(คดีที่ ๓๗ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๗๒) พนักงานสอบสวนได้สอบถามเกี่ยวกับเวลาที่ผู้เสียหายถูกลักทรัพย์ไป โดยจงใจละด้อยค่าในประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ว่า “เวลา...” เพื่อให้ผู้เสียหายได้ตอบช่วงเวลาที่ถูกต้องลงไปในการตอบให้ชัดเจน

การใช้ประโยคบอกเล่าของพนักงานสอบสวนโดยมีเจตนาในการสอบถาม พบทั้งหมด ๓๐๐ ครั้ง แบ่งเป็น การใช้ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ ๒๔๔ ครั้ง และการใช้ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ ๕๖ ครั้ง สรุปได้ดังนี้

รูปประโยคบอกเล่า	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์	๒๔๔	๘๑.๓ %
ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์	๕๖	๑๘.๗ %
รวม	๓๐๐	๑๐๐ %

ตารางที่ ๖ สรุปการใช้รูปประโยคบอกเล่าแทนการใช้รูปประโยคคำถาม

จากตารางสรุปการใช้รูปประโยคบอกเล่าแทนการใช้รูปประโยคคำถามพบว่า การใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ปรากฏมากกว่าการใช้ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ เนื่องจากพนักงานสอบสวนตั้งใจใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์เพื่อสอบถามรายละเอียดที่จำเป็นต่อการร้องทุกข์ แทนการสอบถามด้วยรูปประโยคคำถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยเฉพาะรูปประโยคบอกเล่ามีเนื้อความสมบูรณ์ที่ปรากฏมาลา “นะ” จะทำให้ด้อยค่านั้น มีความสำคัญในการเน้นให้ผู้เสียหายจำเป็นต้องตอบรับหรือปฏิเสธมากกว่าประโยคบอกเล่าที่ไม่มีมาลาดังกล่าว ในขณะที่ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์นั้น พนักงานสอบสวนจะใช้สอบถามผู้เสียหาย เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายเติมเต็มข้อมูลที่เว้นวรรคไว้ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้เสียหายจะแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องได้ด้วยตนเองด้วยการเติมเนื้อความเหล่านั้น แต่กรณีดังกล่าวพบเป็นส่วนน้อย เนื่องจากผู้เสียหายส่วนใหญ่จะแจ้งข้อมูลหรือแจ้งรายละเอียดไม่ครบถ้วนตรงประเด็นตามที่พนักงานสอบสวนต้องการเหมือนกับการใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ และในหลายสถานการณ์เมื่อสอบถามด้วยรูปประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์แล้ว พนักงานสอบสวนยังจำเป็นต้องใช้รูปประโยคลักษณะอื่นๆ สอบถามอีกครั้ง จนกว่าจะได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอ ทำให้การใช้รูปประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ ปรากฏน้อยกว่าการใช้รูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์

ในการศึกษาเรื่องการใช้รูปประโยคในการถามทั้งหมด ๒ ประเภทหลัก ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

รูปประโยคในการถาม	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
๑. รูปประโยคคำถาม		
๑.๑ ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ	๓๒๐	๒๗.๓%
๑.๒ ประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความ	๕๕๕	๔๖.๓%
๑.๓ ประโยคคำถามให้เลือกตอบ	๑๑	๐.๕%
๒. รูปประโยคบอกเล่า		
๒.๑ ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์	๒๔๔	๒๐.๗%
๒.๒ ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์	๕๖	๔.๘%
รวม	๑๑๗๖	๑๐๐%

ตารางที่ ๗ สรุปการใช้รูปประโยคในการถาม

จากตารางสรุปการใช้รูปประโยคในการถามพบว่า พนักงานสอบสวนใช้รูปประโยคคำถามโดยใช้ประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความมากที่สุด เนื่องจากการถามให้ตอบเพื่อความเป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้เสียหายอธิบายเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการใช้รูปคำถาม “อะไร” เป็นรูปคำถามให้ตอบเพื่อความที่พบมากที่สุด เพราะเป็นคำถามที่ไม่ชี้เฉพาะหรือไม่ระบุเจาะจงเป็นพิเศษมากจนเกินไป และยังเป็นโอกาสให้ผู้เสียหายได้เล่าเรื่องราวได้ตามที่ต้องการ

การใช้ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธพบมากเป็นลำดับที่สอง โดยจะพบการใช้รูปคำถาม “ไหม” และ “หรือเปล่า” มากที่สุด เนื่องจากรูปคำถามทั้งสองลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนไม่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ก่อน ไม่มีความรู้ในข้อเท็จจริง หรืออาจมีข้อมูลในเรื่องที่ถามน้อยจนไม่สามารถคาดคะเนได้ และยังเป็นโอกาสให้ผู้เสียหายได้แจ้งข้อมูลตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงโดยไม่มีภาระที่น่าคำตอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี กุลละวณิชย์(๒๕๒๓)ว่า ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ชนิด “หรือเปล่า” จะใช้เมื่อผู้พูดต้องการแสดงความเป็นกลางในความถูกต้องของข้อเท็จจริง และงานวิจัยของนวรรณ พันธุเมธา(๒๕๒๗)ที่เกี่ยวกับรูปคำถามว่า “ไหม” จะใช้เมื่อผู้ถามไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน เป็นการถามเพราะต้องการคำตอบ ผู้ถามไม่ได้คาดหวังหรือคาดคะเนเกี่ยวกับคำตอบจากผู้ตอบ และรูปคำถาม “หรือเปล่า” จะใช้เมื่อผู้พูดทราบเรื่องราวหรือไม่ก็ได้ แต่มีความหมายเทียบเท่ารูปคำว่า “ไหม” รวมทั้งงานวิจัยของจิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์(๒๕๒๕)ที่เกี่ยวกับการใช้รูปคำ “หรือเปล่า” และ “ไหม” เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธชนิดคำถามแท้ ซึ่งจะใช้เมื่อผู้พูดต้องการคำตอบจากผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบน้อยหรือไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถแสดงการคาดคะเนคำตอบได้ ดังนั้น การพบรูปคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธว่า “ไหม” และ “หรือเปล่า” ในการวิจัยครั้งนี้มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนถามเพื่อต้องการข้อมูลอย่างแท้จริงโดยไม่ชี้นำคำตอบ และยังคงแสดงถึงความเป็นกลางเพราะพนักงานสอบสวนไม่ได้ทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายมาก่อน จึงเป็นการเปิดโอกาสให้แจ้งข้อมูลโดยเสรีตามที่ผู้เสียหายต้องการ

สำหรับประโยคคำถามให้เลือกตอบพบน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นประโยคคำถามที่สามารถชี้แนะและจำกัดคำตอบจากผู้เสียหายให้ตอบอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้หากพนักงานสอบสวนใช้ประโยคคำถามให้เลือกตอบมากจนเกินไป จะส่งผลให้ข้อมูลจากผู้เสียหายแจ้งต่อพนักงานสอบสวนนั้นน้อยลงไปกว่าเดิม ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงใช้ประโยคคำถามให้เลือกตอบพบน้อยที่สุด

ในกรณีของรูปประโยคบอกเล่าพบว่า ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์เป็นประโยคที่พบมากที่สุด โดยเฉพาะรูปประโยคบอกเล่าที่มีมาลา “นะ” อยู่ท้ายประโยค พนักงานสอบสวนจะใช้เมื่อต้องการย้ำข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง เนื่องจากเป็นรายละเอียดที่สำคัญต่อการดำเนินคดี ซึ่งสามารถใช้แทนการสอบถามด้วยรูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้วิจัยพบรูปประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์น้อยกว่ารูปประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ เนื่องจากรูปประโยคลักษณะนี้พนักงานสอบสวนจะต้องมั่นใจแล้วว่า ผู้เสียหายจะเป็นฝ่ายเติมเนื้อความที่ขาดหายไปด้วยตนเอง แต่บางสถานการณ์ข้อมูลจากผู้เสียหายเติมเนื้อความไปนั้น มีใจความไม่ชัดเจนตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ จึงต้องใช้คำถามประเภทอื่นๆ ตามอีกครั้ง อาจส่งผลให้การสอบปากคำล่าช้าไปอีก พนักงานสอบสวนจึงใช้รูปประโยคที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์น้อยกว่าการใช้รูปประโยคลักษณะอื่น

๔.๑.๒ กลวิธีการถาม

กลวิธีการถาม หมายถึง วิธีการ วิธีทาง หรือหนทางที่พนักงานสอบสวนเลือกรูปภาษาแบบต่างๆ มาใช้ในการสอบปากคำให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือเพียงพอ เพื่อนำไปตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์

นอกเหนือจากการใช้รูปประโยคในการถามที่ชัดเจนแล้ว พนักงานสอบสวนยังได้ใช้กลวิธีการถามซึ่งเป็นรูปภาษาแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกมา เนื่องจากฝ่ายผู้เสียหายจะไม่ทราบว่ พนักงานสอบสวนต้องการข้อมูลในประเด็นใดบ้าง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องใช้กลวิธีการถามแบบต่างๆ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการร้องทุกข์ให้ได้มากที่สุด

ในการศึกษากลวิธีการถามผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการใช้ พบว่า สามารถแบ่งได้เป็น ๒ วัตถุประสงค์ คือ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก และกลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย

๔.๑.๒.๑ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เพื่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่ผู้เสียหายต้องการร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจะตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เสียหายตอบประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้ข้อมูลจากผู้เสียหายแจ้งมีความชัดเจนมากที่สุด กลวิธีลักษณะนี้พบทั้งหมด ๓ กลวิธี ได้แก่ การถามย้อนคำตอบ การย้ำคำถามเดิม และ การถามคำถามต่อเนื่อง

๔.๑.๒.๑.๑ การถามย้อนคำตอบ

การถามย้อนคำตอบ หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้โดยคำที่มีเนื้อความ ต่อเนื่องจากคำตอบของผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนตั้งคำถามย้อนกลับไปถึงคำตอบเดิมของผู้เสียหาย ให้ผู้เสียหายตอบประเด็นที่พนักงานสอบสวนเกิดความสงสัยต่อคำตอบที่ผู้เสียหายได้ตอบผ่านไปแล้ว กลวิธีการถามย้อนคำตอบพบทั้งหมด ๓๔ ครั้ง เช่น

- (๗๓) พ. ททรัพย์สินทั้งหมดเป็นของใคร ของคุณหรือเจ้าของ
 ผ. ของเจ้าของครับ เขาบอกว่าเขาซื้อมาเอง
 พ. อ้าว ถ้านั้นก็คงต้องให้เจ้าของเขามาแจ้งเองแล้วละ
 ผ. แล้วยังไงล่ะครับ เกิดเขาคิดว่าผมเอาไป
 พ. } แล้วคุณเอาไปหรือเปล่า
 ผ. [ ] ถ้าผมเอาไปผมจะมาแจ้งทำไม
 พ. ก็ถ้าไม่ได้เอาก็ไม่ต้องร้อนตัวหรอกครับ ให้เจ้าทรัพย์มาแจ้งเอง เขาจะ
 ได้รู้ว่าเป็นทรัพย์สินของเขาจริงหรือเปล่า กับมีอะไรหายไปบ้าง เขาไม่ได้
 มอบอำนาจให้คุณมาแจ้งแทนสักหน่อย คุณกับลูกน้องไว้เป็นพยานตอน
 สอบสวนดีกว่านะ
- (คดีที่ ๘ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการถามย้อนคำตอบกับผู้ที่มาแจ้งความร้องทุกข์ใน สถานการณ์ที่ (๗๓) ว่า “แล้วคุณเอาไปหรือเปล่านั้น” เพื่อสอบถามย้อนกลับไปถึงคำตอบเดิมของผู้ร้องทุกข์ที่ ตอบไว้ว่า “แล้วยังไงล่ะครับ เกิดเขาคิดว่าผมเอาไป” เนื่องจากสงสัยพฤติกรรมที่เกรงกลัวความผิดของผู้ร้อง ทุกข์ เพราะในสถานการณ์การกระทำผิดทั่วไป ผู้ก่อเหตุมักจะรู้สึกหวาดระแวงว่าจะมีผู้อื่นรู้ว่าตนเองเป็น ผู้กระทำผิด และจะมีอาภักกับภริยาที่ร้อนรนไม่เป็นปกติเหมือนบุคคลทั่วไป ดังนั้นการที่ผู้ร้องทุกข์ตั้งข้อสังเกต ขึ้นมาลักษณะนี้ จึงทำให้พนักงานสอบสวนเกิดประเด็นสงสัยว่า ผู้ที่มาแจ้งความร้องทุกข์ผู้นี้อาจมีส่วนรู้เห็น กับการก่อเหตุลักทรัพย์หรือไม่ จึงได้ใช้กลวิธีการถามย้อนคำตอบโดยไม่ทันตั้งตัว เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งตอบรับ หรือปฏิเสธตามที่พนักงานสอบสวนตั้งข้อสงสัยไว้

- (๗๔) ผ. คนงานลักทรัพย์ครับ
 พ. เอ้า นิ่งๆ ก่อน (???) เรื่องเป็นยังไง
 ผ. คือ - ผมเป็นผู้จัดการบริษัท ก.การช่างครับ เมื่อก่อน รมภ. ของบริษัท
 ไทโรไปบอกว่าจับโจรขโมยเหล็กได้ ผมก็เลยมาแจ้งตำรวจ

- { พ. [เดี่ยวๆ]
จับได้ตั้งแต่เมื่อวาน ทำไมถึงเพิ่งมาแจ้ง
- ผ. คือว่า – จับได้ตอนห้าหกโมงเย็นทุกคนกลับหมดแล้ว และตอนที่ รปภ. ไทรมาคณรัยก็หนีไปอีก ผมก็เลยคิดว่าไหนๆ ก็ไหนๆ มาวันนี้ดีกว่า
- { พ. **คุณมาแจ้งตอนนี้ มันไม่หนีไปไกลแล้วหรือ**
- ผ. เมื่อเช้าก่อนมาผมแวะไปดูที่บ้านเขาก็ยังอยู่ครับ อีกร้อยเคยมาแจ้ง ความแบบนี้แล้วครั้งหนึ่ง

(คดีที่ ๙ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๗๔) เนื่องจากข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปแล้วว่าเมื่อวานนี้เกิดเหตุ ลักทรัพย์ขึ้นที่บริษัท ทำให้พนักงานสอบสวนเกิดข้อสงสัยในพฤติกรรมของผู้ร้องทุกข์จึงได้ใช้กลวิธีการถาม ย้อนคำตอบของผู้เสียหายว่า **“เดี่ยวๆ จับได้ตั้งแต่เมื่อวาน ทำไมถึงเพิ่งมาแจ้ง”** เพื่อให้ผู้เสียหายได้แจ้ง เหตุผลจำเป็นที่ตัดสินใจไม่แจ้งความในทันที เนื่องจากตามปกติแล้วผู้เสียหายโดยทั่วไปมักจะตัดสินใจแจ้งความ ร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนทันทีที่เกิดเหตุร้ายขึ้นกับตนเอง และยังได้ถามย้อนคำตอบอีกครั้งว่า **“คุณมา แจ้งตอนนี้ มันไม่หนีไปไกลแล้วหรือ”** เพราะต้องการชี้ให้เห็นผลเสียของการตัดสินใจไม่แจ้งความในทันทีที่ เกิดเหตุ และเมื่อได้รับถามนี้จึงทำให้ผู้เสียหายชี้แจงเหตุผลในทันที

๔.๑.๒.๑.๒ การย้ำคำถามเดิม

การย้ำคำถามเดิม หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสอบถามผู้เสียหาย ที่ตอบคำถามไม่ ตรงประเด็นกับคำถามที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามไป ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงใช้การย้ำคำถามเดิม เพื่อให้ผู้เสียหายได้ตอบคำถามให้ชัดเจนตามที่ต้องการ กลวิธีการย้ำคำถามเดิมของพนักงานสอบสวนพบ ทั้งหมด ๑๗ ครั้ง เช่น

- (๗๕) { พ. **โทรศัพท์ยี่ห้ออะไร**
- { ผ. ยี่ห้อ : จีเอสเอ็ม
- { พ. ช่วย **ยี่ห้อ ยี่ห้ออะไร**
- ผ. อ้อ : โนเกียครับ

(คดีที่ ๔๔ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๗๕) พนักงานสอบสวนได้สอบถามในครั้งแรกว่า **“โทรศัพท์ยี่ห้ออะไร”** แต่ผู้เสียหายตอบข้อมูลที่พนักงานสอบสวนไม่ต้องการ จึงได้ใช้กลวิธีการย้ำคำถามเดิมว่า **“ยี่ห้อ ยี่ห้ออะไร”** เพื่อให้ผู้เสียหายตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของทรัพย์สินซึ่งเป็นโทรศัพท์มือถือที่สูญหายไป เนื่องจากในการ

สอบถามครั้งแรกนั้น ผู้เสียหายไม่ได้ตอบให้ตรงคำถามที่สอบถามไป พนักงานสอบสวนจึงต้องย้ำคำถามเดิมที่ได้สอบถามไปแล้วให้ชัดเจน

- (๗๖) พ. พี้มาติดต่อเรื่องอะไรครับ
 ผ. Z ถูกลักทรัพย์ครับ
- { พ. **คิดว่าใครเอาไปล่ะครับ**
 ผ. ก็ : สงสัย ไว้แล้วครับ
- { พ. (หัวเราะ) **แล้วใครล่ะครับ**
 ผ. Z คิดว่าเป็นลูกจ้างที่ร้าน
 (คดีที่ ๔๔ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๗๖) พนักงานสอบสวนสอบถามในครั้งแรกว่า **“คิดว่าใครเอาไปล่ะครับ”** แต่ผู้เสียหายตอบไม่ตรงกับข้อมูลที่ต้องการ พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้กลวิธีย้ำคำถามเดิมว่า **“แล้วใครล่ะครับ”** เพื่อให้ผู้เสียหายตอบคำถามให้ชัดเจนตามที่ผู้เสียหายคาดคิดไว้ว่า บุคคลใดเป็นผู้ต้องสงสัยที่ก่อเหตุลักทรัพย์ในสถานการณ์นี้

๔.๑.๒.๑.๓ การถามคำถามต่อเนื่อง

การถามคำถามต่อเนื่อง หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนตั้งคำถามหลายคำถามต่อเนื่องในผลัดเดียวกัน ซึ่งคำถามเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นหลักที่ผู้เสียหายได้ตอบผ่านไปแล้วแต่ไม่ชัดเจนตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทำให้พนักงานสอบสวนจะต้องใช้กลวิธีนี้เพื่อให้ผู้เสียหายตอบคำถามในผลัดต่อมาให้ถูกต้องและชัดเจนครบทุกประเด็นตามที่สอบถามไป กลวิธีการถามคำถามต่อเนื่องพบทั้งหมด ๑๔ ครั้ง เช่น

- (๗๗) ผ. ลุงไม่ได้โดนตี หลานลุงโน่น
 พ. Z อ้าว : - แล้วหลานลุงคนที่ถูกตีล่ะ
 ผ. ก็อยู่บ้านมัน ลุงมาแจ้งแทน
 พ. หลานลุงเจ็บมากเหรอกถึงมาไม่ได้
 ผ. ก็เจ็บหัว แต่เดินไปเดินมาได้แล้ว
- { พ. Z อ้าว : - แล้วทำไมไม่มาเอง_อายุ
เท่าไหนเป็นเด็กเหรอก
 ผ. ยี่สิบสองปีนี่
 พ. Z อ้าว : - อายุก็บรรลุนิติภาวะเป็นผู้ใหญ่แล้ว เจ็บก็ไม่

๔.๑.๒.๒ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนจะใช้เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายกล่าวซ้ำข้อมูลเดิมที่ได้แจ้งผ่านไปแล้ว เนื่องจากพนักงานสอบสวนอาจจะได้ยินถ้อยคำของผู้เสียหายไม่ชัดเจนหรือต้องการให้ผู้เสียหายกล่าวซ้ำให้ชัดเจนถูกต้องอีกครั้ง กลวิธีลักษณะนี้พบทั้งหมด ๑ กลวิธี ได้แก่ การซ้ำคำหรือซ้ำความ

๔.๑.๒.๒.๑ การซ้ำคำหรือซ้ำความ

การซ้ำคำหรือซ้ำความ หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนกล่าวซ้ำถ้อยคำสำคัญที่ผู้เสียหายได้กล่าวผ่านไปแล้วเพื่อทบทวนข้อความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื่องจากการสอบปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะต้องบันทึกข้อมูลการร้องทุกข์ในเอกสารทางราชการ ทำให้ต้องตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนเพื่อดำเนินคดีต่อไป ผู้วิจัยพบกลวิธีการพูดซ้ำคำหรือซ้ำความนี้มากกว่ากลวิธีอื่นๆ โดยพบทั้งหมด ๑๗๒ ครั้ง เช่น

- (๗๙) พ. จำเบอร์รถได้ไหม
 ผ. จำไม่ได้รู้แต่เป็น ๔๐๑ พัฒนา
 { พ. ๔๐๑ **พัฒนา** ทรัพย์เสียหายในช่วงโคราช – ขอนแก่น ทราบเมื่อลงจากรถที่สถานีปรับอากาศ
 ผ. - ที่ขนส่ง บขส. ค่ะ

(คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการซ้ำคำกับผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๗๙) ว่า “๔๐๑ **พัฒนา**” เพื่อทบทวนชื่อบริษัทเดินรถประจำทางปรับอากาศซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุ โดยข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลสำคัญของสถานที่เกิดเหตุที่พนักงานสอบสวนจะต้องบันทึกประจำวันให้ถูกต้องและชัดเจนที่สุด

- (๘๐) พ. ตกลงมีที่อยู่สามไร่ ตัดไปโอนแล้วไร่หนึ่ง เหลือสอง...
 ผ. จำ : เหลือสองไร่สองงาน
 พ. **Z** ชายแล้ว ได้เงินมาเท่าไร
 ผ. ได้เงินมาหกแสนกว่า
 { พ. **หกแสน - หกแสน** มีคนมาแบ่งกันก็คน

(คดีที่ ๖ ฉ้อโกงทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๘๐) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการซ้ำความว่า “**หกแสน - หกแสน**” เพื่อทบทวนจำนวนเงินที่ผู้เสียหายได้รับจากการขายที่ดินให้ชัดเจน เนื่องจากเป็นคดีฉ้อโกงทรัพย์ที่ได้จากการ

ชายที่ติดดังกล่าว การใช้กลวิธีซ้ำคำหรือซ้ำความในสถานการณ์นี้ จะทำให้พนักงานสอบสวนเกิดความมั่นใจในข้อมูลและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นกับประเด็นอื่นๆ ให้ชัดเจนต่อไป

การใช้กลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความโดยที่ไม่มีมาลาต่อท้ายประโยค เป็นเพียงการทบทวนหรือย้ำข้อมูลกับตนเองของพนักงานสอบสวนซึ่งคู่สนทนาจะตอบรับหรือไม่ก็ได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ผู้เสียหายเพิ่งแจ้งผ่านไปไม่นานนัก ในขณะที่การซ้ำคำหรือซ้ำความที่มีมาลา “นะ” นั้น พนักงานสอบสวนใช้เน้นย้ำคำตอบเดิมของผู้เสียหายที่ได้ตอบมาแล้วในการตอบคำถามแรก เพื่อให้คำตอบหรือข้อมูลที่ได้รับมาเป็นคำตอบที่ถูกต้องชัดเจนที่สุด และเมื่อใดที่พนักงานสอบสวนใช้มาลา “นะ” ต่อท้ายกลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความถ้อยคำนั้นจะทำหน้าที่เน้นย้ำคำตอบ และเป็นลักษณะของการบังคับให้ผู้เสียหายจำเป็นจะต้องตอบรับหรือปฏิเสธการซ้ำความเหล่านั้นให้ชัดเจน เนื่องจากจะต้องนำคำร้องทุกข์เหล่านั้นไปเป็นหลักฐานเพื่อดำเนินการทางกฎหมายต่อไป เช่น

(๘๑)	พ.	รู้ว่าหายตอนไหน
	ผ.	ตอนเช้าครับ
	{ พ.	ตอนเช้านะ
	ผ.	ครับ
	พ.	Z เช้านี้กี่โมง
	ผ.	ผมไปถึงที่นั่นก็แปดโมง ลูกน้องก็มาบอกเลย

(คดีที่ ๑๑ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๘๑) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีซ้ำความจากคำตอบเดิมของผู้เสียหายว่า “**ตอนเช้านะ**” และ “**ตกลงรู้ว่าหายตอนเวลาแปดนาฬิกา**” เป็นการซ้ำความโดยมีมาลา “นะ” ในถ้อยคำนั้น เพื่อเน้นย้ำคำตอบเดิมที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปโดยทำหน้าที่คล้ายคลึงกับประโยคคำถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ และผู้เสียหายจำเป็นจะต้องตอบรับมากกว่าปฏิเสธเนื่องจากเป็นคำตอบที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปแล้ว กลวิธีดังกล่าวจะเป็นการเน้นย้ำเพื่อให้ข้อมูลที่ผู้เสียหายแจ้งมานั้นเกิดความถูกต้องและชัดเจนตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

(๘๒)	พ.	รถยี่ห้ออะไร
	ผ.	เวฟ ครับ
	พ.	Z ยี่ห้อ...
	ผ.	ฮอนด้า เวฟ ครับ
	{ พ.	ฮอนด้า เวฟนะ
	ผ.	ครับ

พ.	ฮอนด้า เวฟ สีอะไร
{	ผ. สี : สีน้ำเงินครับ
	พ. สีน้ำเงินนะ
ผ.	ครับ

(คดีที่ ๑๗ ขโมยรถจักรยานยนต์)

สำหรับกลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความในสถานการณ์ที่ (๘๒) พนักงานสอบสวนซ้ำด้วยคำว่า “ฮอนด้า เวฟนะ” และ “สีน้ำเงินนะ” โดยมีมาลา “นะ” เพื่อเน้นย้ำคำตอบเดิมของผู้เสียหาย เนื่องจากข้อมูลที่เน้นย้ำนั้นเป็นข้อมูลลักษณะสำคัญของทรัพย์สินที่ถูกขโมยไป และการซ้ำคำหรือซ้ำความดังกล่าวยังมีหน้าที่คล้ายคลึงกับรูปประโยคคำถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ โดยจะเน้นที่การตอบรับมากกว่าการปฏิเสธเนื่องจากข้อมูลที่พนักงานสอบสวนกล่าวซ้ำนั้นเป็นข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งมาด้วยตนเอง พนักงานสอบสวนเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่เน้นย้ำคำตอบที่ผู้เสียหายแจ้งมาให้ชัดเจนและถูกต้องที่สุด

จากการศึกษากลวิธีในการถามผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนโดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการสอบถาม ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการใช้กลวิธีการถาม	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
๑. เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก		
- การถามย้อนคำตอบ	๓๔	๑๔.๔ %
- การย้ำคำถามเดิม	๑๗	๗.๒ %
- การถามคำถามต่อเนื่อง	๑๔	๕.๙ %
๒. เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย		
- การซ้ำคำหรือซ้ำความ	๑๗๒	๗๒.๖ %
รวม	๒๓๗	๑๐๐ %

ตารางที่ ๘ สรุปการใช้กลวิธีการถามผู้เสียหายโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์

เมื่อพิจารณารางสรุปการใช้กลวิธีการสอบปากคำผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาพบว่า พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหายมากที่สุด โดยใช้กลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน เนื่องจากกลวิธีลักษณะนี้เป็นการย้ำเนื้อความที่ผู้เสียหายได้แจ้งกับพนักงานสอบสวนผ่านไปแล้วให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในบันทึกคำให้การและใช้ดำเนินการทางกฎหมายต่อไป พนักงานสอบสวนจึงต้องเน้นย้ำคำตอบและข้อมูลจากผู้เสียหายให้ถูกต้องที่สุด

ในขณะที่การใช้กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก โดยใช้กลวิธีการถามย้อน คำตอบ การย้ำคำถามเดิม และการถามคำถามต่อเนื่องพบน้อยกว่ากลวิธีเพื่อเน้นย้ำคำตอบ เนื่องจากพนักงานสอบสวนมักจะใช้รูปประโยคในการถามมาก่อนแล้ว และจะใช้กลวิธีเหล่านี้ก็ต่อเมื่อเป็นสถานการณ์ที่ผู้เสียหายตอบคำถามจากการใช้รูปประโยคในการถามไปแล้วไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงประเด็น พนักงานสอบสวนจึงต้องตั้งคำถามใหม่ที่ยังครอบคลุมอยู่ในประเด็นหลักเพื่อขอรายละเอียดให้ชัดเจนอีกครั้ง แต่ผลเสียของการใช้กลวิธี การถามย้อนคำตอบ การย้ำคำถามเดิม และการถามคำถามต่อเนื่องนั้น อาจส่งผลให้ผู้เสียหายเกิดความสับสนกับคำถามได้ง่ายจึงทำให้พบการใช้กลวิธีเหล่านี้ไม่มากนักหากเปรียบเทียบกับกลวิธีที่ใช้เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย

๔.๒ กลวิธีเสริมในการสอบปากคำ

กลวิธีเสริมในการสนทนา หมายถึง วิธีการหรือหนทางที่พนักงานสอบสวนใช้รูปแบบภาษาต่างๆ ในช่วงของการสนทนากับผู้เสียหาย เป็นส่วนเสริมเพื่อช่วยให้การสอบปากคำสามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและต่อเนื่องจนกระทั่งสิ้นสุดการสนทนา

ในการวิเคราะห์วัตถุประสงค์การใช้กลวิธีเสริมของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งกลวิธีได้ทั้งหมด ๕ ประเด็น ดังนี้ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล และกลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย

๔.๒.๑ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการบอกเล่าข้อมูลทางกฎหมายที่ถูกต้องให้ผู้เสียหายทราบ และข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป ซึ่งปรากฏทั้งการบอกเล่าที่มีเนื้อความรองรับ และการบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ ในการศึกษากลวิธีลักษณะนี้พบว่าพนักงานสอบสวนใช้ ๒ กลวิธี คือ การกล่าวอธิบาย และการกล่าวโต้แย้ง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๒.๑.๑ การกล่าวอธิบาย

การกล่าวอธิบาย หมายถึง การชี้แจงเหตุผลที่พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการหรือไม่ดำเนินการในกระบวนการทางกฎหมายให้ผู้เสียหายเข้าใจ โดยมีเจตนาเพื่อให้ผู้เสียหายรับทราบข้อกฎหมายที่ถูกต้องก่อนจะดำเนินการใดๆ ต่อไป ผู้วิจัยพบกลวิธีนี้ทั้งหมด ๗๘ ครั้ง เช่น

- (๘๓) พ. -- กับเพื่อนคนนี้สนิทกันแค่นั้น
 ผ. จริงๆ - ก็เรียนด้วยกันมาตั้งแต่เข้า ปวส. แต่เพิ่งมาสนิทกันก็ช่วงหกเจ็ดเดือนมานี้ล่ะ
 พ. ก็เพิ่งคบไม่นานนี่
 ผ. ก็ : ค่ะ
 พ. = ในคดีลักทรัพย์นั้นนะ เราไม่ใช่ว่าจะไปจับเขาได้เลยทันที เพราะมันไม่มีพยาน หลักฐาน มีแต่เราบอกว่าเขาเป็นผู้ต้องสงสัย ตำรวจเองก็ทำได้ออกหมายเรียกมาให้คุยกันสอบถาม ยังไม่สามารถดำเนินคดีได้ทันที เข้าใจไหม
- (คดีที่ ๑๘ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๘๓) พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการชี้แจงเหตุผลให้ข้อมูลกับผู้เสียหายในคดีลักทรัพย์ว่า “ในคดีลักทรัพย์นั้นนะ เราไม่ใช่ว่าจะไปจับเขาได้เลยทันที เพราะมันไม่มีพยาน หลักฐาน มีแต่เราบอกว่าเขาเป็นผู้ต้องสงสัย ตำรวจเองก็ทำได้ออกหมายเรียกมาให้คุยกันสอบถาม ยังไม่สามารถดำเนินคดีได้ทันที” เนื่องจากผู้เสียหายต้องการให้ดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยในทันที ทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องชี้แจงเหตุผลที่ยังไม่สามารถดำเนินการให้ได้ในขณะนั้น เพราะผู้เสียหายไม่มีหลักฐานพยานหรือผู้เห็นเหตุการณ์ยืนยันว่าผู้ต้องสงสัยขโมยโทรศัพท์มือถือ ต้องรอเจ้าหน้าที่ตำรวจออกหมายเรียกให้ผู้ต้องสงสัยมาสอบปากคำ หรือผู้ต้องสงสัยยอมรับสารภาพจึงจะสามารถดำเนินการทางกฎหมายต่อไปได้

- (๘๔) พ. มันหายไปทั้งตัวเลยนะ
 ผ. ครับ
 พ. Z เท่าไร
 ผ. ประมาณสองพันกว่าบาท - - ว่าจะให้งานก็ไม่เห็นแล้ว
 พ. = ที่แจ้งว่าสงสัยใครนี่แจ้งว่าสงสัยได้นะ แต่สุดท้ายถ้าบอกแล้วว่าสงสัยแต่ไม่มีหลักฐาน ที่ศาลก็จะต้องยกฟ้องเพราะไม่มีพยานหลักฐาน ถ้าจะให้ดีไปตรวจสอบตามโรงจำนำว่า : มีทรัพย์สินลักษณะนี้มาจำนำหรือเปล่า
- (คดีที่ ๔๔ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๘๔) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการชี้แจงเหตุผลที่รับเรื่องราวทุกข์จากผู้เสียหายไว้ แต่ทางผู้เสียหายไม่มีหลักฐานหรือพยานสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ต้องสงสัยเป็นผู้กระทำความผิด ลักทรัพย์ของผู้เสียหายไปว่า “ที่แจ้งว่าสงสัยใครนี่แจ้งว่าสงสัยได้นะ แต่สุดท้ายถ้าบอกแล้วว่าสงสัยแต่ไม่มีหลักฐานที่ศาลก็จะต้องยกฟ้องเพราะไม่มีพยานหลักฐาน” เพื่อแจ้งให้ผู้เสียหายทราบ ว่า หากคดีความ

ดำเนินไปถึงขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาล คดีลักษณะนี้อาจจะถูกยกฟ้องเนื่องจากไม่มีหลักฐานใดยืนยันอย่างชัดเจนว่าผู้ต้องสงสัยเป็นผู้ลักทรัพย์ของผู้เสียหายไป

๔.๒.๑.๒ การกล่าวโต้แย้ง

การกล่าวโต้แย้ง หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนมีเจตนาใช้เพื่อบอกให้ผู้เสียหายทราบ ว่า สิ่งที่ผู้เสียหายเชื่อหรือรับรู้มานั้นเป็นสิ่งที่เข้าใจผิด เนื่องจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับความเชื่อของผู้เสียหาย จากการวิเคราะห์พบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการกล่าวโต้แย้งทั้งหมด ๗ ครั้ง เช่น

- (๘๕)
พ.	ตำบลหนองตุม อำเภอเมือง	}	ตำบลหนองตุม นั้นมันขึ้นอยู่กับโคกสีนี้
พ.			
พ.	มันเป็นพื้นที่ติดกัน มันติดกันเลยนะ	}	ไม่ ไม่
พ.			
พ.	- แต่ทะเบียนบ้านขึ้นอยู่กับตำบลหนองตุมนะ		
พ.			Z ทะเบียนบ้านขึ้นอยู่กับ
พ.	กับที่โน่นเลยใช้ไหม	}	ที่ต้องไปแจ้งที่โรงพักโคกสีนะ เพราะตอนนี้
พ.			
พ.	เขาแบ่งส่วนรับผิดชอบกัน	}	อ้อ :
พ.			
- (คดีที่ ๑๖ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๘๕) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการกล่าวโต้แย้งกับผู้เสียหายว่า “ไม่” และ “ที่ต้องไปแจ้งที่โรงพักโคกสีนะ เพราะตอนนี้เขาแบ่งส่วนรับผิดชอบกัน” เนื่องจากในช่วงแรกของการสอบปากคำ ผู้เสียหายได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดเหตุและพนักงานสอบสวนก็ได้พิจารณาแล้วว่า สถานที่นั้นไม่ได้อยู่ในเขตความรับผิดชอบ จึงใช้กลวิธีการกล่าวโต้แย้งเพื่อบอกให้ผู้เสียหายยอมรับข้อเท็จจริงว่า สถานที่ตำรวจที่มาแจ้งนี้ไม่ได้รับผิดชอบพื้นที่เกิดเหตุตามที่ผู้เสียหายเข้าใจ เพราะฉะนั้นจึงไม่สามารถรับเรื่องราวร้องทุกข์ได้

๔.๒.๒ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการรวมประเด็นสำคัญไว้ภายในถ้อยคำเดียวกัน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปแล้ว เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับมานั้นมีความชัดเจนและถูกต้องตามที่ผู้เสียหายแจ้ง ผู้วิจัยพบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีลักษณะนี้เพียง ๑ กลวิธี คือ การสรุปประเด็น

๔.๒.๒.๑ การสรุปประเด็น

การสรุปประเด็น หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้สรุปใจความสำคัญจากคำให้การของผู้เสียหายโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อความ แต่ปรับเปลี่ยนให้เป็นถ้อยคำที่กระชับและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เสียหายตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้ถูกต้องอีกครั้ง กลวิธีการสรุปความพบทั้งหมด ๘๒ ครั้ง เช่น

- (๘๖) พ. Z เอื้อ : ทำไมยายถึงพกเงินมาเยอะนัก
 ผ. Z ฉันทมาจาก
 ประกันผู้สูงอายุ รับเงินเพิ่งมา
 พ. ตกลงเป็นเงินที่ให้กับคนแก่ เงินฉาบปนกิจ เอ๊ย เงินกองกลางเทรอ
 ผ. ไม่
 พ. Z เงินส่วนตัวที่ให้รัฐบาลไปเทรอ
 ผ. ไม่ : เป็นเงินที่รัฐบาลให้ผู้สูงอายุเฉยๆ นี่ละ
 พ. เขาให้เท่าไร
 ผ. เขาให้พันแปด
 พ. ก็เดือน
 ผ. สามเดือนรับครั้งหนึ่ง
 พ. อ้อ : เดือนละคร้อย สงสัยผู้ร้ายมันรู้ว่ายายมาเอาเงินละมั้ง :-
 ททรัพย์สินที่เสียหายคืออะไรบ้างละยาย
- (คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๘๖) ผู้เสียหายได้แจ้งเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ก่อนที่จะถูกลักทรัพย์ให้กับพนักงานสอบสวนได้ทราบ และเมื่อได้ทราบข้อมูลระยะเวลาหนึ่งแล้วพนักงานสอบสวนจึงใช้กลวิธีการสรุปประเด็นที่ผู้เสียหายได้ให้ข้อมูลว่า “เดือนละคร้อย...” การสรุปประเด็นดังกล่าวจะทำให้พนักงานสอบสวนและผู้เสียหายรวบรวมประเด็นความคิดได้ชัดเจนยิ่งกว่าเดิม

- (๘๗) พ. [พ่อแม่เขารู้เห็นด้วย
 หรือเปล่า
 ผ. Z ไม่ครับ ไม่ ไม่ - - ชื่อของคนที่เขาไปตามที่จดมาให้
 ให้นี่ละ - - แล้วพ่อเขาให้รถผมมาเป็นรถซูกิของเขา เพราะเขาบอกว่า
 ลูกเขายังไม่เอามาคืนผม ก็ให้รถเขามาไว้ใช้กับผม
 พ. รถใครนะ

- ผ. รถพ่อของคนที่เราจะไป
- พ. **เขาเอามาให้ยืมไว้ประกันไว้**
- ผ. ครับ ก็ให้มาอยู่ในความดูแลของผม หมายเลขทะเบียนตามนี้ละครับ
(คดีที่ ๔๘ ชโมยรถจักรยานยนต์)

สถานการณ์ที่ (๘๗) ผู้เสียหายได้แจ้งข้อมูลในคดีชโมยรถจักรยานยนต์ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้เสียหายไปแจ้งทางผู้ปกครองของผู้ก่อเหตุแล้ว ทางผู้ปกครองของผู้ก่อเหตุจึงได้มอบรถจักรยานยนต์อีกหนึ่งคันพร้อมสมุดคู่มือไว้เป็นการประกันว่า หากผู้ก่อเหตุไม่นำรถจักรยานยนต์มาคืนให้กับผู้เสียหาย ผู้เสียหายก็สามารถยึดทรัพย์สินที่มอบไว้ให้เป็นประกันได้ทันที พนักงานสอบสวนจึงสรุปประเด็นตามที่คุณเสียหายให้ข้อมูลว่า **“เขาเอามาให้ยืมไว้ประกันไว้”** เพื่อให้ผู้เสียหายตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

๔.๒.๓ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนมีเจตนาบอกให้ผู้เสียหายปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือให้ละเว้นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และหากผู้เสียหายปฏิบัติตาม คำกล่าวของพนักงานสอบสวน จะส่งผลให้กระบวนการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินต่อไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น กลวิธีลักษณะนี้พบทั้งหมด ๔ กลวิธี ได้แก่ การให้คำแนะนำ การใช้คำสั่ง การทำหนิ และการเตือน

๔.๒.๓.๑ การให้คำแนะนำ

การให้คำแนะนำ หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการชี้แจงให้ทำหรือให้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้สถานการณ์คลี่คลายไปได้ด้วยดีและสอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย ผู้วิจัยพบกลวิธีการให้คำแนะนำทั้งหมด ๘๐ ครั้ง ซึ่งสามารถแบ่งการให้คำแนะนำของพนักงานสอบสวนออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย และการให้คำแนะนำไม่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย

ก. การให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย

การให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย เป็นการให้คำแนะนำที่พนักงานสอบสวนแจ้งกับผู้เสียหายถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติตามหลักกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับคดีที่ผู้เสียหายติดต่อแจ้งความร้องทุกข์โดยตรง และจะทำให้สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย เช่น

- (๘๘) พ. Z แล้ว :- เออ จะให้ลง
บันทึกประจำวันไว้หรือเปล่า
- ผ. ไม่ต้องหรอกค่ะ แค่มารวมแล้วอยากให้ตำรวจไปดู

- พ. คือ : อย่างนั้นะครับ ผมแนะนำก่อน คือผมว่าน่าจะไปหาหมอตรวจดู ผลก่อนแล้วให้หมอเคำออกใบรับรองแพทย์ให้ว่าน่าจะเกิดจากอะไร แล้วนำมาแจ้งความหรือลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ้าจะดำเนินการอะไรต่อจะได้มีหลักฐานอ้างอิง เพราะทางนั้นก็ เป็นหน่วยงานราชการด้วยใช่ไหมครับ
- ผ. ค่ะ

(คดีที่ ๕ ทำร้ายร่างกาย)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีให้คำแนะนำกับผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๘๘) เกี่ยวกับข้อปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายว่า “คือ : อย่างนั้นะครับ ผมแนะนำก่อน คือผมว่าน่าจะไปหาหมอตรวจดู ผลก่อนแล้วให้หมอเคำออกใบรับรองแพทย์ให้ว่าน่าจะเกิดจากอะไร แล้วนำมาแจ้งความหรือลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ้าจะดำเนินการอะไรต่อจะได้มีหลักฐานอ้างอิง เพราะทางนั้นก็ เป็นหน่วยงานราชการด้วยใช่ไหมครับ” เพื่อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานสอบสวน ในกรณีที่ต้องการดำเนินคดีกับผู้ก่อเหตุให้ถูกต้อง

- (๘๙) ผ. ก็ไม่รู้จะทำยังไง ถึงจะ – ถึงจะถูกต้อง ก็เลยมาหาปรึกษาท่านดู
- พ. = ผมว่าลุงไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของอาวูรบินเนี่ยนะ ตามทะเบียน อาวูรบิน ให้ลูกสาว เอ๊ย เมียพี่ ลูกสาวของพ่อตา พ่อตาเขาตายแล้วใช่ไหม
- ผ. Z ครับ
- พ. นั่นละ ไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของบินนี่ – แล้วก็มีส่วนจากศาลมา เมื่อไหร่ ก็มาลงประจำวันไว้ว่า เนี่ยหาไม่เจอ บินหาย ถ้าไปแจ้งแบบ นั้นมันจะถูกต้องกว่า

(คดีที่ ๑๒ ลักทรัพย์)

ในลักษณะเดียวกันกับสถานการณ์ที่ (๘๘) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีให้คำแนะนำกับผู้เสียหายที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายในสถานการณ์ที่ (๘๙) ในเรื่องข้อปฏิบัติที่ถูกต้องในคดีอาวูรบินสูญหายว่า “ผมว่าลุงไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของอาวูรบินเนี่ยนะ ตามทะเบียนอาวูรบิน ให้ลูกสาว เอ๊ย เมียพี่ ลูกสาวของพ่อตา พ่อตาเขาตายแล้วใช่ไหม” และ “นั่นละ ไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของบินนี่ – แล้วก็มีส่วนจากศาลมาเมื่อไหร่ ก็มาลงประจำวันไว้ว่า เนี่ยหาไม่เจอ บินหาย ถ้าไปแจ้งแบบนั้นมันจะถูกต้องกว่า” เพื่อให้ผู้เสียหายนำคำแนะนำที่พนักงานสอบสวนแจ้งไปปฏิบัติในการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับอาวูรบินให้ถูกต้องต่อไป

ข. การให้คำแนะนำที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย

การให้คำแนะนำที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมาย เป็นการให้คำแนะนำที่พนักงานสอบสวนแจ้งกับผู้เสียหายถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวบทกฎหมายในการร้องทุกข์คดีอาญา แต่อาจจะเป็นหนทางแก้ปัญหาของผู้เสียหายโดยไม่จำเป็นต้องใช้หลักกฎหมายเข้ามาช่วยตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยให้สถานการณ์คลี่คลายไปได้ด้วยดี เช่น

- (๙๐) พ. ยายเดี่ยวผมหลงประจำวันไว้ให้นะ - อ๊ะยาย ผมให้คำรถยายร้อยหนึ่งนะ
 ผ. ขอบคุณหลายๆ
 { พ. **ใส่กระเป๋าสีเสื้อไว้เลยเด้อยาย** เดี่ยวทางผมจะพยายามสืบจับให้ พวกคนร้ายนะ - เอ๊ย พงษ์ไปส่งยายขึ้นรถหน่อย ขึ้นรถตรงไหนยาย
 (คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๙๗) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการให้คำแนะนำกับผู้เสียหายในคดีลักทรัพย์ซึ่งถูกขโมยมีคมกรีดกระเป๋าสะพายว่า **“ใส่กระเป๋าสีเสื้อไว้เลยเด้อยาย”** เพื่อให้ผู้เสียหายนำธนบัตรใส่ไว้ในที่ปลอดภัยป้องกันมิให้ถูกลักทรัพย์อีกครั้ง หากปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานสอบสวน ผู้เสียหายจะสามารถป้องกันทรัพย์สินของตนมิให้สูญหายไปในช่วงการเดินทางกลับบ้าน

- (๙๐) พ. = ก็เนี่ยละ ผัวเมียมันเคยอยู่กินด้วยกันก็รู้ช่องเข้าช่องออก รู้ว่ามีข้าวของอะไรยังไง สมุดบัญชีหาย มันไม่ใช่เงินหายทองหาย **สมุดหายเราก็ไปแจ้งสิ ผู้อำนวยการกองทุนนะ**
 ผ. จ๊ะ แบบว่ามันเป็นเงินกองทุนมาให้ปลุกเห็ด แต่ว่าคนหนึ่งเก็บเงินหนูเป็นคนลงบัญชี หนูทำสมุดบัญชีหาย เดี่ยวเขาก็มาว่าหนูซึ่โกหกต่อแผลใช้ไหมละ
 { พ. **Z = ก็ไปปรึกษาประธานก่อนสิ เจ้าของเงินนะ บอกไปว่ามันเป็นอย่างนี้ นี่ นี่นะ มาแจ้งความนะเรื่องผัวไล่ดี ส่วนเรื่องเอกสารประธานเขาจะว่ายังไงก็ว่ากัน ทำใหม่ก็ได้ให้เขาแจกแจงกันอีกที ตามประธานนั่น มาถามตำรวจ ตำรวจก็ไม่รู้เรื่องสิ รายรับรายจ่ายของพวกเขาใช้ไหม**

(คดีที่ ๒๗ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๙๐) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการให้คำแนะนำกับผู้เสียหายที่ถูกขโมยสมุดจดบัญชีกองทุนเห็ดชุมชน ซึ่งภายในบัญชีมีรายรับแสดงอยู่หลายหมื่นบาท และผู้เสียหายเกรงว่าคณะกรรมการของกองทุนจะเกิดข้อสงสัยการทำบัญชีของตน จึงได้เข้าแจ้งความร้องทุกข์แต่พนักงานสอบสวน

ไม่สามารถรับเรื่องร้องทุกข์ได้เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีมูลค่า ได้ให้คำแนะนำไปว่า “สมุดหายเราก็ไปแจ้งลิ
ผู้อำนวยการกองทุนนะ” และ “**ก็ไปปรึกษาประธานก่อนสิ เจ้าของเงินนะ บอกไปว่ามันเป็นอย่างนี้ นี่ นี่นะ**
มาแจ้งความนะเรื่องผัวไล่ดี ส่วนเรื่องเอกสารประธานเขาจะว่ายังไงก็ว่ากัน ทำใหม่ก็ได้ให้เขาแจกแจงกันอีก
ที่ ลามประธานนั่น” เพื่อให้ผู้เสียหายไปแจ้งกับประธานชุมชนและคณะกรรมการให้ถูกต้องจะดีกว่าแจ้ง
 ตำรวจ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันความเกี่ยวข้องกับรายรับรายจ่ายของกองทุนที่ทางพนักงานสอบสวนไม่มี
 ข้อมูลในเรื่องดังกล่าวอีกด้วย

๔.๒.๓.๒ การใช้คำสั่ง

การใช้คำสั่ง หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้สนทนากับผู้เสียหายโดยการแจ้งให้
 ผู้เสียหายปฏิบัติตามถ้อยคำของพนักงานสอบสวน การปฏิบัติดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้การร้องทุกข์ดำเนิน
 ไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง โดยเฉพาะเมื่อผู้เสียหายปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนแล้ว จะทำ
 ให้เกิดผลดีต่อขั้นตอนการร้องทุกข์ของตัวผู้เสียหายเอง

ผู้วิจัยพบกลวิธีการใช้คำสั่งในสถานการณ์การสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับ
 ผู้เสียหายมากถึง ๗๓ ครั้ง ทั้งที่ในสถานการณ์การสื่อสารตามปกติของบุคคลทั่วไปจะไม่ปรากฏการใช้คำสั่ง
 มากเท่าใดนัก แต่ในสถานการณ์การร้องทุกข์คดีอาญานี้ พนักงานสอบสวนเป็นบุคคลที่มีสถานภาพสูงกว่า
 ผู้เสียหาย โดยพนักงานสอบสวนจะมีสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ และเป็นบุคคลที่มี
 อำนาจในการตัดสินใจที่จะดำเนินการทางกฎหมายให้กับผู้เสียหายหรือไม่ ในขณะที่ผู้เสียหายจะมีสถานภาพ
 เป็นประชาชนผู้มาติดต่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จากสถานภาพดังกล่าวทำให้พนักงานสอบสวน
 สามารถใช้คำสั่งกับผู้เสียหายได้บ่อยครั้ง และผู้เสียหายก็เป็นฝ่ายที่ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งได้ตลอด
 เนื่องจากเกรงว่าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการทางกฎหมายให้กับ
 ผู้เสียหายต่อไป เช่น

- (๕๑)
พ.	ถ้าร้องให้จะไม่คุยด้วยนะ ต้องใจเย็นก่อนถึงจะคุยได้
ผ.	ฮือ(ร้องไห้)
พ.	เข้า ใจเย็นๆ ครับ ใจเย็นๆ
ผ.	(ร้องไห้)
พ.	[นี่ถ้ายังร้องให้อยู่จะไม่คุยนะ คนหนึ่งร้องไห้แบบนี้ถาม อะไรก็ไม่รู้เรื่อง
ผ.	(ร้องไห้)
{ พ.	[โอ๊ย เลิกร้องได้แล้ว จะเอาเรื่องกันไหม ถ้าจะร้องก็ออกไป ก่อน เดี่ยวเลิกร้องไห้ก่อนแล้วค่อยคุยกัน
ผ.	(สะอื้น) - ก็มันมาตีนะค่ะ

(คดีที่ ๓๖ ทำร้ายร่างกาย)

พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการใช้คำสั่งกับผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๙๑) คดีทำร้ายร่างกายว่า “**เลือกร้องได้แล้ว**” เพื่อให้ผู้เสียหายหยุดร้องให้ เนื่องจากผู้เสียหายร้องให้จนไม่สามารถให้ปากคำในการร้องทุกข์ได้ และก่อนที่พนักงานสอบสวนจะใช้กลวิธีใช้คำสั่งนั้น พนักงานสอบสวนได้ใช้ทั้งกลวิธีแนะนำ ชี้แจงเหตุผล และตักเตือนแล้ว แต่ผู้เสียหายยังคงร้องให้และไม่สามารถให้ข้อมูลใดๆ ได้ ทำให้พนักงานสอบสวนเลือกการใช้คำสั่งให้หยุดร้องให้ เพื่อให้การสอบปากคำสามารถกลับมาดำเนินต่อไปได้อีกครั้ง และผู้เสียหายก็ปฏิบัติตามอย่างไม่มีเงื่อนไข เนื่องจากเชื่อมั่นว่าถ้าผู้เสียหายไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนการร้องทุกข์จะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

- (๙๒) พ. เอ้า นี่เบอร์โทรผม ถ้ามีอะไรเพิ่มเติมให้โทรมา ส่วนของคุณเบอร์นี่นะ
คุณสาม แปะเจ็ดหกห้าสี่สามสองนะ ถูกต้องนะ
- ผ. ครับ
- { พ. เอาล่ะ เดี่ยวตอนนี้ผมจะรับแจ้งความเอาไว้ก่อนนะครับ **แล้วเอาพยาน**
ผู้เห็นเหตุการณ์มาคุยกับผมก่อนสิพี่ เพราะผมจะออกเวรช่วงนั้น
- (คดีที่ ๑๙ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๙๒) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการใช้คำสั่งกับผู้เข้ามาแจ้งความร้องทุกข์ในคดีทำร้ายร่างกายว่า “**แล้วเอาพยานผู้เห็นเหตุการณ์มาคุยกับผมก่อนสิพี่**...” เนื่องจากผู้เสียหายที่แท้จริงยังรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล และบุคคลที่มาแจ้งความร้องทุกข์เป็นผู้ปกครองของผู้เสียหายซึ่งไม่เห็นเหตุการณ์ แต่ในสถานการณ์ที่เกิดเหตุมีพยานผู้เห็นเหตุการณ์อยู่ด้วย ทางพนักงานสอบสวนจึงต้องการให้นำตัวของผู้เห็นเหตุการณ์มาให้ปากคำ เพื่อให้มีพยานยืนยันที่ถูกต้องในการดำเนินการทางกฎหมายต่อไป และผู้ร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วว่า การปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนจะส่งผลให้การค้นหาผู้กระทำความผิดดำเนินไปด้วยความรวดเร็วยิ่งกว่าเดิม

กลวิธีใช้คำสั่งในบางสถานการณ์มีการปรากฏของรูปคำว่า “ขอ...” “ช่วย...” “ไหม...” “ได้ไหม” อยู่ร่วมกับคำสั่งนั้น เนื่องจากพนักงานสอบสวนได้คำนึงถึงสภาพในการสนทนา มีลักษณะคล้ายกับการขอร้องให้ปฏิบัติตาม แต่ในความเป็นจริงหากพิจารณาจากเจตนาของพนักงานสอบสวนจะพบว่า ถ้อยคำเหล่านั้นเป็นถ้อยคำที่มีเนื้อความสอดคล้องกับเงื่อนไขจรรยาบรรณการสั่งทั้ง ๔ ประการ แต่การใช้กลวิธีลักษณะนี้จะทำให้ผู้เสียหายรู้สึกในทางบวกต่อพนักงานสอบสวน เนื่องจากเป็นการขอความร่วมมือให้ปฏิบัติอย่างสุภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อทัศนคติของผู้เสียหายที่มีต่อพนักงานสอบสวนมากกว่าการใช้คำสั่งตามปกติ เช่น

- (๙๓) พ. เหตุเกิดตอนสักกี่โมงยาย
- ผ. เมื่อกี้ คุณตำรวจ
- พ. Z สักสิบโมงได้ไหม

- ผ. น่าจะสักเก้าโมงครึ่งนะคุณตำรวจ
 { พ. ยายมีบัตรประจำตัวไหม ผมขอดูหน่อย
 ผ. จ๊ะ - นี่จ๊ะ

(คดีที่ ๒๘ ลักทรัพย์)

- (๑๔) พ. คุณเป็นเจ้าของนะครับ
 ผ. ค่ะ ร่วมกับสามี
 { พ. **ขอชื่อที่อยู่ด้วยครับ**
 ผ. อาภา ทิชา นี่คือนามบัตร

(คดีที่ ๓๗ ลักทรัพย์)

- (๑๕) พ. เบอร์ศูนย์เก้า แปดเจ็ดหกห้าสี่สามสองนะ
 ผ. ครับ
 { พ. **- นี่เบอร์ผมถ้าได้รถคืนแล้วช่วยโทรมาบอกด้วย**
 ผ. ครับ

(คดีที่ ๔๘ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ทั้งสามสถานการณ์นี้ พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการใช้คำสั่งที่ปรากฏรูปคำ “ขอ...” “ช่วย...” “ไหม...” กับผู้เสียหายว่า “**ยายมีบัตรประจำตัวไหม ผมขอดูหน่อย**” “**ขอชื่อที่อยู่ด้วยครับ**” และ “**- นี่เบอร์ผมถ้าได้รถคืนแล้วช่วยโทรมาบอกด้วย**” แทนการสั่งให้นำบัตรประจำตัวประชาชน สั่งให้แจ้งชื่อที่อยู่ และสั่งให้โทรศัพท์ติดต่อมาแจ้งเมื่อได้รถคืนตามปกติ การใช้กลวิธีดังกล่าวจะส่งผลดีต่อการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวน นอกจากนั้นยังจะทำให้ผู้เสียหายรู้สึกว้า ถ้อยคำที่พนักงานสอบสวนขอให้ปฏิบัติตามนั้น เป็นการขอความร่วมมือให้ปฏิบัติอย่างสุภาพจากทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๔.๒.๓.๓ การดำเนิน

การดำเนิน หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการพูดให้ผู้เสียหายทราบว่สิ่งที่กระทำไปแล้วเป็นสิ่งที่ผิด กลวิธีนี้พนักงานสอบสวนจะใช้เมื่อพิจารณาแล้วว่า ผู้เสียหายมีพฤติกรรมบางประการที่ไม่สมควรกระทำแต่ได้กระทำลงไปแล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้กลวิธีการดำเนินให้ผู้เสียหายทราบถึงผลเสียที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยพบกลวิธีการดำเนินทั้งหมด ๖ ครั้ง เช่น

- (๑๖) พ. หมายเลขเครื่องอะไร คงไม่รู้หรอกใช้ไหม
 ผ. ครับ
 พ. (???) อะไรนะ
 ผ. ล้อรถสีทองครับ

{ พ. **Z ไปแต่งรถมาด้วย มันผิดกฎหมายนะ**
(คดีที่ ๑๔ ขโมยรถจักรยานยนต์)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการตำหนิผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๑๖) ที่ถูกขโมยรถจักรยานยนต์ว่า “**ไปแต่งรถมาด้วย มันผิดกฎหมายนะ**” เพื่อให้ผู้เสียหายทราบว่า พฤติกรรมในการตกแต่งรถจักรยานยนต์นั้นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และหากผู้เสียหายยังตกแต่งรถจักรยานยนต์ต่อไป เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตรวจพบจะสามารถเอาผิดและดำเนินคดีความตามกฎหมายกับผู้เสียหายได้ทันที

(๑๗) พ. -- อายุเท่าไร -- เจ้าอายุเท่าไร
ผ. (???)
{ พ. **เฮ้ จะไม่รู้ได้อย่างไร อายุตัวเองยังไม่รู้จักนะ**
ผ. สามสองครับ
พ. **Z** เออ สามสองนะ -- แล้วซื้อรถที่ไหน
(คดีที่ ๑๗ ขโมยรถจักรยานยนต์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๗) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการตำหนิกับผู้เสียหายว่า “**เฮ้ จะไม่รู้ได้อย่างไร อายุตัวเองยังไม่รู้จักนะ**” เป็นกลวิธีที่ใช้รูปคำถาม “**ยังไง(อย่างไร)**” ที่ไม่ต้องการคำตอบ แต่พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อให้ผู้เสียหายได้คิดให้รอบคอบก่อนที่จะตอบคำถาม เนื่องจากคำถามที่พนักงานสอบสวนได้สอบถามไปก่อนหน้านี้คือ การสอบถามเรื่องอายุของผู้เสียหาย ซึ่งโดยปกติของบุคคลทั่วไปสามารถแจ้งอายุของตนได้ทันที แต่ในกรณีนี้ผู้เสียหายไม่ได้แจ้งข้อมูลตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ พนักงานสอบสวนจึงได้ตำหนิให้ผู้เสียหายไตร่ตรอง ซึ่งกลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้เสียหายตอบอายุที่แท้จริงของตนออกมาทันที และสามารถสอบถามคำถามเกี่ยวกับข้อมูลอื่นได้ว่า “**แล้วซื้อรถที่ไหน**” ซึ่งจะทำได้ดำเนินการสนทนาต่อไปได้

๔.๒.๓.๔ การเตือน

การเตือน หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการพูดให้ผู้เสียหายทราบว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ผิด และหากผู้เสียหายปฏิบัติในสิ่งนั้นจะเกิดผลเสียต่อตัวผู้เสียหายเอง และอาจได้รับการลงโทษจากกฎหมาย จากการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยพบการใช้กลวิธีการเตือนเพียง ๑ ครั้ง ซึ่งจัดเป็นกลวิธีที่ใช้น้อยที่สุดกลวิธีหนึ่ง เนื่องจากจำเป็นต้องตระหนักถึงข้อกฎหมายที่ห้ามพนักงานสอบสวนตักเตือน พูดให้ท้อใจ หรือชักจูงให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ เช่น

(๑๘) { พ. **นี่ : ต้องแน่ใจนะว่าจะแจ้งความดำเนินคดีจริงๆ ไม่ใช่มาแจ้งเล่นๆ**
แกล้งเพื่อน แบบนั้นมันผิดกฎหมายนะรู้ไหม

ผ.

เรื่องมันจริงๆ เอามันเข้าคุกเลยยิ่งดี

Z แจ้งจริงๆ ค่ะ จะเอา

(คดีที่ ๑๘ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๑๘) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการเตือนผู้เสียหายในกรณีที่ถูกเพื่อนขโมยโทรศัพท์มือถือถือว่า **“นี่ : ต้องแน่ใจนะว่าจะแจ้งความดำเนินคดีจริงๆ ไม่ใช่มาแจ้งเล่นๆ แกล้งเพื่อนแบบนั้นมันผิดกฎหมายนะ”** เพื่อให้ผู้เสียหายทราบ ว่า หากผู้เสียหายกับเพื่อนมีเรื่องขัดแย้งกันอยู่ก่อนแล้ว และหากผู้เสียหายต้องการกลั่นแกล้งเพื่อน พฤติกรรมดังกล่าวจะถือเป็นการแจ้งความเท็จต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งต้องเอาผิดตามกฎหมาย ฉะนั้นพนักงานสอบสวนจึงเตือนผู้เสียหายเพื่อให้ตระหนักไว้ว่า การแจ้งความร้องทุกข์ต้องให้การตามความเป็นจริงเท่านั้นมิฉะนั้นจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

๔.๒.๔ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เมื่อผู้เสียหายเกิดความเครียดหรือวิตกกังวลเกี่ยวกับการแจ้งความร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจะมีกลวิธีในการเบี่ยงเบนความสนใจของผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความกังวลใจที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ และสามารถแจ้งข้อมูลได้ตามปกติต่อไป กลวิธีลักษณะนี้พบทั้งหมด ๕ กลวิธี ได้แก่ การแสดงความรู้สึกร่วม การหยอกเย้า การพูดขำคังหะ การชมเชย และการให้คำรับรอง

๔.๒.๔.๑ การแสดงความรู้สึกร่วม

การแสดงความรู้สึกร่วม หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนได้แสดงความรู้สึกร่วมเห็นใจ ห่วงใย หรือเข้าใจความเสียหายของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำผิด ซึ่งการใช้กลวิธีนี้จะทำให้ผู้เสียหายรู้สึก ว่า ตนเองได้รับความเข้าใจและเห็นใจจากพนักงานสอบสวน ส่งผลให้ผู้เสียหายสามารถแจ้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการร้องทุกข์ต่อไปได้ดียิ่งขึ้น กลวิธีนี้พบทั้งหมด ๑๓ ครั้ง เช่น

(๑๙)

พ.

รูปร่างหน้าตาเป็นไงครับ

ผ.

อายุเกือบๆ ห้าสิบได้แล้ว ถือไม้เท้าด้วยสีเม็ดมะขาม ทำทางมีการมึงงานทำ แต่งตัวดี - - อาตมาก็รู้ว่าคงจะไม่ได้เงินคืนหรอก แต่ก็อยากมาบอกตำรวจไว้เผื่อเจออีกถ้ามันไปทำกับคนอื่นๆ

พ.

เป็นพระเป็นเจ้ามันก็ไม่เว้นนะครับ

ผ.

ก็ใช่ คุณตำรวจรับแจ้งด้วยนะ เผื่อมันกลับมาหากินแถวนี้อีก

(คดีที่ ๗ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๙๙) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการแสดงความรู้สึกร่วมกับพระสงฆ์ที่ถูกลักทรัพย์ว่า “**เป็นพระเป็นเจ้ามันก็ไม่เว้นนะครับ**” เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสถานะภาพของผู้เสียหาย ซึ่งเมื่อพนักงานสอบสวนได้แสดงความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ผู้เสียหายจึงแจ้งเจตนาที่ต้องการให้รับเรื่องราวทุกข์ไว้ให้เป็นข้อมูลตามจับกุมผู้ก่อเหตุ และผู้เสียหายก็สามารถให้ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

- (๑๐๐) พ. สะพายกระเป๋าแบบไหนดาย
 ผ. ก็แบบนี้ล่ะจ๊ะ
 { พ. **มันนี่นะขโมยเงินคนแก่มากแล้วตกนรกเลย** : มันไม่ใช่จะรู้ว่ายายมีตังค์
 เทรอ
 ผ. Z มันก็จะตามมาตั้งแต่แรกละมังคุณตำรวจ
 พ. ยายมาจากไหน
 ผ. มาจากสำนักงานผู้สูงอายุ
- (คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการแสดงความเห็นใจกับผู้เสียหายที่ถูกลักทรัพย์ในสถานการณ์ที่ (๑๐๐) ว่า “**มันนี่นะขโมยเงินคนแก่มากแล้วตกนรกเลย**” เพื่อแสดงความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ที่ผู้เสียหายถูกกรีดกระเป๋าลักทรัพย์ไป และเมื่อพนักงานสอบสวนแสดงความรู้สึกเห็นใจต่อผู้เสียหายแล้ว ผู้เสียหายจึงสามารถให้ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป เห็นได้จากที่ผู้เสียหายให้ปากคำว่า ผู้ก่อเหตุลักทรัพย์อาจจะติดตามผู้เสียหายมาตั้งแต่บริเวณที่ผู้เสียหายไปรับค่าใช้จ่ายจากสำนักงานผู้สูงอายุประจำจังหวัด

๔.๒.๔.๒ การหยอกเย้า

การหยอกเย้า หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการพูดจา ล้อเล่นไม่จริงจัง การใช้กลวิธีนี้จะทำให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความเครียด หรือลดความวิตกกังวลจากเรื่องราวที่ร้องทุกข์เพื่อให้สภาวะอารมณ์ของผู้เสียหายได้กลับสู่ปกติ และสามารถให้ข้อมูลรายละเอียดอื่นๆ ต่อไป ผู้วิจัยพบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการหยอกเย้าทั้งหมด ๘ ครั้ง เช่น

- (๑๐๑) ผ. ครับ - ผมก็ตามหาตอนแรกก็ไม่เจอ สักพักก็เห็นสองคนกำลังล้างมือ
 ก็ไปคันดูตามป่าหญ้าพบพวกกล่องและอุปกรณ์ต่างๆ
 พ. อืม :
 ผ. ก็ไปอยู่มุ่มมืดเพื่อที่จะไปดูว่าเกิดอะไรขึ้น
 พ. [ขอบัตรประชาชนด้วย

ครับ ผมขอสอบปากคำเลยละกัน คงต้องขึ้นศาลและนัดสืบที่ชั้นศาล
เนื่องจากปฏิเสธใช้ไหม

- ผ. ครับ
 { พ. **ปีใหม่ขอปฏิทินของบริษัทด้วยนะ**
 ผ. (หัวเราะ) ได้ครับ
 พ. ลุงอายุเท่าไรแล้วครับ

(คดีที่ ๒ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการหยอกเย้ากับผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๑๐๑) หลังจากที
สอบปากคำเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น พนักงานสอบสวนได้แทรกการหยอกเย้าในการดำเนินการสนทนาว่า
“**ปีใหม่ขอปฏิทินของบริษัทด้วยนะ**” เพื่อให้ผู้เสียหายรู้สึกผ่อนคลายความเครียดที่เกิดจากการสอบปากคำ
และเมื่อเห็นว่าผู้เสียหายพร้อมที่จะให้ปากคำเพิ่มเติมแล้ว จึงได้สอบถามถึงประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเป็น
ลำดับต่อไป

(๑๐๒)

- ผ. ก็เพราะว่าเราไม่รู้ เมื่อไปยืนยันว่าเขาเอา แต่เขาไม่ได้เอา
 พ. ไม่ได้ว่าใคร ลงประจำวันไว้ เสียหายเงินนะ
 ผ. Z ครับ เสียตาย ก็เลยมา
 บริक्षाหัวหน้าดู
 { พ. **จะบอกให้นะ แจ้งความสำเร็จแล้ว ไปซื้อเลยเก้าห้า เนี่ย บ่ายนี้ มันจะ**
ออกแล้ว ไปซื้อเลย หวยมันจะออกกับลุงนี่ละ(หัวเราะ)
 ผ. ผมก็ไม่เคยซื้อ ไม่เคยเล่น
 พ. Z **ทุ่มสุดตัวเลย(หัวเราะ) รับรองได้คืน**
 ผ. มันจะเสียยิ่งกว่าเดิมนะสิ หัวหน้า(หัวเราะ)
 พ. อายุเท่าไร
 ผ. ทกลีบ ทกลีบสองปีครับ

(คดีที่ ๒๒ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๐๒) ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ในคดีลักทรัพย์แต่ไม่ทราบว่าใคร
เป็นผู้กระทำความผิดเพราะเป็นสถานที่เกิดเหตุคือโรงพยาบาลซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะมีบุคคลจำนวนมากเดิน
ทางเข้าออกอยู่ตลอดเวลา ทำให้การสืบสวนสอบสวนเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก ผู้เสียหายจึงมีสภาวะทาง
อารมณ์ที่ค่อนข้างเครียด พนักงานสอบสวนจึงใช้กลวิธีการหยอกเย้าแทรกในระหว่างการดำเนินการ
สนทนาว่า “**จะบอกให้นะ แจ้งความสำเร็จแล้ว ไปซื้อเลยเก้าห้า เนี่ย บ่ายนี้ มันจะออกแล้ว ไปซื้อเลย หวย**

มันจะออกกับลุงนี่ละ(หัวเราะ)” และ “ทุ่มสุดตัวเลย(หัวเราะ)รับรองได้สิน” เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความเครียดที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวในถ้อยคำต่อไป

การใช้กลวิธีหยอกเย้าของพนักงานสอบสวนที่พบทั้งหมด ๘ ครั้งนั้น ผู้วิจัยพบว่า นอกเหนือจากรูปแบบการหยอกเย้าตามตัวอย่างข้างต้นแล้ว พนักงานสอบสวนยังมีการใช้รูปคำถามบางคำแทรกลงไปในการหยอกเย้า ๒ สถานการณ์ ซึ่งเป็นการใช้รูปคำถามแทรกโดยที่ผู้เสียหายจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้ เนื่องจากพนักงานสอบสวนเพียงต้องการให้ผู้เสียหายรู้สึกผ่อนคลายจากความเครียดที่ได้รับเสียหายและช่วยลดความวิตกกังวลจากการสอบปากคำ และถ้าผู้เสียหายเลือกที่จะตอบคำถามคำตอบนั้นอาจจะมีผลเกี่ยวข้องกับการรายละเอียดของคดีความหรือไม่ก็ได้ แต่สิ่งสำคัญก็คือกลวิธีดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้เสียหายมีความพร้อมที่จะดำเนินการสนทนากับพนักงานสอบสวนต่อไป ตัวอย่างเช่น

- (๑๐๓) พ. ให้เงินเขาไปยังไป
 ผ. ให้เป็นงวดๆ ค่ะ ทำพันห้าครั้งแรก ต่อมาก็เจ็ดพันห้า
 พ. { ถึงได้ให้เขาไป ไม่ใช่เขาใส่ยาเสน่ห์ลงไปหรือ } **ทำไม :**
 ผ. (หัวเราะ) คงนั้นค่ะ
 พ. Z ทำงานเย็บผ้าที่กรุงเทพฯ แล้วตอนนั้นทำด้วยหรือเปล่า
 (คดีที่ ๓๕ ฉ้อโกงทรัพย์)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการหยอกเย้ากับผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๑๐๓) ว่า “**ทำไม : ถึงได้ให้เขาไป ไม่ใช่เขาใส่ยาเสน่ห์ลงไปหรือ**” เพื่อให้ผู้เสียหายได้ผ่อนคลายความเครียดจากเหตุที่ต้องสงสัยฉ้อโกงทรัพย์จำนวนกว่าหมื่นบาท กลวิธีดังกล่าวทำให้การสอบปากคำลดความตึงเครียดลงไปจากเดิม และเมื่อใช้กลวิธีลักษณะนี้แล้ว ทางพนักงานสอบสวนก็จะสามารถดำเนินการสอบถามต่อได้ตามปกติว่า “ทำงานเย็บผ้าที่กรุงเทพฯ แล้วตอนนั้นทำด้วยหรือเปล่า” เพื่อให้ผู้เสียหายตอบในประเด็นอื่นต่อไป

- (๑๐๔) พ. Z ก็วันแล้วนี่
 ผ. เมื่อก่อนเองค่ะ
 พ. Z เมื่อกี้ อ้อ :
 ผ. ก็มีชื่อที่อยู่เขานี่ละค่ะ ก็เลยว่าจะมาแจ้งความไว้
 พ. เพราะปกติพวกรับจำนำก็จะจดชื่อที่อยู่ไว้
 ผ. ค่ะ คราวนี้ก็เป็นคนรู้จักด้วย
 พ. Z เรารู้จักหรือ

- ผ. ค่ะ
- พ. **Z** **เขาออกไปแล้วมีอาการแบบลิงโลดดีใจใหม่ โห**
จากทองเส้นเล็กๆ โดขึ้นมาไม่กี่วันเป็นสามบาท(หัวเราะ) ถ้ามาซ้ำอีก
สองวันอาจเป็นห้าบาท(หัวเราะ)
- ผ. จะว่าเข้าใจผิดก็ :
- พ. จะว่าสำคัญผิดก็ไม่ใช้ เส้นมันผิดกัน
- ผ. อีกร้อยสามบาทเป็นสร้อยข้อมือ สลึงเป็นสร้อยคอ
- พ. **ก็ดีนะ จากสร้อยคอเป็นสร้อยข้อมือ เป็นสามบาทอยู่ร้านอะไรเดียวไป**
จำมั่ง(หัวเราะ)
- ผ. (หัวเราะ) ร้านทองดีค่ะ

(คดีที่ ๔๗ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๐๔) ก่อนที่พนักงานสอบสวนจะใช้กลวิธีการหยอกเย้า การสนทนา ระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายได้ดำเนินไปตามปกติ โดยเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับรูปคดีที่ ถูกขโมยสร้อยทอง การสนทนาดังกล่าวอาจจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความเครียดและวิตกกังวล พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้กลวิธีการหยอกเย้าผู้เสียหายว่า “**เขาออกไปแล้วมีอาการแบบลิงโลดดีใจใหม่ โห จากทองเส้นเล็กๆ โดขึ้นมาไม่กี่วันเป็นสามบาท(หัวเราะ) ถ้ามาซ้ำอีกสองวันอาจเป็นห้าบาท(หัวเราะ)**” และ “**ก็ดีนะ จากสร้อยคอเป็นสร้อยข้อมือ เป็นสามบาทอยู่ร้านอะไรเดียวไปจำมั่ง(หัวเราะ)**” เพื่อให้ผู้เสียหายรู้สึกผ่อนคลายความตึงเครียดที่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบทรัพย์สินที่สูญหายไป เนื่องจากเป็นพนักงานขายที่ร้านทองซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุ กลวิธีดังกล่าวอาจทำให้ผู้เสียหายตอบคำถามได้ดีขึ้นกว่าช่วงแรกที่เข้าแจ้งความร้องทุกข์ เห็นได้จากผู้เสียหายสามารถแจ้งชื่อของสถานที่เกิดเหตุได้ตามปกติว่า “ร้านทองดีค่ะ”

๔.๒.๔.๓ การพูดซ้ำจ้วงหะ

การพูดซ้ำจ้วงหะ หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนพูดแทรกขึ้นมาในขณะที่ผู้เสียหาย กำลังแจ้งข้อมูลในการร้องทุกข์ เนื่องจากในขณะนั้นผู้เสียหายให้ข้อมูลด้วยถ้อยคำและอารมณ์ที่รุนแรง พนักงานสอบสวนจึงพูดซ้ำจ้วงหะเพื่อให้ผู้เสียหายปรับสภาพจิตใจให้เป็นปกติ แล้วจึงแจ้งข้อมูลที่พนักงานสอบสวนสอบถามให้ชัดเจนอีกครั้ง กลวิธีนี้พบทั้งหมด ๖ ครั้ง เช่น

- (๑๐๕)
- พ. แล้วคิดว่าใครเอาไปหรือเปล่านั้น
- ผ. เพื่อนนี่ล่ะค่ะ มันเป็นเพื่อนสนิทเลย เพราะตั้งแต่เข้าก็มีมันคนเดียวมันล่ะ ที่เข้ามาในห้อง แล้วมันต้องเป็นคนเอาไป
- พ. **Z** **เดี่ยวๆ ใจเย็น** ไม่มีใคร
 เข้าไปในห้องอีกนะ

(คดีที่ ๑๘ ลักทรัพย์)

พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการพูดขัดจังหวะผู้เสียหายในสถานการณ์ที่ (๑๐๕) ว่า “*เดี๋ยวๆ ใจเย็น...*” ในคดีขโมยโทรศัพท์มือถือ เนื่องจากข้อมูลที่ผู้เสียหายกำลังแจ้งนั้นเป็นข้อมูลที่คลุมเครือมุ่งกล่าวร้ายถึงผู้กระทำผิดโดยใช้อารมณ์มากกว่าการใช้เหตุผลและข้อเท็จจริง พนักงานสอบสวนจึงขัดจังหวะเพื่อให้ผู้เสียหายปรับสภาพจิตใจให้พร้อมกับการแจ้งข้อมูลตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

- (๑๐๖) ผ. คุณตำรวจมันพยายามจะฆ่าฉันค่ะ
- { พ. *Z เดียวครับ เดียว อะไร*
- ยังไมครับ*
- ผ. *ไอ้นั่นมันตีฉัน* [ใครเป็นคนตีครับ
- พ. *ไอ้เด็กนั่นมันตีฉันหัวแตก* [ใครเป็นคนตีรู้ไหม
- ผ. - หลาน ลูกพี่สาว
- (คดีที่ ๓๒ ทำร้ายร่างกาย)

จากสถานการณ์ที่ (๑๐๖) พนักงานสอบสวนได้ใช้กลวิธีการพูดขัดจังหวะว่า “*เดี๋ยวครับ เดียว อะไรยังไมครับ*” ในคดีทำร้ายร่างกาย เนื่องจากผู้เสียหายแจ้งข้อมูลในการร้องทุกข์ไม่ชัดเจนในถ้อยคำแรกที่เปิดการสนทนา ทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องใช้กลวิธีการพูดขัดจังหวะเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านไปแล้วให้ชัดเจนยิ่งกว่าเดิม

๔.๒.๔.๔ การชมเชย

การชมเชย หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการยกย่องสิ่งที่ผู้เสียหายแจ้งหรือให้ข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่ดีและถูกต้อง การใช้กลวิธีนี้จะทำให้บรรยากาศในการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายดีขึ้น ผู้วิจัยพบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการชมเชยทั้งหมด ๔ ครั้ง เช่น

- (๑๐๗) พ. ลุงเห็นเหตุการณ์แล้วจับไว้เธรอครับ
- ผ. ครับ
- { พ. *ลุงเป็น ปรก. ที่ยอดเยี่ยมมากเลยครับ*
- (คดีที่ ๒ ลักทรัพย์)

จากสถานการณ์ที่ (๑๐๗) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการชมเชยตัวแทนของผู้เสียหายในคดี ลักทรัพย์ว่า “ลุงเป็น รปภ. ที่ยอดเยี่ยมมากเลยครับ” เพื่อเป็นกำลังใจให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลต่อพนักงานสอบสวนให้สมบูรณ์ และยังสามารถเป็นแรงจูงใจให้ผู้เสียหายปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีต่อไป

- (๑๐๘) พ. ทำทางจะเข้ามาทางนี้
 ผ. = ก็คิดว่าคะ – ก็เลยโทรหาน้องชาย เขาก็บอกว่าสงสัยตอนกลับมาเอา ของ เขาลืมใส่กลอนล็อกประตู เพราะตอนนั้นก็ยังมีข้าวของอยู่ครบ พอ รู้ก็เห็นว่ามันตึกแล้ว ถึงได้มาวันนี้คะ
 พ. Z จัดของเข้าที่เข้าทางใหม่หรือยัง
 ผ. ยังกะ
 { พ. อิม : ดีแล้ว แล้วในตู้เสื้อผ้าเป็นไง
 ผ. = ก็ตอนหาชุดชั้นในเราก็รู้สึกเหมือนถูกคัน แคมประตูหลังบ้านก็ ไม่ได้ใส่กลอน เรากิ่ง เอ๊ะ ที่ไว้อย่างนี้ พัดลมอย่างนี้ มันก็ไม่ใช่ว่าแพง มันก็ขายได้ ทำไมมันไม่เอาไป มันยกเอาทำไม ชุดชั้นใน
- (คดีที่ ๒๓ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๑๐๘) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการชมเชยผู้เสียหายในคดีลักทรัพย์ว่า “อิม : ดีแล้ว” เนื่องจากหลังจากเกิดเหตุลักทรัพย์แล้ว ผู้เสียหายยังไม่เก็บกวาดสิ่งของที่ถูกรื้อค้นเพราะ ต้องการรอให้พนักงานสอบสวนไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสียก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องและจะทำให้การ ตรวจสอบร่องรอยของผู้ต้องสงสัยสามารถทำได้สะดวกยิ่งขึ้น

๔.๒.๔.๕ การให้คำรับรอง

การใช้คำรับรอง หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้ถ้อยคำที่มีความหมายในการยืนยัน เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการสอบสวน กลวิธีการใช้คำรับรองพบเพียง ๑ ครั้ง ดังนี้

- (๑๐๙) พ. Z รวมทั้งหมดทรัพย์สินที่คาดว่าถูกลักทรัพย์ไปหนึ่งหมื่นห้า พันบาท เห็นเอกสารตรงนี้
 ผ. เสร็จแล้วคะ แล้ว : มีโอกาสจะได้คืนหรือเปล่านั้น
 { พ. รับรองจับได้ครับ [ลันเปอร์เซ็นต์
- (คดีที่ ๓ ลักทรัพย์)

ในสถานการณ์ที่ (๑๐๙) พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการใช้คำรับรองกับผู้เสียหายว่า “ลัวร์เซ็นต์ รับรองจับได้ชั่ววีร์” เนื่องจากผู้เสียหายสอบถามพนักงานสอบสวนถึงความเป็นไปได้ในการจับกุมผู้ก่อเหตุ ทางพนักงานสอบสวนจึงได้กล่าวรับรองให้ผู้เสียหายเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และกระบวนการสอบสวนที่จะสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้

๔.๒.๕ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย

กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เมื่อต้องการให้ผู้เสียหายรู้สึกสนิทสนมคุ้นเคยและเป็นพวกเดียวกันกับพนักงานสอบสวน เพื่อบรรเทาความรู้สึกเกรงใจหรือเกรงกลัวที่ผู้เสียหายมีต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งกลวิธีดังกล่าวจะทำให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลในการร้องทุกข์ได้ละเอียดกว่าการร้องทุกข์ตามปกติ กลวิธีลักษณะนี้พบ ๑ กลวิธี คือ การใช้ภาษาถิ่น

๔.๒.๕.๑ การใช้ภาษาถิ่น

การใช้ภาษาถิ่น หมายถึง กลวิธีที่พนักงานสอบสวนสนทนากับผู้เสียหายโดยการนำภาษาถิ่นอีสานมาใช้ในการสนทนา เพื่อความเข้าใจในดับทกฏหมาย และยังเป็นการลดความแตกต่างระหว่างสถานภาพ ส่งผลให้ผู้เสียหายรู้สึกว่ามีความสนิทสนมกับพนักงานสอบสวนมากยิ่งขึ้น การใช้ภาษาถิ่นพบทั้งหมด ๑๙ ครั้ง เช่น

- (๑๑๐) พ. อ้าว : ยายมาทำอะไร
 ผ. มาแจ้งความ คนเขามันบ่สนใจผู้เฒ่าผู้แก่ มาลักเอาเงินไป บ่ฮู้สิกินอึหยัง มันมากริดกระเป๋เอาเงินไป นี่เบ็ง :
 (มาแจ้งความ คนมันไม่สนใจคนแก่ มาขโมยเอาเงินไป ไม่รู้จะกินอะไร มันมากริดกระเป๋เอาเงินไป นีดู :)
 พ. โฮ : แล้วมันเอาเงินไปท่อได้ละยาย (แล้วมันเอาเงินไปเท่าไรละยาย)
 ผ. พันแปด
 พ. คนเรานี้ - (เสียงโทรศัพท์ของตำรวจทำให้หยุดการสนทนา) - แล้วเงินในกระเป๋ายายมีพันแปดเด้อ
 ผ. จ๊ะ
 พ. โฮย : มันเอ็ดบาทกับผู้เฒ่าแล้วนะนี่ (มันทำบาปกับคนแก่แล้วนะนี่)
 ผ. (???)
 พ. สะพายกระเป๋แบบได้ยาย (สะพายกระเป๋แบบไหนยาย)
 ผ. ก็แบบนี้ละจ๊ะ

(คดีที่ ๑๓ ลักทรัพย์)

สถานการณ์ที่ (๑๑๐) พนักงานสอบสวนเปิดการสนทนาด้วยภาษากลางว่า “อ้าว : ยายมาทำอะไร” แต่หลังจากที่ผู้เสียหายตอบเป็นภาษาถิ่นอีสาน พนักงานสอบสวนจึงเปลี่ยนการดำเนินการสนทนามาเป็นภาษาถิ่นที่ผู้เสียหายตอบ เพื่อให้ผู้เสียหายรู้สึกว่าเป็นคนในพื้นที่หรือกลุ่มเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การสนทนามีความสะดวกและราบรื่นมากกว่าการใช้ภาษากลาง

- (๑๑๑) ผ. สัวส์ดีจ้า
- พ. **จ้า – มีเรื่องอียัง :** (จ้า – มีเรื่องอะไร)
- ผ. **มาเรื่องแม่ตีกทำร้ายร่างกาย น้องชายเมามาถือค้อนมาตีหัวแม่เหียบสามเข็ม** (มาเรื่องแม่ถูกทำร้ายร่างกาย น้องชายเมามาถือค้อนมาตีหัวแม่เหียบสามเข็ม)
- พ. **Z แม่ชื่ออียัง มานำ** (แม่ชื่ออะไร มาด้วยไหม)
- ผ. **บ่มาจะให้มาแจ้งแทน – ชื่อแดง จงดี จ๊ะ** (ไม่มาจะให้มาแจ้งแทน – ชื่อแดง จงดี จ๊ะ)
- พ. **Z น้องชายเมามาตีหัว - - อ้อ : ที่อยู่ในห้องซังนั้นแม่นำ** (น้องชายเมามาตีหัว - - อ้อ : ที่อยู่ในห้องซังนั้นใช่ไหม)
- ผ. **Z จ๊ะ**
- พ. **แล้วเจ้าละชื่ออียัง บัตรประจำตัวใส่** (แล้วคุณชื่ออะไร บัตรประจำตัวอยู่ไหน)
- ผ. ชื่อสุพร จงดี นี่จะบัตร
- พ. **- แล้วจ้งได้จะเอาจ้งได้ หรือจะประกันโตเอากลับบ้านเลยละ** (แล้วอย่างไรจะเอาอย่างไร หรือจะประกันตัวกลับบ้านเลยละ)
- (คดีที่ ๓๔ ทำร้ายร่างกาย)

ในสถานการณ์ที่ (๑๑๑) ผู้เสียหายเป็นฝ่ายเปิดการสนทนาด้วยภาษาถิ่นอีสานทำให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสนทนาต่อด้วยภาษาถิ่นเช่นเดียวกัน และการใช้กลวิธีดังกล่าวจะทำให้ผู้เสียหายรู้สึกว่าเป็นคนกลุ่มเดียวกันซึ่งพร้อมจะช่วยเหลือในเรื่องการร้องทุกข์ของประชาชน

นอกเหนือจากการเก็บข้อมูลในสถานการณ์การสอบปากคำแล้ว ผู้วิจัยมีโอกาสสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการใช้กลวิธีการพูดภาษาถิ่น ทำให้ทราบว่า การใช้ภาษาถิ่นจะเกิดขึ้นเมื่อพนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจแล้วว่า การใช้ภาษาถิ่นอีสานจะเป็นประโยชน์ในการสอบปากคำมากกว่าการใช้ภาษากลาง และปัจจัยที่จะทำให้พนักงานสอบสวนเลือกใช้กลวิธีนี้ คือ การพิจารณาจากอายุ การแต่งกาย และภาษาที่ใช้

ได้ตอบในการเริ่มต้นการสนทนา การใช้ภาษาถิ่นกับคนในพื้นที่จะส่งผลให้การดำเนินการสอบปากคำสะดวก และเป็นกันเองยิ่งขึ้น

กลวิธีเสริมในการสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายพบทั้งหมด ๑๓ กลวิธี และเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการสนทนา ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ในการใช้กลวิธีเสริมในการสนทนา	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
๑. เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย		
- การกล่าวอธิบาย	๗๘	๒๐.๒ %
- การกล่าวโต้แย้ง	๗	๑.๘ %
๒. เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล		
- การสรุปประเด็น	๘๒	๒๑.๑ %
๓. เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม		
- การให้คำแนะนำ	๘๐	๒๐.๗ %
- การใช้คำสั่ง	๗๓	๑๘.๙ %
- การตำหนิ	๑๔	๓.๖ %
- การเตือน	๑	๐.๓ %
๔. เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล		
- การแสดงความรู้สึกร่วม	๑๓	๓.๔ %
- การหยอกเย้า	๘	๒.๑ %
- การพูดขำตลก	๖	๑.๖ %
- การชมเชย	๔	๑.๑ %
- การให้คำรับรอง	๑	๐.๓ %
๕. เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย		
- การใช้ภาษาถิ่น	๑๕	๔.๕ %
รวม	๓๘๖	๑๐๐ %

ตารางที่ ๔ สรุปการใช้กลวิธีเสริมในการสนทนาโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์

จากตารางสรุปการใช้กลวิธีเสริมในการสนทนากับผู้เสียหาย พบว่า กลวิธีเสริมในการสนทนาที่พบมากที่สุด คือ การสรุปประเด็น และการให้คำแนะนำ เนื่องจากสถานการณ์การสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายนั้น เป็นสถานการณ์การร้องทุกข์ของผู้เสียหายเพื่อขอความช่วยเหลือจากพนักงานสอบสวน และไม่ว่าพนักงานสอบสวนจะรับเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนจะสรุปประเด็นเพื่อที่จะรวบรวมประเด็นสำคัญที่ผู้เสียหายแจ้ง ควบคู่กับการให้คำแนะนำที่ถูกต้องและสอดคล้องกับตัวบท

กฎหมาย ในทางตรงกันข้ามพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการเตือนและการให้คำรับรองกับผู้เสียหายน้อยที่สุด เนื่องจากในคำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(สมชัย ทรัพยวณิช,๒๕๒๗:๒๑)ได้อธิบายไว้ว่า

“มาตรา ๑๓๓ วรรค ๓ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำซึ่งอยากจะได้ด้วยความเต็มใจ

มาตรา ๑๓๕ ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใดๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น”

ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงพยายามไม่ใช้กลวิธีที่ละเมิดบทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้กลวิธีการเตือนและการให้คำรับรองพบน้อยที่สุด ซึ่งทั้งสองกลวิธีนี้มีลักษณะที่อาจจะเข้าข่ายการกระทำผิดกฎหมายโดยใช้การขู่เข็ญหรือให้สัญญาเพื่อจงใจให้ผู้เสียหายให้การตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ และขั้นตอนการร้องทุกข์เป็นขั้นตอนของการสืบสวนสอบสวนที่ยังไม่ได้ดำเนินการถึงขั้นตอนในการพิจารณาคดีของศาล การให้คำรับรองอาจทำให้ผู้เสียหายเกิดความเข้าใจผิดซึ่งอาจส่งผลเสียต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการเตือนกับผู้เสียหายมากจนเกินไป โดยที่ผู้เสียหายไม่เข้าใจเจตนาดีของพนักงานสอบสวน อาจส่งผลกับความรู้สึกในด้านลบของประชาชนที่มีต่อสถาบันตำรวจทำให้พบการใช้กลวิธีนี้น้อยกว่ากลวิธีอื่นๆ

จากการศึกษาประเด็นเรื่องกลวิธีในการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวนทั้งหมดนี้ สามารถสรุปเป็นตารางการใช้กลวิธีได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลวิธีในการสอบปากคำ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
๑. กลวิธีหลักในการสอบปากคำ		
๑.๑ การใช้รูปแบบประโยคในการถาม		
๑.๑.๑ รูปแบบประโยคคำถาม		
- ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ	๓๒๐	๑๗.๕ %
- ประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความ	๕๔๕	๓๐.๓ %
- ประโยคคำถามให้เลือกตอบ	๑๑	๐.๖ %
๑.๑.๒ รูปแบบประโยคบอกเล่า		
- ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์	๒๔๔	๑๓.๖ %
- ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์	๕๖	๓.๑ %
๒.๑ กลวิธีการถาม		
๒.๑.๑ เพื่อสอบถามข้อมูลประเด็นหลัก		
- การถามย้อนคำตอบ	๓๔	๑.๙ %
- การย้ำคำถามเดิม	๑๗	๐.๙ %
- การถามคำถามต่อเนื่อง	๑๔	๐.๘ %
๒.๑.๒ เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย		
- การซ้ำคำหรือซ้ำความ	๑๗๒	๙.๕ %
๒. กลวิธีเสริมในการสอบปากคำ		
๒.๒.๑ เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เสียหาย		
- การกล่าวอธิบาย	๗๘	๔.๓ %
- การกล่าวโต้แย้ง	๗	๐.๔ %
๒.๒.๒ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล		
- การสรุปประเด็น	๘๒	๔.๕ %
๒.๒.๓ เพื่อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม		
- การให้คำแนะนำ	๘๐	๔.๔ %
- การใช้คำสั่ง	๗๓	๔.๑ %
- การตำหนิ	๑๔	๐.๘ %
- การเตือน	๑	๐.๑ %
๒.๒.๔ เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล		
- การแสดงความรู้สึกร่วม	๑๓	๐.๗ %
- การหยอกเย้า	๘	๐.๔ %
- การพูดขัดจังหวะ	๖	๐.๓ %
- การชมเชย	๔	๐.๒ %
- การให้คำรับรอง	๑	๐.๑ %
๒.๒.๕ เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย		
- การใช้ภาษาถิ่น	๑๙	๑.๑ %
รวม	๑๗๙๔	๑๐๐%

ตารางที่ ๑๐ สรุปการใช้กลวิธีทั้งหมดในการสอบปากคำ

จากตารางที่ ๑๐ เป็นการสรุปกลวิธีทั้งหมดที่พนักงานสอบสวนใช้ในการสอบปากคำผู้เสียหายพบว่า พนักงานสอบสวนใช้กลวิธี ๒ ลักษณะ คือ กลวิธีหลักในการสอบปากคำและกลวิธีเสริมในการสนทนา การใช้กลวิธีหลักสามารถแบ่งเป็น ๒ ประเด็น คือ การใช้รูปประโยคในการถาม และกลวิธีการถาม ในประเด็นการใช้รูปประโยคในการถาม พนักงานสอบสวนใช้ประโยคคำถามให้ตอบเนื้อความมากที่สุด เนื่องจากรูปประโยคลักษณะนี้เป็นการถามเพื่อให้ผู้เสียหายแจ้งรายละเอียดหรือเล่าเรื่องราวให้ชัดเจน และยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริงออกมาด้วยตนเองโดยไม่มีการชี้นำคำตอบจากพนักงานสอบสวน และพบว่าพนักงานสอบสวนใช้ประโยคคำถามให้เลือกตอบน้อยที่สุด เนื่องจากรูปประโยคให้เลือกตอบนี้เป็นการจำกัดคำตอบของผู้เสียหายมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงได้อย่างละเอียด นอกจากนี้ยังอาจเป็นรูปคำถามที่ชี้นำคำตอบซึ่งจะส่งผลเสียต่อค่าให้การและศาลจะให้น้ำหนักน้อยกว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายอธิบายด้วยตนเอง

ในประเด็นการใช้กลวิธีการถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงและข้อมูลสำคัญที่จะสามารถนำไปดำเนินการทางกฎหมาย สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ ๒ ลักษณะ คือ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักด้วยกลวิธีการถามย้อนคำตอบ การย้ำคำถามเดิม และการถามคำถามต่อเนื่อง และกลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหายโดยการซ้ำคำหรือซ้ำความ กลวิธีที่มีลักษณะเด่นซึ่งพบมากที่สุดคือ การใช้กลวิธีซ้ำคำหรือซ้ำความ เนื่องจากกลวิธีดังกล่าวเป็นหลักปฏิบัติสำคัญที่ใช้ในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีเนื้อหาตามกฎหมายดังนี้

“ข้อ ๒๔ ให้พนักงานสอบสวนย้ำความรู้เห็นของพยานและผู้เสียหาย ให้นำข้อความที่รู้อย่างจริงมากล่าวอย่าให้พยานเอาความเข้าใจของตน หรือเพียงแต่ได้ยินได้ฟังมาเป็นความรู้เห็นเสียเอง”

(กรมการปกครอง, ๒๕๓๖:๓๒)

ดังนั้นจากข้อบังคับนี้ พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องใช้กลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความ ย้ำในสิ่งที่ผู้เสียหายแจ้งเพื่อให้ได้รับข้อเท็จจริงที่ถูกต้องที่สุด ส่วนกลวิธีที่พบน้อยที่สุดในการใช้กลวิธีหลัก คือ การถามคำถามต่อเนื่อง เนื่องจากกลวิธีลักษณะนี้จะปรากฏการถามหลายคำถามภายในถ้อยคำเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความสับสนและไม่เข้าใจคำถามที่พนักงานสอบสวนสอบถามไป

กลวิธีเสริมในการสนทนาเป็นวิธีการหรือหนทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การร้องทุกข์สามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและต่อเนื่องจนกระทั่งสิ้นสุดการสนทนา เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการสนทนา ผู้วิจัยพบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีทั้งหมด ๕ ประเด็น คือ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล และกลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเองกับผู้เสียหาย กลวิธีเสริมที่พนักงานสอบสวนใช้มากที่สุด คือ กลวิธีการสรุปประเด็น

การให้คำแนะนำ และการกล่าวอธิบาย เรียงตามลำดับ เนื่องจากเป็นกลวิธีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนจะรับเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนจะต้องสรุปประเด็นสำคัญที่ผู้เสียหายแจ้งให้ชัดเจน ให้คำแนะนำที่ถูกต้องและสอดคล้องกับตัวบทกฎหมายเพื่อที่จะแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่าควรจะดำเนินการใดๆ ต่อไป และอธิบายเพื่อชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้น จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนจะกลวิธีการสรุปประเด็นก่อนกลวิธีการให้คำแนะนำ หรือการกล่าวอธิบาย เนื่องจากในการสอบปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องสรุปประเด็นที่ผู้เสียหายแจ้งเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และเมื่อได้ทราบประเด็นที่ชัดเจนแล้วพนักงานสอบสวนจึงจะใช้กลวิธีการให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง หรืออธิบายชี้แจงเหตุผลให้ผู้เสียหายเข้าใจเกี่ยวกับการร้องทุกข์ในแต่ละครั้ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบการใช้กลวิธีการเตือนและการให้คำรับรองน้อยที่สุด เนื่องจากการเตือนเป็นข้อห้ามสำคัญมิให้พนักงานสอบสวนใช้ดำเนินการ เพราะจะทำให้ผู้เสียหายไม่แจ้งข้อมูลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แต่จะแจ้งด้วยความกลัวซึ่งศาลจะพิจารณาไม่รับฟ้อง แต่ในสถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลพบว่า ในกรณีนี้ผู้เสียหายได้แจ้งว่ามีเหตุขัดแย้งกับผู้กระทำความผิดอยู่แล้ว พนักงานสอบสวนจึงได้ใช้กลวิธีการเตือนเพื่อให้ผู้เสียหายตระหนักถึงโทษที่จะได้รับหากเป็นการแจ้งความเท็จ ดังนั้นการเตือนในลักษณะนี้จึงเป็นข้อยกเว้นและไม่ถือเป็นการชักจูงผู้เสียหายให้แจ้งข้อมูลตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ ส่วนการใช้กลวิธีการให้คำรับรองพนักงานสอบสวนใช้เพียงครั้งเดียว อาจมีสาเหตุมาจากขั้นตอนการร้องทุกข์เป็นเพียงขั้นตอนแรกในการดำเนินการทางกฎหมาย พนักงานสอบสวนยังไม่สามารถตัดสินใจ คัดความที่ผู้เสียหายแจ้งนั้นจะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ เนื่องจากการตัดสินใจคดีเป็นกระบวนการพิจารณาคดีของศาล ทำให้พนักงานสอบสวนหลีกเลี่ยงที่จะให้คำรับรองใดๆ กับผู้เสียหายให้เกิดความมั่นใจ หรือเข้าใจผิดจนกว่าจะได้รับการตัดสินให้ถึงที่สุดจากการตัดสินคดีความของศาลยุติธรรม

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากการใช้กลวิธีการสอบปากคำ พบว่า พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีที่หลากหลาย ทั้งการใช้กลวิธีหลักและกลวิธีเสริม การใช้กลวิธีหลักประกอบด้วย การใช้รูปประโยคในการถามและกลวิธีการถาม รูปประโยคที่ปรากฏในการถามพบทั้งรูปประโยคคำถามและการใช้รูปประโยคบอกเล่า ส่วนการใช้กลวิธีการถามในลักษณะต่างๆ ทั้งการซ้ำคำหรือซ้ำความ การถามย้อนคำตอบ การย้ำคำถามเดิม และการถามคำถามต่อเนื่อง เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังใช้กลวิธีเสริมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวอธิบาย การให้คำแนะนำ การสรุปประเด็น การพูดขัดจังหวะ การตำหนิ การเตือน การใช้คำสั่ง การโต้แย้ง การชมเชย การหยอกเย้า การให้คำรับรอง การแสดงความรู้สึกร่วม และการใช้ภาษาถิ่น เพื่อช่วยให้การสอบปากคำสามารถดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยจนกระทั่งสิ้นสุดการสนทนา การใช้กลวิธีที่หลากหลายเหล่านี้จะส่งผลให้ข้อมูลที่ได้รับจากผู้เสียหายมีน้ำหนักและความชัดเจนเพียงพอที่จะตัดสินใจรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์ตามที่ผู้เสียหายแจ้ง ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ ๒ คือ พนักงานสอบสวนมีกลวิธีในการสอบปากคำเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่จะกำหนดว่าสามารถรับแจ้งความคดีอาญาได้หรือไม่

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ทั้งหมด ๕๐ สถานการณ์ และจากการใช้กรอบแนวคิด SPEAKING ของไฮม์(1972) วิเคราะห์บริบทการสอบปากคำผู้เสียหาย แสดงให้เห็นว่าพนักงานสอบสวนเป็นฝ่ายที่สามารถควบคุมบริบทการสอบปากคำไว้ได้ทั้งหมด ทั้งฉาก ผู้ร่วมเหตุการณ์ จุดมุ่งหมาย การลำดับวาทกรรม ท่วงทำนองในการสื่อสาร วิธีการในการสื่อสาร บรรทัดฐานของปฏิสัมพันธ์และการตีความ และประเภทของปริจเฉท พนักงานสอบสวนมีหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนภายในห้องร้องทุกข์ เป็นฝ่ายที่ต้องสอบถามจุดมุ่งหมาย ควบคุมการลำดับวาทกรรม ใช้ท่วงทำนองและวิธีการในการสื่อสารให้ราบรื่น และเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการตัดสินใจที่จะรับเรื่องราวร้องทุกข์หรือไม่ ในขณะที่ผู้เสียหายอยู่ในสถานภาพเป็นผู้ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำผิด จากสถานภาพที่แตกต่างกันสองลักษณะนี้ส่งผลให้พนักงานสอบสวนมีสถานภาพสูงกว่าสถานภาพของผู้เสียหาย

ดังนั้นการศึกษาปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับสถานภาพที่สูงกว่าของพนักงานสอบสวนเป็นหลัก เนื่องจากการสนทนาลักษณะนี้พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้กำหนดโครงสร้างในการสนทนา และยังเป็นบุคคลผู้ตั้งคำถามเพื่อสอบปากคำผู้เสียหายเกี่ยวกับข้อมูลในการร้องทุกข์ทั้งหมด เมื่อพิจารณาจากสถานภาพของทั้งสองฝ่าย ผู้วิจัยจึงแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๒ ประเด็นหลัก ดังนี้ ประเด็นที่หนึ่งเป็นการศึกษาโครงสร้างของปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ และประเด็นที่สองเป็นการศึกษากลิ่นวิธีการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน

สำหรับประเด็นที่หนึ่ง หลังจากที่ได้ศึกษาโครงสร้างการสนทนาในสถานการณ์นี้ ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างหลักของปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาสามารถแบ่งได้เป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา ซึ่งตรงกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ ๑ คือ โครงสร้างในปริจเฉทการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายมีลำดับตายตัวชัดเจน คือ การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา

ลักษณะของการเปิดการสนทนาพบ ๒ ลักษณะ คือ การเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวน และการเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหาย จากการวิเคราะห์จะพบการเปิดการสนทนาโดยพนักงานสอบสวนทั้งหมด ๔๒ สถานการณ์ และการเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหายพบทั้งหมด ๘ สถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ

๑. การกล่าวคำทักทาย

๒. การสอบถามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อนคือขั้นตอนการกล่าวคำทักทาย และต่อเนืองด้วยขั้นตอนการสอบถามวัตถุประสงค์ แต่ทั้งสองขั้นตอนนี้จะไม่ปรากฏคู่กันในทุกสถานการณ์ ขั้นตอนการสอบถามวัตถุประสงค์สามารถปรากฏได้โดยไม่ต้องอาศัยการกล่าวคำทักทาย ในขณะที่ขั้นตอนการกล่าวคำทักทายจะต้องปรากฏการสอบถามวัตถุประสงค์ตามมาเสมอ เนื่องจากการสอบถามค่าเป็นการสนทนาในชีวิตประจำวันที่มีลักษณะเฉพาะ พนักงานสอบสวนมีความจำเป็นต้องทราบวัตถุประสงค์ของผู้เสียหายในทันที เพื่อให้การดำเนินการร้องทุกข์สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว แต่บางสถานการณ์ผู้เสียหายใช้วิธีการเล่าเรื่องราวแทนการแจ้งวัตถุประสงค์ เพราะเชื่อว่าการแจ้งรายละเอียดจะทำให้พนักงานสอบสวนเข้าใจเรื่องราวมากกว่าการแจ้งวัตถุประสงค์ทันที ลักษณะเช่นนี้เป็นสิ่งที่อาจบ่งบอกได้ว่าผู้เสียหายไม่ทราบขั้นตอนที่ถูกต้องในการสอบถามค่า พนักงานสอบสวนจึงต้องอาศัยความเข้าใจและพยายามสอบถามให้เข้าสู่ประเด็นหลักอย่างรวดเร็ว และในการเปิดการสนทนาโดยผู้เสียหายพบว่า ผู้เสียหายจะเป็นฝ่ายแรกที่กล่าวถ้อยคำเพื่อเปิดการสนทนา โดยไม่รอให้พนักงานสอบสวนเป็นฝ่ายเริ่มต้น ผู้วิจัยพบว่า การเปิดการสนทนาลักษณะนี้จะสามารถดึงดูดความสนใจของพนักงานสอบสวนได้ทันที เพราะจะทำให้พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องตอบรับและดำเนินการสนทนาต่อเนื่องไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการร้องทุกข์

การดำเนินการสนทนาจะเป็นโครงสร้างที่ต่อเนื่องจากการเปิดการสนทนา โดยจะประกอบด้วย การเรียงลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด ขั้นตอนนี้พนักงานสอบสวนจะมีลักษณะในการเริ่มต้นเพื่อสอบถาม ๓ ลักษณะ คือ การให้ผู้เสียหายแจ้งข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การให้ผู้เสียหายระบุความเสียหายที่ได้รับ และการให้ผู้เสียหายระบุชื่อและรูปพรรณของผู้กระทำความผิด
๒. การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย
๓. การสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการสนทนาที่มีครบทั้ง ๓ ขั้นตอน คือ การสอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด การสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย และการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องนั้น จะเป็นการดำเนินการสนทนาในสถานการณ์ที่พนักงานสอบสวนได้ตัดสินใจรับเรื่องร้องทุกข์นั้นแล้ว แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนตัดสินใจไม่รับเรื่องร้องทุกข์ การดำเนินการสนทนาจะพบเพียง ๒ ขั้นตอน คือ การ

สอบถามเพื่อระบุเหตุการณ์และระบุตัวผู้กระทำความผิด และการสอบถามประวัติส่วนตัวของผู้เสียหาย โดยจะไม่พบขั้นตอนการสอบถามเพื่อขอรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับรายละเอียดของเหตุการณ์และรายละเอียดของผู้กระทำความผิด รวมทั้งประวัติส่วนตัวของผู้เสียหายเพียงพอแล้ว ก็จะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาตัดสินใจที่จะไม่รับคำร้องทุกข์นั้นได้ทันที โดยจะต้องมีการชี้แจงเหตุผลที่ไม่รับคำร้องทุกข์กับผู้เสียหายเสมอ ซึ่งการตัดสินใจนี้จะส่งผลให้การดำเนินการสนทnal้นสุดลงและเข้าสู่โครงสร้างสุดท้ายของการสอบปากคำคือการปิดการสนทนา

ขั้นตอนสุดท้ายของการสอบปากคำในการร้องทุกข์ คือ การปิดการสนทนา พนักงานสอบสวนจะเป็นฝ่ายเริ่มต้นปิดการสนทนาเสมอโดยมีลักษณะในการปิดการสนทนา ๒ ลักษณะ คือ

๑. การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์ ขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนปิดการสนทนาในกรณีรับเรื่องร้องทุกข์ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือ การยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์ การสานต่อคำร้องทุกข์ และการกล่าวคำอำลา

๒. การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ ขั้นตอนที่พนักงานสอบสวนปิดการสนทนาในกรณีไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ การให้คำแนะนำ และการกล่าวคำอำลา

การปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์มีความแตกต่างจากการปิดการสนทนาที่พนักงานสอบสวนไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ ดังนี้ กรณีที่รับเรื่องร้องทุกข์พนักงานสอบสวนจะมีการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์กับผู้เสียหายโดยการแจ้งรับเรื่องและแจ้งให้ทราบว่า จะดำเนินการต่อไปอย่างไร หลังจากนั้นจะมีการสานต่อคำร้องทุกข์โดยการนัดหมายกับผู้เสียหายเพื่อให้มาดำเนินการทางกฎหมายในขั้นตอนอื่นๆ และปิดการสนทนาอย่างสมบูรณ์เมื่อมีการกล่าวคำอำลา ในขณะที่กรณีไม่ได้รับเรื่องร้องทุกข์พนักงานสอบสวนจะไม่มีการยืนยันรับเรื่องร้องทุกข์และการสานต่อคำร้องทุกข์ แต่จะพบขั้นตอนอื่นคือการให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายนำไปปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป แล้วจึงจะสิ้นสุดการสนทนาด้วยการกล่าวคำอำลาซึ่งถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสอบปากคำในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา

ส่วนกลวิธีการสอบปากคำผู้เสียหายของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยพบว่าพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีต่างๆ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ กลวิธีหลักในการสอบปากคำ และกลวิธีเสริมในการสนทนา

๑. กลวิธีหลักในการสอบปากคำ พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีหลัก ๒ ลักษณะ คือ รูปประโยคที่ใช้ถาม และกลวิธีการถาม

๑.๑ รูปประโยคที่ใช้ถาม สามารถแบ่งเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๑.๑.๑ การถามด้วยรูปประโยคคำถาม ประกอบด้วย

- ประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ จะพบรูปคำถาม “ไหม” “หรือเปล่า” “หรือ” “ใช่ไหม” “หรือยัง” และ “ได้ไหม” โดยจะพบรูปคำถาม “ไหม” มากที่สุด

- ประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความ จะพบรูปคำถาม “ใคร” “อะไร” “ที่ไหน” “เมื่อไร” “ทำไม” “เพราะอะไร” “อย่างไร” “เท่าไร” “กี่” โดยจะพบรูปคำถาม “อะไร” มากที่สุด
  - ประโยคคำถามให้เลือกตอบ จะพบรูปคำถาม “หรือ” เพียงรูปคำถามเดียว
- ๑.๑.๒ การถามด้วยรูปประโยคบอกเล่า ประกอบด้วย
- ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ ประโยคลักษณะนี้พนักงานสอบสวนจงใจใช้เพื่อทำหน้าที่คล้ายรูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธ โดยเฉพาะประโยคที่มีมาลา “นะ” จะมีลักษณะคล้ายการบังคับให้ผู้เสียหายจะต้องตอบรับ-ปฏิเสธคำถามที่พนักงานสอบสวนสอบถามไป
  - ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความไม่สมบูรณ์ ประโยคลักษณะนี้พนักงานสอบสวนจะละข้อความบางส่วนของประโยคให้ขาดหายไป เพื่อให้ผู้เสียหายเต็มหรือตอบส่วนที่หายไปนั้น

การถามด้วยรูปประโยคคำถามพบการใช้ประโยคคำถามให้ตอบเพื่อความมากที่สุด เนื่องจากเป็นคำถามที่ต้องการรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และไม่เป็นการชี้้นำคำตอบให้ผู้เสียหายตอบตามที่พนักงานสอบสวนต้องการ นอกจากนี้ในการถามด้วยรูปประโยคบอกเล่าของพนักงานสอบสวนพบว่า จะปรากฏประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์มากกว่าประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์ เนื่องจากพนักงานสอบสวนสามารถใช้ประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความสมบูรณ์ทดแทนการใช้รูปประโยคคำถามให้ตอบรับ-ปฏิเสธซึ่งจะได้รับคำตอบจากผู้เสียหายในลักษณะเดียวกัน และที่ปรากฏการใช้ประโยคบอกเล่าที่ต้องเติมเนื้อความให้สมบูรณ์น้อยกว่า เนื่องจากคำตอบที่ได้รับจากประโยคคำถามลักษณะนี้จะต้องเป็นคำตอบที่เติมเต็มข้อความที่ขาดหายไปเท่านั้น ทำให้ข้อมูลอาจจะไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะสรุปประเด็นหลักได้ พนักงานสอบสวนจึงต้องใช้รูปประโยคอื่นๆ สอบถามซ้ำอีกครั้ง

๑.๒ กลวิธีการถาม พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีการถามทั้งหมด ๒ วัตถุประสงค์ คือ

- ๑.๒.๑ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามข้อมูลที่เป็นประเด็นหลัก พบการใช้กลวิธีทั้งหมด ๓ กลวิธี คือ
  - การถามย้อนคำตอบ
  - การย้ำคำถามเดิม
  - การถามคำถามต่อเนื่อง
- ๑.๒.๒ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหาย พบการใช้กลวิธีทั้งหมด ๑ กลวิธี คือ การซ้ำคำหรือซ้ำความ

ลักษณะของกลวิธีคำถามของพนักงานสอบสวนที่พบมากที่สุด คือ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อเน้นย้ำคำตอบของผู้เสียหายด้วยกลวิธีการซ้ำคำหรือซ้ำความ เนื่องจากพนักงานสอบสวนต้องการเน้นย้ำใน ข้อมูลที่ผู้เสียหายแจ้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักการสอบสวนคดีอาญาที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้ข้อมูลจากผู้เสียหาย แจ้งมีน้ำหนักเพียงพอที่จะดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป ในทางตรงกันข้ามกลวิธีที่พบน้อยที่สุด คือการถามคำถามต่อเนื่อง เนื่องจากกลวิธีนี้จะประกอบด้วยคำถามหลายคำถามภายในถ้อยคำเดียวกัน ซึ่ง อาจจะทำให้ผู้เสียหายเกิดความสับสนจนไม่สามารถแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องได้

๒. กลวิธีเสริมในการสอบปากคำ พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีเสริมทั้งหมด ๕ วัตถุประสงค์ ดังนี้

๒.๑ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลกับผู้เสียหาย พบทั้งหมด ๒ กลวิธี ได้แก่

- การกล่าวอธิบาย
- การกล่าวโต้แย้ง

๒.๒ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล พบเพียง

๑ กลวิธี คือ การสรุปประเด็น

๒.๓ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม พบทั้งหมด ๔ กลวิธี ได้แก่

- การให้คำแนะนำ
- การใช้คำสั่ง
- การตำหนิ
- การเตือน

๒.๔ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายผ่อนคลายความวิตกกังวล พบ ทั้งหมด ๕ กลวิธี ได้แก่

- การแสดงความรู้สึกร่วม
- การหยอกเย้า
- การพูดขัดจังหวะ
- การชมเชย
- การให้คำรับรอง

๒.๕ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเป็นกันเอง กลวิธีลักษณะนี้พบ เพียง ๑ กลวิธี คือ กลวิธีการใช้ภาษาถิ่น

กลวิธีเสริมในการสอบปากคำที่พบมากที่สุด คือ การสรุปประเด็น การให้คำแนะนำและการกล่าว อธิบาย เนื่องจากการสนทนาระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายนั้น เป็นสถานการณ์การร้องทุกข์ที่

ผู้เสียหายมาดำเนินการเพื่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ว่าจะกรณีที่พักงานสอบสวนรับเรื่องร้องทุกข์หรือไม่ก็ตาม พนักงานสอบสวนจะต้องสรุปประเด็นจากข้อมูลที่ผู้เสียหายแจ้งเป็นระยะ ให้คำแนะนำที่ถูกต้องและสอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย เพื่อให้ผู้เสียหายทราบว่าควรจะดำเนินการใดๆ ต่อไป และอธิบายเพื่อชี้แจงเหตุผลที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์เรื่องนั้น ในขณะที่ลักษณะกลวิธีการดำเนินการสนทนาที่พบน้อยที่สุด คือ กลวิธีการเตือนและการให้คำรับรอง เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะใช้กลวิธีการเตือนก็ต่อเมื่อผู้เสียหายมีเหตุผลที่อาจจะเข้าข่ายการแจ้งความเท็จ จึงต้องการเตือนให้ผู้เสียหายตระหนักถึงโทษที่จะได้รับหากกระทำการผิดกฎหมาย และสำหรับกลวิธีการให้คำรับรองพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่จะไม่ให้คำรับรองใดๆ แก่ผู้เสียหาย เนื่องจากการร้องทุกข์เป็นเพียงขั้นตอนแรกในกระบวนการยุติธรรม ยังต้องมีการดำเนินการทางกฎหมายต่อเนื่องไปจนถึงที่สุด ซึ่งผลที่ตามมาอาจตรงกับที่ผู้เสียหายต้องการให้เกิดขึ้นหรือไม่ก็ได้ การให้คำรับรองจะเป็นสิ่งที่ผูกมัดระหว่างพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายต่อไป หากพนักงานสอบสวนใช้กลวิธีทั้งสองลักษณะนี้มากเกินไป จะทำให้ผู้เสียหายไม่เข้าใจเจตนาแท้จริงของพนักงานสอบสวนและส่งผลกระทบต่อสถาบันตำรวจต่อไป

จากการใช้กลวิธีต่างๆ ในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน ผู้วิจัยพบว่า พนักงานสอบสวนใช้กลวิธีหลักในการสอบปากคำหลายลักษณะซึ่งไม่พบในการสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวันทั่วไป เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ในการค้นหาข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักเพียงพอ อันนำมาสู่การตัดสินใจที่จะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์ และยังใช้กลวิธีเสริมในการดำเนินการสนทนาที่หลากหลายเพื่อให้การสนทนากับผู้เสียหายสามารถดำเนินไปได้ อย่างเรียบร้อยจนถึงสิ้นสุดการสนทนา ซึ่งตรงกับสมมติฐานในการวิจัยข้อที่ ๒ ว่า พนักงานสอบสวนมีกลวิธีในการสอบปากคำเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง ที่จะกำหนดว่าสามารถรับแจ้งความคดีอาญาได้หรือไม่

๔.๒ อภิปรายผลการวิจัย

โครงสร้างของปริศนาการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญาที่พบในการวิจัยครั้งนี้ แม้ว่าจะมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย การเปิดการสนทนา การดำเนินการสนทนา และการปิดการสนทนา ในภาพรวมคล้ายคลึงกับการสนทนาในสถานการณ์ทั่วไป แต่จุดเด่นที่เป็นสาระสำคัญซึ่งบ่งบอกให้เห็นถึงความแตกต่างจากการสนทนาทั่วไป คือ วัตถุประสงค์ของการสอบปากคำระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายนั้นเกิดขึ้นเพื่อต้องการค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริง อันจะนำมาสู่การตัดสินใจของพนักงานสอบสวนว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์ตามที่ผู้เสียหายได้ร้องเรียน

ในการสนทนายระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายเป็นสถานการณ์การสื่อสารที่เกิดขึ้นจากบุคคลสองฝ่าย โดยฝ่ายแรกคือ ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายซึ่งต้องการร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้กระทำความผิด และอีกฝ่ายหนึ่งคือ พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ที่ยอมรับแจ้งเหตุและค้นหาข้อเท็จจริงอันจะนำมาสู่การดำเนินคดี เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า

กระบวนการร้องทุกข์ในสถานการณ์จริงนั้น พนักงานสอบสวนมีหน้าที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติคือการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน และนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบปากคำมาดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อกฎหมาย เพื่อนำตัวผู้ก่อเหตุมาสอบสวนค้นหาความจริงที่เกิดขึ้น หน้าที่เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทในการดูแลความสงบเรียบร้อยภายในสังคม

สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน คือ สถานการณ์การสื่อสารกับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ โดยเฉพาะบุคคลแรกที่พนักงานสอบสวนจะต้องสนทนาด้วย คือ ผู้เสียหาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนาระหว่างบุคคลสองฝ่ายนี้เอง ที่ทำให้ผู้วิจัยพบว่าเกิดความแตกต่างของสถานภาพทางสังคมระหว่างพนักงานสอบสวนและผู้เสียหายอย่างชัดเจน คือ สถานภาพของพนักงานสอบสวนจะสูงกว่าสถานภาพของผู้เสียหาย เนื่องจากบทบาทของพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ซึ่งบ่อยครั้งทำให้ผู้เสียหายเกิดความรู้สึกเกรงกลัวหรือเกรงใจ ที่เป็นฝ่ายนำเรื่องเดือดร้อนของตนมาดำเนินการร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน ความรู้สึกนี้ยังส่งผลให้ผู้เสียหายยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆ ก็ตาม ทั้งที่แท้จริงแล้วผู้เสียหายมีสิทธิ์ที่จะไตร่ตรองคำสั่ง และเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมกับตนเองให้ถูกต้องตามหลักกฎหมายมากกว่าเชื่อฟังพนักงานสอบสวนในทุกกรณีไป

สถานการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นหากผู้เสียหายตระหนักถึงสิทธิ์ตามกฎหมายของตน และพนักงานสอบสวนพยายามทำความเข้าใจต่อความรู้สึกและเหตุการณ์ที่ผู้เสียหายเพิ่งจะเผชิญมาก่อนการร้องทุกข์ สิทธิ์ในการร้องทุกข์ตามกฎหมายของผู้เสียหาย เป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนสามารถดำเนินการได้เมื่อเกิดเหตุการณ์กระทำผิดขึ้นต่อตนเองในทุกสถานการณ์ที่ต้องการให้นำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษ และเมื่อผู้เสียหายตัดสินใจนำเรื่องเดือดร้อนของตนมาดำเนินการร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจึงน่าจะพยายามทำความเข้าใจและใช้ความอดทนมากกว่าสถานการณ์อื่นๆ เนื่องจากเป็นสถานการณ์ที่ไม่ปกติสำหรับผู้เสียหาย และฝ่ายผู้เสียหายเองอาจจะไม่สามารถตอบคำถามของพนักงานสอบสวนได้ดีเหมือนกับการสนทนาทั่วๆ ไป เนื่องจากได้รับผลกระทบจากความเสียหายโดยตรง ดังนั้นการใช้ความอดทนและความเข้าใจจึงน่าจะเป็นกลวิธีที่ดีอีกกลวิธีหนึ่งสำหรับสถานการณ์ลักษณะนี้

การใช้กลวิธีเสริมในการสนทนาของพนักงานสอบสวนในบางลักษณะ เช่น การใช้คำสั่ง การตำหนิ หรือการเตือน เป็นกลวิธีที่อาจทำให้ผู้เสียหายเกิดความรู้สึกเสียหน้า แต่ความรู้สึกดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับการยอมรับความแตกต่างทางด้านสถานภาพของผู้เสียหายเอง และหากผู้เสียหายไม่ยอมรับกับสถานภาพที่แตกต่างนี้ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการสอบปากคำขึ้นมาได้ กลวิธีที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม โดยเฉพาะการใช้คำสั่ง การตำหนิ หรือการเตือน เป็นกลวิธีที่พนักงานสอบสวนใช้เพื่อต้องการให้ผู้เสียหายปฏิบัติตาม และผู้เสียหายอาจปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดในช่วงแรก แต่กลวิธีเหล่านั้นจะส่งผลในแง่ลบในอนาคต เนื่องจากประชาชนที่ไม่เข้าใจเจตนาที่แท้จริงอาจจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อพนักงานสอบสวน และไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของตำรวจในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนแล้ว บทบาทในการร้องทุกข์ของผู้เสียหายก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ในการร้องทุกข์หากผู้เสียหายไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานสอบสวน การสอบปากคำก็ไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สิ่งสำคัญที่ผู้เสียหายจำเป็นต้องตระหนักในการร้องทุกข์ คือ การพยายามควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ การแจ้งเฉพาะข้อมูลที่สำคัญ และการเตรียมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ให้ครบถ้วน เพื่อให้การดำเนินการสอบปากคำสามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา พบว่า การสอบปากคำในการร้องทุกข์ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต มากกว่าการพิจารณาเพียงแค่ดำเนินการร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จเป็นครั้งๆ ไป เนื่องจากสถาบันตำรวจและประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ ทั้งสองฝ่ายมีลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ที่มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถสร้างความประทับใจแรกให้กับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ ความร่วมมือระหว่างทั้งสองฝ่ายก็จะเกิดขึ้นและจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนปรากฏไปในทิศทางที่ดียิ่งกว่าเดิม

๔.๓ ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปริศนาการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในการร้องทุกข์ให้เป็นคดีอาญา ผู้วิจัยมีความเห็นว่ายังมีประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับการศึกษาในปริศนาการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนที่ควรวิเคราะห์ต่อไป เช่น

๑. การศึกษาปริศนาการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนกับผู้ต้องสงสัยในการดำเนินคดีอาญา
๒. การศึกษาปริศนาการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนกับผู้เสียหายในคดีข่มขืนกระทำชำเรา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การปกครอง, กรม. หนังสือคู่มือการสอบสวนคดีอาญาเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในงานมหากาพย์พระชนมพรรษา ๕ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๕ เล่ม ๕. กรุงเทพมหานคร : กองการสอบสวนและนิติกร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๓๕.
- การปกครอง, กรม. การสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : กองการสอบสวนและนิติกร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๓๖.
- กึ่งกาญจน์ เทพกาญจน. การใช้ภาษาในการตรวจรักษาโรคของอายุรแพทย์. รายงานผลการวิจัยในโครงการรณรงค์เพื่อภาษาและวรรณคดีไทย. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- กุลพร โพธิ์ศรีเรือง. การศึกษาบทบาทของบริบทในการตีความเจตนาของรูปประโยคคำถามภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ภาค ๑-๒). กรุงเทพมหานคร : พิมพ์อักษร, ๒๕๔๕.
- จิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์. คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาไทย : การวิเคราะห์เชิงอรรถศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.
- ชวลิต สุคนชวิท. ข้อเสนอแนะการสอบสวนคดีอาญาตามแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เอสซีพีพริ้นติ้ง, ๒๕๔๐.
- ชัยณรงค์ ธรรมศักดิ์. เทคนิคการสอบสวนคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ๒๕๑๘.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. เอกสารประกอบการศึกษาวิชาอรรถศาสตร์ : ทฤษฎีวิจารณ์กรม. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- ทัศนวัลย์ เนียมภูผา. การใช้ประโยคเงื่อนไขแสดงเจตนาต่างๆ ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- ธีรนุช โชคสุวณิษ. การศึกษาประโยค 3 ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย “โซ่สังคม” ของทมยันตี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- นวรรณ พันธุเมธา. ไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสำนึกการพิมพ์, ๒๕๒๗.
- ประไพพรรณ พึ่งฉิม. กลวิธีการถามในบริจเลทการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สนสองประเภท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.
- ปราณี กุลละวณิชย์. ผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ. วารสารอักษรศาสตร์ ๑๒ : ๔๖-๕๓ กรุงเทพมหานคร : ๒๕๓๓

- ปรีดา สถาวร. การสอบสวนคดีอาญา : ผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. เอกสารประกอบการสัมมนาการคุ้มครองผู้เสียหายในคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร : โอ
เอ็นจีการพิมพ์, ๒๕๓๘.
- พรรณธร ครุฑเนตร. กลวิธีทางภาษาที่ใช้โจมตีรัฐบาลทางอ้อมในบริจเจตการอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่
ไว้วางใจ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรมาธิราช. สาขานิติศาสตร์. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ ๓. นนทบุรี.
สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรมาธิราช. ๒๕๔๗.
- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. วัจนกรรมกรรมาธิราชในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.
- สมชัย ทรัพย์วณิช. คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาภาค ๒. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร
การพิมพ์, ๒๕๒๗.
- สมพร พรหมพิตาธร และ ศรีนิดา พรหมพิตาธร. คู่มือร้องทุกข์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน,
๒๕๓๗.
- สมพร พรหมพิตาธร. คู่มือพนักงานสอบสวนฉบับทำงาน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญู
ชน, ๒๕๓๘.
- สรียา ทับทัน. กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำ ถามตึง ในการพิจารณาคดี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- สายสวาท อินทิแสน. แบบประโยคคำถามและคำตอบที่ใช้พูดในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๙.
- สิริมา เชียงเขาวัว. การสนทนาระหว่างกุมารแพทย์กับผู้ป่วยในการตรวจรักษาโรค. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- สุชาติ จิระชาติ. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ,
๒๕๒๔.
- สุพจน์ ภูมานะชัย. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา(ฉบับใช้งาน). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติ
ธรรม, ๒๕๔๗.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑
- อิสระ ดลเพ็ญ. การศึกษาการให้คำแนะนำในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

ภาษาอังกฤษ

- Austin, J.L. How to do thing with words. Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1962.
- Brown, G., and Yule, G. Discourse analysis. Cambridge : Cambridge University Press, 1983.
- Clark, H. Using language. Cambridge : Cambridge University Press, 1997.
- Coulthard, M. Advance in spoken discourse analysis. London : Routledge, c1992.
- Coulthard, M. An introduction to discourse analysis. London : Longman, 1985.
- Gilbert, J. N. Criminal Investigation. Upper Saddle River, N.J. : Prentice Hall, 1998.
- Heydon, G. The language of police interviewing : critical analysis. Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2005.
- Mulbar, H. Interrogation. Springfield : Charles C Thomas, 1951.
- O' Hara, C. E. Fundamentals of criminal investigation. Springfield : Thomas, 1973.
- Schiffrin, D. Discourse makers. Cambridge : Cambridge University Press, 1987.
- Searle, J.R. Speech acts. New York: Cambridge University Press., 1969.
- Searle, J.R. "The classification of illocutionary acts." Language in society 5. (n.p.) 1976.
- Searle, J.R. "What is speech act?" Philosophy in America. (n.p.), 1965.
- Sennewald, C. A. The process of investigation : concepts and strategies for the security professional. Boston : Butterworth, c1981.
- Svennevig, J. Getting acquainted in conversation : a study of initial interaction. Amsterdam : John Benjamins Publishing, 1999.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กิตติ บุศยพลากร. ผู้เสียหายในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.
- จิตติพงศ์ อนุพงศ์พิพัฒน์, ร้อยตำรวจเอก. บทบาทของพนักงานสอบสวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่นในการไต่สวนคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.
- ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. วัจนกรรมการขอโทษในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- บรรจบ พันธุมธา. ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๙.
- บุรียรัตน์ รอดทิพย์, พันตรีหญิง. การเปิดการสนทนาทางโทรศัพท์ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.
- มยุรี สวัสดิ์เมือง. การศึกษาภาษาสนทนาทางโทรศัพท์ของสถานีวิทยุข่าวสารและการจราจร(จส.๑๐๐). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐.
- วิรัช ตามธีรนนท์. การใช้ภาษาและคู่วจนกรรมในการค้าขาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม่” ด้านอรรถศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- สุนัดดา วิริยา. การศึกษาการขอร้องในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- สุเมธ จิตต์พาณิชย์. หลักการค้นหาความจริงในการสอบสวน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

ภาษาอังกฤษ

Quirk, R. A Grammar of Contemporary English. London : Longman, 1972

Zulawski, D., and Wicklander, D. Practical aspect of interview and interrogation. Boca Raton, Fla : CRC Press, c2002.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

คดีที่ ๑ ชโมยรถจักรยานยนต์(พนักงานสอบสวนรับเรื่อง)

- พ. ว่าไงครับ ติดต่อเรื่องอะไร
 ผ. แจ้งรถมอเตอร์ไซด์หายครับ
 พ. อยู่ตรงไหน
 ผ. ทางแลนรีครับตรงต้นมะม่วง
 พ. ต้นมะม่วง ต้นมะม่วงตรงไหนนะ – นี่เป็นถนนกลางเมืองนะ(วัดแสงที่) เอ๊ะ กลางเมืองหรือหน้าเมือง
 ผ. ผมจอดอยู่ที่จุดรถมอเตอร์ไซด์ ตรงถนนกลางเมืองครับ
 พ. เหมอ จอดไว้ตั้งแต่เมื่อไหร่
 ผ. จอดไว้ตั้งแต่บ่ายโมง
 พ. Z ออกมากี่โมง
 ผ. ตอนสี่โมงเย็น
 พ. Z ทำอะไรอยู่
 ผ. ไป : ชื่อของครับ
 พ. รถชื่อเราหรือเปล่า [ครับ] หรือชื่อใคร ชื่อเราเลยนะ [ครับ]
 ผ. (???) ชื่อสดหรือเช่าชื่อ
 ผ. เช่าชื่อครับ
 พ. ติดส่งวางอยู่ใช่ไหม
 ผ. Z ะ
 พ. เราชื่ออะไร
 ผ. นิคม พัฒนาคครับ
 พ. ขอบัตรประจำตัวหน่อย
 ผ. นี่ครับ
 พ. รถเป็นชื่อของเรานะ
 ผ. Z ครับ
 พ. อายุเท่าไร
 ผ. ยี่สิบสองปีครับ
 พ. (???) ทะเบียนอะไร
 ผ. ชก ๑๒๓
 พ. ขอนแก่น ๑๒๓ นะ สี...
 ผ. สีบรอนซ์
 พ. สีบรอนซ์ – ใช่ไหม
 ผ. ครับ
 พ. (???) นี่ละหน้า : มีรถสวยๆ จอดกันเต็มพริตไปหมด เขาไม่เอาคันอื่นมาเอาคันของเรา – เบอร์ติดต่อดี เบอร์อะไร
 ผ. ศูนย์ห้า หนึ่งสองสามสี่ห้าหกเจ็ด

- พ. คุณย้าทำ หนึ่งสองสามสี่ห้าหกเจ็ด นะ
- ผ. Z ครับ
- พ. รถฮอนด้า เทน้า หรือเปล่าชะ
- ผ. เปล่าครับ ยามาฮ่า นูโว
- พ. รถได้ติดทะเบียนไว้หรือเปล่า
- ผ. ติดครับ
- พ. (หัวเราะ) ยามาฮ่านะ
- ผ. Z นูโวครับ
- พ. หมายเลขเครื่องอะไร คงไม่รู้ทรอกใช้ไหม
- ผ. ครับ
- พ. (???) อะไรนะ
- ผ. ล้อรถสีทองครับ
- พ. Z ไปแต่งรถมาด้วย มันผิดกฎหมายนะ
- ผ. - เอ่อ: ครับ ล้อโรลตราคอน มีสีเงินเงิน ทองทอง
- พ. ตกลงล้อรถสีทอง เจ้าเรียกสีตราคอนนะ มีสีเงินกับสีทอง
- ผ. ครับ
- พ. จะไปแต่งรถทำไม : คันเดิมมันก็ดี ก็สวยอยู่แล้ว ล้อโรลสีเงินทองหน้าหลังนะ
- ผ. ครับ
- พ. (???) หัวเราะ) หายหน้าห้างแลนรี่ถนนกลางเมืองใช้ไหม
- ผ. ครับ
- พ. ช่วงตั้งแต่บ่ายโมงจนถึงเวลาสี่โมงเย็นนะ
- ผ. ครับ
- พ. (พูดวิทยู) แกนนคร xxx มีรถมอเตอร์ไซด์หายหน้าห้างแลนรี่ ถนนกลางเมือง เป็นยามาฮ่า นูโว สีบรอนซ์ ทะเบียน ขก ๑๒๓ มีลักษณะพิเศษเป็นล้อโรลสีเงินทอง(ปีติวิทยู) ที่พูดเมื่อก็ถูกต้องไหม
- ผ. ครับ
- พ. = พรุ้งนี้เราไปถ่ายเอกสารพวกการเข้าซื้อรถจากบริษัทและพวกคู่มือรถต่างๆ ให้เรียบร้อย เพราะรถเราป่านั้นคงถูกแปรสภาพไม่เหลือสภาพเดิมแล้ว สิ่งที่ยังเหลืออยู่ก็คือ เลขเครื่อง เลขอะไหล่ บางทีไปเจอรถคันอื่น เขาจะได้ตรวจเจอได้ แล้วเดี๋ยวพรุ้งนี้เอามาให้พี่ที่โรงพัก ตอนนั้นไปห้องสืบสวนไปแจ้งที่ห้องสืบสวนไว้เป็นข้อมูล แล้วอย่าลืมเอาหลักฐานมาให้พี่พรุ้งนี้ เข้าใจไหม
- ผ. ครับ จ้ะผมไปนะครับ
- พ. อืม : อย่าลืมละกัน
- ผ. Z ครับๆ
- คดีที่ ๒ ลักทรัพย์(พนักงานสอบสวนรับเรื่อง)
- พ. ติดต่อเรื่องอะไรครับ
- ผ. แจ้งของหายค่ะ
- พ. อะไรหายครับ
- ผ. ไทรคัทท์หายค่ะ

- พ. Z หายที่ไหน เมื่อไหร่
- ผ. หายที่ห้อง อยู่หอพักสายฝน ตรงประชาสโมสร
- พ. เมื่อไหร่
- ผ. = วันนั้นล่ะค่ะ ใช้ครั้งสุดท้ายตอนประมาณสิบเอ็ดโมง พอสักบ่ายโมงจะทยิบมาโทร ก็ไม่เห็นแล้ว
- พ. แล้วคิดว่าใครเอาไปหรือเปล่านั้น
- ผ. เพื่อนนี่ล่ะค่ะ มันเป็นคนสนิทเลย เพราะตั้งแต่เข้าก็มีมันคนเดียววันนี้ล่ะที่เข้ามาในห้อง แล้วมันต้องเป็นคนเอาไป
- พ. [เดี่ยวๆ ใจเย็น ไม่มีใครเข้าไปในห้องอีกนะ
- ผ. ไม่มีแล้วค่ะ
- พ. ลองโทรเข้าดูหรือยัง
- ผ. โทรแล้วแต่มันปิดเครื่อง ไปทานที่ห้องก็ไม่อยู่
- พ. แล้วเบอร์ที่หาย เบอร์อะไรล่ะ
- ผ. เบอร์ศูนย์เก้า แปดเจ็ดหกห้าสี่สามสองค่ะ
- พ. อิม ศูนย์เก้า แปดเจ็ดหกห้าสี่สามสองนะ - ปกติวางโทรศัพท์ไว้ตรงไหนล่ะ
- ผ. แถวๆ เติง ที่โต๊ะตรงหัวนอนค่ะ
- พ. เอ้า โทนลงเล่าเรื่องราว มันเป็นอย่างไงให้ฟังหน่อยสิ
- ผ. Z = กี่ : หนูโทรศัพท์คุยกับแฟนครั้งสุดท้ายตอนห้าโมงใช้ไหมคะ แล้วไอ้มันก็นึกเข้ามาขอดูทีวีที่ห้องเพราะห้องมันไม่มีทีวี จนประมาณเที่ยงกว่าๆ มันก็ออกไป ตอนนั้นหนูยังไม่สังเกต จนบ่ายโมงหนูจะโทรบอกให้แฟนมารับ หาโทรศัพท์ก็ไม่มีแล้ว ก็เลยเอะใจไปเคาะห้องมันดู มันก็ไม่อยู่ แล้วหน้าห้องล็อกกุญแจเอาไว้
- พ. [หายไปเลยนะ
- ผ. Z ค่ะ
- พ. เราก็เลยคิดว่า คนนั้นน่าจะเอาไปแต่ก็ไม่เห็นตอนเอาไปนะ
- ผ. - ก็ไม่มีใครเข้ามาในห้องหนูอีกแล้ว
- พ. [เราอยู่ในห้องตลอดเลยหรือเปล่า
- ผ. Z อยู่ค่ะ อยู่ตลอดเวลาเลย แต่ไม่รู้ว่ามี
- พ. มันหยิบไปตอนไหน
- ผ. อ่ะ อ่ะ เราชื่ออะไร
- ผ. วิภา สุขศรี ค่ะ
- พ. ที่อยู่ปัจจุบันล่ะ
- ผ. หอพักสายฝน ถนนประชาสโมสรค่ะ
- พ. Z ขอบัตรประจำตัวด้วย
- ผ. - นี่ค่ะ
- พ. - - กับเพื่อนคนนี้นสนิทกันแค่ไหน
- ผ. จริงๆ - ก็เรียนด้วยกันมาตั้งแต่เข้า ปวส. แต่เพิ่งมาสนิทกันก็ช่วงหกเจ็ดเดือนมานี้ค่ะ
- พ. Z ก็เพิ่งคบไม่นานนี่
- ผ. ก็ : ค่ะ

- พ. = ในคติลัทธิพยานะ เราไม่ใช่จะไปจับเขาได้เลยทันที เพราะมันไม่มีพยานหลักฐาน มีแต่เราบอกว่าเขาเป็นผู้
ต้องสงสัย ตำรวจเองก็ทำได้ออกหมายเรียกมาให้คุยกันสอบสวน ยังไม่สามารถดำเนินคดีได้ทันที เข้าใจไหม
- ผ. ค่ะ
- พ. ถ้าได้ข้อมูลอื่นเพิ่มเติมให้โทรบอกหมวดตามเบอร์นี้ เพราะวันนี้หมวดมีเวรรับแจ้งเหตุ ไม่สะดวกสอยวันนี้ เอาเป็น
พรุ่งนี้ได้ไหม
- ผ. ได้ค่ะ
- พ. นี้ : ต้องแน่ใจว่าจะแจ้งความดำเนินคดีจริงๆ ไม่ใช่มาแจ้งเล่นๆ แก่ถึงเพื่อน แบบนั้นมันผิดกฎหมายนะรู้ไหม
- ผ. แจ้งจริงๆ ค่ะ จะเอาเรื่องมันจริงๆ เอามันเข้าคุกเลยยังดี
- พ. = เอาละๆ จันพรุ่งนี้มาหาหมวดช่วงบ่าย แล้วเอา
หมายเลขของเครื่องโทรศัพท์มาด้วย หรือมีหลักฐานใบเสร็จซื้อขายโทรศัพท์ ถ้ามีก็เอามาเป็นหลักฐานด้วย เข้าใจ
ไหม
- ผ. เข้าใจค่ะ
- พ. ดีแล้ว เตี่ยวค่อยเจอกันใหม่ พรุ่งนี้
- ผ. ค่ะๆ ขอบคุณค่ะ

คดีที่ ๓ ทำร้ายร่างกาย (พนักงานสอบสวนรับเรื่อง)

- พ. มาติดต่อเรื่องอะไรครับ
- ผ. แจ้งความค่ะ
- พ. เรื่องอะไรครับ
- ผ. ถูกเขาตี เขาตบมาค่ะ
- พ. Z อ้าว : เรื่องเป็นยังไงบ้างครับ
- ผ. คือ เขาทะเลาะกัน แล้วเราเข้าไปห้าม พอจากนั้นเขาก็มาต่อเรานี่ละค่ะ
- พ. Z เขาทะเลาะกับอีกคนหนึ่งแล้ว
เราไปห้ามเขาอะนะ
- ผ. ค่ะ เขาต่อที่หนึ่ง ทางนั้นก็ต่ออีกที่หนึ่ง เราก็เลยเข้าไปห้าม ก็แล้วๆ ไป ที่นี้หนูก็เลยไปให้อาหารเปิดตามปกติ
มันก็มกกระชากเสื้อ หนูก็บอกทำให้ซื้อเสื้อใช้ด้วย มันก็เลยต่อมาสี่ห้าหมัดจนตาปูดหน้าบวมอย่างนี้
- พ. ครับ แล้วเขาชื่ออะไร นามสกุลอะไร จะได้ออกหมายเรียกมาคุยกัน
- ผ. ชื่อ - ชื่อซู่ แต่ไม่รู้ว่านามสกุลอะไร ไปทำไรทำนาอยู่ดีๆ มันก็มาตี มันตีตั้งแต่วันที่หนึ่ง
- พ. [อยุ่ ตั้งแต่วันที่หนึ่ง -
- เอ๊ย เขาชื่อนามสกุลอะไรครับ จะได้ออกหมายเรียก
- ผ. ชื่อซู่ : แต่นามสกุลหนูไม่รู้ - - แล้วเมื่อวานหนูไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน เขาก็บอกเป็นเรื่องชกต่อยกันตามปกติ
- พ. เหตุเกิดที่ไหน บ้านอะไร
- ผ. Z บ้านสว่างค่ะ
- พ. ตำบล...
- ผ. ตำบลโคกสว่าง
- พ. [โลกสว่าง - - คนเจ็บชื่ออะไร นางสาว...
- ผ. นางทองคำ พิเศษค่ะ ไม่ใช่นางสาว
- พ. อ้าว : แต่งงานแล้วนะ

- ผ. ค่ะ
- พ. มีลูกกี่คนแล้ว
- ผ. สองค่ะ
- พ. เทรอ แฟนคนไหนเทรอ
- ผ. (หัวเราะ) ค่ะ
- พ. อยู่หมู่บ้านอะไร
- ผ. บ้านหนองบัวค่ะ(หัวเราะ)
- พ. Z เบอร์โทรเท่าไร หนูทองคำเบอร์โทรศัพท์อะไร
- ผ. -- เบอร์อะไรคะ
- พ. เบอร์โทรเข้าที่สามารถติดต่อได้นะ
- ผ. มัน - [
- พ. เบอร์โทรของเราที่ผมจะติดต่อเราได้นะ มีไหม
- ผ. เบอร์บ้านญาติอีกหมู่บ้านหนึ่งได้ไหมคะ
- พ. -- คนทำร้ายเราชื่ออะไร
- ผ. ชื่อชู่ค่ะ
- พ. อายุเท่าไร
- ผ. ประมาณ : สี่สิบกว่าปี
- พ. Z บ้านเลขที่เท่าไร
- ผ. จำไม่ได้ จำได้แต่หมู่บ้านดงตาล หมู่สอง
- พ. บ้านดงตาล หมู่อะไร
- ผ. หมู่สอง
- พ. -- แล้วต้องการที่จะให้ช่วยเหลือว่า - โชคดีใช้ค่าเสียหาย หรืออะไร
- ผ. ค่ะ โชคดีใช้ค่าเสียหาย
- พ. Z ให้ปรับไปนะ
- ผ. Z ค่ะ - - แต่เขามอกกับคนอื่นว่า เขาไม่ได้ต่อยตีอะไรเรานะค่ะ ตอนไป
คุยกับผู้ใหญ่บ้าน เหมือนเขาจะเข้าข้างกันอีก [
- พ. เอะ ; แต่ผมก็เห็นรอยนะ แล้วเราไปหาหมอหรือยัง
- ผ. ยัง
- พ. = เตียวให้เราไปหาหมอที่โรงพยาบาลศูนย์นะ แล้วผมจะขอใบแพทย์ตามไป เตียวไปเราก็ไม่ต้องทำอะไรเลย
เตียวผมเองครับ บอกหม่อว่ามาตรวจร่างกายที่ถูกทำร้ายแค่นั้น นะ - กลับบ้านไปแล้วโทรศัพท์มาบอกผม
หน้อยว่านายชู่นี้ นามสกุลอะไร อยู่บ้านเลขที่เท่าไร จะได้ออกหมายเรียก แล้วจะให้ผู้ใหญ่บ้านเอาหมายเรียกไป
ให้เ็นะ ช่วยโทรบอกผมหน่อย เตียวผมออกหมายเรียกเสร็จแล้วเ็นี ผมอยากได้เบอร์โทรเจ้า กลับไปถึงบ้านก็โทร
บอกผมหน่อยว่าเบอร์อะไร
- ผ. ค่ะ เบอร์บ้านป้าได้นะคะ
- พ. ครับ
- ผ. Z อ้อ : [

- พ. [= แล้วนี่เบอร์โทรผมนี่นะ โทรได้ เขานามสกุลอะไร ก็โทรมาบอกผมนิดหนึ่ง จะได้ออก
หมายเรียกไป แล้วจากนั้นผมจะได้ติดต่อนัดหมายไปนะครับ เสร็จแล้วถ้ามันไม่มัน ก็ฟ้องศาลไปตามขั้นตอน ถ้า
คุยกันได้ก็ค่อยว่ากันอีกที อย่าลืมไปโรงพยาบาลต่อ
- ผ. แล้วใบแพทย์ต้องเอากลับมาที่โรงพัก [
- พ. [ไม่ ไม่จำเป็น เตียวผมขอเอง ตำรวจจะเป็นคนไปขอกับแพทย์เอง
เข้าใจไหมครับ ก็แค่บอกว่า ตำรวจให้มาตรวจบาดแผลไว้เป็นหลักฐาน
- ผ. โรงพยาบาลศูนย์...
- พ. Z อธิบาย : โรงพยาบาลศูนย์นั่นละ
- ผ. ค่ะ
- พ. อย่าลืมโทรมาบอกหน่อยเต๋อ
- ผ. จำ :

คดีที่ ๔ ทำร้ายร่างกาย (พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่อง)

- พ. สวัสดีครับ มีอะไรให้รับใช้ครับ
- ผ. คือ ชิมอเตอร์ไซด์ผ่านที่เค้าซึ่งเชือกในลอนไว้ที่ถนน แล้วมันบาดหน้าหน้าคะ
- พ. เรื่องเป็นยังไงครับ
- ผ. ก็ขับรถไปตามทาง ถนนแถวบ้านหน้าคะ แล้วผ่านที่ๆ เขากำลังสร้างอะไรสักอย่างข้างทาง เราก็เลยโดน
เชือกบาดหน้าเนี่ย มาดูอีกทีก็เป็นเชือกที่เค้าไว้คล้องสายตั้งหรือกระยะ ซึ่งตัดผ่านถนน เราไม่เห็นก็เลย
โดน [
- พ. [แล้วรู้หรือเปล่าว่าใครเป็นผู้รับเหมาตรงนั้น...
- ผ. ก็เทศบาลนี่แหละ
- พ. Z รู้ได้ยังไงครับ
- ผ. ก็เดินกลับไปดูที่ป้าย [แล้วคุณชื่อ นามสกุลอะไรครับ
- พ. มีนา ทิศวัน ค่ะ
- พ. ขอบัตรประจำตัวประชาชนด้วยครับ
- ผ. นี่ค่ะ
- พ. ที่อยู่ตามบัตรนะครับ
- ผ. ค่ะ
- พ. ตกลงคือคุณมีนชิมอเตอร์ไซด์ผ่านบริเวณที่เขาซึ่งเชือกผ่านถนน ซึ่งมีการปลุกสิ่งก่อสร้างเอาไว้ แล้วโดนบาด
ได้รับบาดเจ็บบริเวณศีรษะ จึงต้องการมาแจ้งความเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำผิดนะครับ [
- ผ. [เตียวๆ ค่ะ คือ : ยังไม่
แจ้งได้ไหม
- พ. Z อธิบาย - ทำไม่ละครับ
- ผ. ก็คือว่าจะมาสอบถามตำรวจดูเฉยๆ ว่าจะเอาผิดได้หรือเปล่า เพราะว่าเป็นเทศบาลแล้วก็ยากให้ตำรวจไปดูหรือ
ตกเดือนเขาดูเท่านั้นละ
- พ. Z แล้ว : - เออ จะให้ลงบันทึกประจำวันไว้หรือเปล่า

- ผ. ไม่ต้องหรอกคะ แค่มาดามแล้วอยากให้ตำรวจไปดู
- พ. คือ : อย่างนั้นะครับ ผมแนะนำก่อน คือผมว่าน่าจะไปหาหมอตรวจดูผลก่อนแล้วให้หมอเค้าออกไปรับรองแพทย์
ให้ว่าน่าจะเกิดจากอะไร แล้วนำมาแจ้งความหรือลงบันทึกประจำวันไว้ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ้าจะดำเนินการอะไรต่อ
จะได้มีหลักฐานอ้างอิง เพราะทางนั้นก็หน่วยงานราชการด้วยใช่ไหมครับ
- ผ. ค่ะ
- พ. นั่นละครับ ผมว่าถ้าตอนนี้ไปดูเค้าก็คงเก็บไปหมดแล้วไม่เหลือให้ดู เราต้องหาหลักฐานประกอบด้วย
- ผ. ถ้างั้น ก็ต้องไปหาหมอก่อนใช่ไหมคะ
- พ. น่าจะเป็นอย่างนั้นครับ
- ผ. งั้นไปก่อนนะคะ ขอขอบคุณค่ะ
- พ. ยินดีครับ

คดีที่ ๔ ลักทรัพย์(พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่อง)

- พ. เดี๋ยว มาติดตามเรื่องอะไรครับ
- ผ. ถูกขโมยของครับ
- พ. ลักทรัพย์นะ
- ผ. ครับ
- พ. เรื่องเป็นยังไง
- ผ. เมื่อเช้า : ตอนไปทำงาน ลูกน้องวิ่งมาบอกว่าพวกปุน เหล็ก ห่อ หายไป
- พ. [รู้เมื่อเช้าหรือ
- ผ. ครับ
- พ. มีอะไรหายไปบ้าง
- ผ. ปุนสี่ห้าถุง เหล็กเส้น กับท่อน้ำครับ
- พ. คุณทำงานอะไร
- ผ. ผู้รับเหมารับ
- พ. ชื่ออะไร ขอดูบัตรหน่อย
- ผ. บริษัทรับ
- พ. Z ที่อยู่ตามบัตรนะ
- ผ. ครับ
- พ. ไปรับเหมาก่อสร้างที่ไหน
- ผ. ก็ไปทุกที่ [
- พ. ไม่ใช่ สถานที่เกิดเหตุที่คุณไปสร้างนะที่ไหน
- ผ. อ้อ : แถวสี่แยกที่ถนนมิตรภาพครับ
- พ. ตกลงมีคนเห็นเหตุการณ์ไหมครับ
- ผ. มัน : = ไม่มีคนเห็น มาดูอีกทีตอนเช้าลูกน้องมาบอกแต่คิดว่าคงมีรถมาชนไป และมีหลายคนเพราะของมันเยอะ
แล้วก็หนักมากด้วย สองคนคงยกไม่ไหว
- พ. สงสัยใครบ้างหรือเปล่า
- ผ. ก็ : สงสัยอยู่บ้างเหมือนกัน

- พ. Z ไคร่ครับ
- ผ. คิดว่า - น่าจะเป็นผู้รับเหมาคนเก่า
- พ. ทำไมถึงคิดว่าอย่างนั้นล่ะ
- ผ. คือ : ก่อนที่ผมจะมารับงานนี้ต่อ เจ้าของเขามีปัญหากับผู้รับเหมาคนเก่า
- พ. [ปัญหาอะไร
- ผ. ผมไม่ทราบครับ
- พ. ต่อครับ
- ผ. = แล้วเขาก็เลยติดต่อมาหาผมให้ทำงานต่อ ผมก็รับทำให้มาเกือบอาทิตย์แล้วครับ
- พ. เป็นไปได้หรือเปล่าว่า เจ้าของเขาจ่ายเงินให้ไม่ครบ แล้วผู้รับเหมาคนเก่ามาเอาของไปชดเชย
- ผ. ผมก็ไม่ทราบครับ
- พ. คุณไม่รู้เรื่องเลยนะ
- ผ. ครับ
- พ. อืม : - แล้วเจ้าของเขาไม่มาแจ้งเอง
- ผ. = ผมโทรบอกเขาแล้วระหว่างทางขับรถมานี้ ผมคิดว่าน่าจะรีบแจ้งความเอาไว้ก่อน
- พ. แล้วเขาว่าไงบ้าง
- ผ. เขาก็บอกว่า เดี่ยวเข้าไปดู
- พ. ทรัพย์สินทั้งหมดเป็นของใคร ของคุณหรือเจ้าของ
- ผ. ของเจ้าของครับ เขาบอกว่าเขาซื้อมาเอง
- พ. อ้าว ถ้างั้นก็คงต้องให้เจ้าของเขามาแจ้งเองแล้วล่ะ
- ผ. แล้วยังไงล่ะครับ เกิดเขาคิดว่าผมเอาไป
- พ. [แล้วคุณเอาไปหรือเปล่านั้น
- ผ. [ถ้าผมเอาไป ผมจะมาแจ้งทำไม
- พ. ก็ถ้าไม่ได้เขาก็ไม่ต้องร้อนตัวหรอกครับ ให้เจ้าทรัพย์สินมาแจ้งเอง เขาจะรู้ว่ามันเป็นทรัพย์สินของเขาจริงหรือเปล่า กับ มีอะไรหายไปบ้าง เขาไม่ได้มอบอำนาจให้คุณมาแจ้งแทนสักหน่อย คุณกับลูกน้องไว้เป็นพยานตอนสอบสวนดีกว่า
- ผ. - เอางั้นหรือครับสารวัตร
- พ. = ครับ วันนี้ผมเข้าเวรถึงเที่ยง ก็ให้เจ้าของเขามาแจ้งความไว้ซะ ผมก็จะได้นัดสอบปากคำพยานด้วยเลย หรือถ้ามาหลังจากนั้นก็แจ้งกับท่านอื่นได้เลย
- ผ. แล้ว - ตอนนั้นก็กลับได้ไหมครับ
- พ. ตามสบาย
- ผ. งั้นผมลาละครับ
- พ. ครับๆ สวัสดีครับ

คดีที่ ๖ ลักทรัพย์(พนักงานสอบสวนไม่รับเรื่อง)

- พ. เชิญครับ มีอะไรให้รับใช้ครับ
- ผ. ผมมาแจ้งปิ่นหายครับ
- พ. ปิ่น ปิ่นอะไร
- ผ. ครับ

- พ. Z ไม่ใช่มีคนเก็บไว้นะ เคยเห็นเป็นกระบอกนี้ไหม
- ผ. เคยครับ
- พ. Z มีใครยิ้มไปหรือเปล่า เมื่อก่อนอยู่กับใคร ทื่อ : เมื่อ เมื่อก่อนอยู่กับใคร
- ผ. อยู่กับพ่อตา ตอนพ่อตายยังอยู่กับพ่อตา
- พ. แล้วพ่อตายเมื่อไหร่
- ผ. ตายเมื่อ พ่อคอสามสิบ - สามสิบหก
- พ. [โอ้ย นานแล้ว(???)
- ผ. เวลาจะหาทำไมเจอเลย เอกสารอะไรก็ไม่เห็น ผมซักรจะสงสัย [อืม] มาหาจริงก็ไม่เจอ
- พ. ก็ไม่รู้จะทำยังไง ถึงจะ - ถึงจะถูกตอง ก็เลยมาหาปรึกษาท่านดู
- พ. = ผมว่าลุงไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของอาวูบีนเนี่ยนะ ตามทะเบียนอาวูบีน ให้ลูกสาว เอ๊ย เมียพี่ ลูกสาวของพ่อตา พ่อตาเขาตายแล้วใช่ไหม
- ผ. Z ครับ
- พ. นั่นละ ไปฟ้องเป็นผู้จัดการมรดกของบีนนี่ - แล้วก็มีการส่งจากศาลมาเมื่อไหร่ ก็มาลงประจำวันไว้ว่า เมียหาไม่เจอ บีนหาย ถ้าไปแจ้งแบบนี้มันจะถูกตองกว่า
- ผ. ก็ให้เงินไปตามขั้นตอนไป
- พ. [= อ่า : อะ ที่จริงถามว่าเป็นมรดก มันก็เป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย ซึ่งถ้าแจ้งหายคนจะมีมาแจ้งหายได้ มันก็ต้องมีผู้ครอบครองก่อนที่จะรู้ว่ามันหาย เราไม่เคยครอบครอง จะรู้ได้ยังไงว่าหายตอนไหน จริงไหม - เตียวพี่ไปแจ้งหาย ใครถามเป็นคนครอบครอง เตียวพี่ก็ผิดกฎหมายอีก บีนก็มีทะเบียนใช้ไหม ไปแจ้งไปให้เค้าฟ้องมรดกให้ถูกตอง ให้เป็นผู้จัดการมรดกเกี่ยวกับอาวูบีนนี่
- ผ. [ครับผม
- พ. = ว่าเพิ่งพบว่ามีทรัพย์สินคืออาวูบีนเนี่ย ซึ่งเป็นมรดกแต่เนื่องจากอาวูบีน ซึ่งเป็นมรดกแต่เนื่องจากเป็นอาวูบีน ซึ่งเป็นทรัพย์สินกรณีพิเศษ เป็นทรัพย์สินที่จะโอนได้ก็ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนใช้ไหม - ให้ทนายเค้าฟ้องสองพันบาท สามพันบาท ฟ้องแบบ ฟ้องผื่นละ แล้วมีมรดกอื่นไหมที่มีปัญหา
- ผ. - ไม่มี
- พ. Z ลองคุยกับพี่น้องของเมียดู พี่น้องเค้ามีกี่คน - แม่ยังอยู่ไหม แม่ย้ายนะ
- ผ. ยังครับ ยังอยู่
- พ. Z อะ ยังอยู่ ให้แม่ย้ายเป็นคนฟ้องเลย แล้วส่วนเราจะได้บีนมาแล้ว จะมาแจ้งเป็นบีนหายก็ค่อยว่ากัน หายไปอยู่แล้วคิดว่าไม่ได้คืนอยู่แล้วใช่ไหม
- ผ. ครับ
- พ. แต่ถ้าทรัพย์สินพิเศษแบบนี้ มันต้องมีใบอนุญาต เออ : ถ้าเป็นเงินทองนะไม่ต้องขออนุญาตใคร
- ผ. อย่างนี้ก็ถือว่า ทางนี้ก็แจ้งรับหาย เป็นหลักทรัพย์ไม่ได้ใช้ไหมครับ
- พ. Z = แล้วมันหายตอนไหนละ พี่รู้เธอมันหายตอนไหน(???) เราก็ไม่รู้ว่าพ่อตาที่เค้าเคยทำอะไรอยู่ เกิดมีคนมาลักทรัพย์แล้วทำไมเอาเฉพาะบีนไป ทรัพย์สินเงินทองทำไมไม่เอาละ เกิดพ่อที่เค้าตั้งใจให้คนอื่นเองละ เกิดมีคนมาบอกทีหลังว่า ก่อนตายเค้าบอกว่า เอ๊ย กูให้มึงแล้วก็ยกให้เค้าไปแล้ว คือทะเบียนยังไม่ทันได้โอนแต่ยกให้ปากเปล่าไปแล้วเพราะตายก่อน เรื่องแบบนี้มันเป็นไปได้หมด ใช่ไหม - ผมว่า ไปทำให้มันถูกต้องก่อน

- ผ. (???)
 พ. ครับ โอเคะพี่
 ผ. ครับ ครับ ขอบคุณครับ

คดีที่ ๗ ลักทรัพย์ (ภาษาถิ่น)

- พ. อ้าว : ยาย ยายมาเอ็ดอียัง (อ้าว : ยาย ยายมาทำอะไร)
 ผ. มาแจ้งความ คนเขามันไม่สนใจคนเฒ่าคนแก่ มาลักเอาเงินไป บู้สิกินอียัง มันกริดเอกระเป่าเงินไป นี่บั้ง (มาแจ้งความ คนเรามันไม่สนใจคนเฒ่าคนแก่ มาลักเอาเงินไป ไม่รู้จะกินอะไร มันกริดกระเป่าเอาเงินไป นีดู :)
 พ. โห : แล้วมันเอาเงินไปท้อได้ละยาย (โห : แล้วมันเอาเงินไปทำอะไรละยาย)
 ผ. พันแปด
 พ. คนเรานี้ - (เสียงโทรศัพท์ของตำรวจทำให้หยุดการสนทนา) - แล้วเงินในกระเป๋ายายมีพันแปดนะ
 ผ. จ๊ะ
 พ. โหย : มันเอ็ดบาบกับคนเฒ่าแล้วเดี๋ย (โหย : มันทำบาบกับคนแก่แล้วนะนี่)
 ผ. (???)
 พ. สะพายกระเป่าแบบไต่ยาย (กระเป่าสะพายแบบไทนยาย)
 ผ. ก็แบบนี้ละจ๊ะ
 พ. มันเห็นชะโมยเงินคนเฒ่าบ้านตกรากเลย : บ่แม่นสิขู่ว่ายายมีตั้งค์บ (มันชะโมยเงินคนแก่ไม่กลัวตกรากเลย ไม่ใช่ว่าจะรู้ว่ายายมีตั้งค์เธอ)
 ผ. Z มันกะติดตามมาตั้งแต่แรกละมั้งคุณตำรวจ(มันก็จะตามมาตั้งแต่แรกมั้งคุณตำรวจ)
 พ. ยายมาแต่ใส (ยายมาจากไทน)
 ผ. มาจากสำนักงานผู้สูงอายุ
 พ. อิม :
 ผ. เงินค่ารถกะบ่มีซึกบาด มันเอาไปเม็ดแล้ว (เงินค่ารถก็ไม่มีสักบาท มันเอาไปหมดแล้ว)
 พ. Z บ้านอยู่ไหนละยาย
 ผ. บ้านหนองไหลจ๊ะ
 พ. อ้อ : บ้านหนองไหล กะบ่ไกลนะ แล้วค่ารถท้อได้ยาย (อ้อ บ้านหนองไหล ก็ไม่ไกลนะ แล้วค่ารถทำอะไรยาย)
 ผ. ชาวบาดจ๊ะ (ยี่สิบบาทจ๊ะ)
 พ. ยายมีบัตรประชาชนบ่ (ยายมีบัตรประชาชนใหม่)
 ผ. มีจ๊ะมี
 พ. Z เอามาให้ผมแนเด้อ : (เอามาให้ผมหน่อยนะ)
 ผ. เงินนี่ก็เงินของรัฐเขาให้มา (???)
 พ. ยายอายุท้อได้ (ยายอายุเท่าไร)
 ผ. ปีนี้เจ็ดสิบจ๊ะ
 พ. บ่มีเงินค่ารถเลยนะ บ้านอยู่ไสเกาะ (ไม่มีเงินค่ารถเลยนะ - บ้านอยู่ไทนนะ)
 ผ. บ้านหนองไหลจ๊ะ
 พ. บ่มีไยบ้านัดตอนถึกกริดกระเป่าไป (ไม่มีไยใครอยู่ด้วยเลยเธอตอนถึกกริดไป)
 ผ. บจ๊ะ ฉันว่ารับเงินแล้ว ฉันกะจะเอาไปซื้อเข้ากินเข้าเม็ดแล้ว ยู่คนแต่ยวบ่มีไยหาเข้าให้ปลาให้กิน แล้วบ่เคยเจอเลย

เพิ่งจะมีเรื่องนี้เป็นเทอแรก (= ไม่จ๊ะ - ฉันว่ารับเงินแล้ว ฉันก็จะเอาไปซื้อข้าวกินข้าวหมดแล้ว อยู่คนเดียวไม่มีคนหา
ข้าวหาลาให้กิน แล้วไม่เคยเจอเลย : เพิ่งจะมีคราวนี้ครั้งแรก)

พ. อิม ตกลงหายไปต่อได้นะ (อิม : - - ตกลงหายเท่าไรนะ)

ผ. พันแปด

พ. Z เอ้อ : เป็นหยั่งยายพกเงินมาหลายแท่ง (ทำไม่ยายถึงพกเงินมาเยอะนัก)

ผ. Z ฉันมาจากประกัน

ผู้สูงอายุ รับเงินเพิ่งมา

พ. ตกลงเป็นเงินที่ให้กับคนแก่ เงินฉาบปอกจี้ เอ๊ย เงินกองกลางบ่

ผ. บ่(ไม่)

พ. Z เงินส่วนตัวให้รัฐบาลไปบ่

ผ. บ่ เป็นเงินที่รดให้คนแก่ชื่อจ๊อ (ไม่ : เป็นเงินที่รัฐบาลให้ผู้สูงอายุหลายๆ นีละ)

พ. เขาให้เท่าไร

ผ. เขาให้พันแปด

พ. จักเดือน (กี่เดือน)

ผ. สามเดือนรับเทอหนึ่ง (สามเดือนรับครั้งหนึ่ง)

พ. อ้อ : เดือนละหกร้อย สงสัยผู้ร้ายมันรู้ว่ายายมาเอาเงินละมั้ง : - ทรัพย์สินที่เสียหายคืออะไรบ้างละยาย

ผ. กระเป๋าใบนี้

พ. กระเป๋าใส่คำที่ยายถือมาเนี่ยนะ

ผ. จ๊ะ ก็นี้โรยมันกริด

พ. ยายมีที่นาหลายอยู่เนาะ

ผ. บ่มีกะเขาดอก (ไม่มีกับเขาหรือ)

พ. ผู้เดียวตียาย (อยู่คนเดียวหรือยาย)

ผ. จ๊ะ อยู่คนเดียว

พ. ตกลงที่หายนี้ ตลาดไหน ตลาด อ.จ๊ะ

ผ. บ่ นิตลาดตรงนี้ บางลำพูนี้ (ไม่ : เนี่ยตลาดตรงนี้ บางลำพูนี้)

พ. อ้อ : ตลาดบางลำพูหน้าโรงพักนะ

ผ. จ้า

พ. ยายมีลูกจักคน (ยายมีลูกกี่คน)

ผ. มีสองคน คนหนึ่งก็ตาย อีกคนหนึ่งมันไปทำงาน มันบ่ห้วงแม่มันบ่กลับมาเลย

พ. ยายจำได้ว่าเสียไปตอนจักโมง (ยายจำได้ไหมว่ามันหายไปตอนสักกี่โมง)

ผ. ออกมาจากตรงนั้นก็สองโมงกว่า ๆ สามโมงละมั้ง

พ. ยายเดี่ยวมมลงประจำวันไว้ให้ได้อ - อ๊ะยาย ผมให้คำรดยายร้อยหนึ่งนะ

ผ. ขอบคุณหลายๆ

พ. ใส่กระเป๋าสื่อไว้เลยต้อยาย เตี่ยวทางผมจะพยายามสืบจับให้ พวกคนร้ายนะ - เอ๊ย พงษ์ไปส่งยายขึ้นรถหน่อย

ผ. ขึ้นรถตรงไหนยาย

พ. ขึ้นตรงตลาดนี้ละจ๊ะ

- พ. ไปขาย ไปกับตำรวจคนนี้ เดียวเขาจะไปส่งขายที่รถกลับบ้านแต่ ครวทหน้ามาเอาเงินอีก ขายต้องระวังนะ อย่าให้
ได้มากแจ้งอีกเค้อ
- ผ. จำ : ขายขอบคุณหลายๆ จำ
- พ. ครับ

คดีที่ ๘ ลักทรัพย์

- พ. เอ้า : ลุงมากทำอะไรครับ
- ผ. ผมเทร่อ
- พ. Z ครับ ลุงนั่นแหละ
- ผ. นาฬิกาผมหายครับ
- พ. ทายอยู่ที่ไหนครับ
- ผ. อะไรนะครับ
- พ. Z ทายที่ไหนครับ
- ผ. -- คือผมหุไม่ค่อยได้ยิน ต้องพูดดังๆ
- พ. อ้อ : นาฬิกาหายที่ไหนครับ
- ผ. อ้อ ที่บ้านครับ
- พ. นาฬิกาขี้หื้ออะไรครับ
- ผ. เอววงไว้บนโต๊ะครับ
- พ. นาฬิกาขี้หื้ออะไร
- ผ. - ไม่มีขี้หื้อ แต่มีเงินหายด้วย
- พ. Z เงินหายเท่าไร
- ผ. - สองพันห้ารวมกับราคานาฬิกาอีกห้าร้อย
- พ. อิม เป็นสามพันนะ
- ผ. - ครับ = คือตอนนั้นไอ้เจ้านั้นมาหาที่บ้าน แล้วผมก็บอกว่างบไปเอาของข้างบนเดี๋ยวลงมา แต่พอลงมาก็ไม่เห็นใคร
จะหยิบเอานาฬิกาไปใส่ก็ไม่มี กระเป๋าเงินก็ยังมี
- พ. หายไป วางไว้ด้วยกันนะ
- ผ. Z ครับ วางไว้ด้วยกันเลย
- พ. จำหน้าได้อยู่
- ผ. -- เอ้อ
- พ. จำหน้าได้ไหม
- ผ. Z ครับๆ จำได้
- พ. ถ้าให้เห็นอีก จำได้อยู่
- ผ. ครับ
- พ. Z แล้วตอนนี้ทำงานที่ไหน
- ผ. ทำสวนครับ
- พ. อยู่บ้านคนเดียว...
- ผ. อยู่คนเดียวครับ

- พ. ไม่มีลูกมีเมียเธอ
- ผ. - ญาติเขาก็อยู่บ้านเขาสิครับ
- พ. เอ้อ
- ผ. เขาบอกว่าเขามาจากโรงพยาบาล แวะมาเยี่ยมแม่ปหนึ่ง
- พ. [เขาสนิทกับลุงเธอ
- ผ. ไส้หนักัน
- พ. อ้าว ถ้าไม่รู้จักจะมาบ้านลุงได้ไง
- ผ. - - เขาเคย เคยพาเขาไปรักษายาเสพติดตั้งแต่สามปีที่แล้ว เห็นเป็นคนบ้านเดียวกัน
- พ. Z อ้อ : เป็นคนรู้จักกันใช่
- พ. ไหม
- ผ. Z ครับ เป็นคนรู้จัก เขาเคยมา ญาติเขามาอ้อนวอนให้ช่วยพาไปรักษา ตั้งแต่ตอนนั้น
- พ. Z อ้อ
- ผ. Z แล้ว
- พ. ผมก็พาไปส่งที่โคราช แล้วก็ไม่ได้ติดต่อกันอีกเลยสามปี แล้วมันมาเมื่อวานนี่ของหายนี่ละ
- พ. ถ้าอย่างนั้นก็ต้องรู้จักชื่อเขาสี
- ผ. อะไรนะครับ
- พ. Z แล้วแบบนี้ ก็ต้องรู้ชื่อเขานะสิ
- ผ. รู้สิครับ
- พ. Z เอาชื่อเขามาให้ผม จะได้ออกหมายให้
- ผ. ผมไม่รู้ที่อยู่เขา
- พ. Z เอาชื่อมาก่อนก็ได้ ที่อยู่ที่ผมสืบเอา
- ผ. อะไรนะครับ
- พ. Z เอาแต่ชื่อมา : ที่อยู่ที่อยู่
- ผ. [ชื่อนิคม
- พ. Z นามสกุลอะไร
- ผ. (หัวเราะ) นามสกุลก็ไม่รู้จัก จำไม่ได้
- พ. ได้ - แล้วจะให้ทำยังไง - - หาให้ได้ไหม
- ผ. (หัวเราะ)
- พ. โอ๊ย : ปวดหัว อายุเท่าไร
- ผ. เขาหรือครับ
- พ. ลุงนะลุง
- ผ. - - ทกลีบสาม
- พ. บ้านเลขที่...
- ผ. (???)หนึ่งแปดทับ(???)
- พ. หนึ่งแปดทับเก้านะ
- ผ. หนึ่งแปดทับหก
- พ. เอ้า หนึ่งแปดทับหกนะ

- ผ. สองหนึ่งแปดทับหกครับ
- พ. **ไฉย** : บ้านเลขที่บอกสามรอบไม่ตรงกันสักรอบหนึ่ง ไม่รู้จะว่ายังไง - - แล้วจะให้ผมทำไงบ้าง แล้วจะให้ผมนะทำ
งให้บ้าง
- ผ. **Z** ตามจับครับ
- พ. **Z** ตามจับนะ
- ผ. ครับ
- พ. ได้ ได้ ตอนนี้อยู่บัตรประจำตัวลุงก่อน
- ผ. ครับ -
- พ. - - บัตรประชาชนของลุงนะ
- ผ. อ้อ : ครับ ครับ
- พ. - - มีเบอร์โทรติดต่อได้ไหม
- ผ. โทรศัพท์ผมเหรอ
- พ. ครับ :
- ผ. โทรศัพท์ผมมันมีปัญหา มีโทรศัพท์ผมก็ไม่ค่อยได้ยินก็เลยถอดออก
- พ. (หัวเราะ) เมียลูกก็ไม่มีเหรอ
- ผ. ญาติอยู่บ้านคนอื่นครับ
- พ. **เมีย เมีย เมียนะมีไหม**
- ผ. มีแต่ญาติพี่น้อง
- พ. **เฮ้อ : ให้พามาด้วยเด้อ มากิกที**
- ผ. ญาติเขากลับไปแล้วครับ
- พ. **ไม่ใช่ : ถ้ามากิกทีให้พามาด้วย**
- ผ. - อ้อ : ครับ
- พ. **เบอร์โทรเท่าไรนะ ที่บ้านนะ**
- ผ. สอง สองสามสี่ห้าหกเจ็ด
- พ. **ศูนย์ สี่ สาม สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด**
- ผ. ห้า หก เจ็ด
- พ. อืม ตอนนี้อยู่แต่ชื่อไม่รู้ว่านามสกุล เดียวไปหานามสกุลมาให้หน่อยเด้อ จะได้ออกหมายให้ แล้วกลับมาหาผมอีกทีนะ
- ผ. ครับ
- พ. **นี่นามบัตรผมนะ ได้เรื่องยังไงโทรบอกผมด้วย - เฮ้อ : ให้ญาติโทรให้ก็ได้**
- ผ. อ้อ : ครับ ครับ ได้ครับ เสร็จแล้วใช้ไหมครับ
- พ. **ครับ :**
- ผ. **งั้นผมไปนะครับ**
- พ. **ครับ :**

คดีที่ ๙ ฉ้อโกงทรัพย์

- พ. ว่าอย่างไรครับ
- ผ. **Z** มาแจ้งความละ

- พ. เรื่องอะไรครับ
- ผ. ถูกผู้ชายหลอกเอาเงินไปค่ะ
- พ. เรื่องราวเป็นไง
- ผ. - คือ :- ไปรู้จักกับคนหนึ่ง แล้วเขาก็ก๊มหลอกเอาเงินไปหมิ่นกว่าบาท เขาว่าเดี๋ยวจะเอามาคืน ชายของได้ชะก่อน
เอาไปตั้งแต่สองอาทิตย์ที่แล้ว
- พ. [ไปเจอกันได้อย่างไร
- ผ. เป็นคนรู้จักของเพื่อนอีกต่อหนึ่งค่ะ พอรู้จักก็คบกันมาระยะหนึ่ง เขาเล่าให้ฟังว่าทำงานราชการและชายของด้วย
- พ. เขายู่ขอนแก่นหรือเปล่า
- ผ. Z เขาก็บอกว่าอยู่นี่ละคะ
- พ. ไปตามหาหรือยัง
- ผ. Z ไปมาหมดแล้วค่ะ
- พ. เคยไปที่บ้านเขาไหม
- ผ. เขามองว่า :-
- พ. [รู้จักกันมานานแค่ไหนแล้ว
- ผ. ลักสองสามอาทิตย์ [ก็เพิ่งรู้จักกันนี่ ทำไมต้องให้เขายืมไปด้วย
- พ. เขามองชื่อมา แต่ไปตามที่ทำงานก็บอกไม่รู้จักคนชื่อนี้ แต่ทะเบียนรถเขาจะ
- ผ. Z ทะเบียนอะไร
- ผ. Z ก็
- พ. ว ๔๕xx จำทะเบียนรถได้อย่างเดียว เคยให้
- พ. [เราไม่มีโอกาสดูบัตรประจำตัวเขาเลยเธอ
- ผ. Z ไม่มีเลยค่ะ
- พ. เพราะว่าเขามองว่าตอนนี้กำลังทำเรื่องกู้ยืมเงิน แล้วทางนั้นก็เอาบัตรเขาไป [เขาหลอกเราว่าไง ถึงได้ให้เงินเขาไป
- ผ. เขาก็บอกว่าตอนนี้เขาไม่มีเงินเลย เพราะว่าเขาคงเอาเงินไปลงทุนและยังทำสัญญากู้ด้วย ก็เลยต้องหาเงินไปหมุน
- พ. เวลาเจอเขานี้ เจอคนเดียว
- ผ. Z ค่ะ
- พ. Z เคยไปเจอเพื่อนๆ เขามั้งหรือเปล่า
- ผ. - ไม่ค่ะ - เขาไม่เคยพาไป
- พ. Z เจอกันสองสามอาทิตย์
- ผ. ค่ะ
- พ. Z โธ้ย : แล้วให้เขาไปทำไม เจอกันแค่เบ๊บเดียว - - นี่เขาตั้งใจมาหลอกเราเลยนะนี่ มาตั้งใจให้เราเชื่อเนี่ย
- ผ. ค่ะ
- พ. (???) หน้าตาเขาเป็นยังไง - ชาว...
- ผ. ค่ะ
- พ. Z สูง หน้าตาดี...
- ผ. - ก็ : ค่ะ

- พ. Z เห็นเขาแต่งตัวดีก็เลยเชื่อ :
- ผ. -- ก็ช่วงที่เขาคบกับหนู เขาก็ - หนูก็จำได้ทะเบียนรถเขาค่ะ [แล้วเบอร์โทรศัพท์เขาค่ะ
- พ. โทรไปแต่เขาไม่รับสาย [
- ผ. มันเป็นอย่างไงเขาไม่รับ
- พ. เขาไม่รับเลย
- พ. โทรบ่อยแค่ไหน
- ผ. Z ตอนนั้นก็โทรทุกวัน
- พ. ติดหรือเปล่าว :
- ผ. Z ติดค่ะ แต่เขาไม่ [เบอร์อะไร เบอร์อะไร
- พ. ศูนย์หก หนึ่งสองสามสี่ห้าหกเจ็ด ค่ะ
- พ. ศูนย์หก หนึ่งสองสามสี่ห้าหกเจ็ด นะ (โทรศัพท์ตรวจสอบ) - - เป็นผู้หญิงรับสาย ให้เบอร์มาถูกหรือเปล่าวนี้ :
- ผ. ก็เนี่ย เบอร์นี้ละค่ะ
- พ. เป็นผู้หญิงรับสายเมื่อกี้ - - (โทรศัพท์ตรวจสอบอีกครั้ง) เนี่ย ปิดเครื่องแล้ว
- ผ. มันก็หลอกหนูว่าจะมา จะมา วันก่อนที่จะหายไปก็หลอกให้หนูไปรอที่ บขส. ทั้งคืน
- พ. เอ๊ย : รถทะเบียนอะไรนะ
- ผ. ว ๔๕XX กระบะสี่ประตู
- พ. Z วิโก้เธอ
- ผ. ค่ะ
- พ. สูงขนาดไหน
- ผ. Z ประมาณร้อยหกสิบห้า
- พ. ผิวขาวนะ
- ผ. ค่ะ
- พ. แต่งตัวดี
- ผ. Z ก็ดีค่ะ [
- พ. เขามอกเราว่าชื่ออะไรนะ
- ผ. สุประดิษฐ์ค่ะ
- พ. สุประดิษฐ์นะ
- ผ. ค่ะ อายุสี่สิบหก
- พ. อิม : แล้วเราชื่ออะไร ทำงานที่ไหน
- ผ. มาลีค่ะ เข็มผ้าอยู่กรุงเทพฯ แต่กลับมาเยี่ยมบ้าน
- พ. ขอดูบัตรประชาชนหน่อย
- ผ. - นี่ค่ะ
- พ. ให้เงินเขาไปยังไง
- ผ. ให้เป็นงวดๆ ค่ะ ห้าพันห้าครั้งแรก ต่อมาก็เจ็ดพันห้า [
- พ. ทำไม : ถึงได้ให้เขาไป ไม่ใช่เขาใส่ยาเสน่ห์ลงไปเธอ

- ผ. (หัวเราะ) คงงั้นละ
- พ. Z ทำงานเย็บผ้าที่กรุงเทพฯ แล้วตอนนี้ทำด้วยหรือเปล่า
- ผ. ไม่ได้ทำละ
- พ. Z มีเบอร์ติดต่อไหม
- ผ. ศูนย์สาม ลีห้าหกเจ็ดแปดเก้าศูนย์ ละ
- พ. ศูนย์สาม ลีห้าหกเจ็ดแปดเก้าศูนย์ นะ
- ผ. Z ละ
- พ. เขามอบเราว่าอยู่แถวไหน
- ผ. Z เขามอบว่าอยู่แฟลตของสาธารณสุขละ หนูเคยขอไปที่ห้องเขา แต่เขาก็บอกว่าบ้าน
ของผู้ชายมันไม่น่าอยู่
- พ. [โอ๊ย : เขาตั้งใจจะหลอกเราจริงๆ นะนี้
- ผ. หนูก็ซักรตามหาเขาตลอด ซัซที่ซ่อนแก่นตามหาเขา
- พ. [แล้วเรามีครอบครัวหรือยัง
- ผ. มีแฟนแล้ว ตอนเกิดเหตุหนูทะเลาะกับแฟนก็เลยไม่บอกเขา เพิ่งมาบอกเมื่อสองสามวันนี่ เขาก็เลยให้มาแจ้งความ
- พ. ลูกเล็กอะไรก็ไม่มี...
- ผ. ไม่มีละ
- พ. Z แฟนให้มาแจ้งความนะ - เอ้อ : ไม่น่าไปเชื่อเขาเลย
- ผ. ถ้าหนูเจอเขาจะแจ้งตำรวจจับได้เลยไหมละ
- พ. - จันเดียวให้เบอร์โทรไป - - อะนี่ แต่ไม่ใช่การจับกุมนะ เป็นการเชิญตัวมาให้ปากคำ ถ้าได้ชื่อที่อยู่เขามาก็โทรมา
บอก เอาที่มันถูกต้องนะ
- ผ. ละ - - จันวันนี้หนูไปก่อนนะละ แล้วหนูจะโทรมาบอกอีกที
- พ. Z ครับ ครับ สวัสดีครับ

คดีที่ ๑๐ ทำร้ายร่างกาย

- พ. มาทำอะไรครับ
- ผ. Z มาแจ้งความครับ
- พ. เรื่องอะไรครับ
- ผ. ถูกตีครับ
- พ. Z ถูกตีทำไมไม่เห็นมีแผล
- ผ. [ถูกไม่ตีครับ ที่คอกับที่หัว นี่ครับรอยแผล
- พ. เรื่องมันเป็นยังไง
- ผ. ผัวเมียเขาตีกันกับทะเลาะกันใหญ่โต แล้วก็หลงมาตีผมด้วยเลย
- พ. Z ผัวเมียเขาตีกัน ก็เลยมาตีคุณ...
- ผ. ครับ
- พ. เขาทะเลาะกัน แล้วคุณไปห้ามเธอ
- ผ. ก็ : ครับ เขามาตีกันที่โรงแรม
- พ. [เหตุเกิดที่โรงแรมเธอ

- ผ. ครับ
- พ. Z โรงแรมอะไร
- ผ. โรงแรมบีบี
- พ. Z คุณทำงานที่นั่นนะ
- ผ. ครับ เป็น รปภ.
- พ. ตกลงคือ เขาทะเลวิวาทกันที่โรงแรมบีบี คุณซึ่งเป็น รปภ. ก็เข้าไปห้าม
- ผ. Z เจ๊แก่ให้ผมเข้าไปห้าม เตี้ยลูกค้าคน
อื่นเขาตกอกตกใจกัน
- พ. รู้หรือเปล่าว่าเขาทะเลกันเรื่องอะไร
- ผ. - - ก็คงสู้สาวมั่งครับ
- พ. อืม :
- ผ. Z ทางเจ๊แก่ให้มาแจ้งความไว้
- พ. [คนตีคุณเน่ผ้าหรือเมียเขาละ
- ผ. ผัวครับ ฟาดมาเลยผมก็เห็นดาว
- พ. (หัวเราะ) โรงแรมคิดค่าห้องเท่าไร
- ผ. สามร้อยครับ
- พ. คนพักเยอะไหม
- ผ. ก็คนเต็มตลอดล่ะครับ
- พ. Z รู้ชื่อคนที่ตีเราหรือเปล่า
- ผ. เจ๊เขาบอกว่าชื่อ สมพงษ์ ติ่ม ครับ เห็นว่าเป็นแขกประจำ
- พ. [สมพงษ์ ติ่มนะที่อยู่ละ
- ผ. ไม่รู้ครับ
- พ. แล้วไปทาทมหรือยัง
- ผ. ยังครับ ต้องไปด้วยเธอ
- พ. Z ถ้าจะแจ้งตำรวจก็ต้องไปทาทมด้วย - - แล้วคุณชื่ออะไร
- ผ. พิกพครับ
- พ. Z ขอบัตรประจำตัวด้วย - - พิกพ แสนหลักฐาน
- ผ. ครับ
- พ. ฉันเดียวไปทาทมที่โรงพยาบาลศูนย์ก่อนนะ แล้วเดี๋ยวผมจะทำเรื่องไปขอใบทาทมเอง
- ผ. ครับ
- พ. Z แล้วไปทาทมเสร็จแล้ว ตอนบ่ายกลับมาหาผมที่นี่ เตี้ยสอปากคำกันต่อเพราะผมเข้าเวรถึงเที่ยง
ตอนนี้ต้องรีบแจ้ง คุณกับคุณไม่ได้นะ
- ผ. ครับ
- พ. เอาละ ลงคดีให้แล้วเป็นหลักฐานไว้แล้ว
- ผ. ครับ ขอขอบคุณครับ
- พ. ฉันเดียวไปทาทมอะ แล้วตอนบ่ายกลับมา
- ผ. ครับ ครับ ขอขอบคุณครับ ไปแล้วครับ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสกวเดือน ชารธรรม เกิดเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่จังหวัดขอนแก่น สำเร็จ การศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต(เกียรตินิยมอันดับ ๒) สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย